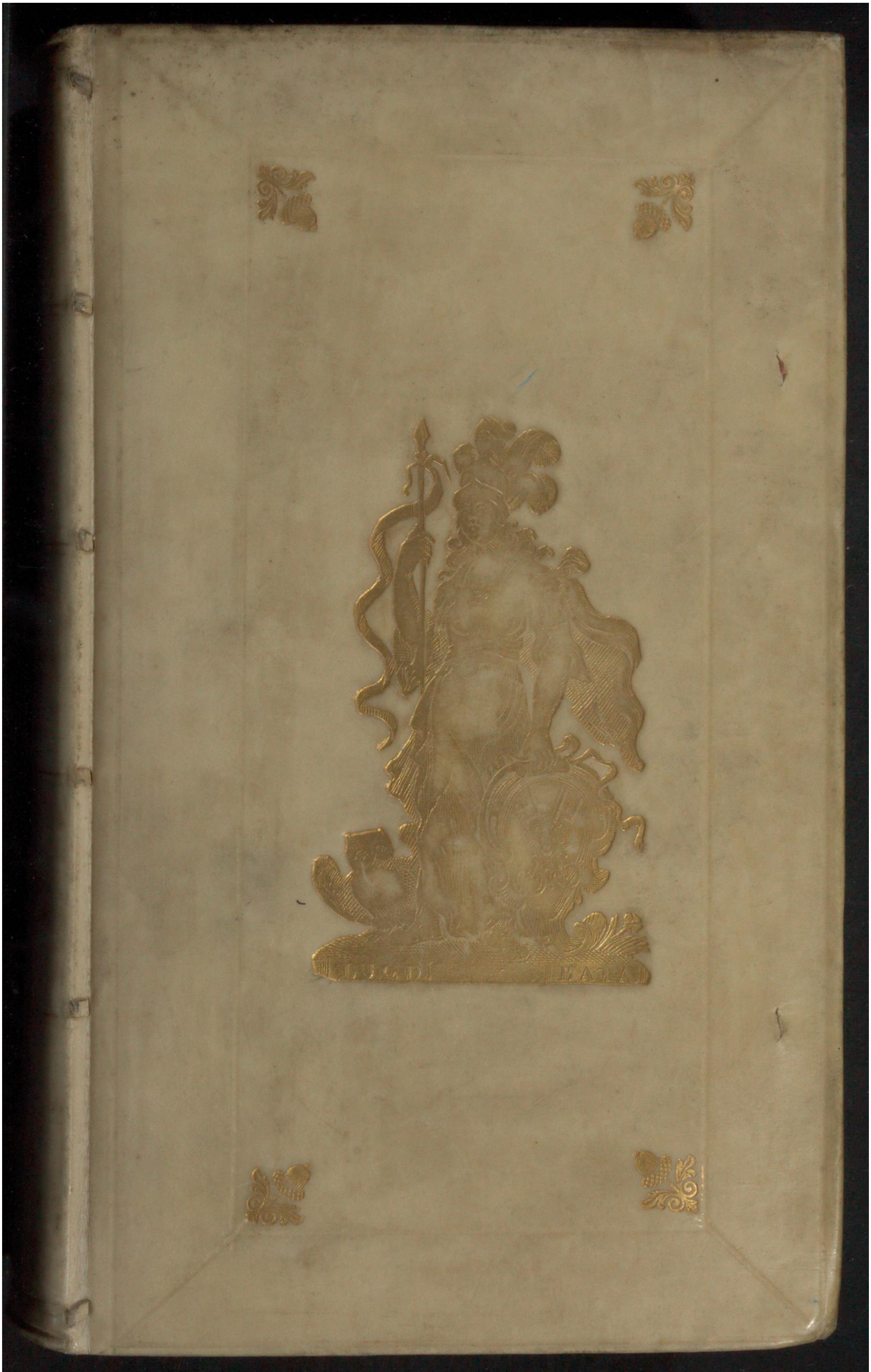
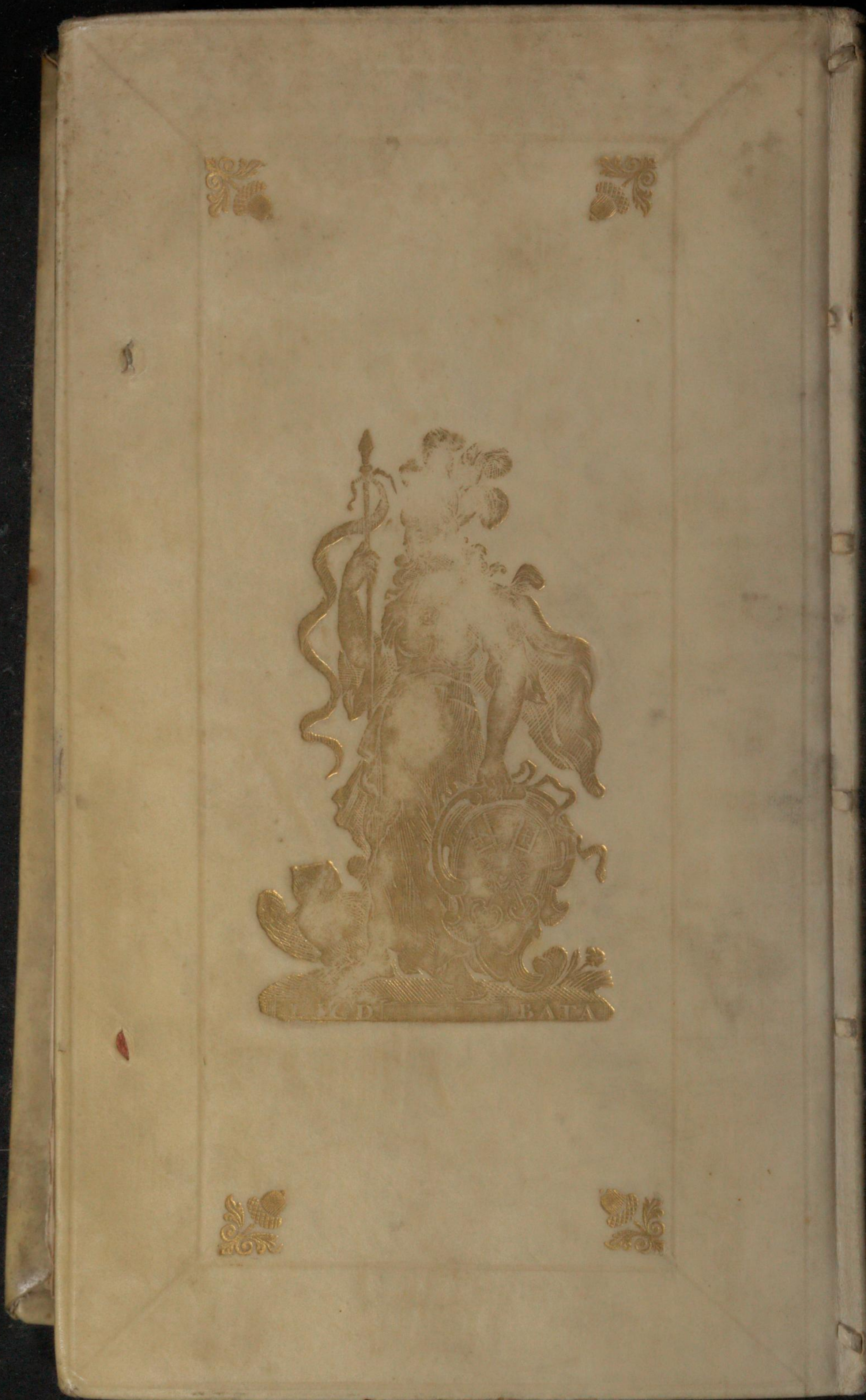

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [1]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [1]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [1]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [1]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [1]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [1]

DE VITA ET MORIBUS IMPERATORUM ROMANORUM

EXCERPTA

EX LIBRIS

SEXTI AURELII VICTORIS,

A

CÆSARE AUGUSTO

USQUE AD

THEODOSIUM IMPERATOREM,

ILLUSTRATA

Quatuor Virorum Celeberrimorum,

ANDREÆ SCHOTTI, ÆLIÆ VINETI, JANI GRUTERI, MERICI CASAUBONI,

Et Feminæ Eruditiſſimæ,

ANNÆ TANAQUILI FABRI FILIÆ

Commentariis integris.

Contextum recenſuit, commentarios ſuis locis diſpoſuit, & editionum, auctorum laudatorum, explicitorum, emendatorum, notatorum, antiquitatumque & rerum indices copioſiſſimos & certiſſimos adjecit

SAMUEL PITISCUS.

TRAJECTI AD RHENUM,
Ex Officina GUILIELMI VANDE WATER.
cIↃ IↃↃ XCVI.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

AMPLISSIMO VIRO,

AUGERIO BUSBEQUIO,

Ex-Legato Byzantino, & ſupremo Curiæ Iſabellæ Reginæ Præfecto,

ANDREAS SCHOTTUS,

LIB. MER. D. D.

VETUS ea doctiſſimorum hominum querela eſt, ampliſſime Busbequi, Hiſtoricorum veterum & quidem majorum gentium cladem calamitatemque non aliunde invectam, quam ab Epitomarum ſcriptoribus: qui dum ſe compendio & temporis & rei familiaris ſtudere Lectori credulo pollicentur, næ illi majus ſe diſpendium facere non vident. Hinc enim factum, ut de Græcis Polybii prudentiſſimi, me hercle, ſcriptoris, Diodori atque Dionis; de Latinis vero T. Livii multo maxima pars interciderit: idque Xiphilinis & Floris aliiſque ἀνωνύμοις acceptum eſſe referendum: adeoque Juſtini opera Trogum integrum amiſſum, fruſtraque hactenus exſpectari, cum ſex M. Tullii de Republica libris, neſcio in quo infelici terrarum angulo deliteſcentibus. Nec ab hac ſtrage immunis AURELIUS VICTOR fuit, qui partim divulſus,

alteri, tamquam alienus partus ſuppoſitus; puta Viri illuſtres: partim in tenebris deſpectus jacuit, hiſtoria nimirum Auguſta, quam primi nos, quod præfiſcinè dixerim, in lucem eruimus, & cum judicio emendavimus, hortatu tuo, & auſpiciis Iſabellæ Reginæ Galliæ: cujus rebus cum tu in Gallia impoſitus eſſes; Epitomam tibi me debere exiſtimavi, quæ inde exſcripta hactenus circumferretur; antiquorum librorum & M.SS. ope non emendatiorem tantum factam, ſed & ſtudio induſtriaque noſtra illuſtriorem: id operam dando, ut ex quibus potiſſimum auctoribus deſumpta ea eſſet, cognoſci queat. Nec enim cui potius deberem occurrebat, qui me nondum de facie notum, ſtudiorum cauſa, civiliſque tumultus patriæ, Galliam luſtrantem; & Lutetiæ in doctorum hominum ingeniorumque celebritate atque frequentia verſantem, indeque in Italiam diſciplinarum omnium antiquitatiſque parentem cogitantem, ut Plauti noſtri uſurpem,

Dum illæ conſileſcunt turbæ, atque iræ leniunt;

in familiam tuam, honoris mei gratia, quod felix fauſtumque ſit, invitaſti, qui cum de ſtudiis colloqui, dum à publicis negotiis integrum eſſet, liceret; atque ex literis, ut hactenus ſemper, voluptatem oblectationemque caperes. Merebatur & virtus tua; qui octennali legatione Byzantina apud Turcarum Imperatorem Solimanum cognitus probatuſque Ferdinando Cæſari, deinde Maximiliano II. carus acceptuſque liberis ejus præfectus: mox in Galliam Orator miſſus

es.

es. quæ omnia præclare obita nomen & decus cum omni poſteritate adæquarunt. Deinde quia Bibliothecam tuam patere mihi, libris meis domi relictis, voluiſti; omniaque quæ ex longa & diutina peregrinatione collegiſſes, magniſque ſumptibus paraſſes, libenter communicaſti; monumenta rariſſima, numiſmata & inſcriptiones. Quis enim neſcit ſtudium in raris & exoticis conquirendis tuum? quibus ſpoliis Chriſtianum orbem ditaſti, collectis herbis peregrinis, medicis ipſis nomine uſuque incognitis, quibus Matthiolum medicorum coryphæum ad Dioſcoridem illuſtrandum mire juviſti. Taceo amplius ducenta exemplaria Græca calamo exarata, ſumma diligentia, induſtria atque impenſis in Græcia collecta: quorum bona pars aut nunquam aut non integre antehac edita. quæ in Auguſta Bibliotheca Viennæ, dum in Galliam iter adornares, tamquam tuæ in R. P. literariam voluntatis monumentum ſempiternum, exſtare voluiſti. Qua in re cum Fuggeris, Mendozis atque Sambucis contendiſſe videris. Nihil dicam de tuo in literatos ſtudio, quorum conatus re conſilioque juvas, & qua potes, promoves: ut certatim tibi lucubrationes merito offerant homini undequaque doctiſſimo. Quare ſpes habet animum fore, ut noſtros labores boni conſulas, atque ſi tantum ab re tua otii tibi eſt, recenſeas politiſſimo judicio tuo: denique ab invidorum calumniis tuearis atque defendas. Vale.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

IDEM AD LIBRUM.

CÆSAREOS proceres, & quis concuſſa tyrannis
Concidit Imperii divina potentia; quando
In pejus ruere occœpit, retroque referri,
VICTOR habes, tandem fato meliore renaſcens,
Quiſquis es: ambigua nam nomina voce recluſit
Ille mihi nuper Delphis conſultus Apollo:
VICTOR ERIT DOMINIS MONSTRIS SEU VICTORINUS.
Quare age, ne dubita victor volitare per ora
Docta virum, auſpiciis *Augerî* nobilis: hujus
Inclyta fama vehet penna metuente reſolvi:
Jam levior, mendis craſſiſque erroribus actis,
Æthera fer ſuper in dias te luminis oras:
Viciſti: indomitum jacet alto vulnere monſtrum.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

GERARDUS JOHANNES VOSSIUS

De Hiſtoricis Latinis Lib. II. Cap. 15.

Aurelii Victoris junioris ætas, & unde ſua excerpſerit. Geſneri παρόραμα. Victoris hujus lapis vetus: niſi hiſtorico potius Victorio, aut Victorino, nomen fuit.

SEXTUS AURELIUS VICTOR itidem vixit temporibus Arcadii, & Honorii, ac de vitis Imperatorum Romanorum epitomen fecit: eamque ad Theodoſii uſque exceſſum perduxit. Contexta hæc epitome eſt, cum ex Tranquillo, Eutropio, Ammiano, aliis: tum etiam Sexto illo Aurelio Victore, de quo ſuperius dictum. At non audiendus doctiſſimus Geſnerus, cum in priori Bibliothecæ ſuæ tomo ait, Eutropium ex hoc ſcriptore potiſſimum hauſiſſe, quæ refert. Nam Eutropius claruit tempore Juliani; ut Victore hoc ſit vetuſtior. Suſpicor autem hiſtoricum noſtrum eum eſſe, cujus inter inſcriptiones veteres hoc fragmentum habemus:

---- JERUM. PRINCIPUM. CLEMENTIAM.
---- ANCTITUDINEM. MUNIFICENTIAM.
SUPERGRESSO.
D. N. FLAVIO THEODOSIO PIO. VICTORI.
SEMPER AUGUSTO.
SEXT. AURELIUS VICTOR V. C. URBI PRÆF.
JUDEX SACRARUM COGNITIONUM.
D. N. M. Q. E.

Sane tempora conveniunt; cum Theodoſii ætate vixerit; nec multo poſt Theodoſium & ipſe vita exceſſerit; ut qui in Theodoſii morte deſinat, ut diximus. Alius tamen fuerit, ſi hiſtoricus noſter non Victor dicebatur: ſed Victorius, aut Victorinus. Quod poſterius in tribus Aurelii hujus codicibus MSSis ſe reperiſſe ſcribit V. Cl.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

Andreas Schottus. Sane in Aurelia gente fuiſſe non Victores modo, ſed & Victorios, liquet ex antiquo lapide, quem Romæ I. Lipſius exſcripſit, ubi legas, M. AURELIUS VICTORI V.... Mentio hujus hiſtorici fit apud Paullum Diaconum de geſtis Longobardorum lib. II. cap. 18. his verbis: *Sunt qui Alpes Cottias & Apenninas, unam dicunt eſſe provinciam: ſed hos Victoris revincit Hiſtoria, quæ Alpes Cottias per ſe provinciam appellat.* Locus Victoris, quem ſignat, eſt iſte in Nerone: *Pontum in jus provinciæ, Polemonis Reguli permiſſu, redegit, a quo Polemoniacus Pontus appellatus eſt: itemque Cottias Alpes, Cottio rege mortuo.* Sed veteres editiones in Paulli loco pro *Victoris*, ut eſt in MSSis habent *Victorini*. Ut nec ex hoc loco liqueat de vero ejus Hiſtorici nomine.

MARTINUS HANKIUS,

De Romanarum rerum ſcriptoribus II. 5.

I. SEXTUM AURELIUM VICTOREM, cujus epitomen de vitis Imperatorum habemus, non eundem eſſe, de quo parte priori, cap. 29. egimus, ſatis liquet. Nam & diſpari ſcripſerunt ſtylo, & contrariis interdum ſententiis pugnant.

II. Præterea noſter Aurelius, utrum *Victor*, an *Victorius*, an *Victorinus* cognomine audiat, eſt cur dubitetur. Ejus enim *de Imperatorum vitis* opuſculum, epigraphe in Petri Pithæi MSC. quod Andreas Schottus habuit, non expreſſis ultimis literis, *Sex. Aur. Victor.* at Petri Danielis & Jacobi Cujacii codices, *Sex. Aur. Victorini*, docuerunt eſſe.

III. Imo quid ſi prorſus alii, quam aut *Victori*, aut *Victorio*, aut *Victorino*, ſuam debeat originem? Inſcriptio eſt: *De vita & moribus Imperatorum Romanorum, excerpta ex libris Sexti Aurelii Victoris, a Cæſare Auguſto uſque ad Theodoſium Imperatorem.* Suſpicari poſſis, reliquorum Auctorum Suetonii, Eutropii, aliorumque (for-

ſan

ſan ſigno quodam addito) omiſſis nominibus innui *Sextum Aurelium Victorem*, non per quem ſed ex cujus aliorumque libris excerpta ſint, quæ ſubſequuntur. Nam hunc *Victorem* ex illo, de quo ſupra diximus, plurima deſumpſiſſe, conferentibus inter ſe libros utriuſque patet: ita, ut huic conjecturæ nihil obſtent, quæ ex hoc ſcriptore, ſub *Victoris* nomine ab antiquioribus quidem citata inveniuntur, quando in altero etiam *Victore* leguntur.

IV. Quemadmodum vero iſtius epitomes auctor incertus eſt: ſic, qua vixerit ætate, non repertum nobis, quo demonſtremus. Gerardo Johanni Voſſio ad Theodoſii, Arcadii & Honorii tempora, lib. II. de Hiſtoricis Latinis, cap. 15. refertur. Nos eundem propterea, quod hiſtoriam ſuam in Theodoſii morte finiat, ſub eodem ejuſque ſucceſſoribus filiis, Arcadio & Honorio, vixiſſe, (alio argumento deſtituti) non ſuſtinemus aſſerere.

V. Sæpius commemoratus liber incipit a Cæſare Octaviano Auguſto, cujus principatum ad annum Urbis 722. qui eſt Mundi 3919. ante C. N. 29. refert: deſinit in Theodoſii I. exceſſu, qui in annum Urbis 1145. Chriſti 394. incidit.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

[1] DE

VITA ET MORIBUS IMPERATORUM ROMANORUM,

Excerpta ex Libris

[2] SEXTI AURELII VICTORIS,

A Cæſare Auguſto uſque ad Theodoſium Imperatorem.

CAPUT I.

ARGUMENTUM.

Octavio patre genitus Cajus Cæſar, deinde Auguſtus cognominatur, Tribuniciam poteſtatem exercet, Ægyptum in provinciæ formam redigit, ejusque foſſas labore militum pateſacit, Cantabros, Aquitanos.... ſuperat, trans Rhenum vaſtatum Romanum exercitum perdolet, erga cives clemens, in amicos fidus, ſtudiis liberalibus incumbit, leges alias fert, alias corrigit, ædificiis Romam auget, toto corpore, ſed oculis magis pulcer, in vitiis, quibus ipſe indulget, ulciſcendis acer eſt, Nolæ interit, & multis novisque honoribus decoratur Octavianus.

1 [3] ANNO Urbis conditæ ſeptingenteſimo viceſimo ſecundo; ab exactis vero Regibus quadringenteſimo octogeſimoque, mos Romæ

SCHOTTUS.

[1] DE *vita.*] Vulgatam libri inſcriptionem retinui: non celabo tamen lectorem quam in MS. Petri Pithœi viri doctiſſimi ἐπιγραφὴν reperi: *Incipit libellus de vita &*

Romæ repetitus uni prorſus parendi, pro Rege Imperatori

& moribus Imperatorum, breviatus ex libris Sex. Aur. Victor. a Cæſare Auguſto uſque ad Theodoſium. A quo vetus codex Floriacenſis, qui eſt Petri Danielis, non admodum variat.

VINETUS.

2 *Sexti Aurelii Victoris.*] Hiſtoriam Auguſtam, aut ejus ſaltem Epitomen, eodem tempore cum Eutropii breviario, inter conferendos ſcriptores varios diverſaque exemplaria, Burdigalæ emendavimus. anni ſunt jam plus undeviginti. Eam nunc tandem in lucem emittere viſum eſt, & in ejus editione hæc paucula monere. Exemplaria noſtra fuerunt impreſſa omnia præter unum membraneum: quod nobis commodavit Joſephus Caſſianus, regius conſiliarius. De auctore iſtius Breviarii nihil comperi: neque ſatis ſcio quis iſte *Victor*, qui Romanam hiſtoriam ab Octaviano Auguſto ad Theodoſium Magnum ſit perſequutus. Julius Capitolinus *Aurelii Victoris* cognomento *Primi* in Opilio Macrino meminit. *Verba denique* (inquit) *Aurelii Victoris, cui Primo cognomen erat, hæc fuerunt: Macrinum, libertinum hominem, proſtibulum*, &c. ſed *Victor* hic Primus, & Julius Capitolinus Theodoſium illum multis ſæculis anteceſſerunt. Alius floruit ſub Juliano Auguſto *Victor* hiſtoricus; quem ſic celebrat Ammianus Marcellinus libro viceſimo primo: *Imperator revertitur Neſſum, copioſum oppidum: quo inde expedite cuncta diſponeret ſuis utilitatibus profutura. Ubi Victorem apud Sirmium viſum, ſcriptorem hiſtoricum, exinde venire præceptum, Pannoniæ ſecundæ conſularem præfecit: & honoravit ænea ſtatua, virum ſobrietatis gratia multilaudum, multo poſt Urbi præfectum.* Inter cujus Juliani principatum, & ejuſdem Theodoſii mortem, quia non ſunt anni plures, quam triginta duo, poteſt, qui a Juliano ſit ita honoratus, poſt Theodoſium vixiſſe, atque de rebus ſcripſiſſe Theodoſii.

SCHOTTUS.

2 Petri Danielis codex *Victorini* pro *Victoris* integre ſcribit. Quomodo & Elgaldus cœnobii Floriacenſis monachus, in vita Roberti Regis appellat: Sed is bibliothecæ ſuæ librum MSC. religioſe ſequutus eſt. Depravatum hoc nomen in Paulli Diaconi vulgatis editionibus, qui libro de geſtis Longobardorum ſecundo, Apenninas Alpes deſcribens, *Sunt*, inquit, *qui Alpes Cotias & Apenninas unam dicant eſſe provinciam: ſed hos Victoris* (excuſi quidam *dictores*, male, meliores libri *Victorini*) *revincit hiſtoria, quæ Alpes Cotias per ſe provinciam appellat.* Quæ hodieque in Nerone exſtant novæ veteriſque editionis *Aurelii Victoris*: de quo quidem auctore plura in Prolegomenis dicere memini. Cæterum antiquiſſimum exemplum, quod nuper Jacobus Cujacius Juriſconſultus noſtri temporis facile princeps Biturigibus ad me miſit, *Sex. Aur. Victorini* diſertim præfert: ut forte Racemator hic a Victore, cujus quædam exſcribebat, Victorinum ſeſe appellarit: quo de alii judicabunt. Mihi certe ſtudio fuit, indicare quam feliciter Savernæ litaſſet, & unde potiſſimum uvas decerpſiſſet; a Tranquillo nimirum, Victore, Ammiano, Eutropio, cæteris. Hinc factum, ut major quam vellem, hic Commentarius appareat.

VINETUS.

3 *Anno urbis conditæ ſeptingenteſimo viceſimo ſecundo, ab exactis vero Regibus quadringenteſimo octogeſimoque, mos Romæ repetitus uni prorſus parendi, pro Rege Imperatori, vel ſanctiori nomine, Auguſto appellato.*] Hæc non ſunt in Caſſiani vetuſto codice: qui ſic incipit; *Octavianus patre Octavio ſenatore*, &c. Quot autem annis regnatum ſit initio Romæ, diſcrepant auctores. Titus Livius annos putat ducentos & quadraginta quatuor. Quem numerum ſi ex ſeptingentis & viginti duobus ſubducas, reliqui fient quadrin-

ratori vel 4 ſanctiori nomine AUGUSTO appellato.
2 OCTAVIANUS igitur patre Octavio ſenatore genitus, maternum genus 5 ab Ænea per Juliam familiam ſortitus, adoptione vero CAJI Cæſaris 6 majoris a-

vunculi, Cajus Cæſar dictus, deinde ob victoriam
3 AUGUSTUS cognominatus eſt. Iſte in imperio poſitus,

dringenti & ſeptuaginta octo anni ab exactis regibus ad monarchiam Auguſti.

ANNA.

3 Deſunt circiter anni duo. Reges exacti anno mundi 3442. Auguſtus pugnavit ad Actium an. 3919. & ab Actiaca victoria Auguſti imperium orditur Epitomiſta Victorem ſequutus.

SCHOTTUS.

4 *Sanctiori nomine.*] Editio Laurentii Abſtemii, quæ eſt Auguſtæ edita, habet, *ſeveriori*: vulgata tamen lectio magis placet ex Sueton. cap. 7. ſic enim dicis cauſa appello. Nam Suetonius ſcriptus, libris fere, non capitibus, numeriſque diviſus eſt.

ANNA.

5 *Ab Ænea per Juliam familiam.*] Nam Auguſtus matrem habuit Attiam filiam *Juliæ* ſororis C. Cæſaris, & ſic maternum genus ad *Æneam* referebat.

VINETUS.

5 *Juliam* vulgo appellant: ſed vetus liber *Julam*, quot ſyllabis ille cognominatus fertur apud Virgilium, unde gens hæc appellata.

6 *Majoris avunculi.*] Sic apud Suetonium Tranquillum, ſed hoc aliquando puto me didiciſſe ex Paullo libro triceſimo octavo Digeſtorum, titulo decimo, & lege decima ejus tituli. quod matris meæ frater meus eſt *avunculus*: & *avunculi* mei *avunculus*, meus eſt *magnus avunculus*: & mei *magni avunculi avunculus*, meus *major avunculus*. Octavianus autem, id eſt Octavii filius naturalis, in alienam familiam inductus, Auguſtus cognominatus, matrem habuit naturalem, Attiam, filiam Juliæ ſororis Caji Julii Cæſaris a Bruto & Caſſio interfecti: quemadmodum docuimus in iis quæ in Eutropii breviarium ſcripſimus. Interfectus ergo ille Cæſar Julius, Octaviani Auguſti fuit non *avunculus* ma-

ſitus, TRIBUNICIAM poteſtatem [7] per ſe exer-
cuit. [8] Regionem Ægypti, inundatione Nili acceſ- 4
ſu difficilem, inviamque paludibus, in provinciæ for-
mam redegit. Quam ut [9] annonæ Urbis copioſam 5
efficeret, foſſas incuria vetuſtatis limo clauſas, [10] la-
bore militum patefecit. Hujus tempore ex Ægypto 6
Urbi annua [11] ducenties centena millia frumenti infe-
rebantur. Iſte [12] Cantabros & [13] Aquitanos, [14] Rhæ- 7
tos, [15] Vindelicos, [16] Delmatas [17] numero provinciarum
Populi Romani conjunxit. [18] Suevos, Cattoſque [19] dele-
vit,

jor, ſed *magnus* tantum *avunculus*.

ANNA.

7 *Per ſe.*] Collegam tamen ſemel atque iterum ſumpſit. Supra in Cæſaribus.

SCHOTTUS.

8 *Regionem Ægypti.*] Perturbatus locus; quem ſi libri MSS. paterentur, ſic reponerem ex 18. Suetonii, unde, ut plerique, tranſcriptus eſt. *in provinciæ formam redactam, ut annonæ*, &c. vel illa: *inundatione Nili acceſſu difficilem inviamque paludibus*, ſic collocanda: *quam inundatione Nili acceſſu difficilem inviamque paludibus ut annonæ.* De *Ægypto* Romanorum horreo multa Geographi.

ANNA.

9 *Annonæ Urbis.*] *Annonæ* in dandi caſu, id eſt, ad *annonam*. De hoc Sueton. cap, 18. *Ægyptum in provinciæ formam redactam, ut feraciorem habilioremque annonæ urbicæ redderet, foſſas omnes in quas Nilus exæſtuat, oblimatas longa vetuſtate, militari opere deterſit.*

GRUTERUS.

10 *Labore militum patefecit.*] Scilicet *miles* Romanus nunquam erat otioſus: legimuſque paſſim per ipſum quævis ſtructa. Certe impenſos ædificando theatro, templo, claſſi: imo oleas, vineaſque plantaſſe; fluvioſque nunc derivaſſe, nunc deterſiſſe, nunc muniiſſe; nec minus exſtruxiſſe pontes, ſiccaſſe paludes, foſſas duxiſſe, ſcrutatoſque auri argentique venas: denique vias ſtraviſſe, colonias exuſtas reſtauraſſe, urbeſque magnas ædificaſſe, exemplo plus uno oſtendi ad Livii librum XI. ubi epitome habet: *Lucius Poſtumius Conſularis, quoniam cum exercitui præeſſet, opera militum in agro ſuo uſus eſſet, damnatus eſt.*

ANNA.

11 *Ducenties centena millia.*] Modiorum ſcilicet. Modius autem paullo plus minuſve Romanis pendit 25. libras.

12 *Cantabros.*] In Hiſpania.

13 *Aquitanos.*] Aquitania Galliæ pars, *Guyenne.*

SCHOTTUS.

14 *Ratos.*] Alii *Rhætos*, Pithœi codex *Rethos* ſcribit: Floriacenſis *Rhetos*.

ANNA.

14 *Rhæti* ad Alpes degunt.

15 *Vindelici.*] Rhætis vicini etiam ad Alpes degunt.

16 *Dalmatæ.*] In Illyrico ad mare Adriaticum.

SCHOTTUS.

17 *Numero provinciarum populi Romani.*] Floriacenſis ſcribit *provinciarum numero populo Romano.* Lege Sueton. cap. 21.

ANNA.

18 *Suevi.*] Et *Catti* Germaniæ populi.

SCHOTTUS.

19 *Delevit.*] Delet Auguſtana editio. Recte. aliter enim Suetonius. *Suevos & Sicambros deditos in Galliam*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

vit, [20] Sucambros in Galliam tranſtulit. [21] Pannonios [22] ſtipendiariis adjecit. [23] Getarum populos, [24] Baſternaſque laceſſitos bellis ad concordiam com-
8 pulit. Huic [25] Perſæ obſides obtulerunt: [26] creandique
9 Regis arbitrium permiſerunt. Ad hunc Indi, Scythæ, Garamantes, Æthiopes legatos cum donis miſerunt.
10 [27] Adeo namque turbas, bella, ſimultates exſecratus eſt, [28] ut niſi juſtis de cauſis numquam genti [29] cuiquam bellum intulerit. JACTANTISQUE ESSE INGENII ET LEVISSIMI dicebat, ardore triumphandi,

liam traduxiſſe, atque in proximis Rheno agris collocaſſe cap. 21.

GRUTERUS.

19 Eſt hæc Laurentii Abſtemii editio. quod, ſi ei accedunt MSS. codices, approbo.

ANNA.

19 Loco hoc deceptus vir doctiſſimus putavit delendam ſuperiorem vocem *delevit*, & *Suevos* ad *tranſtulit* referendam. Apud Suetonium enim pro *Suevos* legendum eſſe *Ubios*, jam diu eſt cum probavit doctiſſimus Caſaubonus, neque Suevos in Galliam tranſlatos apud ullum veterum vel geographorum, vel hiſtoricorum leges. Sed Sicambros & Ubios, qui ambo ad latus Rheni Teutonicum olim ſiti, perpetuiſque Suevorum incurſionibus vexati, tranſduci faciles fuere. *Delevit* vero illos per privignum ſuum Claudium Druſum. Vide *Florum* lib. IV. cap. 7.

SCHOTTUS.

20 *Sucambros.*] In MSS. libris lapidibuſque antiquis *Sygambri* appellantur, ut & Συγάμβροι a Strabone lib. VII. cui noſtrum, *u*, reſpondet.

ANNA.

21 *Pannonios.*] *Pannonii* in Illyria. Eos Auguſtus per Tiberium ſubegit.

SCHOTTUS.

22 *Stipendiariis.*] *Stipendiarios* MSS. noſtri præferunt, accuſandi caſu ut & Veronenſis editio longe optima, quam ego omnium primam typis editam fuiſſe opinor, a Joh. Jucundo, cujus & in Cæſaris Commentarios induſtria exſtat, erutam. Hic mihi quarti manuſcripti inſtar eſt, ita præclara veteris ſcripturæ veſtigia retinet, nihil pæne ab illis evarians.

ANNA.

23 *Getarum populos.*] Supra Dalmatiam, in his Daci.

24 *Baſternas.*] Supra Dacos degunt.

25 *Perſæ obſides obtulerunt.*] De Parthis Sueton. cap. 21. *Obſideſque inſuper obtulerunt: denique pluribus quondam de regno concertantibus, non niſi ab ipſo electum comprobaverunt.*

26 *Creandi Regis.*] Tacit. Annal. XII. *Experimento cognitum eſt Barbaros malle Roma petere Reges quam habere.*

SCHOTTUS.

26 Eidem MSS. & Veronenſis editio præferunt *creandi Reges.*

GRUTERUS.

27 *Adeo namque turbas.*] Revocanda editio MSS. olimque excuſorum, *Adeo denique turbas.*

ANNA.

28 *Ut niſi juſtis de cauſis.*] Suetonius 21. *Nec ulli genti ſine juſtis & neceſſariis cauſis bellum intulit.*

GRUTERUS.

29 *Cuiquam bellum intulerit.*] Reſtituenda iterum eorundem codicum ſcriptura, *indixerit.*

30 Fe-

phandi, & ob lauream coronam, id eſt, [30] folia infructuoſa in diſcrimen per incertos eventus certaminum, ſecuritatem civium præcipitare. [31] Neque Im- 11
peratori bono quicquam minus quam TEMERITATEM congruere. SATIS CELERITER FIERI, [32] QUIDQUID COMMODE [33] GERITUR. [34] AR- 12
MAQUE niſi majoris emolumenti [35] cauſa, nequaquam movenda eſſe: ne compendio tenui, jactura gravi, petita victoria, ſimilis ſit [36] hamo aureo piſcantibus: cujus abrupti, amiſſique detrimentum, nullo capturæ lucro penſari poteſt. [37] Hujus tem- 13
pore [38] trans Rhenum vaſtatus eſt [39] Romanus exercitus, atque tribuni [40] & proprætor cæſus. [41] Quod in

SCHOTTUS.

30 *Folia infructuoſa.*] In eandem ſententiam apud Macrobium Cicero VI. de Repub. *Quamquam ſapientibus conſcientia ipſa factorum egregiorum ampliſſimum virtutis præmium eſt; tamen illa divina virtus non ſtatuas plumbo inhærentes, nec triumphos areſcentibus laureis; ſed ſtabiliora quædam & viridiora præmiorum genera deſiderat.* Eidem lib. II. ad Attic. *Cato pro centum millibus eſt*, qui currum triumphantis ſequebantur.

ANNA.

31 *Neque Imperatori bono...*] Sueton. 25. *Nihil autem minus in perfecto duce quam feſtinationem, temeritatemque convenire, arbitrabatur, crebro itaque illa jactabat,*

Σπεῦδε βραδέως;
Ἀσφαλὴς γὰρ ἐστ᾽ ἀμείνων, ἢ θρασὺς στρατηλάτης.

Et, ſat celeriter fieri quidquid fiat ſatis bene.

SCHOTTUS.

32 *Quidquid.*] Auguſtana editio *quod.*

33 *Geritur.*] MSS. *gereretur.*

ANNA.

34 *Armaque.*] Suetonius. Ibidem. *Prælium quidem aut bellum ſuſcipiendum omnino negabat, niſi cum major emolumenti ſpes, quam damni metus oſtenderetur. Nam minima commoda non minimo ſectantes diſcrimine, ſimiles ajebat eſſe aureo hamo piſcantibus: cujus abrupti damnum nulla captura penſari poſſet.*

SCHOTTUS.

35 *Cauſa.*] Iidem MSS. *ſpei* ut & Veronenſis editio *ſpes.*

36 *Hamo aureo piſcantibus.*] *Reti aurato, purpura coccoque funibus nexis piſcatum* Neronem auctor Sueton. Ner. cap. 30. & Oroſius lib. VII. cap. 7. Eutropius vero lib. VII. *blatteos funes* vocat, quod illi *purpureos.*

ANNA.

37 *Hujus tempore.*] An. U.C. 762. Imperii ſui 40.

38 *Trans Rhenum.*] In Germania.

39 *Romanus exercitus.*] Cui præerat Quintilius Varus.

SCHOTTUS.

40 *Et Proprætor cæſus.*] *Cæſus* afuit a MSS. *Tres legiones cum duce Quinctilio Varo, legatiſque, & auxiliis omnibus cæſæ.* Tranquillus cap. 23. & Tiberio 17. Tacitus de moribus Germanorum Q. Sulpicio Camerino, C. Poppejo Sabino Coſſ. a. d. IV. Non. Sextiles, quo & Cannenſis clades accepta. Dio lib. LVI. L. Annæus Florus lib. IV. Paterculus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

in tantum perdoluit, ut cerebri valido 42 incuſſu pa-
rietem pulſaret, veſte capilloque, ac reliquis lugen-
14 tium indiciis deformis. 43 Avunculi quoque inven-
tum vehementer arguebat, qui 44 milites commilito-
nes, novo blandoque more appellans, dum affectat
15 carior fieri, auctoritatem principis emolliverat. De-
16 nique erga cives clementiſſime verſatus eſt. In ami-
cos fidus exſtitit. Quorum præcipui erant 45 ob ta-
citurnitatem Mæcenas, ob patientiam laboris, mode-
ſtiamque Agrippa. Diligebat præterea Virgilium.
46 Rarus quidem ad recipiendas amicitias, ad retinen-
das

terculus lib. II. præter tres legiones totidemque alas, etiam ſex cohortes numerat.

ANNA.

41 *Quod in tantum perdoluit*] Nota Latinitatem, *in tantum* pro *adeo*. Sueton. 23. *Adeo namque conſternatum ferunt, ut per continuos menſes barba capilloque ſummiſſo, caput interdum foribus illideret, vociferans: Quintili Vare! redde legiones, diemque cladis quotannis mæſtum habuerit ac lugubrem.*

SCHOTTUS.

41 MSS. *In tantum accidiſſe perdoluit.*

42 *Incuſſu.*] MSS. *incurſu*, quomodo & Baſilienſes editiones Frobenii, & Andreæ Cratandri.

ANNA.

43 *Avunculi.*] Cæſaris.

SCHOTTUS.

44 *Milites commilitones.*] Tranquillus Cæſ. 67. Auguſto 25. cap. Cæſar ipſe III. Commentar. belli civilis. Miſſionem vero cum urbis periculo flagitantes, *Quirites* appellabat. Idem Sueton. Cæſare 70. cap. Quæ ſequuntur petenda ex cap. 57. & 66. ejuſdem.

45 *Ob taciturnitatem Mæcenas, ob patientiam.... Agrippa.*] Ἀνιςο-ρήτως hæc dicit, niſi a Suetonio. unde exſcripta ſunt, diſſenſerit. *Deſideravit* (inquit Tranq. c. 66.) *nonnunquam & M. Agrippæ patientiam, & Mæcenatis taciturnitatem* &c. fefellit forte Racematorem vocis *deſideravit* ἀμφιβολία. Uſitatius enim ille dixiſſet: *Deſideravit in Agrippa patientiam, & Mæcenate taciturnitatem.* Deſideramus enim quibus alii prædití, ipſi caremus: & milites aliquot deſideratos dicimus. Deſideramus vero in aliquo, quæ deficiunt eum. Flaccus tamen nobiſcum facit, qui in reticendis gravioribus *Mæcenatis* prudentiam laudat lib. II. Satyra VI.

Et quæ rimoſa bene deponuntur in aure.

Ea, inquit, credebat, quæ homini pleno rimarum, hac illac perfluenti, credi tuto poſſent. Tacitus etiam III. Annali *Mæcenati* ſecreta Auguſti innixa fuiſſe ſcribit: *Agrippam* vero fortem vocat idem Venuſinus Pindarus Od. I. 6. & Paterculus virtute, labore, vigilia, periculo invictum. Verum ita ego Suetonium explicandum puto, taciturnum quidem *Mæcenatem*, & conſtantem *Agrippam* fuiſſe; eas tamen virtutes nonnunquam, quod ab iis receſſiſſent, deſideraſſe: hoc enim vult, cum *nonnunquam* dicit: quomodo gemina ſcripſerint auctores.

GRUTERUS.

46 *Rarus quidem ad recipiendas amicitias, ad retinendas conſtantiſſimus.*] Ad illud etiam exemplum amores ſuos direxit Propertius, ubi inquit:

Nec

das conſtantiſſimus. Liberalibus ſtudiis, præſertim 17
eloquentiæ in tantum incumbens, ut [47] nullus, [48] ne
in procinctu quidem, laberetur dies, quin [49] legeret,
ſcriberet, declamaret. [50] Leges alias novas, [51] alias 18
correctas protulit ſuo nomine. Auxit, ornavitque 19
Romam [52] ædificiis multis, iſto glorians dicto, [53] Ur-
bem lateritiam reperi, relinquo marmoream. Fuit 20
mitis, gratus, [54] civilis animi, lepidi, corpore toto
pulcer,

Nec cito deſiſto; nec temere incipio.

Interim tyro notet, Imperatoribus etiam ſuos fuiſſe amicos; ſed bonis duntaxat. nam ſequiores profecto tale quid infra faſtigium ſuum putabant. Pacatus Paneg. ad Theodoſium, cap. 16. *Ecquis Imperatorum unquam putavit amicitiæ cultum in regia laude ponendum? humilis hæc virtus, dubiumque an virtus, judicabatur; nec palatiis digna ſed periculis habebatur.*

ANNA.

46 Sueton. cap. 66. *Amicitias neque facile admiſit, & conſtantiſſime retinuit.*

VINETUS.

47 *Nullus.*] Non habet vetus codex.

ANNA.

48 *Ne in procinctu quidem.*] Hoc eſt cum militaribus negotiis intentus. *In procinctu* eſſe dicuntur qui ad pugnam parati & cincti ſunt. Sueton. 84. *Mutinenſi bello, in tanta mole rerum & legiſſe & ſcripſiſſe, & declamaſſe quotidie traditur.*

SCHOTTUS.

48 *In procinctum* legit Auguſtanus codex. Vide Feſtum Pompejum.

VINETUS.

49 *Legeret, ſcriberet, declamaret.*] Eadem eodem ordine verba apud Suetonium: ſed in veteri tamen codice, *dictaret* pro *declamaret*.

GRUTERUS.

49 *Quin legeret, ſcriberet, declamaret*, Hæc ſi legunt noſtri ævi potentatus; neceſſe eſt pleroſque eorum aut erubeſcere, aut arbitrari animam fuiſſe Auguſto pluſquam ſcholaſticam, hoc eſt, eo morbo laborantem, ne abſtinere poſſet ſtudiis imperium regenti prorſus ſupervacuis.

SCHOTTUS.

50 *Leges alias novas.*] Ut de adulteriis & pudicitia: quæ inde Julia dicta. Sueton. 34. J. Conſ. lib. XLVIII. Digeſt. tit. V. & de famoſis libellis, cap. LV. Tranq. l. XVI. D. de pœnis. & tit. lib. IX. Cod.

51 *Alias correctas.*] Ut ſumptuariam, & de maritandis ordinibus: quæ poſt retractata Papia Poppæa dicta. Tacitus III. Annali. Ulp. Inſtitut. tit. XI. & XIV. videndus Horat. lib. III. Oda 6. & lib. IV. Oda 5. & 15. & carmine ſæculari.

52 *Ædificiis multis.*] Suetonius 28. 29. & 30. de Urbis pomœrio prolato. Tacit. XII. Annali & Vopiſcus in Aureliani vita.

ANNA.

53 *Urbem lateritiam.*] Vide Suet. 29. alluſit Auguſtus ad antiquiſſima Romanorum ædificia, de quibus Varro ταφῆ Μενίππου. *Antiqui noſtri domibus lateritiis paullum modo lapidibus ſuffundatis, ut humorem effugerent, habitabant.* Et hoc Auguſti dictum Dio non ad urbis ornatum; ſed ad imperii firmitatem trahit.

SCHOTTUS.

54 *Civilis animi, lepidi.*] Male vulgo diſtingunt, *Civilis, animi lepidi: Civilis animi, & lepidi* libri veteres.

55 A-

pulcer, ſed oculis magis. Quorum [55] aciem clariſſimorum ſiderum modo vibrans, libenter accipiebat cedi [56] ab intendentibus tamquam [57] ſolis radiis aſpectui ſuo. A cujus facie cum quidam miles [58] oculos averteret, & interrogaretur ab eo, cur ita faceret, reſpondit: Quia fulmen oculorum tuorum ferre non
21 poſſum. [59] Nec tamen vir tantus vitiis caruit. Fuit enim paullulum impatiens, [60] leviter iracundus, occulte invidus, palam factioſus: porro autem [61] dominandi, ſupra quam æſtimari poteſt, avidiſſimus,
22 [62] ſtudioſiſſimus aleæ luſor. Cumque eſſet cibi ac vini [63] mul-

55 *Aciem.*] Floriacenſis *acies* numero multitudinis. Lege Sueton. 79. Plinius vero lib. VII. cap. 37. Nat. hiſt. *glaucos oculos* illi tribuit, *quos diligentius ſpectari iracunde ferebat.* Ibidem de Tiberii oculis quibus noctu in tenebris cernebat, & Suet. Tib. c. 68. & Sextus Chæronenſis Philoſophus lib. I. Pyrrhoniarum hypotheſeōn cap. 14.

56 *Ab intendentibus.*] Veronenſis codex *ab intuentibus tamquam ſolis radiis aſpectu ſuo.*

ANNA.

56 *Gaudebatque ſi quis ſibi acrius contuenti, quaſi ad fulgorem ſolis vultum ſummitteret.* Sueton. 79.

SCHOTTUS.

57 *Solis radiis.*] Vidi qui Horatiana illa de ſole ad Auguſti oculos referrent, Oda II. & V. lib. IV.

58 *τὸ oculos.*] afuit ab omnibus impreſſis, pro quo Gryphii editio *ſe* habet.

GRUTERUS.

59 *Nec tamen vir tantus vitiis caruit.*] At quis caruit? *Optimus ille eſt, qui minimis urgetur*, inquit ex vero Horatius. Unde & Seneca libro III. de Ira cap. 24. *Pro quocunque reſpondeamus nobis; ſapientiſſimos quoque viros multa delinquere: neminem eſſe tam circumſpectum cujus non diligentia aliquando ſibi excidat; neminem tam maturum, cujus non gravitatem in aliquod fervidius factum caſus impingat; neminem tam timidum offenſarum, qui non in illas, dum vitat, incidit.*

SCHOTTUS.

59 Pro *vir tantus*, Auguſtanus codex habet, *nec tamen virtus vitiis caruit.*

60 *Leviter iracundus.*] MSS. duo & Veronenſes *leniter*, rectius. Vide infra in Theodoſio & quæ illic annotavi. Horatius quoque

Iraſci facilis, tamen ut placabilis eſſet.

ut ſolent præſtantiſſima ingenia: *bonum* enim *apud virum*, inquit Mimus, *cito moritur iracundia.*

ANNA.

60 *Leniter iracundus*, probat vir doctiſſimus. Sed ego malim *leviter*: *leviter* enim iraſcitur, qui cito placabilis, neque tamen *leniter.*

61 *Dominandi avidiſſimus.*] Hæc non pugnant cum ſuperioribus ubi Auguſtum ambitione vacuum innuit, & de Auguſto quaſi privato intelligenda ſunt, qui ſic regnandi avidiſſimus fuit, idemque imperio parto ab omni ambitione alienus. Et huc referenda iſta Sueton. cap. 21. *Tantum abfuit a cupiditate quoquomodo imperium vel bellicam gloriam augendi ut quorumdam barbarorum principes in Æde Martis Ultoris jurare coëgerit manſuros ſe in fide ac pace quam peterent.*

62 *Studioſiſſimus aleæ luſor.*] Et hoc nomine male audiebat. Sed hunc

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

[63] multum, aliquatenus vero [64] ſomni abſtinens, ſerviebat tamen libidini uſque ad probrum [65] vulgaris famæ. Nam [66] inter duodecim [67] catamitos, totidemque puellas [68] accumbere ſolitus erat. Abjecta quo- 23
que uxore Scribonia, [69] amore alienæ conjugis poſſeſſus, Liviam [70] quaſi marito concedente ſibi conjunxit. [71] Cujus Liviæ jam erant filii Tiberius & Druſus. Cumque eſſet [72] luxuriæ ſerviens, erat tamen 24
ejuſ-

hunc *rumorem nullo modo expavit*, *luſitque ſimpliciter & palam oblectamenti cauſa, etiam ſenex.* Sueton. 71.

SCHOTTUS.

62 *Studioſis* Pithœi codex, & quatuor vulgati quibus uſus ſum, Auguſtanus, Baſilienſes duo, & Gryphii: quod inciſum addant, non placet. jam enim de diſcendi ſtudio etiam in caſtris dixerat. Sueton. lege cap. 71. & 83. Cui etiam repugnant cap. 76. & 77. quæ ſequuntur.

63 *Multum.*] MSS. non *multi*: præclare, ſi recte interpungas, & cum *abſtinens* conjungas. Hoc enim vult: mirandum magis hominem ſobrium libidini addictum fuiſſe. Non infiteor eleganter dici Horatio, *multi Damalim meri*, Oda 1. 36. & Ciceroni, *hoſpitem multi cibi & joci*: ſed noſter alio reſpicit.

64 *Somni abſtinens ſerviebat libidini.*] Tranquill. 78. vide & 68. & deinceps capita aliquot de libidinis infamia.

65 *τὸ vulgaris.*] In Veronenſi editione afuit. recte.

GRUTERUS.

65 Si vox *vulgaris* conſpicitur in MSS. exemplaribus, non eſt profecto exterminanda, quia ea deſtituitur editio Veronenſis. aliud enim eſt male audire, aliud male audire vulgo & paſſim.

SCHOTTUS.

66 *Inter duodecim catamitos.*] Malim *ſex*, ſi libri ſuffragarentur, auctoritate Tranquilli qui cap. 70. cœnam ejus δωδεκάθεον dictam ait, *in qua deorum dearumque habitu diſcubuerint convivæ: ipſe pro Apolline fuerit ornatus.* Forte ex numerorum compendiis, unde infinita in optimos auctores menda irrepſerunt, corruptum.

ANNA.

67 *Catamitos.*] *Catamitus* pro *Ganymedes* veteres dicebant. Et inde *Catamiti* ſimiles Ganymedi pueri dicti ſunt.

SCHOTTUS.

68 *Accumbere.*] MSS. *accubare* legunt.

ANNA.

69 *Amore alienæ conjugis.*] Idem Dio. Suetonius refert Auguſtum ſcripſiſſe *ſe cum Scribonia divortium feciſſe morum ejus perverſitatem pertæſum.*

GRUTERUS.

70 *Quaſi marito concedente.*] Bene *quaſi*. invito enim marito abductam diſerte meminit Tacitus lib. v. Annal. cap. 1. 3. interim miſer ille, maluit videri ultro *cedere*, quam periclitari ſalutis. Conſulantur Diſcurſus noſtri, quos Tacito accommodavi lib. VI. Annal. capitis primi fine.

ANNA.

70 Sueton. 62. *Ac ſtatim Liviam Druſillam matrimonio Tiberii Neronis, & quidem prægnantem abduxit.* Ubi *abduxit* proprie vim notat.

SCHOTTUS.

71 *Cujus Liviæ.*] *Cui Liviæ* Veronenſis codex. Sueton. de his 62. & 63.

72 *Luxuriæ ſerviens.*] Familiari ſequioris ævi ſcriptoribus notione utitur, pro *libidini*. *Sine Cerere* enim *& Li-*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

ejuſdem 73 vitii ſeveriſſimus ultor, 74 MORE HOMINUM QUI IN ULCISCENDIS vitiis, quibus ipſi vehementer indulgent, acres ſunt. Nam & poëtam Ovidium, qui & Naſo, pro eo, quod tres libellos
25 75 amatoriæ artis conſcripſerat, exſilio damnavit. Quodque eſt læti animi, vel amœni, oblectabatur omni genere ſpectaculorum, 76 præcipue ferarum incognita ſpecie

& Libero friget Venus. Supra *libidini ſerviiſſe* dixit; hic *luxuriæ.*

ANNA.

72 Hæc probant quæ ſupra in Cæſaribus dicta ſunt in Auguſto. *Flagrante haud modice luxuria.*

SCHOTTUS.

73 *Vitii ſeveriſſimus ultor.*] Intellige legem de adult. & pudicit. quo reſpexit Lyricus:

Nullis polluitur caſta domus ſtupris.

Oda 5. & 15. lib. IV. Eleganter Tacit. III. Ann. de Silani exſilio: *Adulteros*, inquit, *filiæ & neptis morte ac fuga punivit Auguſtus: nam culpam inter viros ac feminas vulgatam gravi nomine læſarum religionum ac violatæ majeſtatis appellando, clementiam majorum ſuaſque ipſe leges egrediebatur.* Vide Suet. Calig. cap. 23. Adulatur enim familiæ Auguſtæ Val. Maximus lib. VI. cap. I.

ANNA.

74 *More hominum qui.*] Plin. lib. 8. Epiſt. 22. *Noſtine hos qui omnium libidinum ſervi, ſic aliorum vitiis iraſcuntur, quaſi invideant, & graviſſime puniunt, quos maxime imitantur?*

GRUTERUS.

74 Inde acute Publius Syrus, *Plerique ubi aliis maledicunt faciunt convitium ſibi.* ac rotunde Dio Caſſius libro 36. Πολλῷ γὰρ που ῥᾷον ἄλλοις ἐπιτιμῶσι τινες, ἢ ἑαυτοῖς παραινοῦσι καὶ προχειρότατά γε ἐφ᾽ οἷς τιμωρίας ἀξίους τοὺς πέλας εἶναι νομίζουσιν, αὐτοὶ ποιοῦσιν. ὥστε μηδεμίαν πίστιν, ἐξ ὧν ἑτέροις ἐγκαλοῦσιν, ὅτι καὶ μισοῦσιν αὐτὰ λαμβάνειν. *Longe proclivius alios quidam reprehendant, quam ſeipſos admoneant; facillimeque fit, ut quarum rerum cauſa pœna dignos alios judicant, has ipſi eaſdem admittant: ut argumento non ſit, propter quas alios accuſant, has ipſos odiſſe.* addatur Ariſtoteles fine capitis 12. Rhetorices ad Alexandrum.

SCHOTTUS.

75 *Amatoriæ artis conſcripſerat, exſilio damnavit.*] Hæc abſunt a tribus MSS. & lacunam reliquerant librarii, dubitantes forte de rei veritate, aut verecundiæ cauſa. Diſputant etiam docti. Duæ enim exſilii cauſæ, libri de Arte, & error quem ipſe Naſo ſtudio ſupprimit II. Triſt.

Perdiderint cum me duo crimina, carmen & error:
Alterius facti culpa ſilenda mihi eſt.

Et alibi:

Et quid præterea peccarim quærere noli:
Ut pateat ſola culpa ſub Arte mea.

Veronenſis editio, *quod tres libellos de Arte amandi ediderat: quodque eſſet læti animi vel amœni, in exſilium miſit. Oblectabatur omnium generum ſpectaculis, præcipue,* &c. Nihil tamen demuto. Sidon. Apollin. Car. IX. 262.

Non qui tempore Cæſaris ſecundi
Æterno incoluit Tomos reatu.

Et carmine XXIII. 157.

Et te carmina per libidinoſa
Notum Naſo tener, Tomoſque miſſum,
Quondam Cæſareæ nimis puellæ
Ficto nomine ſubditum puellæ.

Exſulatum abiit anno imperii Auguſti ſecundo & quinquageſimo: obiit vero quinto Tiberii, juxta Tomos ſepultus. Euſeb. Chronicis.

76 *Præcipue ferarum.*] Sueton. cap. 43. & 45.

ſpecie, & infinito numero. [77] Annos ſeptem & ſe- 26
ptuaginta ingreſſus, [78] Nolæ morbo interiit. Quam- 27
quam alii ſcribant [79] dolo Liviæ extinctum, metuentis, ne, quia [80] privignæ filium Agrippam, quem odio novercali [81] in inſulam relegaverat, reduci compererat, eo ſummam rerum adepto, pœnas daret.
Igitur mortuum, ſeu necatum, multis noviſque ho- 28
noribus ſenatus cenſuit [82] decorandum. Nam præter id quod antea [83] PATREM PATRIÆ dixerat, templa [84] tam Romæ, quam per urbes celeberrimas ei conſecravit, cunctis vulgo jactantibus, [85] UTINAM AUT NON [86] NASCERETUR, AUT NON MO-
RERETUR. Alterum [enim] peſſimi incepti, exi- 29
tus præclari alterum. Nam & in adipiſcendo principatu oppreſſor libertatis eſt habitus, & in gerendo, cives ſic amavit, ut tridui frumento in horreis quondam viſo ſtatuiſſet veneno mori, ſi e provinciis claſſes interea non venirent. Quibus advectis, [87] felicitati

ANNA.

77 *Annos ſeptem & ſeptuaginta.*] *Septuageſimo & ſexto ætatis anno, diebus quinque & triginta minus.* Suetonius.

SCHOTTUS.

78 *Nolæ interiit.*] Sueton. 98. & Paterc. lib. II. extremo. ubi etiam templum ei ædificatum, Sueton. Tiberio cap. 40. & 47. Eutropius Atellæ opido Campaniæ mortuum ait, lib. VII.

79 *Dolo Liviæ.*] Ficu veneno infecta. Dio.

ANNA.

80 *Privignæ.*] Juliæ, Scriboniæ & Auguſti filiæ. Sueton. 63.

81 *In inſulam relegaverat.*] Suetonius tamen eum ab Auguſto, non a Livia *in inſulam* tranſportatum dicit cap. 65.

SCHOTTUS.

82 *Decorandum.*] *Honorandum* codex Auguſtanus.

83 *Patrem patriæ dixerat.*] Per Valerium Meſſallam. Formulam vide apud Sueton. 58. Infra de Trajano. Tiberius hoc nomen detrectavit. Suet. Tib. c. 27. Tacitus II. Annali.

84 *Tam Romæ quam per urbes.*] De honoribus vivo mortuoque habitis Sueton. 52. 57. 59. &c. Quin etiam urbes ei Cæſareæ nomine ab exteris gentibus conditæ. Plinius, Stephanus, Tranquillus, Joſephus & Eutropius.

85 *Utinam aut non.*] Non exſtat locus in Sueton. niſi quod de Sextili & Septembri, illo funeſto, hoc vero natali menſe, Auguſti nomine appellando contenderint cives: capite penultimo. Nova Victoris editio Septimio Severo elogium hoc tribuit, ut & Spartianus. *Quamquam,* inquit, *exacta ætate mortuum, juſtitio elogioque lugendum Patres ſanxere: aſtruentes illum juſtum naſci, aut emori minime conveniſſe.*

ANNA.

86 *Naſceretur.*] Pro *natus eſſet*, *moreretur* pro *mortuus eſſet.*

SCHOTTUS.

87 *Felicitati ejus.*] Rectius MSS. &

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

30 tati ejus, ſalus patriæ eſt attributa. Imperavit [88] annos quinquaginta ſex, duodecim cum Antonio
31 quadraginta & quatuor ſolus. Qui certe numquam aut Reipublicæ ad ſe potentiam traxiſſet, aut tamdiu ea [89] potiretur, [90] niſi magnis naturæ & ſtudiorum bonis abundaſſet.

C A-

& Veronenſis auferendi caſu *felicitate ejus ſalus patriæ.*

GRUTERUS.

87 Si hoc exſtat in omnibus MSS. & exoletis editionibus, id ſequamur ſane, quamvis vulgatæ nihilominus ſua eſt vis & venuſtas, ſed alio ſenſu; ut velit nimirum vitam Auguſto in tuto poſitam, advecto illo frumento. ſed malim tamen ſcripturam priorem; ut innuat fato Auguſti debitum frumenti tam tempeſtivi adventum.

VINETUS.

88 *Annos quinquaginta & ſex.*] Sine conjunctione numerum hunc notat vetus codex.

ANNA.

88 *Ex eo Rempub. per* XLIV. *annos ſolus obtinuit, ante enim* XII. *annis cum Antonio & Lepido tenuerat. Ita ab initio principatus ejus uſque ad finem* LVI. *anni fuerunt.* Eutropius.

SCHOTTUS.

88 Plutarchus lib. de fortuna Romanorum LIV. tantum numerat.

ANNA.

89 *Potiretur.*] Pro *potitus eſſet.*

GRUTERUS.

90 *Niſi magnis naturæ & ſtudiorum bonis abundaſſet.*] Sic eſt, ut inquit Horatius libro IV. oda 4.

Doctrina ſed vim promovet inſitam;
Rectique cultus pectora roborant.

Et Victor in Cæſaribus capite 40. *Quare compertum eſt eruditionem, elegantiam, comitatem præſertim, Principibus neceſſarias eſſe: cum ſine his naturæ bona quaſi incompta, aut etiam horrida deſpectui ſint,* &c.

SCHOTTUS.

90 De præſtanti indole morumque integritate Auguſti Sueton. c. 28. & 72. & alibi.

Tantum de Auguſto: In quo eo prolixiores fuimus, quod nova editio breviter perſtringat. Adhæc digitos in fontes, unde vulgata non ſatis pure hauſta, intendere placuit. Nunc pretium operæ fore credidi, ſi fragmentum Breviarii imperii Auguſti, a nemine, quod ſciam, editum, publici uſus facerem: quod Augerius Busbequius, V. C. in Byzantina legatione Ancyræ in lapides inciſum, quantum a Turcica vaſtatione reliquum factum eſt, deſcribendum curavit; & nobiſcum humaniter communicavit. Ejus ſic meminit extremo Auguſto Tranquillus: *De tribus voluminibus, uno mandata de funere ſuo complexus eſt: altero indicem rerum a ſe geſtarum, quem vellet incidi in æneis tabulis, quæ ante Mauſoleum ſtatuerentur: tertio breviarium totius imperii, quantum militum ſub ſignis ubique eſſet; quantum pecuniæ in ærario, in fiſcis & vectigaliorum reſiduis. Adjecit & libertorum ſervorumque nomina a quibus ratio exigi poſſet.* Meminit ejuſdem, ſi ita placet, formulæ imperii cap. 28. vocatque Rationarium. Et in Caligula c. 16. *Rationes imperii ab Auguſto proponi ſolitas, ſed a Tiberio intermiſſas publicavit.* Tacitus quoque I. Annali de Tiberio loquens: *Proferri libellum recitarique juſſit. Opes publicæ continebantur, quantum civium ſociorumque in armis, quot claſſes, regna, provinciæ, tributa aut vectigalia, & neceſſitates, & largitiones: Quæ cuncta ſua manu perſcripſerat Auguſtus; addideratque conſilium coërcendi inter terminos imperii, incertum metu an per invidiam.* Hæc in

foro propoſita fuiſſe veriſimile eſt: poſt Gothica direptione urbis Romæ alio tranſlata. M. Vellejus Paterculus lib. II. *Divus Auguſtus præter Hiſpanias aliaſque genteis, quarum titulis forum ejus prænitet, pæne idem, facta Ægypto ſtipendiaria, quantum pater ejus Gallia, in ærarium reditus contulit.* Quare quantum quantum id eſt, Busbequio acceptum referatur.

Ancyræ in ſuburbio.

SERIES I.

RERVM GESTARVM DIVI AVGVSTI QVIBVS ORBEM
TERRARVM IMPERIO POPVLI ROMANI SVBJECIT
ET IMPENSARVM QVAS IN REMPVBLICAM PO-
PVLVMQVE ROMANVM FECIT INCISARVM IN
DVABVS AHAENEIS PILIS QVÆ SVNT ROMÆ
POSITÆ EXEMPLAR SVBJECTVM.

ANNOS. VNDEVIGINTI. NATVS. EXERCITVM. PRIVATO.
CONSILIO ET PRIVATA IMPENSA COMPARAVI (1) TERQVE.
M..... FACTIONIS. OPPRESSAM. IN LIBERTATEM
(2) VINDICAVI.... DECRETIS. HONORIFICIS. ORDINEM.
(3) SVVM. . . . .
. . . .
. . . .
. . . .

LIPSIUS.

1 *Terque. M.......* Palam eſt eum loqui de primo exercitu comparato. Igitur expleam, *perque. M. Antoni. factionis.* quod valet Factiones, ut lapide hoc plerumque ſcriptum. Si placet ternarius numerus: poſſis legere, *terque. meam. patriam. factionib.* id eſt Factionibus. *Ter* autem, nempe primo Antoniano bello, Philippico, Actiaco.

2 *Vindicavi .....* Expleo, ſi prior noſtra conjectura ſedet, *remp.*

3 *Suum.* Puto fuiſſe, *ſummum. Summus* ordo, ſenatus eſt.

CASAUBONUS.

Vivo Auguſto aras & templa fuiſſe in provinciis poſita teſtantur & hiſtorici & alia priſci ævi monumenta. Primus ipſe hoc in honorem patris ſui vel imperaverat, vel petentibus conceſſerat, ut eſt apud Dionem lib. LI. Quod poſtquam ſemel inſtitutum eſt, pleræque provinciæ exemplum ſequutæ, pro magno beneficio poſtularunt ſibi jus dari aræ ponendæ, aut templi, in aliqua ſuarum urbium, ubi communi nomine populi totius provinciæ honoris ejus cauſa, & ſacra facerent & ludos ederent: talis in Gallia Lugdunenſis ara, ad quam ſexaginta populos convenire ſolitos refert Strabo: talis in altera Galliæ parte ara Narbonenſis, & in aliis provinciis aliæ, tum Auguſto, tum Julio Cæſari poſitæ: tanto quidem ſtudio & adulatione, ut earum urbium incolæ quæ hujuſmodi templa apud ſe haberent, non alio magis nomine ſuperbirent, quam quod eſſent iſtorum νεοφύτων numinum æditui: quemadmodum olim in ſenatu Romano Lætorium eſſe loquutum refert Suetonius lib. II. capite 5. Sic interpretor vete-

res

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

res illos nummos, in quibus extat vox ΝΕΩΚΟΡΩΝ. cujuſmodi ſunt cum alii, tum iſti ΚΑΙΣΑΡΕΙΑ ΣΕΒΑΣΤΑ. ΝΕΩΚΟΡ. ΙΟΥΛΙΟΣ ΘΕΟC & ΜΑΜΕΡΤΙΝΩΝ ΝΕΩΚΟΡΩΝ. Antiquarii, quorum diligentiæ & induſtriæ plurimum debemus, falſo exiſtimant, in hujuſmodi nummis vocem *νεωκόρος* idem ſignificare ac *νεόκτιστος*: quæ Græci ſermonis imperitia pluribus arguenda non eſt. Sunt etiam nummi in quibus adjecta particula *δίς*. ut ΚΝΩΣΙΕΩΝ, ΔΙΣ ΝΕΩΚΟΡΩΝ, & ΜΕΣΣΑΝΙΩΝ ΔΙΣ ΝΕΩΚΟΡΩΝ. Ea vocula putem (ſi ullus in re perobſcura conjecturæ locus) geminum templum notari, alterum D. Julio, alterum D. Auguſto ſacrum. Porro inter alias urbes quæ mature templum Auguſto extruxerunt, urbs Ancyra fuit. Nam ibi divinos honores Auguſto vivo fuiſſe exhibitos, teſtis ipſe in edicto, quod refert Joſephus in Originum lib. XVI. cap. 10. verba edicti ſunt, *τότε ψήφισμα τὸ δοθέν μοι ὑπ' αὐτῶν ὑπὲρ τῆς ἐμῆς εὐσεβείας ἧς ἔχω πρὸς πάντας ἀνθρώπους, καὶ ὑπὲρ Καΐου Μαρκίου Κηνσωρίνου, καὶ τοῦτο τὸ διάταγμα κελεύω ἀνατεθῆναι ἐν ἐπισημοτάτῳ τόπῳ γενηθέντι μοι* (malim *ἀνατεθέντι μοι*) *ὑπὸ τοῦ κοινοῦ τῆς Ἀσίας ἐν Ἀγκύρῃ· ἐὰν δέ τις παραβῇ τι τῶν προειρημένων, δώσει δίκην οὐ μετρίαν. ἐστηλογραφήθη ἐν τῷ Καίσαρος ναῷ.* Vulgo legitur in Joſephi codd. *ἐν ἀργύρῃ*: nullo ſenſu. Quare etiam Rufinus Joſephi vetus interpres ea verba omiſit. Sed docuit nos in magno opere de emend. temporum Joſephus Scaliger, unicum literarum decus, legendum eſſe *Ἀγκύρῃ*. qua conjectura meo judicio nihil certius. Etſi ſubit mirari, cur commune Aſiæ ei potius civitati illum honorem habuerit, quam Epheſo, quæ erat per illa tempora *πρόχημα* & velut metropolis Aſiæ. At Ancyra non Aſiæ ſed Galatiæ tantum metropolis erat. Sed cauſa fortaſſe fuit, quod Auguſtus peculiari cura & amore hanc urbem proſequeretur. Reperio enim etiam conditorem Ancyræ Auguſtum fuiſſe: cujus rei auctorem habeo Johannem Tzetzem, qui id narrat chiliade prima, capite de Mida. Olim non totius Galatiæ, ſed partis tantum Tectoſagum metropolis ea urbs fuit. verum poſtquam tota Galatia per Auguſtum in unam provinciam eſt redacta, totius Galatiæ caput eſſe cœpit: quod non ex *Strabone* diſcas, quem mirari ſatis non poſſum, tam levem harum rerum feciſſe mentionem: ſed ex iſta vetori inſcriptione quam Romæ extare teſtimonio doctorum virorum didicimus.

Λ. ΦΑΒΙΟΝ.
ΚΕΙΛΩΝΑ
ΤΟΝ. ΛΑΜΠΡΟΤΑΤΟΝ
ΕΠΑΡΧΟΝ ΡΩΜΗC.
ΥΠΑΤΟΝ. ΤΟΒ.
Η. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙC.
ΤΗC. ΓΑΛΑΤΙΑC.
ΑΝΚΥΡΑ.
ΤΟΝ ΕΑΥΤΗC.
ΠΡΟCΤΑΤΗΝ.

Hinc eſt quod legimus apud Suidam, *Ancyranos* dictos eſſe, qui olim appellabantur *Ἑλληνογαλάται*. Auctor Itinerarii antiquiſſimi a Petro Pithœo editi, hanc urbem nunquam Ancyram ſimpliciter: ſed ſemper cum adjectione Ancyram Galatiam aut Galatiæ nominat. Similiter & Græci, *Ἄγκυραν τῆς Γαλατίας*, ut apud Epiphanium lib. III, in Marcello Ancyrano. vel una voce *Ἀγκυρογαλατίαν*, ut apud Athanaſium in epiſtola quadam patrum Sardicenſium. ortuo Auguſto quin multa ambitioſe decreta in ejus honorem fuerint & Ancyræ & in aliis pleriſque provinciarum nemo dubitabit qui eorum temporum adulationes noverit. Tunc temporis videntur Ancyrani, & petiiſſe & impetraſſe a ſenatu facultatem transferendi in templum Auguſti quod in ipſorum urbe erat, hunc rerum geſtarum ejus indicem, quem manu Græcorum linguæ Latinæ prorſus imperitorum fuiſſe vel Romæ deſcriptum, vel poſtea ſculptum, res clamat ipſa: adeo multa ſunt perperam & contra omnem Latinitatem expreſſa. Multa in hoc nobiliſſimo

liſſimo vetuſtatis monumento nuper erudite animadverſa ſunt ab eruditiſſimo clariſſimoque viro Juſto Lipſio; conabimur & nos aliquam illi lucem ex hiſtoria adferre.

Et impenſarum quas in rempubl. populumque Romanum fecit.] Non parum gloriari ſolitus fuit hoc nomine Auguſtus, ut refert Dio non uno loco: & in teſtamento quoque ſuo fecerat idem harum impenſarum mentionem. Breviter indicant illa apud Suetonium in compendio earum tabularum, *Quod pene omne cum duobus paternis patrimoniis cæteriſque hæreditatibus in Rempubl. abſumpſiſſet.*

Annos undeviginti natus.] Vellejus Paterculus lib. II. 61. *C. Cæſar XIX. annum ingreſſus, mira auſus, ac ſumma conſecutus, privato conſilio, majorem ſenatu pro Republ. animum habuit.* Ubi vides adulationem hominis: ambitioſe enim uſus eſt voce *ingreſſus.* Melius Auguſtus, *natus*: nam anno qui præceſſit cædem Julii, nono Kal. Octob. ingreſſus annum XIX. erat, ac jam totum ferme confecerat, quando contra Antonium pro optimatibus bellum primum ſuſcepit. Atque hæc Octavii ætas in equeſtri ſtatua fuerat notata, quam ei ſenatus in Roſtris poſuerat, teſte eodem Vellejo. Florus qui Octavium quando furori Antonii cœpit reſiſtere, ait fuiſſe *intra decem & octo annos tenerum*, ad calculum Octavii annos parum exegerat.

Exercitum privato conſilio & privata impenſa comparavi.] Florus de Octavio: *revocatis ad arma veteranis, privatus, quis crederet? conſulem aggreditur.* Idem elogium ab hiſtoricis etiam Pompejo non multo natu grandiori tribuitur. Vellejus, II. 20. *Cn. Pompejus XXIII. annos natus, abhinc annos* CXIII. *privatis ut opibus, ita conſiliis magna auſus, magnificeque conata exſecutus ad vindicandam, reſtituendamque dignitatem patriæ, firmum ex agro Piceno, qui totus paternis ejus clientelis refertus erat, contraxit exercitum.*

Ordinem ſuum.] Nihil putem mutandum in his verbis, ſed ſententiam aperte mutilam ita explendam. *ſenatus decretis honorificis ordinem ſuum mihi communicavit*, vel *in ordinem ſuum me adſcivit.* Decreta quæ ait, nota ſunt ex Cicerone & hiſtoricis. Dio inter alia iſtud fuiſſe ait, τὸ βουλεύειν Καίσαρα ἐν τοῖς τεταμιευκόσι. quo dicendæ ſententiæ jus inter quæſtorios Octavio tributum.

II. PA-

II.

PATRICIORVM. NVMERVM. AVXI. CONSVL. QVINTVM.
IVSSV. POPVLI. ET. SENATVS. SENATVM. TER. LEGI. ET.
IN. CONSVLATV. SEXTO. CENSVM. POPVLI. COLLEGA. M.
AGRIPPA. EGI. LVSTRVM. POST. ANNVM. ALTERVM. ET.
QVADRAGESIMVM. FECI. (LEGI) QVO. LVSTRO. CIVIVM.
ROMANORVM. CENSITA. SVNT. CAPITA. QVADRAGIENS.
CENTVM. MILLIA. ET. SEXAGINTA. TRIA........ CVM.
NVPER. LVSTRVM. SOLVS. FECI. LEGI. (1) CENSORVM.... SINIO.
COS. QVO. LVSTRO. CENSA. SVNT. CIVIVM. (2) ROMANORVM...
QVADRAGENS. CENTVM. MILLIA. ET. DVCENTA. TRIGINTA.
TRIA........ IN. CONSVLATV. FI...... CVM. NVPERRIME.
LVSTRVM. (3) CVM. LEGA. TIBERIO. SEXTO. POMPEIO. ET. SEXT.
APVLEIO. COS. QVO. LVSTRO (4) ROM. CAPITVM. QVADRAGENS.
CENTVM. MIL...... IGINTA. ET. SEPTEM. MIL. LEGI. PNO.
..... EXEMPLA. MAIORVM. EXOLESCENTIA. IAM. EX. NOS........
MVLTARVM. RERVM. EXEMPLA. IMITANDA....................

. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .

LIPSIUS.

1 *Cenſorum.* Puto ſic: *Cenſorino. & Aſinio.* qui *Coſs.* fuere anno DCCXLVII. Quod Dio ſolitarium hunc cenſum referre videtur ad annum DCCLVII. de recenſu Italico tantum agit.

2 *Romanorum* .... In hiatu ſcribe, *Capita.*

3 *Cum lega.* Facito *Conlega.*

4 Exple, *cenſa ſunt.*

CASAUBONUS.

Patriciorum numerum auxi conſul quintum.] Poſtrema verba non carent difficultate, ſive illa cum præcedentibus conjungas, ſive cum ſequentibus: ſæpius enim Auguſtus & patriciorum numerum auxit, & ſenatum legit. Vide Dionem in ſecundo ejus conſulatu lib. XLIX. & lib. LII. ſub finem in actis anni DCCXXV. qui Coſs. habuit Cæſarem V. & Sex. Apulejum. De eo anno loquitur hic Auguſtus: nam eodem & ſenatum ordinavit, & patricias gentes ſupplevit.

Conſulatu. ſexto. cenſum. populi. collega. M. Agrippa. egi.] Huc refer notam Euſebii in Chronico ad numerum MDCCCCLXXXIX. *cenſu Romæ agitato inventa ſunt civium Romanorum* XLI. *centena &* LXIIII. *millia.*

Juſſu populi & ſenatus.] Dio lib.

XLIX. ψηφισαμένης τῆς βουλῆς. & lib. LII. τῆς βουλῆς οἱ δῆθεν ἐπιτρεψάσης. de populo altum ſilentium: Tacitus contra, lege Sænia hoc negotium Auguſto fuiſſe mandatum ſcribit. Vere igitur Auguſtus juſſum ſe ait a populo & ſenatu.

In conſulatu ſexto cenſum populi collega M. Agrippa egi.] Anno priore conſul quintum cenſuram ſive regimen morum ſuſceperat Auguſtus: ſed cenſus eo anno non eſt actus: cum maximam ejus partem Roma afuerit.

Luſtrum poſt annum alterum & quadrageſimum feci.] Tot anni ſunt a noviſſimis cenſoribus Cn. Lentulo & L. Gellio, qui luſtrum condiderunt anno DCLXXXIV. ad hoc luſtrum Auguſti anno DCCXXVI. factum.

Feci legi.] *Facere luſtrum & condere luſtrum* Latina ſunt. *Luſtrum legere* quid ſit neſcio. Ita tamen mox iterum ſculptum: meo judicio latet mendum.

Cum nuper luſtrum ſolus feci.] Si ita ſcripſit, *nuper* poſuit pro poſtea.

Aſinio Cos.] Anno vigeſimo poſt luſtrum ſuperius U. C. DCCXLVI

In conſulatu ſi.] Hæc verba nihil hic ſignificant: prorſuſque erratum lapicidæ eſſe videntur.

Cum nuperrime.] Anno uno & vigeſimo poſt proximum luſtrum U. C. DCCLXVII. Ex hoc loco apparet paucis diebus ante ſuum ex Urbe noviſſimum diſceſſium, ſcriptum hoc ab Auguſto breviarium. Suetonius lib. II. cap. 97.

Cum lega Tiberio.] Suetonius lib. III. cap. 21.

Mil.... iginta & ſeptem mil.] Scr. *millia triginta & ſeptem millia.* Poſtrema vox vacat: non enim ſolet addi a Latine loquentibus: tamen ferri poteſt: & fortaſſe ita paullo ante expleri debent lacunæ poſt vocem tria, duobus locis. Ad hunc porro cenſum pertinent Euſebii verba in Chronico ad numerum MMXXVIII: *Auguſtus cum Tiberio filio ſuo cenſum Romæ agitans invenit hominum nonageſies tercentena millia*, cujus loci immaniſſimum numerum, ex hoc lapide corrigendum eſſe recte obſervat Joſephus Scaliger.

Legi Pno....... exempla majorum.] *Legi* ad ſuperiora referri non poteſt. Scribo, *lectus Pontifex Max.* Suetonius lib. II. de Auguſto Pontifice maximo: *nonnulla etiam ex antiquis ceremoniis abolita reſtituit, ut Salutis Augurium, Diale Flaminium, Sacrum Lupercale, ludos ſeculares & compitalitios.* De eodem ſtudio Auguſti imitandi exempla majorum vide cap. 89. Horatius de eodem;

Et veteres revocavit artes,
Per quas Latinum nomen & Italæ
Crevere vires, famaque & imperii
Porrecta majeſtas ad ortum
Solis ab Heſperio cubili.

Ex nos.] Scribo *ex noſtra Rep.*

Multarum rerum exempla imitanda.] Sententia tale quid poſtulat, *multarum rerum imitanda propoſui*, aut ſic potius *multa reſtitui, aliaque exempla imitanda propoſui.* Videtur enim duplicem laudem ſibi tribuere, quod fugientia majorum inſtituta revocaverit, quodque multa ipſe egregia inſtituerit, quæ futura ſint exempla poſteris ad imitandum propoſita.

III. Ho-

III.

HONORIS. MEI. CAVSA. SENATVS. POPVLVSQVE. RO-
MANVS. ANNVM. QVINTVM. ET. DECIMVM (1) AGENTIS.
CONSVLIS. DESIGNAVIT. VT. (2) CVM. MAGISTRATVM. INIRENT.
POST. QVINQVENNIVM. EX. EO. DIE. (3) DEDVCTI. IN.
(4) EORVMVE. INTERESSENT. CONSILIIS. PVBLICIS. DECREVIT.
SENATVS. EQVITES. AVTEM. ROMANI. VNIVERSI. PRINCIPEM.
(5).... HASTIS. ARGENTEIS. DONATVM. APPELLAVERVNT.
LIBRI ROMANI. VIRITIM. (6)..CENOS. NVMERAVI EX TESTAMEN-
TO. PATRIS. MEI. ET. (7) NOMINI. MEO. (8).... DRINGENOS. EX.
BELLORVM. MANVBIIS. CONSVL. QVINTVM. DEDI. ITERVM.
AVTEM. IN. CONSVLATV. DECIMO. EX. PATRIMONIO. MEO.
BIS. QVADRINGENOS. CONGIARI. VIRITIM. ITERVM. ÆRE.
MERVI. ET. CONSVL. VNDECIMVM. DVODECIM. FRVMENTATIO-
NES. FRVMENTO. PRIVATIM. (9) COLVMEIO. EMENSVS. SVM.
ET. TRIBVNICIA. POTESTATE. DVODECIMVM. QVADRINGENOS.
NVMMOS. TERTIVM. VIRITIM. DEDI. (10) QVALIMEA. CONGIARIA.
FRVMENTI. (11)....NVM. NVNQVAM. MINVS. QVINQVAGINTA. ET.
DVCENTA....SIA.(12) DVODEVIGINTESIMVM. CONSVL. TRECENTIS.
ET VIGINTI. MILLIBVS. PLEBIS. VRBANÆ. SEXAGENOS. SEX-
AGENOS. DENARIOS. VIRITIM. DEDI. ET. QVINIS. MILITVM.
MEORVM. CONSVL. QVINTVM. EX. MANIBIIS. VIRITIM. MILLIA·
NVMMVM. SINGVLA. DEDI. ACCEPERVNT. ID. TRIVMPHALE.
CONGIARIVM. IN. COLONIAS. HOMINVM. CIRCITER, CENTVM.
ET. VIGINTI. MILLIA. CONSVL. TERTIVM. DECIMVM. SEXAGENOS.
DENARIOS. PLEBI. QVÆ. TVM. FRVMENTVM. PVBLICVM. (13) ACCE. DEDI.

LIPSII.

1 Valet, Agentes Conſules: eſtque ſermo de L. & C. Cæſaribus.

2 Puto, *eum*.

3 Puto, *quo*.

4 Facio, *Forum*. & divido, *ut intereßent*, ſententia longe alia.

5 Explerem *Juv. c.* id eſt, principem juventutis Cajum.

6 Subſtituo, *centenos*, *vicenos*. ex Dionis XLIV. qui diſerte ſcribit Octavianum ipſum ita tradidiſſe (hic nimirum) etſi alii (inter quos Suetonius) trecenos ſcribant.

7 Valet, Nomine.

8 Scribe *quadringenos*. ex Dionis LI. qui exprimit hanc ipſam ſummam congiarii, in eodem V. conſulatu.

9 Fac *coempto*.

10 Puto, *qualia*.

11 Expleo, *medimnum*.

12 Erravit ſculptor largiter, faciendumque *duodecimum*.

13 Facio, *accepit*.

CASAUBONUS.

Annum quintum & decimum.] Hoc fortaſſe verum de Lucio: nam Cajum XIV. natum annos creatum fuiſſe conſulem ex hiſtoria Dionis & veteri lapide, qui hoc diſerte continet, notum eſt. Quod igitur in altero verum erat, utrique Συλληπτικῶς Auguſtus tribuit.

Agentis.] Scribe *agentes filios.*

Conſules deſignavit.] Suetonius cap. 64. Sed vide hiſtoriam Dionis in anno DCCXLVIII. libro LV.

Intereſſent conſiliis publicis.] Vide ſupra ad cap. 38.

Principem .... haſtis argenteis donatum appellaverunt.] Mirum ita Auguſtum loqui, quaſi alter tantum filiorum eo honore fuerit affectus: nam certum eſt, ambos *principes juventutis* eſſe appellatos. etiam de haſtis argenteis diſſentit Dio, qui aureas vult fuiſſe lib. LV.

Libri Romani viritim,] *Pro liberis Romani viritim.* ſed, illud *liberis* emblema eſt aſcititium: nunquam enim Auguſtus ita loquutus: verum, civibus Romanis, aut *tribubus Romanis.*

Cenos numeravi ex teſtamento patris mei.] Lego, *Trecenos nummos* (vel *ſeſtertios*) *num. Suetonius in Julio Cæſare cap. 83. Populo hortos circa Tiberim publice & viritim trecenos ſeſtertios legavit.* Sed notamus ad hæc verba Suetonii Dionem, qui ipſum Octavium laudat, in numero diſſentire, & pro trecenis ponere *centenos vicenos.* quare ita potius hoc quoque loco reſcribendum fortaſſe fuerit.

Conſul quintum.] Poſt triumphum Actiacum. vide Dionem lib. LI.

In conſulatu decimo.] Reverſus ex bello Cantabrico. Dio lib. LIII.

Bis quadringenos congiarii viritim.] Dio, τῷ δήμῳ καθ' ἑκατὸν δραχμὰς δώσειν ὑπέσχετο, id eſt, *populo viritim quadringenos nummos daturum ſe promiſit.* Quare *bis* hoc loco, ſi ita ſcripſit Auguſtus, valet, iterum, πάλιν.

Iterum. ære. merui. et. Conſul. und.] Aſſentior viris eruditis, qui corrigendum putant, *iterum ære meo viritim conſul undecimum.*

Duodecim frumentationes.] Videtur dicere toto illo anno ſe privatis ſumptibus aluiſſe turbam frumentantium: nam in anno duodecim frumentationes, id eſt, frumenti largitiones fiebant. Vide cap. 11. De his gratuitis frumentationibus intelligit Suetonius cap. 41.

Emenſus ſum.] Suetonius dict. cap. *viritim admenſus eſt.*

Tribunitia poteſtate duodecimum.] Is fuit annus U. C. DCCLI. quo rediit Auguſtus Romam ex itinere Gallico, triennio ante ſuſcepto. Eodem anno ludi votivi pro reditu Auguſti a Tiberio Nerone Cos. ſunt editi, & Auguſtus in locum Lepidi demortui Pont. Max. creatus, ludos Pontificales ut videtur edidit. Hæ fuere cauſæ liberalitatis hoc tempore collatæ. Vide Dionem lib. LIV.

Qualimea congiaria frumenti.... num.] Conclamatus per me locus, ad cujus lucem, neque nos olim, neque alii poſt nos efferre quicquam potuimus quod videatur vel mediocriter probandum. Omnino apparet Ancyranos uſos eſſe in monumento hoc in ſaxum incidendo opera lapicidæ & negligentiſſimi & linguæ Latinæ ignariſſimi: quod in urbe Aſiæ ita accidiſſe, ubi nulla admodum Latinæ linguæ notitia erat, mirari nemo debet: quum etiam Romæ & in Italia ab id genus hominibus ſimilia perſæpe peccarentur. Hæc ſunt quæ Cicero appellat *errata fabrilia* ad Atticum lib. VI. epiſtola prima.

Frumenti..... num.] Lego cum Lipſio; *frumenti medimnum:* ſed hæc verba importune huc intruſa ſunt: nam oratio ita fuerat continuanda, *Qualia mea congiaria nunquam minus quinquaginta & duo.*

Duodecimum Conſul.] Hoc anno Cajum filium Auguſtus die tirocinii in forum ſollemni cum pompa deduxit: quæ fortaſſe occaſio fuit hujus liberalitatis: nam ita ſolitum

tum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

tum fieri, ſequentium principum hiſtoriæ docent. Suetonius cap. 27.

Trecentis & viginti millibus plebis urbanæ.] Hæc fuit frumentantium turba ante Julii Cæſaris recenſum & ordinationem, qui ad centum quinquaginta millia eam redegit, ut narrat Sueton. lib. I. cap. 41. Auguſtus, ut mox ſequitur, & Dio teſtatur, *τὸ σιτοδοτούμενον πλῆθος εἰς εἴκοσι μυριάδας κατέκλεισε.* Verum ad congiarium accipiendum quam ad frumentationes major, uti videtur, numerus admittebatur. Fortaſſe tamen etiam frumentum accipientium ante Auguſti conſtitutionem hic numerus fuit, eſtque hoc illud *πλῆθος ἀόριστον* quod vocat Dio lib. LV.

Sexagenos ſexagenos denarios viritim dedit.] Tolle alterum *ſexagenos*, vel fac *ſexagenos ſenos*, aut *ſeptenos*. Sic Claudius congiarium dedit, *τοῖς σιτοδοτουμένοις* denarios ſeptuagenos quinos: Dio lib. LVIII.

Et quivis militum meorum conſul quintum.] Intelligit donativum quod dedit poſt illos tres triumphos, quos egit anno U. C. DCCXXV. Vox *quivis* ſine dubio corrupta ex numero militum qui congiarium acceperunt: qui cum expreſſus non ſit ab hiſtoricis, jure tantum arbitrario conſtitui hujus loci lectio poteſt. Lego autem, *Et quinquag. mill. militum meorum.*

In colonias hominum circiter centum & viginti millia.] Deeſt verbum. Scribo *millia miſi.* vide ſupra, cap. 46. non ſolum autem numerum deductarum coloniarum annotabant: ſed etiam civium qui id beneficium acceperant. Sic in Julio Suetonius: *Octoginta civium millibus in colonias diſtributis.*

Conſul tertium decimum.] Eo anno Lucium filium in forum deduxit, ut biennio ante Cajum, ſicut modo diximus.

III. Seriei

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

III. Seriei continuatio.

EA. MILLIA. HOMINVM PAVLLO. PLVRA. QVAM. DVCENTA.
FVERVNT. (1) AGRIS· QVOS. IN CONSVLATV. MEO. QVARTO. ET.
POSTEA. CONSVLIBVS (2) MARCO. ET. CN. LENTVLO. AVGVRE.
ADSIGNAVI. MILITIBVS. SOLVI. MVNICIPIIS. PA..... (3) ERTIVM.
CIRCITER. SEXGENSIM. ITINERIS. EMIT. QVAM. ROMANIS.
(4) ERÆ..,. NVMERAVI..... QVOD. PRO. AGRIS. PROVINCIA-
LIBVS. SOLVI. VNVS. ET. SOLVS. OMNIVM. QVI. DEDVXERVNT.
COLONIAS. MILITVM. IN. PROVINCIIS. AD. MEMORIAM. ÆTATIS.
MEÆ. FECI. POSTEA. NERONE. ET. CN. PISONE. CONSVLIBVS. ITEM-
QVE. (5) GANTISSIMO. ET. D. LELIO. CONSVLIBVS. ET. (6) L. CANINIO.
ET. Q. FABRICIO. CONSVLIBVS. (7) QVOS. EMERITIS. STIPENDIIS.
IN. SVA. MVNICIPIA. (8) PRÆM. ...PERSOLVI. QVAM. (9)....INSEST.
MILI........ IMPENDI.
QVATER. (10) AVI. ÆRARIVM. ITA. VT. SESTERTIVM. MILLIA.
.... QVINGENTA. DED....... RAVI. ÆRARIO. DETVLI......
QVOD. EX. CONSILIO. . . . . MILITIBVS.
QVIN. . . . .
. . . . MERVISSENT. HS. MIL. . . . .
. . . . O. DETVLI. . .
. . . . (11) CN. P. LENTVLO. . . .
VLES. FVERVNT. CVM. D. . . . . . CERENT. . . . . . CENTVM.
MILLIBVS HOMINVM. . . . . O. . FRV. . . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .

LIPSII.

1 Videtur legendum, *Pro. agris.*

2 Intelligit M. Licinium Craſſum.

3 Fuit, *ſeſtertium.*

4 *Prætoribus*, exple. Nam hi tunc Ærario præerant.

5 C. *Antiſtio.* reponito.

6 Horum alter hodie non in Faſtis, & male hunc C. prænominant.

7 Expleam *militibus.*

8 Malim *remiſi.*

9 Fuit, *quam. in. rem.*

10 Anne *adminiſtravi*?

11 Intelligit duos Lentulos una conſules, an. DCCXXXVI.

CASAUBONI.

In conſulatu meo quarto.] Videtur

tur referendum ad hiſtoriam quam refert Suetonius cap. 17. cum Auguſtus Brunduſium venire coactus eſt, & deſideria militum tumultuantium ordinare.

Conſulibus Marco & Cn. Lentulo.] Male ſculptum pro *M. Craßo & Cn.* non enim ita ſcripſerat Auguſtus, ut eſt expreſſum. Horum conſulatus incidit in annum DCCXI. Vide Dionem lib. LIV. In cujus verbis obſcuram harum impenſarum Auguſti mentionem reperio: ὁ Αὔγουστος, inquit, πολλὰ μὲν ἀναλώσας ὡς ἑκάστοις, πολλὰ δὲ παρ' ἑτέρων λαβὼν ἀνεκομίσθη.

Circiter ſexgenſim.] Scribe *circiter ſexagiens Im.* hoc eſt, ſexagies & ſemel centum millibus. *Sexagiens* pro *ſexagies*, ea conſuetudine ſcribendi qua *totiens*, *quotiens*. Quia tamen hic numerus videtur infra modum pecuniæ expenſæ in emptionem agrorum, fortaſſe ſcribendum *ſexcenties*, aut *ſeptingenties* I.

Itineris emit.] Nihil hic video quod ad verborum reſtitutionem: ſententiam quidem ſatis certo aſſequi mihi videor. commemorat enim agros a ſe militibus ſuis emptos, partim de municipiis, partim de ipſo pop. Rom. qui, ut videtur, agros publicos nondum diviſos aliquos habuit. Hos Auguſtus veteranis & legionariis ſuis diviſit, & pretium illorum prætoribus qui ærarium adminiſtrabant numeravit. Hoc ni fallor Auguſtus voluit: ſed videntur omiſſa quædam verba. *Emi* ſaltem legendum, non *emit*.

Romanis. . . . . eræ.] Aliorum deſcriptio habet, *præ.* quod firmat emendationem Lipſii *prætoribus*. Sed an ita loquutus Auguſtus *Romanis prætoribus?* non videtur, potius *Romæ* ſcripſiſſe eum putem.

Qui deduxerunt colonias militum.] Ut Sulla, Julius Cæſar, & triumviri. coloniarum militarium meminit Vellejus lib. priore.

Quater. . . . . avi ærarium.] Lego, *Quater levavi ærarium*, aut *ſuſtentavi.* vult dicere quod Dio in actis anni DCCXXVI. initio libri LIII. ἐπειδὴ χρημάτων τῷ δημοσίῳ ἐδέησεν, ἐδανείσατό τινα, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ. *Levare ærarium*, pro inopiam ærarii levare, breviter & eleganter dictum.

Seſtertium millia. . . . . . quingenta.] Scripſerat fortaſſe, *millies & quingenties.*

Oppoſito

Oppoſito latere.

SERIES I.

CVRIAM. ET CONTINENS. ET. (1) CHALCIDICVM. TEMPLVMQVE.
APOLLINIS. IN. PALATIO. CVM. PORTICIBVS. ÆDEM. DIVI. IVLII.
LVPERCAL. PORTICVM. AD. CIRCVM. FLAMINIVM. QVEM. SVM.
APPELLARI. PASSVS. EX. NOMINE. EIVS. QVI. PRIOREM. EODEM.
IN. SOLO. FECERAT. OCTAVIANI. PVLVINAR. AD. CIRCVM.
MAXIMVM. ÆDES. IN. CAPITOLIO. IOVIS. FERETRII. ET. IOVIS.
TONANTIS. ÆDEM. QVIRINIS. ÆDES. MVNDO. ET. IVNONIS.
(2)..... ET. IOVIS. LIBERTATIS. IN. AVENTINO. ÆDEM. LARVM.
IN. SVMMA. SACRA. VIA. ÆDEM. DEVM. PENATIVM. IN. VELIA.
ÆDEM. IVVENTATIS. ÆDEM. MATRIS. MAG. DEIÆ. IN. PALACIO. FECI.
(3) SERTORIVM. ET- POMPEIVM. THEATRVM. VTRVMQVE.
OPVS. IMPENSA. GRANDI. REFECI. SINE. VLLA. INSCRIPTIONE.
NOMINIS. MEI. RIVOS. AQVARVM. COMPLVRIBVS. LOCIS. VETVSTATE.
LABENTES. REFECI. ET. AQVAM. QVÆ. (4) MARIA. APPELLATVR.
DVPLICAVI. PONTE. NOVO. IN. RIVVM. EIVS. IMMISSO. FORVM.
IVLIVM. ET. BASILICAM. QVÆ. FVIT. INTER. ÆDEM. CASTORIS.
ET. ÆDEM. SATVRNI. CÆPTA. PROFLIGATAQVE. OPERA. A.
PATRE. MEO. PERFECI. ET. EANDEM. BASILICAM. (5) CONSVMATAM.
IN..... AMPLIATO. EIVS. SOLO. SVB. TITVLO..... (6) NOMINIS.
FILIORVM. (7).... VIVVS. NON. PERFECISSEM. PERFECI. AB. HÆ-
REDIBVS (8)..... VIRGINE. EXEMPLVM. DEVM. IN. VRBE. CONSV...
FECI. FLVVIO. PRÆTERMISSO. QVOD. TEMP...... ET.........

LIPSIUS.

1 *Dionem* vide LI. in actis anni DCCXXV.

2 Forte *Minervæ*, quia jungi hæc tria numina Romanis ſolita.

3 Plane non capio.

4 *Martia.*

5 Eſſe debeat *conſumptam incendio. ampl.*

6 Puto, C. & L.

7 *Cum.*

8 *Aqua.*

CASAUBONUS.

Curiam. et. continens. et. Chalcidicum.] Dio in quinto Auguſti conſulatu lib. LI. ἐπειδὴ ταῦτα διετέλεσε, τό, τε Ἀθήναιον, καὶ τὸ Χαλκιδικὸν ὠνομασμένον καθιέρωσε. hoc ædificium poſtea Domitianus refecit, ut eſt auctor Euſebius in Chronico, ad numerum MMCV. ubi de Chalcidico plura beatæ memoriæ vir, Joſephus Scaliger, ὁ πάνσοφος.

Cum porticibus.] Ex iſto loco ſcribimus apud Suetonium cap. 29. quod fugit nos monere, *Addit porticus cum bibliotheca Latina Græcaque.* ſic codd. Memmianus, Viterb. & Groſlotii, non ut vulgo, *Addita porticus.*

Porticum ad circum Flaminium,

quem

quem ſum app. p.] Leve mendum falſi notam Auguſto inurit. Lege *quam.* & de porticu CN. Octavii accipe, quam refeciſſe ait, & ſiviſſe appellari veteri nomine. Ea fuit regione urbis nona ad Circum Flaminium, ut hic Auguſtus narrat. & confirmat P. Victoris deſcriptio. Scribo deinde *Octaviam*, non *Octaviani.* pulvinar Octaviani nuſquam legi: nec puto ſic accipiendum.

Ædes in Capitolio Jovis Feretrii & Jovis Tonantis.] Hanc fecit primus: Suetonius, Dio. illam vetuſtate dilapſam refecit. Livius libro quarto.

Ædem quirinis.] Barbare, pro *Quirini.* Dio in actis anni DCCXXXIX. τὸ τοῦ Κυρίνου ναὸν καθιέρωσεν ἐκ καινῆς οἰκοδομήσας.

Ædem Deum Penatium in Velia.] Hanc quoque refecit non fecit. Dionyſ. Hal. lib. I. loquens de penatibus, νεὼς ἐν Ῥώμῃ δείκνυται τῆς ἀγορᾶς οὐ πόρσω, κατὰ τὴν ἐπὶ Καρίνας φέρουσαν ἐπίτομον ὁδὸν ἱδρυμένος, ὑπεροχῇ σκοτεινὸς, οὐ μέγας. λέγεται δὲ κατὰ τὴν ἐπιχώριον γλῶτταν Οὐέλιαι τὸ χωρίον: ita ſcribi debet hic locus: nam olim falſus ſum, cum ex vulgata lectione corrupta ὑπελαίαις, emendabam ὑποπαλαίαις. nihil quidem inepti continet ea conjectura, ut illa fatua quorundam & veſana hariolatio, quam refutabamus: vera tamen non eſt. Varro, de vita populi Rom. lib. 13. *Tullium Hoſtilium in Veleis, ubi nunc eſt ædes Deum Penatum.* Meminit etiam Feſtus, in voce *Mutium.*

Sertorium.] Lego *Diribitorium.* quod mirandum ædificium ab Agrippa inchoatum, perfecit poſt illius obitum Auguſtus, & publicavit, ſine ulla nominis ſui inſcriptione: Lege Dionem in anno DCCLVII. lib. LV. Hoc niſi eſt, putem intelligi aliquam ex aſtructis ædibus Pompejano theatro, de quibus fecimus mentionem ad caput 31. Ea ædificia ſæpe incenſa, ſæpe reſtituta. Vellejus de Tiberio; *Quam magnifico animi temperamento, Cn. quoque Pompeji munera abſumpta igni reſtituit.*

Duplicavi, fonte novo in rivum ejus immiſſo.] Julius Frontinus de aquæ ductibus Urbis Romæ. *Auguſtus in ſupplementum Martiæ quoties ſiccitates agerent, auxilio aliam aquam ejuſdem bonitatis opere ſubterraneo perduxit uſque ad Martiæ rivum, quæ ab inventore appellatur Auguſta.*

Conti-

Continuatio I. Seriei,

Oppoſito latere.

VLTORIS. TEMPLVM. (1) QVORVMQVE. AVGVSTVM. ET. TEMPLVM.
APOLLINIS. IN. SOLO. MAGNAM. PARTEM. (2)... EMTO. FECI.
QVOD. (3) SVO. NOMINE. M. MARCELLI. (4) VENERI .... MANIBVS.
IN CAPITOLIO. ET. IN. AEDE. DIVI. IVLII. ET. IN AEDE.
APOLLINIS. ET. IN. AEDE. VESTAE. ET. IN. TEMPLO. MARTIS.
(5) VICTORIS. CONSECRAVI. QVAE. MIHI. CONSTITERVNT. CIRCITER.
MILLENIS. AVRI. CORONARI. PONDO. TRIGINTAQVINQVE.
MILLIVM. MVNICIPIIS. ET. COLONIIS. ITALIAE. CONFERENTIBVS.
(6) AC. TRIVMPHOS.MEOS.QVINTVM.CONSVL.(7)REMISI. ET.POSTEA.
QVOTIESCVNQVE. IMPERATOR. M.... AVRI. CORONARIVM.
NON. ACCEPI. DECERNENTIBVS. MVNICIPIIS... QVAE. ANTE. DECREVERAM.
TEMPVS. DEFVNCTARVM. AFRICANARVM.
MEO. NOMINE. AVT. FILIORVM. MEORVM.
ET. NEPOTVM. IN. CIRCO.... AVT. IN. FORO. AVT. IN.
AMPHITHEATRIS. POPVL..., QVIBVS. CONFECTA. SVNT. BESTIARVM.
CIRCITER. TRIVM. MILLIVM. ET. QVINGENTA. NAVALIS. PRAELII.
SPECTACVLVM. (8) POPVL.... LIBERVM. IN. QVO. LOCO. NVNC.
NEMVS. EST. CAESARVM. CAVATO. (9.).... LONGITVDINE. MILLE.
ET. OCTINGENTOS. PEDES. IN. LATITVDINE. PEDES. DVCENTI.
IN. QVO. TRIGINTA. ROSTRATAE. NAVES. TRIREMESQVE. PLVRIMAE.
(10.) ...RVMORES. INTER. SE. CONFLIXERVNT. (11) ....RVNT.
PRAETER. REMIGES. MILLIA.... CIRCITER.....
IN. TEMPLIS. OMNIVM. CIVITATVM. (12) P...... ET. ASIAE. VICTOR.
ORNAMENTA. REPOSVI. QVAE. SPOLIATIS. TEMPLIS. (13) ....PRIVATIM.
POSSEDERAT. STATVAE. (14) .... QVADRAGENIS. ARGENTEIS.
STETERVNT. IN. VRBE. AC. CIRCITER. QVAS. IPSE. SVSTVLI. EX.
QVA. DE. PECVNIA. DONA. AVREA. IN. AEDEM. APOLLINIS. MEO.
NOMINE. ET. (15) FILIORVM. QVAE. MIHI. STATVERVNT. HONOREM.
HABVERVNT. POSVI.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

LIPSIUS.

1 *Forumque.*

2 *A. me.*

3 *Sub.*

4 Reſtituo hæc : *generi. dedicavi. e. manibiis.*

5 *Vltoris.*

6 An.

7 Hoc ipſum Dio notat in iſto ipſo conſulatu, LI.

8 E Suetonio legam *Populo. exhibui. ad. Tiberim. in. quo. loco.*

9 *Solo. in.*

10 Lego : *Præter. minores. inter.*

11 *Ceciderunt:* vel *occubuerunt.*

12 *P........et.*] Anne fuit, *Peloponneſi. & ?* credo. Ea enim loca maxime vaſtavit Antonius.

13 *Templis.......* Expleo, *Antonius.* furta enim eius & ſacrilegia notat.

14 Hæc legam, *Plures. quadringenis. Argenteæ.*

15 Lego: *illorum. qui.*

CASAUBONUS.

Quod ſuo nomine.] Quo refertur iſtud *quod?* manifeſtiſſime deeſt in fine ſuperioris verſus aliquid. Lego totam ſententiam hoc modo, *Theatrum quoque ſub nomine M. Marcelli generi ex manubiis.* Suetonius : *Quædam opera ſub nomine alieno fecit, ut theatrum Marcelli.* repete ex proximo, *feci.* nam ut alii deſcribunt nobis hoc marmor, minimum intervallum relictum eſt vacuum ante vocem *manibus.* quod eo libentius amplector, quia neceſſario poſt hanc dictionem apponenda alia eſt: aperte enim ſequentia manca ſunt & claudicant.

In Capitolio.] Scribe *dona in Capitolio.*

Quæ mihi conſtiterunt circiter millenis auri coronari pondo, triginta quinque millium.] Donaria Auguſti partim ex auro conflata erant, partim margaritis gemmiſque maximæ indicaturæ ornata. Utrumque hic ab eo fuerat expreſſum: & auri inquam, pondus, quod in *ἀναθήματα* impendiſſet, & pecunia qua conſtarent, tum manupretium, tum ornamenta alia. Auri ait fuiſſe circiter mille pondo : reliquam impenſam triginta quinque millium: hæc vero ſumma depravatiſſime & ineptiſſime notata eſt. taceo quod Latinitas eam lectionem non patitur. Omnino ſcripſerat Auguſtus, XXXV. *HS.* quod eſt *tricies quinquies HS.* faber ſculptor, vel is potius qui Romæ deſcripſit, & in numerorum interpretatione peccavit inſulſe, & in nota *HS.* quam putavit millenarii numeri eſſe indicem. Stabilimus hanc noſtram & emendationem & interpretationem auctoritate Suetoniani loci, qui iſti plane geminus eſt, cap. 30. *Ædes ſacras opulentiſſimis donis adornavit: utpote qui in cellam Capitolini Iovis ſedecim millia pondo auri, gemmaſque ac margaritas quingenties HS. una donatione contulerit.*

Quotieſcunque Imperator M..... auri coronarium non accepi.] Lego, *quotieſcunque Imperator ſum appellatus, aurum coronarium non accepi.* Moris veteris fuit, ut quotieſcunque duces exercituum re feliciter geſta Imperatores ſalutarentur a ſuis, provinciæ & ſociæ civitates ac reges dono darent illis coronas aureas, vel auri tot pondo : quod appellatum eſt *aurum coronarium.* Sub Impp. retenta eſt conſuetudo : nam illi toties ſalutabantur Imperatores quoties ipſorum auſpiciis hoſtis inſigni clade afficiebatur: vide quæ notamus ad lib. I. cap. 76. & ſalutato aurum coronarium ex ritu offerebatur, non ſolum a provincialibus, ſed etiam ab Italiæ coloniis & municipiis: a quibus ſe non accepiſſe gloriatur Auguſtus. Dio in quinto conſulatu Auguſti, lib. LI. *παρὰ τῶν πόλεων τῶν ἐν τῇ Ιταλία τὸ χρυσίον τὸ τοῖς στεφάνοις προσῆκον ἐκ ἐδέξατο.* Simile eſt quod narrat Spartianus de Hadriano: *Aurum coronarium Italiæ remiſit, in provinciis minuit.* idem eſſe factum aliquando & a Juliano teſtis Ammianus Marcellinus.

Tempus defunctarum Africanarum.] Non ſolum corrupta ſunt iſta, ſed etiam mutila, & perturbata. ſententia tamen non obſcura : narrat enim magnificentiam ſuam in venationibus exhibendis, qua de re

libro ſingulari plura, ubi hunc locum tractamus. Fortaſſe autem ſcripſerat Octavius: *Spectacula amplius mille ducentarum Africanarum.* ut in unam ſummam contrahatur numerus Africanarum, ad populi voluptatem exhibitarum. quem quidem numerum vereor ne juſto minorem longe faciam. quum certum ſit, unis aliquando ludis ſexcentas Africanas Auguſtum exhibuiſſe: ut in commiſſione ludorum quibus Marcelli theatrum dedicabat. Dio lib. LIV. κἀν τῇ πανηγύρει τῇ διὰ τοῦτο γινομένῃ, καὶ θηρία Λιβυκὰ ἑξακόσια ἀπεσφάγη.

In Templis.] Pridem quo iſta pertinerent indicavimus ad lib. XIII. Strabonis. notat diligentiſſimus ille ſcriptor de quibuſdam ſignis furto Antonii ſublatis, ab Auguſto reſtitutis. Plinius quoque lib. XXXIV. cap. 8. *Fecit Myro & Apollinem, quem a Triumviro Antonio ſublatum reſtituit Epheſiis divus Auguſtus, admonitus in quiete.* Exemplum hujus æquitatis a P. Scipione, quem Siculis ablata ſigna & Romam illata reſtituiſſe Plutarchus ſcribit in Apophthegmatis: εὑρὼν ait, τὴν πόλιν ἀνδριάντων Ἑλληνικῶν καὶ ἀναθημάτων ἀπὸ Σικελίας μεστὴν οὖσαν ἐκήρυξε τοὺς ἀπὸ τῶν πόλεων παρόντας ἐπιγινώσκειν καὶ κομίζεσθαι.

Statuæ.] Adi caput 52. de iis enim ſtatuis intelligit Auguſtus, de quibus ibi Tranquillus.

I I.

MARE PACAVI. A. PRÆDONIBVS. . . . . . . DOMIBVS. . . .
. . . . SVIS. . . . . . (1) CONTRA. REM. . . .
. . . . DOMINI. . . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .

LIPSIUS.

1 Puto hæc fuiſſe de ſervis, quos coërcuit, ne contra rem famamve domini venirent, ut audirentur.

CASAUBONUS.

Mare pacavi a prædonibus.] Vide ad illa cap. 98. *per illum ſe vivere: per illum navigare.*

III. RE-

III.

REGIS. PARTHORVM. . . . .

. . . .

A. ME. GENTES. P...... THORVM. ET. MEDORVM.......

. . . .

IN. CONSVLATV. . . . .

Cætera quoque corroſa & corrupta.

CASAUBONUS.

Regis Parthorum.] Pertinet ad miſſos obſides, & reddita ſigna a Parthis, quæ M. Craſſo & M. Antonio ademerant. Nota hiſtoria: ſupra cap. 21.

A me gentes .... thorum & Medorum.] *Parthorum & Med.* loquebatur de Parthis & Medis qui regem ab ipſo petierunt. Strabo, Tacitus, Suetonius, Dio, alii.

Cluſius amicus noſter de hoc lapide ſic ad me ſcripſit.

Antonii Verantii, Archiepiſcopi Strigonienſis exemplar (quod, dum Cæſarei Legati munere apud Turc. Imp. fungeretur deſcripſit) ſequutus ſum, uti ab ejus nepote Fauſto Verantio (qui nunc ſupremus Ungariæ Secretarius eſt) accepi anno 1576. *propterea verſuum in ſingulis paginis numerum, characterum formam, vocabulorum diviſiones, atque interdum repetitiones, ut in ipſius exemplari erant, obſervavi, exiſtimans expreſſum eſſe ad normam Tabularum quæ Ancyræ ſunt. Verum alterum exemplar quod apud D. I. Sambucum poſtea vidi, nullum verſuum numerum, nihil quidquam ſimile obſervatum habere deprehendi. Anno autem* 1584 *proficiſcenti Conſtantinopolim, V. C. Lewenclawio cum Mag. D. Henrico de Liechtenſtain Cæſareo Legato, Verantii exemplar dedi, ipſum pro noſtra amicitia obnixe orans, ut ſi per occaſionem Ancyram proficiſceretur, diligenter cum Tabulis illis conferret, & an per omnia reſponderet, obſervaret. Ille quidem, ob gravem Legati morbum, quo etiam iſtic extinctus eſt, id præſtare non potuit: ſed binos Nobiles Germanos Byzantii invenit, qui ſuperiore hyeme Ancyræ fuerant, & quæ in Tabulis inciſa diligenter exceperant. Cum iis contulit Verantianum exemplar, per omnia reſpondere deprehendit, niſi quod pro* collega. *ſerie.* 11. *verſu* 3. conlega *habuerunt, & in continuatione* 1. *ſeries oppoſito latere verſu* 10. quotieſcumque *pro* quocieſcumque. *Alioqui eorum exemplar minus integrum fuit Verantiano: corrumpuntur enim quotidie Tabularum characteres Turcarum militum inſolentia; præſertim cum Chriſtianos eas inſcriptiones excipere conſpiciunt, quod binis illis nobilibus Germanis deſcribentibus accidit.*

Cum illuſtris Heros Augerius Busbequius Viennæ ageret, meo rogatu omnes ſchedarum faſciculos evolvit, ut Ancyranarum Tabularum exemplar ab ipſo, dum Cæſ. Legatus ad Turc. Imp. eſſet, exceptum, inveniret, quod mihi traderet, ſed fruſtra: poſtea enim ſuccurrit, id alicui, cujus nomen excidiſſet, mutuo datum, & non reſtitutum. Illius ſane exemplar eo libentius habuiſſem, quoniam minus mendoſum exiſtimaſſem quam reliqua.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

CAPUT II.

ARGUMENTUM.

Annos viginti tres imperat, Caldius Biberius Mero nominatur, in armis prudens, eloquio clarus, quæ nollet, velle ſe ſimulat, principatum delatum ficte abnuit, Cappadocas in provinciam redigit, Getulos reprimit, Maraboduum circumvenit, inſontes ſuos pariter externoſque punit, militiæ artes ſolvi ſinit, & Caligulæ inſidiis exſtinguitur Claudius Tiberius.

CLAUDIUS TIBERIUS Liviæ filius, Cæſaris 1
Octaviani privignus imperavit [1] annos viginti
tres. Iſte, [2] quia Claudius Tiberius Nero dicebatur, 2
eleganter a jocularibus, [3] Caldius Biberius Mero ob
vino-

ANNA.

1 *Annos viginti tres.*] Mortuus eſt anno imperii vigeſimo tertio nondum exacto, deerant menſes ſex & dies viginti ſex.

SCHOTTUS.

1 Suet. Tib. c. 73. Tacit. VI. Annal. extremo: ubi & de Tiberio ſummatim quædam.

VINETUS.

1 Alii *viginti quatuor* numerant. Vide Eutropium noſtrum de his temporibus, ſicubi hæres.

SCHOTTUS.

2 *Quia Claudius Nero.*] Ita excuſi omnes: adde ex MSS. & Veronenſi *Tiberius*: cui *Biberius* altera ex parte reſpondeat. Nero autem lingua Sabina fortem ſignificat. Suet. cap. 1. & Agellius lib. XIII. cap. 21. Noct. Attic.

ANNA.

3 *Caldius Biberius Mero.*] Sueton. cap. 42. *In caſtris tyro etiam tum propter nimiam vini aviditatem pro Tiberio* Biberius, *pro Claudio* Caldius, pro *Nerone*, Mero *vocabatur.* In eo autem eſt joci elegantia quod per *Caldius* ad potiones calidas, quibus Romani delectabantur, alluſum. *Mero* ad merum. *Biberius* ad bibere. præterea quod primæ literæ nominis *Tiberius*

3 vinolentiam nominatus eſt. [4] Satis prudens in armis,
ſatiſque fortunatus ante ſumptum imperium ſub Augu-
ſto fuit: ut non immerito Reipublicæ dominatus ei
4 committeretur. [5] Inerat ei ſcientia literarum [6] multa.
Eloquio clarior; ſed [7] ingenio peſſimo, truci, ava-
ro, inſidioſo, [8] ſimulans ea ſe velle, quæ nollet: his
quaſi infenſus, quibus conſultum cupiebat: his vere,
5 quos oderat, quaſi benivolus apparens. [9] Repentinis
reſponſionibus aut conſiliis melior, quam meditatis.
6 Denique [10] delatum a patribus principatum (quod
quidem aſtu [11] fecerat) ficte abnuere, quid ſinguli
dicerent, vel ſentirent atrociter explorans: quæ res
7 [12] bonos quoſque peſſum dedit. Æſtimantes enim
ex animo eum longa oratione imperialis moleſtiæ ma-
gnitudinem declinare, cum ſententias ad ejus volun-
8 tatem promunt, [13] inceſſere exitia poſtrema. Iſte
[14] Cappadocas in provinciam, remoto [15] Archelao
Rege eorum, redegit. Getulorum latrocinia repreſſit.
[16] Ma-

rius Nero, *T.* & *N.* facile in *B.* & *M.* commutantur.

4 *Satis prudens in armis.*] Nam & Rhæticum, Vindelicum, Pannonicum & Germanicum bellum geſſit: Vide Suet. cap. 9.

SCHOTTUS.

5 *Inerat ſcientia literarum.*] Tranquillus 70. & 71. Mathematicæ quoque addictus c. 69. De eloquentia Tacitus Annal. XIII. *Tiberius artem quoque callebat, qua verba expenderet tam validis ſenſibus, aut conſulto ambiguus: Clarior tamen eloquio Germanicus, Tiberii adoptione filius, Claudii Imp. frater.* Idem Tacit. Annal. II. extremo, & Suet. initio Caligulæ.

6 *τὸ Multa.*] Afuit ab editis libris omnibus dempto Veronenſi.

7 *Ingenio peſſimo, truci.*] Sueton. cap. 46. & deinceps. rurſum 57. & 61. Eutrop. & Oroſ. lib. VII.

ANNA.

8 *Simulans ea ſe velle quæ nollet.*] Vide ſupra in Cæſaribus.

SCHOTTUS.

9 *Repentinis reſponſionibus.*] Etiam in ſtylo *ex tempore quam a cura præſtantior habebatur.* Sueton. c. 70. Moriens tamen Auguſtus dicebat *miſerum populum Romanum, qui ſub tam lentis maxillis eſſet futurus.*

10 *Delatum a patribus.*] Tranquillus 24. & 25.

11 *Fecerat.*] Vulgati legunt *perfecerat.*

12 *Bonos quoſque.*] *Bonos quoque* Veronenſis præfert.

13 *Inceſſere.*] Veronenſis præfert *incidere.* Quæ & ſcripta lectio eſt & Auguſtani codicis

ANNA.

13 Poſſet etiam legi *arceſſere.* Sed nil temere innovandum.

SCHOTTUS.

14 *Cappadocas.*] Sueton. c. 37. extremo.

15 *Archelao Rege.*] Tacit. Annali II. *Archelaum* quinquaginta jam annos in Cappadocia regnaſſe ſcribit.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

[16] Maraboduum Suevorum Regem [17] callide [18] circumvenit. Cum immani furore inſontes, [19] [noxios] ſuos pariter externoſque puniret, [20] reſolutis 9
militiæ artibus, Armenia per Parthos, Mœſia a Dacis, Pannonia a Sarmatis, Gallia a [21] finitimis gentibus direptæ ſunt. Iſte poſt [22] ſeptuageſimum octa- 10
vum annum, & menſem quartum, [23] inſidiis Caligulæ [24] exſtinctus eſt.

C A-

VINETUS.

16 *Maraboduum.*] Et apud Suetonium & Cornelium Tacitum libro ſecundo, *Maraboduum* & *Maroboduum* imprimunt, quem quatuor tantum ſyllabis *Marobodum* vetus liber appellat. Originis autem non diverſæ, ut ſuſpicor, fuit *Merobaudes*, nomen ejus magiſtri militum, qui Gratianum Auguſtum prodidit apud Pariſios.

ANNA.

17 *Callide.*]Per blanditias atque promiſſa ad ſe pertractum non dimiſit.

SCHOTTUS.

18 *Circumvenit.*] Accidere hæc an. U. C. IↃCCLXX.

19 *Noxios ſuos.*] τὸ *noxios* redundat, & abeſt a MSS. & nova editione: recte. Veronenſis vero *& noxios.* De crudelitate Tiberii Sueton. cap. 50. uſque ad 68.

GRUTERUS.

19 Haud temere abjecerim illud *noxios*, uti aliis placet. ita enim videtur dictum, quemadmodum Salluſtio Catilinæ cap. 51. §. 3. *Poſt ubi paullatim licentia crevit, juxta bonos & malos libidinoſe interficere.* Ita & noſter infra capite 13. *Is dum perſequitur pecunioſos, inſontes pariter noxioſque*, &c.

SCHOTTUS.

20 *Reſolutis.*] Melius *ſolutis* nova editio; Auguſtana *relictis.* Corrupta autem diſciplina militaris per Piſonem largitione, ambitu, licentia, abſente Germanico. Tacitus II. & III. Annali ſæpius. Lege Sueton. c. 41.

ANNA.

21 *Finitimis gentibus.*] Germanis.

SCHOTTUS.

22 *Septuageſimum octavum.*] Sic Tacitus extremo VI. Annali, & Sueton. 73. cap. ſine menſibus. MSS. duo & Veronenſis legunt, *poſt octogeſimum octavum annum.* Cujacii vero ſcriptus codex *poſt octogeſimum annum.* Novus Victor, vel potius Vetus veruſque *octogeſimum uno minus* illi tribuit. Eutropius Eliæ Vineti LXXXIII. niſi mendum eſt typographi. Nata varietas ex notis quibus numeri exprimuntur. quæ res infinitis auctorum veterum locis corrumpendis anſam dedit. Mortuus autem *tertio & viceſimo Imperii anno, decimo ſeptimo Kal. April. Cn. Acerronio Proculo, C. Pontio Nigrino Coſſ.* qui eſt, ut puto, U. C. IↃCCXC. Tacitus Annali VI. & Sueton. 73. cap. ubi Coſſ. nomina, quia corrupte leguntur, ita ex antiquis inſpectionibus, Corn. Tacito, & Faſtis Capitolinis reſtituenda.

23 *Inſidiis Caligulæ.*] *Dato a Cajo lento ac tabifico veneno.* Suet. ibidem & Calig. cap. 12. Tacitus VI. Annali extremo: *Interclusa anima traditus eſt mortalitatem expleviſſe.*

ANNA.

23 *Alii in remiſſione fortuitæ febris cibum deſideranti, negatum. nonnulli pulvinum injectum, cum extractum ſibi deficienti anulum mox reſipiſcens requiſiſſet.* Sueton. 73.

SCHOTTUS.

24 *Exſtinctus eſt.*] Miſeni *in villa Lucculliana.* Sueton. 39. 73. & 75. & Tacit. VI. Annali. In *Campania, omnium gaudio*, Eutropius lib. VII.

CAPUT III.

ARGUMENTUM.

Annos quatuor imperat, Caligulæ cognomentum ſortitur, ſorores ſtupro maculat, Jovem & Liberum ſe aſſerit, dominum ſe appellari jubet, in ſinu Puteolano curru bijugi decurrit, & interit Cajus Cæſar.

1.2 CALIGULA imperavit [1] annos quatuor. [2] Iſte filius Germanici, quia natus in exercitu fuerat, cognomentum calciamenti militaris, [3] id eſt CALIGULÆ
3 ſortitus eſt. [4] Ante principatum omnibus carus, acceptuſque fuit: in principatu vero talis, ut non immerito vulgaretur, atrociorem illo [5] dominum
4 non fuiſſe. Denique [6] tres ſorores ſuas ſtupro maculavit.

SCHOTTUS.

1 *Annos quatuor.*] *Vixit annos viginti novem, imperavit triennio & decem menſibus, diebuſque octo.* Sueton. cap. 59. *Natus annis quinque & viginti menſibus quinque & diebus quatuor exceptis, imperium arripuit.* Xiphilinus ex Dione.

2 *Iſte filius Germanici.*] Ita vulg. MSS. & Veronenſis excuſus. *Iſte filius fuit Germanici, & quia.*

3 *Id eſt, Caligulæ ſortitus eſt.*] Τεχνικῶς, ut dialecticorum filii loquuntur. De cujus nominis cauſa Tacitus 1. Annali. Sueton. cap. 8. 9. & 22. initio, & 52. Caligam Dio lib. XLVIII. ϛρατιωτικὸν ὑπόδημα, vocat, unde *Caligatus* militis epitheton factum Jur. Conſ. & Suetonio Auguſto c. 25. Vitellio 7. extremo. Veſpaſiano 8.

4 *Ante principatum.*] Lege Sueton. c. 13. 14. & 15,

5 *Dominum.*] Nam ſe *Dominum* inviſo ea tempeſtate nomine, juſſerat appellari, ut & conſulari dominatione Regis nomen odioſiſſimum Pop. Rom. fuit. Tranq. 10. ſic jactatum fuiſſe ait; *nec ſervum meliorem ullum, nec deteriorem dominum fuiſſe.*

6 *Tres ſorores.*] *Agrippina, Dru-*

culavit. Incedebat [7] habitu deorum ſuorum. Jo- 5
vem [8] ob inceſtum, [9] e choro autem bacchanali Li-
berum ſe aſſerebat. De quo neſcio an decuerit me- 6
moriæ prodi, niſi forte [10] quia juvat de principibus
noſſe omnia, ut improbi ſaltem famæ metu talia de-
clinent. In palatio [11] matronas nobiles publicæ li- 7
bidini ſubjecit. [12] Primus diademate capiti impoſito, 8
Dominum ſe juſſit appellari. [13] In ſpatio trium mil- 9
lium,

ſilla, *Livilla*, Sueton. c. 7. & 24. *ex una etiam filia* inceſtu *nata eſt.* Eutrop. lib. 7.

7 *Habitu Deorum.*] *Jovis*, *Veneris*, *Neptuni*, *Mercurii*, *Bacchi*, *Herculis.* Sueton. 22. & 52. cap. & Dio.

ANNA.

8 *Ob inceſtum.*] Sororum.

VINETUS.

8 Vetus codex, *Jovem ob inceſtum inter matronas*, *choro autem.*

SCHOTTUS.

9 *E choro autem.*] In ſcripto Cujacii præpoſitio afuit. Alii codices. *E thoro autem Bacchanali.* Choros vocat Sueton. 37. Veronenſis vero ſic totum hunc locum legit: *Induens ſe habitu Deorum ſuorum Jovem ob inceſtum*, *choro bacchantium Liberum ſe aſſeruit.* Porro autem Xiphilinus auctor eſt finxiſſe, rem ſe cum luna habuiſſe.

10 *Quia juvat.*] Tacitum III. Annali eſt imitatus: *Præcipuum*, inquit, *munus annalium reor*, *ne virtutes ſileantur: utque pravis dictis factiſque ex poſteritate & infamia metus ſit.* Et ſane is eſt Hiſtoriæ fructus uberrimus, ut ex aliorum erratis diſcamus in melius vitam moreſque ad bene beateque vivendum componere. Lege elegantiſſimam epiſtolam Plinii lib. 9. quæ eſt 27.

11 *Matronas nobiles.*] Sueton. 41. & Xiphilinus.

12 *Primus diademate capiti.*] τὸ *capiti* afuit a libris calamo exaratis, & qui cum his fere conſpirat, Veronenſi codice optimo. Atqui Suetonius impoſuiſſe negat, ſed amicorum ſuaſu deterritum; Dei tamen Dominique nomen aſſumpſiſſe. cap. 22. & Vitellio cap. 2. Euſebius vero Chronicis Domitianum Domini Deique nomen primum vindicaſſe affirmat. Vide infra numerum 23. & 50. Ubi ſui oblitus auctor Aurelianum Imperatorem primum apud Romanos diadema capiti innexuiſſe ſcribit.

13 *In ſpatio.*] A Suetonio eſt, ex quo locus hic quia laborat, medica manu perſanari poteſt. Natum autem mendum conjicio, quod ſcripſerit Racemator, *inſignis quercea*: Imperitus librarius fecit *inſigniſque area.* hic igitur, ſi meo arbitratu res agatur, legendum hunc locum paucis additis immutatiſque cenſeo: *ſolidatam. Primo die phalerato equo inſignis quercea corona quaſi triumphans: Poſtridie indutus aureo paludamento curru bijugi decurrit.* Sic fere Sueton. cap. 19. Xiphilinus ex Dione: *in mari*, inquit, *equitare cupiebat ponte inter Puteolos & Baulos facto*, *qui locus oppoſitus civitati diſtat ab ea amplius tria milia paſſ.* Tranquill. vero ſinum Puteolanum trium millium & ſexcentorum fere paſſuum intervallo patuiſſe: non ut Dio, ab Urbe quem ponte, Xerxis exemplo, ſtraverit. Aſſentior itaque Lævino Torrentio viro doctiſſimo, qui *ad Puteolanas moles* legendum cenſet potius, quam *& Puteolanas moles.* Quem autem *aggerem terrenum* Suetonius vocat, noſter *arenæ aggeſtum*: quare tentanda lectio non eſt. Hunc vide & cap. 32. Calig. Rurſum 52. cap. de Alexandri thorace, quem Xiphilinus in hoc ſpecioſo triumpho
induere

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

lium, quod in ſinu Puteolano inter moles jacet, duplici ordine naves contexens, arenæ aggeſtu ad terræ ſpeciem viam ſolidatam, phalerato equo inſignis quercea corona, quaſi triumphans indutus aureo paludamento, curru bijugi decucurrit. dehinc 14 a militibus confoſſus interiit.

induere ſolitum refert. Non celabo Veronenſem editionem, *curuli jugo decucurrit*, & Auguſtanum cod. *quaſi triumphantis* legere, & ſupra *arenæ adgeſtæ, terræ ſpeciem.* Seneca videndus lib. de brevitate vitæ cap. 18. quo loco & ægre illi eſt quod vidit & Torrentius: cui medicinam facere poſſe videor, ſi, quod eſt in vulgatis etiam optimis, *gratiſſime* in *graviſſime* commutem, & pro *potens pontes* reponam. MS. tamen qui apud me eſt *potens navibus jugis* diſertim ſcribit. Cum dicit *quod decedebat populo Romano ſuperſtite*, alludit ad illam vocem Tyrannicam, *Utinam populus Romanus unam cervicem haberet.* Sueton. cap. 30. Non diſſimilis eſt illa Neronis, nec minus exſecranda, apud Sueton, cap. 38. Neron. & Senecam quoque lib. 11. de clementia, ἐμοῦ θανόντος γαῖα μιχθήτω πυρὶ, *me mortuo vel terra igni conflagret.*

ANNA.

14 *A militibus.*] Duce Chærea.

CAPUT IV.

ARGUMENTUM.

Annos quatuordecim imperat, imperator fit, libertorum & conjugis imperiis ſubjectus eſt, Scribonianum Camillum occidit, Mauros provinciis addit, Muſulamios cædit, libertos ad ſummos honores producit, Agrippinam fratris filiam uxorem ducit, & ab illa veneno tollitur Claudius Tiberius.

[1] CLAUDIUS TIBERIUS, [2] Druſi, Tiberii 1
fratris, filius, [3] Caligulæ patruus, imperavit
[4] annos quatuordecim. Iſte, cum ſenatus cenſuiſſet, 2
gentem Cæſarum [5] exterminari, [6] deformi latebra
latens, repertus a militibus, quia vecors erat, [[7] &]
mitiſſimus videbatur imprudentibus, imperator effe-
ctus eſt. Hic [8] ventri, vino, libidini [9] fœdæ obe- 3
diens, vecors & [10] prope hebes, [11] ignavus ac pa-
vidus, [12] libertorum & conjugis imperiis ſubjectus
fuit.

SCHOTTUS.

1 *Claudius Tiberius.*] Cujacii, Pithœi & Danielis MSS. & de vulgatis Veronenſis & Auguſtanus *Claudius Titus* integre præferunt, forte quod *Ti.* compendio ſcriptum reperiſſent, quod tamen *Tiberius* valet.

2 *Druſi.*] *Decimi* pro *Druſi* Gryphii & Baſilienſis editiones. Non placet, nec me librorum conſenſus deterret, quod forte ex eodem exſcripti ſint.

ANNA.

3 *Caligulæ patruus.*] Quia *Caligula* filius fuit Germanici, qui Claudii frater fuit. Vide Sueton. cap. 7.

4 *Annos quatuordecim.*] Vide ſupra in Cæſaribus.

SCHOTTUS.

5 *Exterminari, deformi latebra latens.*] MSS. legunt *gentem Cæſarum exterminare, deformi latebra latere repertus*: non *exterminari & latens*.

ANNA.

6 *Deformi latebra.*] Sueton. cap. 10. & ſupra in Cæſaribus.

SCHOTTUS.

7 *Et mitiſſimus.*] Conjunctio redundat in iiſdem ſcriptis libris, & ſane abeſſe poteſt, ſi commode interpungatur.

ANNA.

7 Neque ſupra apparet in Cæſaribus. Tamen retineri poteſt pro *etiam*.

SCHOTTUS.

8 *Ventri, vino.*] Tranquillus Claudio cap. 32. & 33.

9 *Fœdæ.*] *Fœdo* in vulgatis legitur, non generandi caſu.

10 *Prope hebes.*] De ingenii *hebetudine* animique conſternatione cap. 36. & deinceps uſque ad 41. Mirandum tamen, licet tardi ingenii eſſet, *neque infacundum, neque indoctum fuiße, pertinaciter liberalibus ſtudiis deditum.* Idem cap. 40. & ſequentibus. Tacitus XIII. Annali, *Nec in Claudio*, inquit, *quoties meditata diſſereret, elegantiam requireres.*

11 *Ignavus.*] Tacit. XII. Annali de Julio Peligno ob *ignaviam* animi Claudio Imperatori caro acceptoque. *Erat Claudio perquam familiaris cum privatus olim converſatione ſcurrarum iners otium oblectaret.* Quem locum eo profero, quod hactenus mutilum recte amiciſſimus Lipſius reſtituerit.

ANNA.

12 *Libertorum & conjugis imperiis.*] Supra in Cæſaribus. *Aſt ubi Meßallinæ conjugis, ſimulque libertorum delinimentis quibus ſemet dediderat, in pravum abſtractus*, &c. Tacit. XIII. annal. *Claudius libertos quos rei familiari præfecerat, ſibique & legibus adæquavit.*

SCHOTTUS.

12 Vidi qui *libertorum conjuges* impreſſit. Nihil muto. vide Tranqu. Vitellio cap. 2.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

4 fuit. Hujus tempore [13] Scribonianus Camillus intra Delmatias imperator creatus, continuo occiditur. [14] Mauri provinciis acceſſere. [15] Cæſa Muſulamiorum
5 manus eſt. [16] Aqua Claudia Romæ [17] inducta. Hujus uxor Meſſallina primo [18] [clam, mox] paſſim, quaſi jure, [19] adulteriis utebatur. Ex quo facto plures metu abſtinentes, exſtincti ſunt. Dehinc atrocius accenſa, nobiliores quaſque nuptas & virgines, ſcortorum modo ſecum propoſuerat: coactique mares, ut [20] ad-

ANNA.

13 *Scribonianus Camillus.*] Sueton. 13. *Bellum civile movit Furius Camillus Scribonianus Dalmatiæ legatus, verum intra quintum diem oppreſſus eſt.*

SCHOTTUS.

13 Tacit. 1. Hiſtor. extremo: *Scriboniani contra Claudium incepta ſimul audita & coërcita.* De pſeudo-*Camillo* idem lib. 11. hiſtor.

14 *Mauri provinciis acceſſere.*] Baſilienſes duo & Gryphii *Mauri provinciis a Cæſare pulſi: cæſa Muſulamiorum manus eſt.* Auguſtanus codex, *Mauri provinciis a Cæſare cæſa inſulanorum manus eſt*: verum corrrupte, & Veronenſis: *Mauri provinciis acreſſere. Cæſa uſu laniorum manus.* Cujacii ſcriptus liber *Muſulamiorum* per *n.* habet & *acceſſere*, unde vulgati *a Cæſare.*

ANNA.

15 *Cæſa Muſulamiorum.*] Vide in Cæſaribus.

VINETUS.

15 De vocabuli *Muſulaniorum* corruptione monuimus in commentario Flori.

ANNA.

16 *Aqua Claudia Romæ inducta.*] Sueton. 20. *Claudiæ aquæ gelidos & uberes fontes, quorum alteri Cæruleo, alteri Curtio & Albudino nomen eſt, ſimulque rivum Anienis novi lapideo opere in Urbem perduxit.*

SCHOTTUS.

17 *Inducta.*] Malim *introducta*, quod in MSS. reperi & aliis. A. U. C. ɪↄccc. Sulla & Tutiano Coſſ. *Claudius conſummavit duos aquæductus a Caligula inchoatos; Unum vocavit Anionem novum; alterum aquam Claudiam.* Julius Frontinus de aquæ ductibus. Lege Sueton. c. 20. & quæ annotavi ad Victorem de viris illuſtribus in Appio Claudio & Curio Dentato: nam Victoris eſſe dubitent alii, equidem ambigere deſino auctoritate librorum MSS.

18 *Clam mox.*] Has duas voces, quæ in vulgatis ſunt, eo ſuſtuli, quod neque erant in ullo vetere libro, & hiſtoriæ veritati repugnent: neque certe in Victore ipſo comparent.

GRUTERUS.

18 Indicat Schottus noſter, duas illas voces, *clam*, *mox*, in nullo inveniri MSS. ſuorum, & hiſtoriæ veritati repugnare. at enim optime conveniunt filo ſententiæ; neque contradicunt ulli ſcriptores. etſi enim haud etiam a venere Meſſallinæ clandeſtina exorſi ſunt, tamen natura rerum tale quid requirit. itaque, tantum abeſt, uti alteram editionem Victoris heic ſequendam putem, ut pronuntiem, & vitium ibi hærere. nam ſi palam utebatur adulteris; quomodo potuit eos accuſare qui ei obſequi non audebant, tanquam ipſam ſe petiiſſent? quod ſtatim poſt ibidem narratur.

SCHOTTUS.

19 *Adulteriis.*] Veteres libri omnes *adulteris* legunt, non *adulteriis.* De Valeriæ autem Meſſallinæ inexplebili libidine copioſe

Taci-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

[20] adeſſent. Quod ſiquis [21] talia horruerat, adficto
crimine, in ipſum, omnemque familiam ejus [22] ſæ-
viebatur : [23] ut magis videretur [24] ſub Imperatore,
viro quam Imperatori, nupta eſſe. Ita liberti ejus 6
[25] poteſtatem adepti, ſtupris, exſilio, cæde, pro-
ſcriptionibus, omnia fœdabant. Ex quibus [26] Feli- 7
cem legionibus [27] Judææ præfecit : [28] POSIDIO eunucho poſt triumphum Britannicum, inter militarium fortiſſimos, [29] arma inſignia tamquam participi victoriæ dono dedit. [30] POLYBUM inter conſules me-

dium

Tacitus XI. Ann. Dio. lib. LVIII. Sueton. 26. alibi. & Juven. Satyr. VI.

20 *Adeſſent.*] Pro *adeſſent* neſcio cur *adiſſent* MSS. tres ſcripſerint.

21 *Talia.*] *Talia* afuit a Veronenſi.

22 *Sæviebatur.*] Quidam & *ſæviebat* excuderunt.

ANNA.

23 *Ut magis videretur.*] Hinc certe aliquid excidit : vide ſupra in Cæſaribus : inde facile ſupplebis.

SCHOTTUS.

24 *Sub Imperatore viro quam.*] Alii ſic interpungunt : *ſub Imperatore vir, quam.* Frobenii editio, *ut magis videretur ipſa imperare viro, quam imp. nupta eſſe :* nec deſunt qui legant : *ſub Imperatore vir quam ſub Imperatore nupta eſſe.* Editio nova : *Et hinc notior, dum mirum videtur apud Imperatorem virum, viro quam Imperatori nupta eſſe.*

25 *Poteſtatem adepti.*] *Poteſtatem ſummam adepti*, MSS. & Veronenſis.

26 *Felicem.*] Qui Pallantis viri antiquæ parſimoniæ & moderationis frater, diſſimilis ingenii, *Judææ impoſitus cuncta malefacta impune ſibi ratus eſt, tanta potentia ſubnixo.* Tacit. XII. Annal. Porro *Antonius Felix* appellatus. Huic Hieroſolymæ præfecto ſtitit ſe Divus Paullus de hæreſi accuſatus. D. Lucas Actorum Apoſt. cap. 24. ubi & Druſillam uxorem ejus nominat.

27 *Judææ præfecit.*] Quam cum Ventidio Cumano (qui Galilæam curabat, ut Samaritani Felici parebant) orta inter eos contentione, turbavit: damnatuſque pro utriuſque flagitio Cumanus, opera Quadrati Syriæ Rectoris: qui belli incendium, quod pæne eruperat, reſtinxit. quietemque provinciæ reddidit. vide Joſephum & Tacit. XII. Ann. extr. Tumultuata quoque Judæa ſub Caligula eſt. auctor Dio lib. IX. Tacitus V. Hiſt.

28 *Poſidio Eunucho.*] *Poſſidonio* inflectunt MSS. omnes. *Poſſidioni* codex Veronenſis. *Poſſidio* Baſilienſis. *Poſſidæ poſt triumphum* Auguſtanus abſque *eunuchum.* Cæterum *Poſidem* ſpadonem vocat Tranqu. c. 28. & Juvenalis Satyr. XIV.

Ut ſpado vincebat Capitolia noſtra
Poſides.

Verum a *Poſidio Poſidianæ* aquæ dictæ in ſinu Bajano ſunt, Plinio lib. 30. c. 2.

29 *Arma inſignia.*] *Haſtam puram* idem vocat Suetonius.

30 *Polybum.*] A ſtudiis. *Polybium* MSS. & Veronenſis præferunt geminata jota ; cum y in ſecunda ſyllaba Dio. Ad hunc exſtat hodieque Senecæ conſolatio in morte fratris. Habuit & Auguſtus libertum cognominem. meminit Sueton. Octavio cap. 101.

31 *Nar-*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

8 dium incedere fecit. Hos omnes anteibat [31] NARCISSUS
ab epiſtolis, dominum ſe gerens ipſius domini, PALLAS-
QUE [32] prætoriis ornamentis [33] ſublimatus, adeo [34] divi-
tes, ut cauſante eo inopiam fiſci, lepidiſſime famo-
ſo [35] elogio vulgatum ſit, Abunde ei pecuniam fore,
9 ſi a duobus libertis in ſocietatem reciperetur. Hujus
temporibus viſus eſt apud Ægyptum PHOENIX,
quam ferunt volucrem anno [36] quingenteſimo ex
[37] Arabia memoratos locos advolare. atque in Ægæo
10 mari repente [38] inſula emerſit. [39] Hic [40] Agrippi-
nam

31 *Narciſſus : Pallas.*] Hic a rationibus; ille ab epiſtolis: hic cum Agrippina, tanquam nuptiarum cum patruo conciliator; ille cum Meſſallina, quam tandem interficiendam curavit, conſueverat. Tacit. XI. XII. & XIV. Annali, & Juvenalis Sat. 14. Huic prætoria; illi quæſtoria inſignia, s. c. decerni paſſus. Tacit. XI. Ann. extr. & Tranqu. 28. De his ornamentis erit, cum dicere licebit copioſe. De Pallante lege ſi vacat, Plinii epiſt. 29. libri VII. & ſextam libri VIII.

ANNA.

32 *Prætoriis ornamentis.*] Prætexta toga, ſella curuli, lictoribus, faſcibus.

33 *Sublimatus.*] Id eſt, elatus, evectus. Feſtus. *Sublimavit, dixit Cato, id eſt in altum extulit, Originum* lib. II. *In Maximum decus atque in excelſiſſimam claritudinem ſublimavit. Id autem dicitur a limine ſuperiori, quia ſupra nos eſt.*

SCHOTTUS.

33 *Limen* etiam *ſuperum* dicitur Plauto Bacchidibus, Sce. Atridæ, & Mercatore:

Limen ſuperum inferumque ſalve,
ſimul autem vale.

Factum id autem A. poſt U. C. IↃCCCV. Tacit. XII. Ann.

34 *Dives.*] Scriptum forte erat *dites*, unde inepti librarii audacter ſuo more *dives* fecerunt: ſic enim contaminare tamquam Harpyis unguibus optimos libros ſolent. Jac. Cujacii & Pithœi codex diſertim, cum quo & Veronenſis facit, *divites*: probe: infra enim, dicto famoſo ſparſum de duobus libertis: & horum *divitiæ* adagioni locum fecerunt. Ad hæc Tranquillus, unde fere ſumpta hæc quæ de XII. Cæſaribus referuntur, hos ut in præmiis ingentibus ornamentiſque; ita & in fortunis quo jure, quaque injuria quæſitis conjungit, *ut querente*, inquit, *eo quondam de fiſci exiguitate, non abſurde ſit dictum, abundaturum ſi a duobus libertis in conſortium reciperetur.* Porro de fiſco inf. cap. 42. num. 19.

ANNA.

35 *Elogio.*] *Elogium* hic eſt, brevis inſcriptio, titulus.

SCHOTTUS.

36 *Quingenteſimo.*] *Quinquageſimo* tantum eſt in Victore, ubi de phœnice quædam notare memini.

37 *In Arabia memoratos locos.*] Alii. Pithœanus & Cujacianus codices *ex Arabis.* Floriacenſis vero *ex Arabum memoratis locis.*

38 *Inſula emerſit.*] *Anno imperii ejus quinto inter Theram & Theraſtam inſula de profundo emicuit triginta ſtadiorum ſpatio extenta.* Oroſius lib. VII. cap. 6. De Vulcani inſula, quæ anno circiter IↃLXIIX. U. C. apparuit, idem lib. IV. cap. 20.

39 *Hic.*] Conjeceram legendum *Hinc.* Quam lectionem poſtea ab Auguſtano codice confirmatam libenter accepi.

40 *Agrippinam.*] Quæ Neronem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

nam Germanici fratris ſui filiam uxorem duxit: quæ
[41] filio imperium procurans, primo [42] privignos in-
ſidiis multiformibus, dehinc ipſum conjugem vene-
no interemit. Vixit [43] annos ſexaginta quatuor: 11
cujus funus, ut quondam [44] in Tarquinio Priſco,
diu occultatum. Dum arte muliebri corrupti cuſto- 12
des ægrum ſimulant, Nero privignus ejus imperii jura
ſuſcepit.

nem flagitium hominis protulit, multa Tacit. Dio, alii. De ejus vero morte Sueton. Neron. cap. 34.

ANNA.

41 *Filio.*] Neroni.

42 *Privignos.*] Non memini me legiſſe Agrippinam Claudii filios inſidiis petiiſſe; nam Britannicum Nero, non Agrippina, veneno interemit.

43 *Annos ſexaginta quatuor.*] Deſunt menſes 9.

SCHOTTUS.

44 *In Tarquinio Priſco.*] De Tanaquilis induſtria Livius lib. 1. Annal. & Victor noſter de viris illuſtr. cap. 7.

CAPUT V.

ARGUMENTUM.

Annos tredecim imperat, quinquennio tolerabilis, magno dedecore reliquum vitæ agit, & ictu gladii ſemet tranſigit Domitius Nero.

DOMITIUS NERO, [1] patre Domitio [2] Aënobarbo genitus, matre Agrippina, imperavit [3] an- 1

SCHOTTUS.

1 *Patre Domitio.*] *Cnæi* prænomine, Sueton. Neron. cap. 5. in Galba vero male *Lucius* appellatur c. 6. Avus enim *L. Domitius* erat.

2 *Aënobarbo.*] *Ahenobarbus* rectius

2 [3] annos tredecim. Iſte quinquennio tolerabilis viſus. Unde quidam prodidere, Trajanum ſolitum dicere, procul diſtare cunctos principes [4] [a] Neronis quin-
3 quennio. Hic in urbe [5] amphitheatrum & [6] lavacra
4 conſtruxit. Pontum in jus provinciæ, [7] Polemonis reguli permiſſu redegit, a quo Polemoniacus Pontus appellatus eſt: itemque [8] Cottias Alpes, Cottio Re-
5 ge mortuo. Eo namque dedecore reliquum vitæ egit, ut [9] pudeat memorare hujuſcemodi quemquam. Eo progreſſus eſt, ut neque ſuæ, neque aliorum pudicitiæ parcens, ad extremum amictus nubentium virginum ſpecie, pàlam convocato ſenatu dote dicta, cunctis feſta de more frequentantibus, nuberet. Pelle tectus feræ, utrique ſexui genitalia vultu contrectabat. Matrem etiam ſtupro contaminavit: quam poſtmodum interemit. Octaviam & Sabinam [10] co-

ctius ſcribunt aſpirationis nota libri calamo exarati, numi vett. &, ut Plautino verbo utar, lapides literati, & marmora, quæ in Capitolio Romæ bono publico effoſſa faſtos conſulares exhibent. vide Plutarchum in vita Paulli Æmilii.

ANNA.

3 *Annos tredecim.*] Et menſes 7. dies 28.

4 *A Neronis.*] Iſtud *a* in Cæſaribus non apparet.

5 *Amphitheatrum.*] In Campo Martio. Tacit. Annal. XIII.

6 *Lavacra.*] *Is ædificavit Romæ Thermas, quæ ante Neronianæ dictæ, nunc Alexandrinæ appellantur.* Eutropius.

SCHOTTUS.

7 *Polemonis.*] Eadem Sueton. c. 18. Eutrop. lib. VII. Euſebius Chronicis, & Vopiſcus Aureliano. Male qui cum diphthongo impreſſerunt; Græcis enim ſcribitur Πολέμων, ὤνος.

8 *Cottias Alpes.*] Male quoque *Gothias Alpes* quidam ediderunt. Duplici Tau plerique ſcribunt. *Cottius* autem rex dicebatur, quod in Alpibus *Cottiis* regnum obtinuerat, & vias ita dictas muniverat. De his copioſe Ammian. Marcellinus lib. XV. Urbes XII. quarum Plinius meminit lib. III. cap. 30. Nat. hiſtor. cis Alpes nobis ſitæ in Pedemontana regione, quæ hodie duci Allobrogum, vulgo Sabaudiæ paret. Illud non prætereundum cenſeo, citari a Paullo Diacono de geſtis Longobardorum locum hunc, & *Victorinum* in pleriſque libris nominari: qua de re initio dicere memini.

9 *Pudeat memorare hujuſcemodi quemquam.*] Lacuna ſubeſt; nam in nova Victoris editione, unde hæc, ut pleraque, ad verbum mutuatus hic, quiſquis auctor eſt, addit *hujuſcemodi quemquam nedum rectorem gentium fuiſſe*: quamquam de induſtria forte truncavit. probum enim adhuc ſenſum retinet. Verecundiam enim in hiſtorico deſiderat, qui hujuſmodi ἄχθος ἀρούρης nefanda flagitia commemorare vereatur, niſi publice intereſſet vitia detegendo notari. Supra noſter in Calig. c. 4. §. 6. & in eundem ſen-

[10] cognomento Poppæam, in matrimonium duxit, viris
earum trucidatis. Tunc Galba [11] in Hiſpania pro- 6
cul & Cajus Julius imperium corripuere. ubi adven- 7
tare Nero Galbam didicit, ſenatuſque ſententia conſtitutum, ut [12] more majorum collo in furcam conjecto, virgis [13] ad necem cæderetur: deſertus undique, noctis medio, egreſſus, Urbem [14] ſequentibus [15] Phaone, Epaphrodito, [16] Neophytoque, & ſpadone Sporo, quem quondam [17] [Nero] exſectum formare in mulierem tentaverat, ſemet ictu gladii tranſegit, adjuvante trepidantem manum impuro, de quo diximus, [18] eunucho [Sporo:] cum ſane prius nullo reperto,

ſenſum Zoſimus auctor elegans de hoc ipſo Nerone loquens.

10 *Cognomento Poppæam.*] Suetonio tamen vocatur *Poppæa Sabina*, Nerone cap. 35. & Othone cap. 3. & Tacito XIV. Ann. ext. & I. Hiſt. niſi forte ſic interpungendum, *Sabinam cognomento, Poppæam.*

11 *In Hiſpania procul & Cajus.*] Ita vulgati omnes corrupte. repone ut in III. MSS. & Veronenſi optimo reperi, *Hiſpaniæ proconſul & Cajus.* Sic fere germanus Victor, *Ac ni Galba qui Hiſpaniæ præſidebat.* Antea C. Julius Vindex Gallos adverſus Neronem commoverat, Sueton. 40. Deinde Galba Hiſpanias cap. 42. poſt cæterorum exercituum defectio inſequuta eſt. c. 47.

12 *More majorum collo.*] Ex Sueton. 49. qui Claudio cap. 34. *antiqui moris ſupplicium* vocat.

13 *Ad necem cæderetur.*] Addit Eutropius, *atque ita præcipitaretur de ſaxo*, lib. VII. Vide aliud inf. in Didio Juliano, numero 35. Hæc autem olim a Romulo pœna in perduelles conſtituta lege horrendi carminis apud Livium, qui arborem infelicem appellat, velato capite, cervice in furcam inſerta virgis ad necem cædi.

DVVMVIRI. PERDVELLEM. JVDICENT. SI. A. II. VIRIS. PROVOCARIT. PROVOCATIONE. CERTATO. SI. VINCENT. CAPVT. OBNVBITO. ARBORI. INFELICI. SVSPENDITO. VERBERATO. VEL. INTRA. POMOERIVM. VEL. EXTRA. POMOERIVM.

14 *Sequentibus.*] Mirum profecto præteritum ſilentio Dorophorum libertum, ſcelus hominis, cui etiam, ſicut ipſi Sporo, denupſit. Suet. cap. 29. quem tamen alii Pythagoram appellant.

15 *Faone Epafroditoque.*] Per *f.* literam præferunt MSS.

VINETUS.

15 *Phaone.*] Hunc ita declinat Dio. *Phaontem* typographi apud Suetonium.

SCHOTTUS.

16 *Neophytoque.*] *Neophitoque* per *jota* præferunt MSS.

17 *Nero.*) ut gloſſema ſtylo verſo fodiendum cenſeo: quamobrem uncis incluſi. Nec enim comparet in MSS. tribus, &, quam ſæpius laudo, Veronenſi editione, optimæ fidei proxime ſcriptos codices.

18 *Eunucho Sporo.*) Dele τὸ *Sporo*, cum quod a libris veteribus ſcriptis afuit & Veronenſi, tum quia Suetonius, unde hæc fere ſumpta, Epaphrodito a libellis tribuit cap. 49. & Domitiano cap. 14. extremo. Et forte obliterandum utrum-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

perto, a quo feriretur, exclamaret, [19] Itane nec amicum habeo, nec inimicum? dedecoroſe vixi, [20] tur-
8 pius peream. [21] Periit anno ætatis triceſimo ſecundo.
Hunc Perſæ in tantum dilexerunt, ut legatos mitterent, [22] orantes copiam conſtruendi [23] monumenta.
9 Cæterum adeo cunctæ provinciæ omniſque Roma interitu ejus exſultavit, ut plebs [24] induta pileis manumiſſio-

utrumque *Eunucho Sporo*, quod ex voce Epaphrodito, quem tantum libertum fuiſſe didici, fictum factumque ab imperitis librariis puto: propterea quod proxime de *Sporo* mentionem habuiſſe, & impurum appellare viderent, acuti ſcilicet homines: ſed eruditi lectoris judicium facio.

19 *Itane.*] Totidem verbis Tranquillus cap. 47. extremo. quod ſequitur, *dedecoroſe vixi, turpius peream*, aut male exſcripſit centonum conſarcinator, aut tunc aliter, atque hodie lectum in Sueton. 49. *Vivo deformiter, ac turpiter*; ubi forte addendum *morior. pereo*, &c.

ANNA.

19 Sueton. cap. 49. *Interdum ſegnitiem ſuam his verbis increpabat: Vivo deformiter ac turpiter.* Sed aliter noſter, neque ideo dicendum eſt in Suetonio aliquid deeſſe.

GRUTERUS.

20 *Turpiter peream.*] Maluiſſem, *pereo*, vel adhuc amplius, *turpius pereo.* Interim minime mirum videri debebat Neroni, turpi vitæ accedere mortem turpem. haud aliter enim fieri ſolet. De Dicæarcho Polybius libro XVII. cap. 35. f. Παρὰ φύσιν γὰρ ἐνστησάμενος τὸν αὑτοῦ βίον, εἰκότως παρὰ φύσιν καὶ τῆς εἱμαρμένης ἔτυχε: *Qui cum vitam inſtituiſſet contra naturam; merito etiam contra naturam fato eſt functus.* Vellejus libro II. cap. 63. *Juventius Laterenſis, vir vita ac morte conſentaneus.* Idem de Rufo Egnatio libro eodem cap. 91. f. *Abdituſque carceri, cum conſcii facinoris mortem digniſſimam vita ſua obiit.* Denique de Agrippa capite 112. f. *moxque creſcentibus indies vitiis, dignum furore ſuo habuit exitum.*

SCHOTTUS.

21 *Periit ætatis anno.*] De imperii ætatiſque annis idem cap. 40. & 57. Periit A. U. C. ut opinor, IↃCCCXXI. M. Trachalo Turpiliano, C. Silio Italico poëta Coſſ. Quorum hic ut noviſſimus a Nerone factus eſt Conſul; ita reliquis omnibus quos Nero conſules fecerat, ſuperſtes fuit. Plinius Cæcilius lib. III. epiſt. 7.

ANNA.

21 Idem Sueton. cap. 57. prætermiſſo itidem Imperii tempore quod fuit annorum 13. menſ. 7. dier. 28. quamquam aliter Joſephus, Zonaras, Clemens, Euſebius, & alii. Qui inter ſe omnes diſſentiunt.

22 *Orantes copiam.*] Hinc intelligendus Suetonius. *Quinetiam Vologeſus Parthorum Rex, miſſis ad ſenatum legatis, de inſtauranda ſocietate hoc etiam magnopere oravit, ut Neronis memoria coleretur.*

SCHOTTUS.

23 *Monimenta.*] Alii *monumenti* generandi caſu & per *u* in ſecunda ſyllaba. Parthorum autem Regem Vologeſum per legatos ſenatum oraſſe de inſtauranda ſocietate colendaque memoria Neronis, Suetonius auctor eſt cap. 57. ubi & de pſeudo-Nerone & Parthorum in eum ſtudio, quo de Tacit lib. I. hiſtor. Auguſtæ ſub initium, & copioſe libro ſequenti.

24 *Induta pileis.*] Ibidem Tranquill. & Tib. cap. 4. Vide quæ notavi olim ad Viros illuſtres in Cinnam cap. 69.

 25 *Tan-*

miſſionum, [25] tanquam ſævo exempta domino triumpharet.

25 *Tanquam ſævo exempta domino.*] Sic interpungo: *tanquam, ſævo exempta domino, triumpharet:* ut tamquam *triumphaſſe* intelligas, ſpeciemque *triumphi* exhibuiſſe: in quo raſo capite *pileis induti* comitabantur. Suetonius enim *plebem pileatam* tantum *tota urbe diſcurriſſe* ait.

CAPUT. VI.

ARGUMENTUM.

Septem menſes dieſque totidem imperat, in adoleſcentes infamis, ad veſcendum intemperans eſt, trium amicorum conſilio cuncta diſponit, provincias egregie adminiſtrat, militem ſevere tractat & occiditur Galba.

[1] GALBA nobili SULPICIORUM genere progenitus, [2] imperavit menſes ſeptem, dieſque 1
totidem. Iſte in adoleſcentes infamis, ad veſcendum 2
intemperans fuit: [3] trium amicorum conſilio, id eſt [4] Vi-

SCHOTTUS.

1 *Galba.*] Prænomen ei *Servii*, non *Sergii*, quod gentile nomen eſt. Hoc alii ante nos ex lapidibus literatis, libris veteribus & numiſmatis docuerunt.

ANNA.

2 *Imperavit menſes ſeptem.*] Vide quæ ſupra in Cæſaribus, in Othone dicta ſunt.

3 *Trium amicorum.*] Sueton. cap. 14. *Regebatur trium arbitrio, quos una & intra palatium habitantes, nec unquam non adhærentes, pædagogos vulgo vocabant. Hi erant T. Vinius legatus ejus in Hiſpania, cupiditatis immenſæ: Cornelius Laco, ex aſſeſſore præfectus Prætorii, arrogantia ſocordiaque intolerabilis: Libertus Icelus, paullo ante annulis aureis, & Mar-*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

[4] Vinii, [5] Cornelii, & [6] Iceli cuncta diſponens,
adeo ut [7] intra Palatinas ædes pariter habitarent, &
3 vulgo [8] pædagogi dicerentur. Hic ante ſumptam do-
minationem [9] multas provincias egregie adminiſtravit,
[10] militem ſeveriſſime tractans, ita ut ingreſſo eo ca-
ſtra, vulgaretur ſtatim, [11] *Diſce miles militare, Gal-*
4 *ba eſt*, [12] *non Gætulicus.* Cum [13] ſeptuageſimum ter-
tium ætatis annum ageret, dum factione Othonis ac-
cenſas legiones [14] lorica tectus lenire contenderet, ad
lacum Curtium cæſus eſt.

C A-

Martiani cognomine ornatus, ac jam ſummi equeſtris gradus candidatus.

SCHOTTUS.

4 *Junii.*] MSS. omnes diſerte *Vinnii* duplici *nn*. Lege litera tranſpoſita *Vinii*, non *Junii*, qui Plutarcho eſt Τίτος Ὀυίνιος vel Ὀὐίνιος, ut & in marmoribus antiquis, *V. Vinius.* Repoſitum igitur nomen a doctis in veterem poſſeſſionem, unde furcis exturbatum erat, in Tacito 1. hiſtoriæ Auguſtæ, & Tranqu. Galba cap. 14.

5 *Cornelius.*] Laco, ex aſſeſſore Præfectus prætorii. Ibidem Suetonius & Tacitus.

6 *Icelii.*] Gallica editio Gryphii *Cælii*. male. *Icelii* MSS. rectius. Dictus autem *Cajus Icelius*, Martiani cognomine ornatus. Quamquam Vertranius Maurus *Hicellium* aſpirationis nota ſcribendum putet, & geminato *ll*. ad 1. lib. hiſt. Taciti: qui de his libertis, nequiſſimis flagitiorum ſervis legendus.

7 *Intra.*] Repoſui ex MSS. Veronenſi & Suetonio. Ruſtice enim *inter ædes* antea legebatur in vulgatis omnibus.

ANNA.

8 *Pædagogi.*] Quaſi ita Galbam regerent ut *pædagogi* pueros ſolent.

SCHOTTUS.

9 *Multas provincias.*] Aquitaniam, Sueton. cap. 6. Africam cap. 7. & Hiſpaniam cap. 8. & 9. Tacit. 1. hiſtor. Aug.

10 *Militem ſeveriſſime tractans.*] *Laudata olim & militari fama celebrata ſeveritas ejus.* Erat, & *vox ejus pro Republica honeſta, ipſi anceps, legi a ſe militem, non emi.* Tacitus initio 1. hiſt. Auguſtæ, & Tranq. cap. 16.

11 *Diſce miles militare.*] Sic & Suetonius Trochaicum extulit.. MSS. noſtri, *Diſce militare miles.* ſed nihil intereſt, neque, ut ille dicebat, in eo poſitæ fortunæ Græciæ.

ANNA.

12 *Non Gætulicus.*] Lentulo *Gætulico* a Cajo Cæſare ſubſtitutus fuerat Galba.

13 *Septuageſimum tertium.*] Idem Sueton. cap. ult.

SCHOTTUS.

14 *Lorica tectus.*] Lintea, Sueton. 19. Tacitus & Plutarchus *thoracem* vocant. De linea *lorica* plura ad Cornelium Nepotem, qui vulgo male Æmilio Probo inſcribitur, in vita Iphicratis. Cæterum Otho *lorica* ferrea tectus occurrit: diſerte Tacitus 11. Hiſtor.

CAPUT VII.

ARGUMENTUM.

Menſes quatuor imperat, vita omni turpis, a Vitellio victus ſemel gladio transfigit Salvius Otho.

[1] SALVIUS OTHO [2] ſplendidis ortus majoribus, 1
[3] ex opido Ferentino, imperavit [4] menſes quatuor, [5] vita omni turpis, maxime adoleſcentia. Hic 2
a Vitellio primum [6] apud Placentiam, dehinc apud [7] Bebria-

SCHOTTUS.

1 *Salvius Otho.*) Qui *Sylvius* imprimunt, imperite faciunt.

2 *Splendidis majoribus.*) *Origo illi e municipio Ferentino, pater Conſularis, avus Prætorius: maternum genus impar, nec tamen indecorum.* &c. Tacit. II. hiſt. Aug.

3 *Ex opido Ferentino.*) MSS. tamen, & Veronenſis *Ferentano* per primam vocalem efferunt, & opidum non municipium faciunt. In Etruria collocat Plinius lib. III. & Strabo V. qui Φερεντῖνον ſcribit.

4 *Menſes quatuor.*) *Tres*, Veronenſis, & ita notis Romanis ſcripſerant omnes ſcripti codices III. Pronus error typographorum, ut ſolet, addita litera. Tranquillus & Eutropius *nonageſimo & quinto imperii die, voluntaria morte obiiſſe affirmant, ætatis triceſimo octavo.* Noſter vero ſeptimo. Tacitus anobis ſtat, lib. II. hiſt. ubi & de juſtis & inferiis illi datis, *Quidam*, inquit, *militum juxta rogum interficere ſe, non noxa, neque ob metum; ſed æmulatione decoris, & caritate Principis.* Lege & Suetonium cap. 12.

5 *Vita omni turpis.*) Tacitus ſupra paullo. *Vitellius ventre & gula ſibi ipſi hoſtis, Otho luxu, ſævitia, audacia, maxime in juventa, Reipublicæ exitioſior ducebatur.*

6 *Apud Placentiam victus.*) Atqui Spurinna Placentiam tenens Cæcinnam Vitellianum ducem oppugnantem ſuſtinuit, & obſidionem ſolvere coëgit. Tac. II. Hiſt. & viciſſe Othonem diſertim, Suetonius cap. 9.

ANNA.

6 *Et tribus*, inquit Suetonius, *verum mediocribus præliis, apud Alpes, circaque Placentiam, & ad Ca-*

ſtoris,

7 Bebriacum victus, ſemet gladio transfixit 8 anno ætatis triceſimo ſeptimo. adeo amabilis militibus propriis, ut plerique corpore ejus viſo, 9 ſuis manibus interierint.

ſtoris, quod loco nomen eſt, vicit, noviſſimo, maximoque apud Bebriacum fraude ſuperatus eſt. Placentia in Gallia Ciſpadana, ad fluvios Eridanum & Trebiam.

SCHOTTUS.

7 *Betriacum.*] Non *Bebriacum* recte ſcribunt MSS & Veronenſis, ut in optimis Suetonii codicibus. Plutarcho etiam *Βητριακὸν*. In nonnullis *Bedriacum* reperias per delta, ob affinitatem mutarum t & d.

ANNA.

8 *Anno ætatis 37.*) 38. Suetonius. Sed ſuo more ille annum inchoatum pro pleno numerat.

9 *Suis manibus interierint.*) *Multi præſentium militum cum plurimo fletu, manus ac pedes jacentis exoſculati, fortiſſimum virum, unicum Imperatorem prædicantes, ibidem ſtatim nec procul a rogo vim ſuæ vitæ attulerunt.* Sueton. cap. ult.

CAPUT VIII.

ARGUMENTUM.

Menſes octo imperat, crudelis, avarus, profuſus eſt, a Veſpaſiano ſuperatur, & per ſcalas Gemonias trahitur Vitellius.

1 VITELLIUS ortus familia nobili, patre Lucio Vitellio 1 ter conſule, imperavit 2 menſes octo.

SCHOTTUS.

1 *Ter conſule.*) *Tertio* Gryphius excudit. In Faſtis Capitolinis Conſul fuit ſemel cum Claudio, & Cenſor anno, ut opinor, ɪↃcccɪ. poſt U. C. Avus eques Romanus, domo Nuceria, & rerum Auguſti procurator. Sueton. Vitell. cap. 2.

ANNA.

1 Sueton. cap. 2. *Lucius ex Conſulatu Syriæ præpoſitus*, &c. *mox cum Claudio principe, duos inſuper ordi-*

octo. [3] Iſte mente crudelis avaruſque [4] cum profu- 2
ſione fuit. Hujus tempore Veſpaſianus in oriente 3
[5] principatum arripuit: a cujus militibus certamine
[6] ſub muris Urbis habito, ſuperatus, e palatio, quo
ſe abdiderat Vitellius, [7] vinctis a tergo manibus, pro-
ductus, circumducitur ad ſpectaculum vulgi. Ac ne 4
homo impudens, in extremis ſaltem, malorum, quæ
gesſerat, rubore faciem demitteret, [8] ſubjecto in
mentum gladio, ſeminudus, multis cœno, fimo, &
cæteris turpioribus dictu purgamentis vultum ejus in-
ceſſentibus, per ſcalas Gemonias trahitur: [9] ubi Sabi-
num Veſpaſiani fratrem necari permiſerat. [10] Numero- 5
ſis

ordinarios conſulatus cenſuramque geſſit.

SCHOTTUS.

2 *Menſes octo.*) Et diem unum Eutropius lib. VII.

3 *Iſte mente crudelis.*) MSS. & Veronenſis. *Iſte tumens, crudelis.* placet: ſuperbiæ enim exempla congeſſit Tranqu. cap. 10.

4 *Cum profuſione.*) Luxuriæ enim ſævitiæque deditus. Sueton. cap. 13. Tacit. II. Annali. *Prorſus*, inquit, *ſi luxuriam temperaret, avaritiam non timeres.* Epularum fœda & inexplebilis libido: ideo etiam in inferiorem Germaniam miſſum a Galba ſperante *provincialibus copiis profundam ejus gulam poſſe expleri*, auctor idem Tranquillus cap. 7. Vitellii. De hoc ventre lege Tacitum II. III. & IV. Hiſt. Aug.

5 *Principatum arripuit.*) Lege Sueton. cap. 15. *primatus* codex Veronenſis.

ANNA.

6 *Sub muris Urbis habito.*) *Prælia ante Urbem multa & varia, ſed Flavianis conſilio ducum præſtantibus ſæpius proſpera.* Tacit. lib. III. hiſtor.

SCHOTTUS.

7 *Vinctis a tergo.*) *Vinctus* ſcripſit Pithœi codex. *religatis poſt terga manibus*, &c. Suetonius cap. 17. Tacit. III. Annali extr. *Pudenda latebra ſemet occultans, ab Julio Placido Tribuno cohortis protrahitur: vincta pone tergum manus, laniata veſte, fœdum ſpectaculum ducebatur.*

ANNA.

8 *Subjecto in mentum gladio*) Sueton. 17. *Donec religatis poſt terga manibus, injecto cervicibus laqueo, veſte diſciſſa, ſeminudus in forum tractus eſt; inter magna rerum verborumque ludibria, per totum viæ Sacræ ſpatium, reducto coma capite, ceu noxii ſolent, atque etiam mento mucrone gladii ſubjecto, ut viſendam præberet faciem, neve ſummitteret: quibuſdam ſtercore & cœno inceſſentibus*, &c.

9 *Ubi Sabinum.*) Ex Tacito tamen conſtat pro gradibus palatii confoſſum Sabinum fuiſſe, & poſtea in Gemonias pertractum. Illum vide III. hiſtor. Supra autem in Cæſaribus auctor Sabinum cum Capitolio crematum dicit Suetonium ſequutus.

SCHOTTUS.

10 *Numeroſis ictibus.*) *Minutiſſimis ictibus excarnificatus cum fratre L. Vitellio & filio Germanico.* Sueton. 18. *Jugulatus in Tiberim dejectus communi caruit ſepultura.* Eutropius lib. VII. & Oroſius. *Ad Gemonias ubi corpus Flavii Sabini jacuerat, propulere.* Tacit. III. Hiſt. Idem ſupra paullo *capite truncatum Sabinum, in Gemonias tractum* ſcribit. Suetonius vero Capitolio, quo cum Flavianis confugerat, incen-
ſo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

ſis ictibus confoſſus interiit. [11] Vixit annos quinqua-
6 ginta ſeptem. Hi omnes, quos paucis attigi, præcipue Cæſarum gens, adeo [12] literis culti, atque eloquentia fuere, ut ni cunctis vitiis, abſque Auguſto, [13] nimii forent, profecto [14] texiſſent [15] immodica flagitia.

ſo oppreſſum: Noſter vero Oroſium forte ſequutus, vivum ad ſcalas protractum, ibique interfectum.

ANNA.

11 *Vixit annos* 57.) Idem Suetonius, Tacitus, Eutropius, quidam tres fere annos detrahunt.

SCHOTTUS.

11 *Vixit annos* LXXII. Auguſtanus codex; Veronenſis vero LXVII. neutrum probo: ex compendiis notiſque numerorum menda nata, ut fere in antiquis auctoribus. De ætate lege Tac. III. Hiſt. extr. qui liber in Vitellii vita conſumitur.

12 *Literis culti.*) Ex Cornelio Tacito ſub initium tertii decimi Annalis. Memini videre ab Hadriano Barlando viro, ut tum tempora ferebant, eloquenti libellum editum de literatis urbis Romæ principibus.

13 *Nimii forent.*) Floriacenſis *dediti forent.*

14 *Texiſſent.*) *Traxiſſent* Gryphius edidit.

GRUTERUS.

14 Nimium enim tribueretur literis.

SCHOTTUS.

15 *Immodica.*) Omnes MSS. *modica* præferunt, non *immodica*, & recte. Confirmat eam lectionem & novus Victor.

CAPUT IX.

ARGUMENTUM.

Annos decem imperat, inimicitias oblivíſcitur, amicorum motus fert, cauſidicorum dicta contemnit, terrarum orbem reficit, ærarii inopia..... nova vectigalia exquirit, opera reparat & nova inſtituit, vias munit, Vologeſem in pacem cogit, Syriam, Ciliciam Tracheam, Commagenem provinciis addit, inſtitutum uniforme omni imperio tenet & interit Veſpaſianus.

VESPASIANUS imperavit [1] annos decem. Hu- 1.2
jus inter cætera bona illud ſingulare fuit, [2] INI-
MICITIAS OBLIVISCI, adeo, ut Vitellii [3] ho-
ſtis ſui filiam locupletiſſime dotatam, ſplendidiſſimo
conjungeret viro. Ferebat patienter [4] amicorum mo- 3
tus, contumeliis eorum, ut erat facetiſſimus, [5] [di-
ctis] jocularibus reſpondens. Namque [6] Licinium
[7] Mucianum, [8] quo adjutore ad imperium pervene-
rat, [9] fiducia meritorum inſolentem, lepide flectebat,
adhibito aliquo utrique familiari, id unum dicens,
[10] Noſti me virum eſſe. Sed quid mirum in amicis, cum 4
etiam

ANNA.

1 *Annos decem.*) Sex diebus exceptis. Male Eutropius. *Annum agens imperii nonum & diem ſeptimum.*

2 *Inimicitias.*) *Offenſarum & inimicitiarum minime memor executorve. Vitellii hoſtis ſui filiam ſplendidiſſime maritavit, dotavitque etiam & inſtruxit.* Sueton. 14.

SCHOTTUS.

3 *Hoſtis ſui filiam.*) Pronomen afuit a Floriacenſi & Veronenſi, & tollerem, niſi in melioribus Suetonii libris eſſet totidem verbis cap. 14. ubi vulgati *ſibi* non ita recte. *filium* tamen *Mucianus interfici juſſerat, manſuram diſcordiam obtendens, ni ſemina belli reſtinxiſſet.* Tacitus IV. Hiſt. Aug. extr.

4 *Amicorum motus.*) *Monitus* codex Veronenſis ſed illud malo, aſſentiente Tranqu. 13.

5 *Dictis.*) Recte abeſt a MSS. omnibus & Veronenſi. De jocis (ſic enim infra appellat) idem cap. 22. & 23. Plautus *ridicularia* vocat Truculento.

VINETUS.

6 *Licinium.*) Hunc *Licinium*, *Licinum* tribus ſyllabis quædam ex noſtris exemplaribus ſcribunt.

SCHOTTUS.

7 *Mucianum.*) MSS. ſcribunt per *t Mutianus.* lapides tamen literati per *c*, & Græcis Μουκιανὸς eſt.

VINETUS.

7 Apud Dionem, id eſt *Mucianus:* ſicut *Mucius* non per *t*, ſed per *c* ſcribi debet.

SCHOTTUS.

8 *Quo adjutore.*) Muciano enim inſtigante & adjuvante arripuit Veſpaſianus imperium. Legendus Tacit. lib. II. III. & IV. Hiſt. & Sueton. 9. cap. 13.

GRUTERUS.

9 *Fiducia meritorum inſolentem.*) Qui Principibus operam dat, Luna videri debet, atque omne ſuum lumen acceptum ferre Soli; quemadmodum non infrugifera forte diatriba oſtendi ad illa Taciti de Silio: *Credebant plerique auctam offenſionem ipſius intemperantia, immodice jactantis, ſuum militem in obſequio duraviſſe; cum alii ad ſeditiones prolaberentur: neque manſurum Tiberio imperium, ſi iis quoque legionibus cupido novandi fuiſſet. Deſtrui per hæc fortunam ſuam Cæſar, imparemque tanto merito rebatur. nam beneficia eo uſque læta ſunt, dum videntur exſolvi poſſe; ubi multum antevenere; pro gratia odium redditur,* lib. 4. Annal. cap. 18.

10 *Noſti me virum eſſe.*] Senſus nimium fere patet. & tamen plus quam ridiculus eſt Scipio Ammiratus ſub finem Diſcurſus octavi, libro 1. in Tacitum. ubi interpretatur illud Veſpaſiani ad Mucianum, cujus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

etiam cauſidicorum [11] obliqua dicta, [12] & philoſo-
5 phorum contumaciam contemneret? [13] Iſte exſanguem
diu, feſſumque terrarum orbem brevi refecit. Nam-
que primum ſatellites tyrannidis, niſi qui forte atrocius
longe proceſſerant, flectere potius maluit, quam excru-
ciatos delere, [14] prudentiſſime ratus, nefaria miniſte-
6 ria a pluribus metu curari. Præterea legibus æquiſſi-
mis monendo, quodque vehementius eſt, vitæ ſpecie,
7 vitiorum plura aboleverat. Infirmus tamen, [15] uti
quidam prave putant, adverſus pecuniam, cum ſatis
conſtet ærarii inopia, & clade urbium, novas eum
neque poſtea habitas vectigalium penſiones exquiſiviſ-
8 ſe. Hic Romam [16] deformem incendiis veteribus ac
ruinis, [17] permiſſa, ſi domini deeſſent, volentibus
ædifi-

cujus meminit Suetonius capite 13. *Ego tamen vir ſum.* quippe nihil aliud vult, quam quod Valerius Aſiaticus, qui objectanti ipſi mollitiam corporis Suilio; *victo ſilentio prorupit reus, & interroga, inquit, Suili, filios tuos; virum me eſſe fatebuntur.* libro XI. Annal. cap. 2. p.

SCHOTTUS.

11 *Obliqua dicta.*) *Figuras* Sueton. cap. 13. & Domit. 10. *Morſus figuratos* Macrob. lib. VII. Saturn. vocat.

ANNA.

11 Eutrop. convicia. Græci σκώμματα, ὑπονοίας. Figurarum exempla ſunt hæc. Ælius Spartianus in Severo: *Damnabantur plerique cur jocati eſſent, alii cur tacuiſſent, alii cur pleraque figurata dixiſſent, ut quod eſſet Imperator vere nominis ſui, vere Pertinax, vere Severus.*

12 *Philoſophorum contumaciam.*] *Demetrium Cynicum in itinere obvium ſibi poſt damnationem, ac neque aſſurgere, neque ſalutare ſe dignantem, oblatrantem etiam neſcio quid, ſatis habuit* canem *appellare.* Sueton. 13.

13 *Iſte exſanguem.*] Eadem quæ in Cæſaribus.

GRUTERUS.

14 *Prudentiſſime ratus, nefaria miniſteria a pluribus metu curari.*] Vere. unde & Pertinax apud Capitolinum capite 5. Falconi: *Juvenis es Conſul, nec parendi ſcis neceſſitatem. paruerunt inviti Commodo: ſed ubi habuerunt facultatem, quid ſemper voluerint oſtenderunt.* Curtius Montanus apud Tacitum libro IV. Hiſtor. cap. 42. *Hæc certe,* inquit, *Nero non coëgit, nec dignitatem aut ſalutem illa ſævitia redemiſti. Sane toleremus iſtorum defenſiones qui perdere alios, quam periclitari ipſi maluerunt.* ubi nos plura: quemadmodum etiam eodem quidem libro, ſed ſectione octava. ibi enim luculenter oſtendi, *ſcelerum tyrannicorum illud eſſe vel maximum, quod nemo omnium ſatis tutus ſit, ſi recte faciat,* uti loquitur fere Lepidus Conſul apud Salluſtium in fragmentis.

SCHOTTUS.

15 *Uti quidam prave putant.*) In his Corn. Tacit. II. Hiſt. Aug. *Prorſus, ſi avaritia abeſſet, antiquis ducibus par.*

16 *Deformem incendiis.*) Iiſdem verbis Sueton. cap. 8. & 9.

ANNA.

17 *Permiſſa.*) Sueton. 8. *Vacuas*

ædificandi copia, [18] Capitolium, ædem Pacis, Claudii monumenta reparavit: multaque nova inſtituit.
Per omnes terras, qua jus Romanum eſt, renovatæ 9
urbes cultu egregio: viæ operibus maximis munitæ
ſunt. Tunc cavati montes per Flaminiam ſunt [19] pro- 10
no tranſgreſſu, quæ vulgariter [20] Pertuſa petra vocitatur.
Mille gentes compoſitæ, cum ducentas æger- 11
rime reperiſſet, exſtinctis ſævitia tyrannorum plerisque.
Rex Parthorum [21] Vologeſes metu ſolo [22] in 12
pace coactus eſt. [23] Syria ſeu Palæſtina, nec non Ci- 13
licia Trachea, & Commagene, quam hodie [24] Auguſtophratenſem nominamus, provinciis acceſſere.
Judæi

areas occupare & ædificare, ſi poſſeſſores ceſſarent, cuicumque permiſit.

SCHOTTUS.

18 *Capitolium.*) De *Capitolii* varia fortuna primaque origine Plutarchus Poplicola, & Tacitus III. Hiſtor. Auguſtæ legendi.

19 *Prono tranſgreſſu.*) *Prono tranſgreſſui* Cujacii codex.

20 *Pertuſa petra.*) *Pertunſa petra* conſtanter omnes ſcribunt.

ANNA.

20 Hunc tamen locum prope Puteolos locat Paullus Diaconus. Vide in Cæſaribus.

SCHOTTUS.

21 *Vologeſes.*) In Suetonio 9. *Vologeſus* optimi libri inflectunt.

22 *In pace.*) *In pacem* accuſandi caſu MSS. quæ lectio nimium quantum præſtat.

23 *Syria ſeu Palæſtina, nec non Cilicia Trachea.*) Sic vulgati fere omnes, niſi quod *Tracheta* Cratandri editio præferat; MSS. vero noſtri, & Veronenſis *Syria cui Palæſtina nomen eſt, Ciliciaque ac Trachia & Comagene*: quam lectionem in ſuis MSS. etiam reperit doctiſſimus Vinetus. Floriacenſis tamen *Tracia & Commagena* ſcribit per primam vocalem. Eutropius *Trachiam Ciliciam, Tracheam Commagenem, quæ ſub Regibus amicis erant, in provinciarum formam redegit.* Apud Suetonium quoque cap. 8. *Trachiam* in antiquis libris ſcriptum fuiſſe teſtatur Theodorus Pulmannus noſter, qui jam diu ſuam in emendandis auctoribus fidem diligentiamque doctis probavit. Atqui ea jam inde a Claudii imperio in ditionem populo Romano conceſſerat. Euſebius Chronic. Ciliciam vero multo ante Servilius domuit, de eaque & Iſauris triumphavit, & Iſauricus dictus. Aſſentior itaque L. Torrentio, qui *Trachiam* in Eutropio expungit, & doctiſſimo Turnebo qui *Tracheam Ciliciam* in Suetonio legendum cenſet, quod duplex ea Geographis ſit: & Claudius Imperator Polemoni, adempto Boſporo Thracio, Ciliciæ partem attribuerit: auctor Dio. Confirmatur & auctoris noſtri auctoritate: cujus tamen MSS. *Ciliciaque ac Trachia* ſcribunt. Illud non celabo, perpetuo ita ſcribere eoſdem, tametſi *Thraciam* ſignificare vellent, ex hoc forte loco erroris origine imperitis librariis objecta.

ANNA.

23 *Cilicia Trachea*, eſt *Cilicia* maritima, *Trachea* ab aſperitate dicta. τραχὺς, τραχεία, *aſper*, *aſpera*. Comagena ad Euphratem.

24 *Auguſtophratenſem.*) Sic in libro Notitiæ Imperii *Auguſtofretenſis*,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

14 Judæi quoque additi ſunt. Hic monentibus amicis,
ut caveret a [25] Metio [26] Pompoſiano, de quo ſermo
percrebuerat regnaturum, conſulem fecit, alludens
tali cavillo, quandoque memor erit tanti beneficii.
15 [27] Inſtitutum vero uniforme omni imperio tenuit. [28] Vigilare de nocte, [29] publiciſque actibus abſolutis caros
admittere, dum ſalutatur calceamenta ſumens & regium veſtitum. Poſt autem negotiis [30] quæcumque
adveniſſent, [31] auditis, [32] exerceri vectatione, deinde
requieſcere: poſtremo ubi laviſſet, remiſſiore animo
16 convivium curabat. Plura dicere ſtudium coëgit imperatoris boni, quem ab Auguſti morte [33] poſt annos
ſex & quinquaginta, Romana reſpublica exſanguis
ſævitia tyrannorum, quaſi fato quodam, ne penitus
17 rueret, aſſequuta eſt. Itaque [34] annum agens vitæ abſ-
que

tenſis, dicitur & *Euphrateſia*, & *Auguſta Euphrateſia.*

SCHOTTUS.

25 *Metio, de quo percrebuerat regnaturum.*) Suetonius *geneſim habere imperatoriam*, cap. 19 & Domit. cap. 10. idcirco interfectum ait. Cæterum *Mettium* & *percrebruerat* geminatis conſonantibus ſcribunt: De hoc certant Manutius & Lambinus. Hæc autem periodus, ut quod ſentio dicam, ſupra collocanda erat poſt Mucianum. Sed centones conſarcinavit, & Suetonii fere ordinem in deſcribendo ſequutum apparet

VINETUS.

26 *Pompoſiano.*) Sic ſcribitur apud Suetonium. in Dionis epitome eſt Μέτιος Πομπουσιανός. extraordinarius conſul fuit.

ANNA.

27 *Inſtitutum.*) Sueton. 21. *Ordinem vitæ fere hunc tenuit. in principatu maturus ſemper, ac de noctu evigilabat: deinde perlectis Epiſtolis, officiorumque omnium breviariis, amicos admittebat, ac dum ſalutabatur, & calceabat ipſe ſeſe & amiciebat: poſt deciſa quæcumque obveniſſent negotia, geſtationi & inde quieti vacabat.*

SCHOTTUS.

28 *Vigilare de nocte.*) Noctibus uti ſolitum Veſpaſianum teſtis quoque Plinius Cæcilius lib. III. ubi de avunculo agit, qui ante lucem ad eum commeare ſolitus erat.

ANNA.

29 *Publiciſque actibus.*) *Perlectis epiſtolis, officiorumque omnium breviariis.* Sueton. ſupra

SCHOTTUS.

30 *Quæcumque adveniſſent.*) Ex Tranquillo ſumpta, qui tamen *obveniſſent* dixit, rectius.

31 Pro *Auditis.*) *Deciſis* Tranquillus, quod amplius. cap. 21.

32 *Exerceri vectatione.*) De Caligula idem cap. 3. *uſum aſſidua equi vectatione poſt cibum.* Sic enim interpungendum recte docuit Lævinus Torrentius, de Domitiano vero cap. 19.

ANNA.

33 *Poſt annos ſex & quinquaginta.*) Si Veſpaſiani imperium ducas ab anno quo Vitellius occiſus, anni erunt ab Auguſti morte 55.

SCHOTTUS.

34 *Annum agens vitæ.*) *Exſtinctus eſt IIX. Kalend. Julii, annum gerens ætatis ſexageſimum ac nonum, ſuper-*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

que uno ſeptuageſimum, ſeriis joca, quibus delectabatur, admiſcens, interiit. Quippe primo cum [35] cri- I
nitum ſidus apparuiſſet, Iſtud, inquit, ad Regem Perſarum pertinet, [36] cui capillus effuſior. Deinde [37] ventris eluvie feſſus, & aſſurgens, [38] ſtantem, ait, imperatorem excedere terris decet.

ſuperque menſem ac diem ſeptimum. Sueton. cap. 24.

ANNA.

34 Quippe natus 17. Novembr. ann. poſt C. N. 9. mortuus die 24. Jun. an. 79. & ita Suetonius.

SCHOTTUS.

35 *Crinitum ſidus.*) A Suetonio eſt cap. 23. *Cometam* vocant Phyſici, de quo Plinius lib. 11. cap. 25. & Seneca quæſt. Natur. lib. VII. *Summis poteſtatibus exitium portendere vulgo putatur.* Idem Sueton. Nerone cap. 36. & Claudio cap. 46. Tacitus de Neronis ætate Annali XIV. *Sidus Cometes effulſit, de quo vulgi opinio eſt tamquam mutationem regnis portendat.*

36 *Cui capillus effuſior.*) Romanos barbam ponere, in luctu vero ſummittere ſolitos; contra Regulos externos feciſſe conſtat: Sueton. Calig. cap. 6. Xiphilin. in Trajano (qui tamen Hadrianum Imperatorem mentum non raſiſſe ait) Tacitus Hiſt. IV. de Civili. & lib. de Moribus German.

ANNA.

36 *Ad Parthorum Regem qui capillatus eſſet.* Sueton. ibidem, ergo Parthi, qui Perſæ. eos autem capillatos, veteres docent, & nummi & lapides oſtendunt.

SCHOTTUS.

37 *Ventris eluvie.*) *Alvo uſque ad defectionem ſoluta.* Suetonius. Quare non placet Germanicorum & Gallicorum exemplarium τὸ *ingluvie.*

38 *Stantem Imperatorem excedere.*) Hinc Julius Cæſar *repentinum inopinatumque vitæ exitum*, tamquam *commodiſſimum præferebat.* Sueton. Cæſare cap. 87. Quod dictum & Turbo uſurpavit apud Hadrianum Imperatorem teſte Xiphilino e Dione.

CAPUT X.

ARGUMENTUM.

Annos duos....... imperat, ſtudiis.... eſt deditus, avaritiæ & intemperantiæ quaſi ſigna profert, magnificæ eſt liberalitatis, poteſtates fato dari aſſerit, in Campania & Romæ quod fuit vexatis ſubvenit & febri interit Titus.

TITUS vocabulo patris etiam VESPASIANUS I
dictus, [1] matre liberta [2] DOMITILLA nomine

ANNA.

1 *Matre liberta.*] *Flavia Domitilla Statilii Capellæ equitis Rom. Sabratenſis ex Africa delegata olim, Latinæque conditionis, ſed mox ingenua & civis Romana recuperatorio judicio pronuntiata.* Sueton. Veſpaſiano 3.

1 Ubi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

mine genitus, imperavit annos duos, & menſes duos,
2 dieſque viginti. Iſte [3] a puero præclaris ſtudiis, probitatis, militiæ, literarum inſtantiſſime deditus, quo contenderit, animi & corporis muneribus oſtendit.
3 Hic ubi patriæ curam ſuſcepit, incredibile eſt, quantum quos imitabatur, anteierit, præcipue clementia, liberalitate, honorificentia, ac pecuniæ contemptu: quæ eo amplius grata fuere, quod ex nonnullis a privato adhuc [4] patratis, aſperior, [5] luxuriæ & avaritiæ
4 amans credebatur fore. Namque præfecturam prætorianam patre imperante adeptus, [6] ſuſpectum quemque

SCHOTTUS.

1 Ubi *libertam delegatam* legendum conjectat doctiſſimus Torrentius, quod & hoc loco probatur, & L. antiqui pro *liberto* vel *liberta* ſæpe ſcribebant.

VINETUS.

2 *Domitilla.*] *Domitius*, *Domitianus*, *Domitilla*, quintam literam *i*, non *e* debent habere.

ANNA.

3 *A puero præclaris ſtudiis.*] *In puero ſtatim corporis animique dotes explenduerunt, magis ac magis deinceps per ætatis gradus*, &c. *Armorum & equitandi peritiſſimus, Latinæ Græcæque linguæ, vel in orando, vel in fingendis poëmatibus promptus, & facilis ad extemporalitatem uſque.* Sueton. cap. 3.

SCHOTTUS.

3 De Titi eloquentia virtuteque bellica, quibus domi militiæque claruit, Plinius avunculus in eleganti illa præfatione operis Natur. hiſt. ad Titum.

4 *Patratis.*] *Paratis* MSS. *privatis aſperior* vulgati fere omnes, quaſi *a privato* ita dictum ſit, ut *a pueris*.

5 *Luxuriæ....*] *Luxuriæque & avaritiæ amans credebatur*, Veronenſis editio ut abſit *fore*: vide infra in Theodoſio, & Sueton. cap. 6. &, unde hæc ſumpta ad verbum ſunt, 7.

ANNA.

6 *Suſpectum quemque.*] *Suſpectiſſimum quemque ſibi, ſummiſſis qui per theatra & caſtra quaſi conſenſu ad pœnam depoſcerent, haud cunctanter oppreſſit.* Sueton. 6.

7 Im-

que & oppoſitum ſibi, [7] immiſſis, qui [8] per theatra & caſtra invidioſa jactantes ad pœnam [9] poſcerent, quaſi criminis convictos oppreſſit. [10] In quibus [11] Cæcinam conſularem adhibitum cœnæ, vix dum triclinio egreſſum, ob ſuſpicionem [12] ſtupratæ [13] Berenices [14] uxoris ſuæ, jugulari juſſit. [15] Jurgia autem ſub patre venumdata. rapinarum cupidum: unde Neronem cuncti [16] vocantes opinanteſque ſummam rerum nactum graviter acceperant. [17] Sed hæc in melius converſa adeo ei immortalem gloriam contulere, ut DELICIÆ ATQUE AMOR humani generis appellaretur. Denique ut ſubiit pondus regium, Berenicem nuptias ſuas ſperantem regredi domum, & [18] enervato-

rum

SCHOTTUS.

7 *Immiſſis.*] Ubi Noſter, *ſubmiſſis* habet Suetonius.

8 *Per theatra & caſtris.*] In Veronenſi & MSS. vario caſu.

9 *Poſcerent.*] Habet noſter, non ita recte, ubi Suetonius *depoſcerent.*

10 *In quibus.*], MSS. antique *in queis.*

11 *Cæcinam.*] Simplici *n* MSS. ſcribunt recte. Dictus enim *A. Licinius Cæcina.*

VINETUS.

11 Hic eſt Aulus *Cæcina* apud Suetonium. *Cæcina* autem varie ſcribitur in noſtris exemplaribus, *Cæcinna, Cecina, Cecinna.*

SCHOTTUS.

12 *Stupratæ.*] Rurſum hæc a Suetonio ſunt; qui tamen tamquam *conjurationis*, non adulterii reum, confodi juſſum ait.

13 *Berenices.*] *Berenicis* libri veteres inflectunt.

VINETUS.

13 *Berenices* legendum puto, ſicut apud Suetonium ſcribitur. Effertur enim ſicut *Penelope.* ea eſt *Beronice*, o pro e, in ſecunda ſyllaba apud Dionem idemque nomen *Veronica.*

SCHOTTUS.

14 *Uxoris.*] Eam nomine dignabatur, *nuptias* tantum *pollicitus.* Sueton. cap. 7. Tacit. 11. hiſt. Auguſtæ.

15 *Jurgia.*) Id eſt, jura: ſic Catullus & infra Nerva *jurgiorum diſceptator* dicitur. Divine igitur Torrentius, qui in Suetonio *cognitionibus patriis* repoſuit, ita flagitante hiſtoriæ veritate, pro quo vulgo *concionibus*: corrupte haud dubie.

16 *Vocantes, opinanteſque.*) MSS. & Veronenſis optime *opinantes vocanteſque*, quos ſequor. & Suetonius: *Propalam alium Neronem & opinabantur, & prædicabant*, cap. 7.

ANNA.

17 *Sed hæc in melius.*) Suetonius. *Ac illi ea fama pro bono ceſſit, converſaque eſt in maximas laudes: neque ullo vitio reperto, & contra virtutibus ſummis.*

SCHOTTUS.

18 *Enervatorum.*) *Delicatorum.* Idem Tranquillus, qui tamen ſpectare tantum eos deſiiſſe Titum ſcribit, non ejeciſſe; Domitianum vero ſcena hiſtrionibus interdixiſſe; in Domitiano cap. 7. Quid ſi eunuchos non hiſtriones intelligas? quibus Reginæ, Ægypti præſertim, uti ſolent. Terent. Eunucho.

Contaminatum congregem turpium
Morbo virorum.

Vocat Horat. 1. Carminum; ita enim reſtituit doctiſſimus Scaliger.

19 *Signum*

8 rum greges abire præcepit. Quo facto, quaſi [19] ſi-
gnum protulit mutatæ intemperantiæ. Dehinc cum
[20] donata conceſſave a prioribus principibus firmare
inſequentes [21] ſolerent, [22] ſimul [ut] imperium cepit,
9 talia poſſidentibus edicto ſponte cavit. Quadam etiam
die, [23] recordans veſperi nihil ſe cuiquam præſtitiſſe,
venerando cœleſtique dicto, AMICI, ait [24] PER-
DIDIMUS DIEM: quia erat magnificæ liberalitatis.
10 Clementiam vero uſque eo perduxit, ut [25] ampliſſimi
ordinis duo cum adverſus eum conjuraſſent, neque
abnuere cogitatum ſcelus quirent, monuerit pri-
mo: poſt [26] deductos in ſpectaculum [27] ſecum, u-
trimque aſſidere juſſerit: petitoque ex induſtria [28] mir-
millonum, quorum pugnæ viſebantur, gladio, quaſi
ad explorandam aciem, uni atque alteri commiſerit:
quibus perculſis & conſtantiam mirantibus diceret,
Videtiſne [29] POTESTATES fato dari, fruſtraque
tentari facinus potiundi ſpe, vel amittendi metu?
11 [30] Fratrem quoque Domitianum parantem inſidias,
militum-

19 *Signum protulit.*] Non male etiam *prætulit*: ſic facem novæ nuptæ præferebant: & vide Servium ad initium VIII. Æneidos.

20 *Donata.*) Auguſtanus codex *damnata conceſſave* pro *donata*.

21 *Solerent.*) Quamvis in ſcriptis codicibus comparet, non placet.

22 *Simul imperium.*) Venuſtum Horatii more. Res nota ex Sueton. cap. 8. Addit Cratandri editio *cavit vel conceſſit*.

ANNA.

23 *Recordans veſperi.*) *Atque etiam recordans ſuper cœnam, quod nihil cuiquam tota die præſtitiſſet, memorabilem illam meritoque laudatam vocem edidit: amici! diem perdidi.* Sueton. 8.

SCHOTTUS.

24 *Perdidimus diem.*) Laudat aureum hoc dictum præter Tranquillum cap. 8. Auſonius in Panegyrico. Scitum illud Apellis: *Nullam hodie lineam duxi.*

25 *Ampliſſimi ordinis duo.*) *Patricii generis*, inquit Sueton. 9. Simile factum Nervæ tribuit Xiphilinus ex Dione, in quem Craſſus Calpurnius Craſſorum nepos conjuraverat: cujus & in Trajano idem meminit.

26 *Deductos.*) *Eductos* Veronenſis. illud malo.

27 *Secum utrumque aſſidere.*) Idem conjungit. cæteri vulgati omnes *ſe utrimque*.

ANNA.

28 *Mirmillonum.*] Gladiatorum, quorum alii retiarii, Threces alii, *mirmillones*, ſequutores, &c. *Mirmillones*, qui e Gallia venerant, dicebantur.

SCHOTTUS.

29 *Poteſtates.*] *Poteſtatem* Veronenſis.

ANNA.

30 *Fratrem ſuum.*] Vide Sueton. 9.

31 *Hu-*

militumque animos ſollicitantem, flens ſæpius obteſtatus eſt, ne parricidio aſſequi cuperet, quod & ſe volente eſſet obventurum ei, & jam haberet, cum ſit
particeps poteſtatis. [31] Hujus tempore mons [32] Ve- 12
ſuvius in Campania [33] ardere cœpit: incendiumque
Romæ ſine nocturna requie per triduum fuit. [34] Lues 13
quoque, quanta vix umquam antea, [fuit.] [35] Qui- 14
bus malis nonnullis vexatis, pecunia propria ſubvenit, cunctis remediorum generibus, nunc ægrotantes per ſemetipſum reficiens, nunc conſolans ſuorum mortibus afflictos. Vixit annos quadraginta unum: & in 15
eodem, quo pater, apud Sabinos agro, febri interiit. Hujus mors, credi vix poteſt, quantum luctus 16
Urbi, provinciiſque intulerit, adeo ut eum delicias publicas, ſicut diximus, appellantes, quaſi perpetuo cuſtode orbatum terrarum orbem deflerent.

C A-

31 *Hujus tempore.*] An. U. C. 731. poſt C. N. 79. *Quædam ſub eo fortuita ac triſtia acciderunt. Ut conflagratio Veſuvii, in Campania: & incendium Romæ per triduum, totidemque noctes, item peſtilentia quanta non temere alias.* Sueton. 8.

SCHOTTUS.

32 *Veſuvius.*] Varie appellatur & ſcribitur mons ille Plinii avunculi morte & incendio nobilis. *Veſubius* ſcriptum habent codices, quibus uſus ſum, calamo exarati, ex frequenti commutatione *b* & *u*; ut Hiſpanis vonum bonum ſapit. Vidi qui *Veſevius* vel *Veſebius* ſcriberent. Eſt apud me vita Plinii majoris Suetonio inſcripta MS. ex bibliotheca Pithœi, ubi *Veſuium* appellatum video, extrita tertia *u* litera. juxta Neapolim eſt, ad mare vergens. Eleganter incendium hoc deſcripſit Dio, qui Βέσβιον appellat, ut *Veſevum* Maro. Vide Sueton. 8. cap. & Abrahami Ortelii amiciſſimi civis mei Synonymiam Geographicam, accurate diligenterque concinnatam.

ANNA.

33 *Ardere cœpit.*] Vide de Veſuvii montis incendio elegantiſſimam Plin. Epiſtolam lib. VI. Ep. 16.

34 *Lues.*] Proprie de peſtilentia.

SCHOTTUS.

35 *Quibus malis nonnullis vexatis.*] Sic quatuor vulgati Gallici & Germanici. Veronenſis & MSS. *Quibus tamen malis nullo vexato.* vere, ad Suetonii, unde exſcripta ſunt, ſenſum. Alio reſpexerunt emendatores illi, aut aliud agebant.

ANNA.

35 Verum non ideo recepta lectio temere damnanda. Non ſolum enim eos reſpicit qui Urbis, ſed etiam reliquos omnes qui Veſuvii montis incendio læſi ſunt. Neque minus ea ad Suetonii mentem facit, qui ibidem: *In his tot adverſis ac talibus, non modo principis ſollicitudinem, ſed & parentis affectum unicum præſtitit: nunc conſolando quatenus ſuppeteret facultas.*

1 *Veſpa-*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

CAPUT XI.

ARGUMENTUM.

Annos quindecim imperat, Cattos Germanosque vincit, ædificia vel cœpta, vel a fundamentis conſtruit, bibliothecas reparat, ſagittarum doctus eſt, libidine & ſævitia furit, & multis vulneribus confoditur Domitianus.

1 DOMITIANUS [1] VESPASIANI & [2] Do-
MITILLÆ libertæ filius, germanus Titi, im-
2 peravit [3] annos quindecim. Iſte primo clementiam
ſimulans, neque adeo iners, [4] domi bellique tole-
rantior videbatur: idcircoque Cattos Germanoſque
3 devicit. jus æquiſſime dixit. Romæ multa ædificia
4 [5] vel cœpta, vel a fundamentis conſtruxit. BIBLIOTHECAS [6] incendio conſumptas, petitis undique, præſertim [7] Alexandria, exemplis, reparavit. [8] Sa-

SCHOTTUS.

1 *Veſpaſiani.*] Afuit a vulgatis omnibus Nos e MSS. & Veronenſi repoſuimus, niſi *etiam* pro *&* legere mavis.

2 *Domitillæ.*] Ut *Domitianus* per *t* ſcribunt MSS. & numi qui ſunt Augerii Busbequii V. C. Editi libri *Domicillæ.*

ANNA.

3 *Annos quindecim.*] Et dies 5.

4 *Domi bellique.*] Aliter in Cæſaribus: *Neque adeo iners domi, belloque tolerantior.*

SCHOTTUS.

5 *Vel Cœpta.*] Requiro in Veronenſi libro, & certe abeſſe poteſt, ut patet ex Suetonio cap. 5.

6 *Incendio conſumptas.*] Tralata huc ad verbum ex Sueton. cap. 20. niſi quod *abſumptas* habet, melius.

7 *Alexandria exemplis petitis.*] Atqui bello *Alexandrino* bibliothe-

[8] Sagittarum tam doctus fuit, ut inter patentes digitos 5
extentæ manus viri procul poſiti ſpicula [9] ejus tranſvo-
larent. Dehinc atrox [10] cædibus, bonorum ſupplicia 6
agere cœpit: ac [11] more Caligulæ dominum ſeſe deum-
que dici coëgit: [12] ſegniſque ridicule, remotis omni-
bus, muſcarum agmina perſequebatur. Furens libi- 7
dine: cujus fœdum exercitium, Græcorum lingua
[13] κλινοπάλην vocabat. Hinc percontanti cuidam, 8
quiſquamne in palatio eſſet, [14] reſponſum [eſt,] [15] Ne
muſca quidem. His ejus ſævitiis, ac maxime injuria 9
verborum, qua [ſe] [16] ſcortum vocari dolebat, ac-
cenſus

ca ea conflagrarat: quomodo ergo inde allati libri? Suſtineo.

8 *Sagittarum.*] Rurſus a Suetonio eſt 19. qui tamen *pueri* habet, non *viri*.

9 *Ejus.*] Pronomen adſcripſi ex Veronenſi.

10 Tò *cædibus.*] Afuit ab eodem Veronenſi.

11 *More Caligulæ.*] *C.* pronomen addunt MSS. Euſebius vero Chronicis Domitianum primum ſibi Domini nomen vindicaſſe ait ſupra cap. 3.

12 *Segniſque.*] Pithœi codex *digniſque.* quod forte non rejiciendum, ut de honoratioribus aulicis accipiamus. Cujacii & P. Danielis *ſigniſque*, quomodo & Veronenſis. At quare *ſegnis* qui horas diligenter operi faciundo publiciſque negotiis agendis partiebatur? Lævin. Torrentius in Suetonium de ingenio *ſtyliſque* tentabat: quam lectionem utinam confirmarent libri veteres. Favet ſatis, unde hæc tranſcripta ſunt, Tranq. codex. *Muſcas*, inquit, *captare ac ſtylo præacuto configere.* cap. 3.

13 Κλινοπάλην.] Latinis literis MSS. duo *clinopalen.* Cujacii κλινπάλην. Veronenſis vero καινομὴν; quæ vox neſcio an alibi exſtet, a καίνομαι facta. Mendæ occaſionem dedit Græcarum literarum capitalium ſimilitudo Α. & Λ. Martialis lib. XIIII. Epigrammatum, qui & ipſe Domitiani æqualis:

Non amo qui vincit, ſed qui ſuccumbere novit:
Et didicit melius τὴν ἀνακλινοπάλην.

14 *Reſponſum.*] A Vibio Criſpo, de cujus jocis etiam Xiphilinus. Rurſum locus hic mutilus eſt & male conſarcinatus; addendum enim erat, *ne muſca quidem niſi apud palæſtram.* Quod ſi non impetro; tranſpoſita quædam eſſe nemo non videt: quid enim iis quæ de libidine interjecta ſunt, reſpondet?

ANNA.

15 *Ne muſca quidem.*] Sic Suetonius. Sed plenius in Cæſaribus. Locum adi.

SCHOTTUS.

16 *Scortum.*] Pro puero meritorio. Utitur Suetonius quoque Vitellio cap. 3. & Victor noſter de viris illuſtr. Catone.

GRUTERUS.

16 Sic eſt. non unus Principum periit ob verborum licentiam effrenem. Sunt enim multi in aula, qui perferant omnia fanda ac nefanda, ſed ea tamen deinde etiam nolunt exprobrari, aut objici. exemplum exſtat luculentum apud Ariſtotelem lib. v. Politicorum cap. 10. ubi Ambraciæ tyranno inſidiæ ſunt, διὰ τὸ συμπίνοντα μετὰ τοῦ παιδικῶν, ἐρωτῆσαι

cenſus [17] Antonius curans Germaniam ſuperiorem,
10 imperium corripuit. Quo per [18] Norbanum Appium acie ſtrato Domitianus longe tetrior, in omne hominum genus, etiam in ſuos, ferarum more graſſabatur.
11 Igitur metu crudelitatis, & conſcientiæ ſuæ conjuravere plerique, impulſoribus Parthenio procurante cubiculum, & [19] Stephano, & tum ob fraudem interceptæ pecuniæ ſupplicium ſuſpectante, [20] Clodiano, adſcita etiam in conſilium tyranni uxore Domitia, ob amorem Paridis hiſtrionis a principe cruciatus formidante.
12 Domitianum multis vulneribus confodiunt, poſt annum quintum & quadrageſimum vitæ.
13 At ſenatus gladiatoris more funus [21] efferri, radendumque nomen decrevit.
14 Hujus tempore [22] ſæculares ludi celebrati ſunt.

Hacte-

τῆσαι αὐτὸν, εἰ ἤδη ἐξ αὐτῆ κύ{.

ANNA.

17 *Antonius.*] L. Antonius Superioris Germaniæ præſes. Vide Sueton. 6. hoc factum eſt decimo ſexto Domitiani Conſulatu. An. U. 844. poſt C. N. 92.

SCHOTTUS.

18 *Norbanum Appium.*] Poſtulat ſuſceptum negotium, ut quæ in veteribus exemplaribus reperi, bona fide repræſentem, etiam quæ damnem, ut aliis etiam anſa detur verum exſculpendi. Floriacenſis *Narbonum Lappium* vocat. Veronenſis *Norbaſum Lappium: Normanium Appium* Germanicæ & Gallicanæ editiones. Hujus nomen in Suetonio non exſtat, niſi quod cujuſdam *Norbani* conſulatus meminit Vitellio cap. 3. Ille vero L. Antoninus Saturninus dictus, in quem lepide luſit Martialis lib. IIII. epigram. II.

VINETUS.

18 *Lapium Norbanum* ſcribit vetus codex. Dio *Lucium Maximum* vocat, qui Lucium Antonium Germaniæ præſidem interfecit, qui bellum civile moverat.

SCHOTTUS.

19 *Stephano.*] Procuratore Domitillæ. Sueton. 17. Zonaras interfectum ait, patrata cæde Tyranni, ab iis qui conjurationis conſcii non erant. de hoc inf. cap. 12.

20 *Clodianus.*] Cornicularius fuit; de quo officio militari dicere memini ad Viros illuſtres in Æmilio Scauro.

ANNA.

20 *Clodianum* interceptæ pecuniæ reum dicit; Suetonius vero Stephanum. *Stephanus*, inquit, cap. 17. *Domitillæ procurator, & tunc interceptarum pecuniarum reus, conſilium operamque obtulit.* Reſcribendum puto: *Parthenio procurante cubiculum, & Stephano tum ob fraudem interceptæ pecuniæ ſupplicium ſuſpectante, & Clodiano, adſcita etiam*, &c.

SCHOTTUS.

21 *Efferri.*] *Per veſpillones populari ſandapila: & ſenatus eradendos ubique titulos, abolendamque omnem memoriam decrevit.* Sueton. 17. & 23.

22 *Sæculares ludi.*] Computata ratione temporum ab anno, non

Hactenus Romæ, ſeu per Italiam orti imperium rexere: hinc advenæ. Unde compertum eſt, urbem Romam externorum virtute creviſſe. Quid enim Nerva prudentius aut [23] moderatius? quid Trajano divinius? quid præſtantius Adriano?

quo Claudius proxime, ſed quo Auguſtus olim ediderat. Sueton. 4. cap. Tacitus XI. Annali, ſe iis intentius adfuiſſe ſcribit ſacerdotio XV. Virali præditum, poſt Prætorem. Dolendum vero libros quibus res Imperatoris Domitiani compoſuit, intercidiſſe. Annus hic, opinor, fuit U. C. ıↄccccXLI.

ANNA.

22 Quamquam nec plane eam rationem ſervaverit. Auguſtus enim quintos ludos ſæculares fecit an. ante C. N. 15. hos vero Domitianus an. poſt C. N. 88. deſunt igitur anni ſeptem ut juſtus annorum qui ludos ſæculares intercurrebant, numerus impleatur.

SCHOTTUS.

23 *Moderatius.*] *Lætior Reipublicæ ſtatus evenit abſtinentia & moderatione inſequentium Principum.* Sueton. Domit. extr.

CAPUT XII.

ARGUMENTUM.

Menſes tredecim, dies decem imperat, rumore orto vivere & afforе Domitianum trepidat, ſed confirmatur, a ſenatu gratanter excipitur, Junii Maurici dicto admonetur, interſectoribus Domitiani ad exitium poſtulatis conſternatur, Trajanum adoptat, & vitam finit Coccejus Nerva.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

1 COCCEJUS NERVA opido Narnienſi genitus,
2 imperavit [1] menſes tredecim, dies decem. Iſte cum imperium ſuſcepiſſet, mox rumore orto, vivere atque affore Domitianum, perinde [2] trepidavit, ut colore mutato, [3] verbis amiſſis, vix conſiſteret. Sed a [4] Parthenio confirmatus, recepta fiducia, ad ſolemne
3 delenimentum converſus eſt. Qui cum in curiam a ſenatu gratanter exceptus eſſet, ſolus ex omnibus [5] Arrius Antoninus vir acer, eique amiciſſimus conditionem imperantium prudenter exprimens, amplexus eum, gratulari ſe ait ſenatui & populo, provinciiſque; ipſi autem nequaquam: cui ſatius fuerat malos ſemper principes eludere, quam tanti oneris vim ſuſtinentem, [6] non moleſtiis modo & periculis ſubjici, ſed famæ etiam inimicorum pariter & amicorum: qui cum ſe mereri omnia præſumunt, ſi quidquam non extorſerint, [7] atrociores ſunt ipſis quoque hoſtibus.

SCHOTTUS.

1 *Menſes tredecim.*] *Menſes* XVI. *& dies* X. ſic MSS. omnes rectius: tot enim numerant Xiphilinus & Eutropius: qui tamen in ætate diſcrepant. Hic ſeptuageſimo, & altero anno mortuum ſcribit; ille quincto & ſexageſimo additis menſibus & diebus decem.

ANNA.

1 Supra in Cæſaribus Victor. *Menſe ſexto ac decimo ſemet eo abdicavit.* Idem Eutropius, niſi quod addit dies octo.

SCHOTTUS.

2 *Trepidavit.*] *mente* addit Veronenſis.

3 *Verbis amiſſis.*] Ita repoſui ex MSS. *amicis*, quod eſt in Vineti editione, vereor ne operarum ſomnium ſit. Adjuvat & Veronenſis.

ANNA.

4 *Parthenio.*] Domitiani cubiculum procurante, capite ſuperiori.

SCHOTTUS.

5 *Arrius Antoninus.*] In vulgatis quibuſdam *Arius Antonius* appellatur.

ANNA.

5 Avus maternus Antonini Pii. Hoc tangit Capitolinus. *Avus maternus Arrius Antoninus, bis Conſul, homo ſanctus & qui Nervam miſeratus eſſet quod imperare coepiſſet.* Utinam vero Nervæ & Trajani vitæ, vel a Capitolino, vel a Spartiano ſcriptæ ſupereſſent, ſine dubio, quod optime monuit apud Capitolinum Caſaubonus, quæ de Arrio in hac Epitome narrantur, ea ex amiſſis vitis unius horum ſcriptorum ad verbum tranſcripta reperiremus.

SCHOTTUS.

6 *Non moleſtiis.*] MSS. & Veronenſis *haud moleſtiis.* inde codices quidam *aut* male impreſſerant. Inſignis hic locus communis neſcio unde exſcriptus.

GRUTERUS.

7 *Atrociores ſunt ipſis quoque hoſtibus.*] Id innumeri experti ſunt, tuque etiam, Cai Juli Cæſar. ita

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

bus. Iſte quidquid antea pœnæ nomine tributis ac- 4
ceſſerat, [8] indulſit: afflictas civitates relevavit: puel-
las, puerosque natos [9] parentibus egeſtoſis ſumptu pu-
blico per Italiæ opida ali juſſit. [10] Hic ne acceſſum 5
malignorum terreret, [11] Junii Maurici [12] conſtantis
viri dicto [ita] admonetur. [13] Qui convivio fami-
liari

enim de te Vellejus lib. II. cap. 56. *Neque illi tanto viro & tam clementer omnibus victoriis ſuis uſo, plus quinque menſium principalis quies contigit. quippe cum menſe Octobri in Urbem reverti ſſet, Idibus Martiis, conjurationis auctoribus Bruto & Caſſio, quorum alterum, promittendo Conſulatum, non obligaverat; contra differendo Caſſium offenderat*, &c.

ANNA.

8 *Indulſit.*] Hæc omnia de Hadriano Spartianus.

VINETUS.

9 *Parentibus egeſtoſis.*] Antiquus liber habet *egeſtuoſis*. Inſolens utrumque ſatis.

SCHOTTUS.

10 *Hic ne acceſſum malignorum terreret.*] Ita Vinetus edendum curavit, neſcio quos libros ſequutus. MSS. noſtri & vulgati, quotquot vidi, omnes ſine ulla varietate, *Hic ne acceſſu malivolorum terreretur*, non improbo. exſtat hiſtoria apud Plinium Cæcil. lib. IIII. epiſtola 22. quem locum felici interpunctione idem Vinetus emendat.

GRUTERUS.

10 Sic quidem Vineti editio, ſed nolentibus MSS. & vetuſtius cuſis, in quibus concorditer, *Hic ne acceſſu malignorum terreretur*; quod revocandum. ſed errat noſter auctor, ſi ea de cauſa id putat pronuntiatum a Maurico. cum enim idem apophthegma retulerit Plinius lib. IV. Epiſtola 22. apparet dictum eſſe a viro graviſſimo, ut oſtenderet, etiam ſub optimis Imperatoribus foveri malos. & ita ſane eſt; qui omnem averſatur malitiam, non ea tamen ſe expedit Princeps; adeo aulicæ potentiæ elementis immixta eſt: quemadmodum nimis prolixe forſan, ſed tamen nonnullo tyronum bono oſtendimus, ad illud Taciti lib. IV. Hiſtoriarum cap 42. f. *Optimus eſt poſt malum Principem dies primus.*

ANNA.

10 Vel legendum, *ne acceſſum malignorum timeret*. Tamen & altera lectio retineri poteſt, *ne terreret acceſſum malignorum*, hoc eſt ne malignos ſe accedere prohiberet. Imo & hæc magis ad mentem Plinii videtur facere. Vide infra. Per *malignos*, calumniatores intellige.

VINETUS.

11 *Junii Maurici.*] Triſyllabus hic *Mauricus*, tetraſyllabus eſt *Mauritius* in vetuſto codice: *ſed Mauricum* etiam appellant epiſtolæ Plinii, tribus tantum ſyllabis. Eſt autem fortaſſe *Mauricus*, unde iſti *Mauritii* dicti ſint, ut imperator *Mauricius*, qui a ſuis militibus interfectus traditur anno Chriſti ſexcenteſimo tertio: quare non *Mauritii* per *t*, ut in vetere libro, cæterum per *c Mauricii*, dicendi videantur: quomodo illos Græci per *κ* Μαυρικίȣς ſcribunt, & vetuſta marmora *Mauricios*.

ANNA.

12 *Conſtantis viri.*] Junii Maurici, quo viro nihil firmius, nihil verius. Plin. Epiſt. 22. lib. IV.

13 *Qui convivio.*] Hanc hiſtoriam ſic Plinius loco ſupra laudato. *Idem* (Mauricus) *apud Nervam Imperatorem, non minus fortiter. Cœnabat Nerva cum paucis. Vejento proximus, atque etiam in ſinu recumbebat. Dixi omnia, quum hominem nominavi. Incidit ſermo de Catullo Meſſallino, qui luminibus orbatus ingenio ſævo mala cæcitatis addiderat, non verebatur, non erubeſcebat,*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

liari adhibitus, cum Vejentonem conſulari honore
functum quidem apud Domitianum, tamen multos
occultis criminationibus perſequutum, adeſſe vidiſſet;
inter colloquia [14] mentione Catulli facta calumniato-
ris præcipui, dicente Nerva, quid nunc faceret, ſi
Domitiano ſupervixiſſet? [15] Nobiſcum, inquit Mau-
ricus, cœnaret. Hic [16] jurgiorum diſceptator & ſcien-
6 tiſſimus & frequens fuit. Calpurnium Craſſum, pro-
miſſis ingentibus animos militum pertentantem, de-
tectum, confeſſumque, [17] Tarentum cum uxore re-
7 movit, patribus lenitatem ejus increpantibus. Cum-
que interfectores Domitiani ad exitium poſcerentur,
tantum eſt conſternatus, ut neque vomitum, neque
impetum ventris valeret differre. & tamen vehemen-
ter obſtitit, dictitans æquius eſſe mortem ſubire, quam
auctoritatem imperii fœdare, [18] proditis potentiæ ſu-
8 mendæ auctoribus. [19] Sed milites neglecto principe,
requiſitos, [20] Petronium, [Stephanum] uno ictu:
Parthe-

beſ[c]ebat, non miſerebatur. Sæpius a Domitiano non ſecus ac tela, quæ & ipſa cæca & improvida feruntur, in optimum quemque contorquebatur. De ejus nequitia ſanguinarii que ſententiis in commune omnes ſuper cœnam loquebantur, tum ipſe Imperator: quid putamus paſſurum fuiſſe, ſi viveret, & Mauricus, nobiſcum cœnaret?

VINETUS.

14 *Mentione Catuli.*] Geminari debere liquidam in hoc nomine, monuimus in commentario Eutropii. Juvenalis ſatyra quarta:

Et cum mortifero prudens Vejento Catullo.

15 *Nobiſcum, inquit Mauricus, cœnaret.*] Reſpondit Mauricus Nervæ, *Cœnaret* hic nobiſcum Catullus Meſſallinus, ſi nunc viveret. Sic ergo diſtingue apud Plinium in epiſtola viceſima ſecunda libri quarti: *quid putas paſſurum fuiſse, ſi viveret? & Mauricus: Nobiſcum cœnaret.*

ANNA.

16 *Jurgiorum.*] Sic ſupra in Veſpaſiano, *Jurgia*, id eſt, *jura.*

17 *Tarentum.*] In Salentinis ad littus maris.

18 *Proditis potentiæ ſumendæ auctoribus.*] Nam Domitiani interfectoribus adjuvantibus, Nerva imperium invaſit.

GRUTERUS.

19 *Sed milites neglecto Principe.*] Fit ſæpe. & eo alludit illud Senecæ lib. I. de Clementia cap. 10. *Hoc eſt ignoſcere, cum ſcias multos futuros qui pro te iraſcantur, & tibi alieno ſanguine gratificentur; non dare tantum ſalutem, ſed præſtare.* De Auguſto Suetonius: *Laudavit quidem pietatem tantopere pro ſe indignantium: cæterum & illacrimavit, & vicem ſuam conqueſtus eſt, quod ſibi ſoli non liceret amicis quatenus vellet iraſci*, &c. de qua manſuetudine, nos non inepta ad illa Capitonis apud Tacitum libro III. Annal. cap. 70. *Sane lentus in ſuo dolore eſſet Cæſar; Reipublicæ injurias ne largiretur.*

SCHOTTUS.

20 *Petronium, Stephanum.*] Tò

Stepha-

Parthenium vero demptis prius genitalibus, & in os
conjectis, jugulavere, redempto magnis ſumptibus
[21] Caſperio: qui ſcelere tam truci inſolentior, Ner-
vam compulit referre [22] apud populum gratias militi-
bus, [23] quia nefandos peſſimoſque omnium mortalium
peremiſſent. Hic Trajanum in [24] liberi locum, in- 9
que partem imperii [25] adoptavit: cum quo [26] tribus
vixit menſibus. Qui dum [27] ſuggerente ira, voce quam 10
maxima, contra quendam Regulum nomine inclama-
ret, ſudore correptus eſt. [28] Quo refrigeſcente, 11
[29] horror corporis nimius initium febri fuit: nec mul-
to

Stephanum in nullo MSS. comparet nec in Veronenſi, Auguſtano & Gryphii, & recte. quis enim duos uno ictu interemptos credat? Suſpicor ſupra adſcriptum *Secundum*: indeque factum ab aliquo ludimagiſtro *Stephanum*, quod eum ſupra inter percuſſores Domitiani nominatum recordaretur. Atqui Zonaras non malus auctor, in cæde ipſa Imperatoris *Stephanum* quoque interfectum refert ab ignaris conjurationis. Non igitur a Neronis militibus. Eutropius ſane *Petronium Secundum* Præfectum prætorio nominat, cum de Nervæ auxiliatoribus ad regnum adipiſcendum loquitur ſub initium lib. VIII. & Parthenium interfectorem Domitiani: quem Oroſius ſpadonem facit lib. VII. cap. 2. Tranquillus vero *Maximum* duntaxat libertum inter ejus percuſſores numerat, in Domitiano cap. 17.

21 *Caſperio.*] Sic vulgati. *Caſperi* MSS. 2. inflectunt. *Caſpari* Veronenſis, a quo forte Chriſtianum nomen ortum. *Emperio* Auguſtana editio habet. *Ælianum Caſperium* Dio vocat, Præfectum prætorio, quam etiam dignitatem ſub Domitiano geſſerit.

ANNA.

21 Doctiſſimus Grotius legebat *Sigerio* quem Xiphilinus Domitiani cubicularium fuiſſe dicit; meminit Martial. lib. 4. Ep. 79.

Sigerioſque meros Parthenioſque ſonas.

SCHOTTUS.

22 *Apud populum.*] Veronenſis *ad populum.*

23 *Quia nefandos peſſimoſque omnium.*] Veronenſis *quod peſſimos nefandoſque omnium:* quomodo & MSS.

ANNA.

23 Petronium ſcilicet, & Parthenium.

SCHOTTUS.

24 *Liberi.*] Obſerva vero *Liberi* ſingulari numero dici, ut & in Victoris Gordiano. vide Notas. Unam filiam *liberos* vocat contra Terentius numero multitudinis, Hecyra, & Cicero de aruſpicum reſponſis.

25 *Adoptavit.*] MSS. *Cooptavit* pro *adoptavit.*

26 *Tribus vixit menſibus.*] *Annis* MSS. Veronenſis & Auguſtanus codex.

27 *Suggerente ira voce.*] Baſilienſis Cratandri, *Suggerente ira nocte voce quam maxima.*

28 *Quo refrigeſcente.*] Hæc abſunt uſque ad *Eo die* in utraque Baſilienſi, Auguſtana, & Lugdunenſi editionibus. MSS. vero. *Horror corporis nimium initia febri præbuit.* Veronenſis a Vineto nihil variat, niſi quod *præbuit* legit. Pithoei MSS. *refrigerante* præfert.

ANNA.

29 *Horror.*] Eleganter, pro *tremor*;

to poſt, vitam finivit, 30 anno ætatis ſexageſimo ter-
12 tio. Cujus corpus 31 a ſenatu quondam auguſto ho-
13 nore delatum in ſepulcro Auguſti ſepultum eſt. Eo-
que die quo interiit, 32 ſolis defectio facta eſt.

mor: ſic *horror* ſoli. Florus: *Nec illum horrorem ſoli*, &c.

30 *Anno ætatis ſexageſimo tertio.*] Eutropius. *Ætatis* LXX. *& altero anno.* Sed ambo falſi ſunt. Nam natus erat an. 66.

SCHOTTUS.

31 *A ſenatu quondam....*] Aliter libri ſcripti & Veronenſis *ut quondam Auguſti honore delato in ſepulcro Auguſto.* Floriacenſis tamen *relato*, Cujacii *relicto*.

GRUTERUS.

31 *Honore relato*, amplector; ut velit ab Auguſto hunc alterum eſſe cui honor is obtigerit, ut humeris Senatorum deferretur ad ſepulcrum. *relatum*, eſt rurſum latum, ac repetitum. alluſit forte ad ea, quæ habemus in Victoris Cæſaribus fine capitis XXXV.

ANNA.

31 Puto leviſſima immutatione: *Cujus corpus a ſenatu quondam Auguſto honore delato, in ſepulcro Auguſti ſepultum eſt.* τὸ *ut* quod apparet in MSS. a poſtrema ſyllaba vocis *ſenatu* inverſa natum. Ordo hic eſt. *Cujus corpus in ſepulcro Auguſti ſepultum eſt honore quondam a ſenatu Auguſto delato.* De Auguſto qui Senatorum humeris in campum delatus Sueton. cap. 100.

32 *Solis defectio.*] Hanc Eclipſin *Solis* poſt obitum Nervæ diebus quinquaginta tribus factam ex tabulis patet. Nam obiit Nerva die 27. Januarii, accidit Eclipſis die Martii 21.

CAPUT XIII.

ARGUMENTUM.

Annis viginti imperat, virtutes quaſi temperamento miſcet, lavacra condit, in malorum remedium divinitus datus creditur, exuritur, humatur & pater patriæ dicitur Ulpius Trajanus.

ULPIUS TRAJANUS [1] ex urbe Tudertina, 1
Ulpius ab avo dictus, Trajanus a Trajo pater-
ni generis auctore, vel de nomine Trajani patris ſic
appellatus, imperavit [2] annis viginti. Iſte [3] talem ſe 2
Reipublicæ præbuit, qualem vix ægreque exprimere
valuerunt [4] ſummorum ſcriptorum miranda ingenia.
Hic imperium [5] apud Agrippinam nobilem Galliæ 3
coloniam ſuſcepit, habens diligentiam in re militari,
in civilibus lenitatem, in ſublevandis civitatibus lar-
gitionem. Cumque duo ſint, quæ ab egregiis princi- 4
pibus exſpectentur, SANCTITAS DOMI, IN AR-
MIS FORTITUDO, UTROBIQUE PRUDEN-
TIA: tantus erat in eo maximarum rerum modus, ut
quaſi temperamento quodam virtutes miſcuiſſe videre-
tur: niſi quia [6] cibo, vinoque paullulum deditus erat.
[7] Liberalis in amicos: & tamquam vitæ conditione 5
par, [8] ſocietatibus perfrui. Hic ob honorem Suræ, 6
cujus

ANNA.

1 *Ex urbe Tudertina.*] Mihi ignota eſt *Tudertina urbs.* Etſi nota eſſet, non ideo Epitomiſtæ crederem. Trajanus enim ex Italica Hiſpaniæ urbe, non ex *Tudertina.* Vide in Cæſaribus.

2 *Annis viginti.*] Imo annos 19. menſes ſex, dies 15.

SCHOTTUS.

3 *Talem ſe Reipublicæ præbuit.*] Poſtea in Senatu Principibus felicis ominis & augurii cauſa acclamabatur: *Eſto felicior Auguſto, melior Trajano.* S. C. quoque factum eſt ut *Optimus* appellaretur. Dio, Eutropius.

4 *Summorum ſcriptorum.*] Explebit lectorem vel unus Plinii Panegyricus. Dolendum eos intercidiſſe qui Trajani vitam copioſe in literas miſerunt, Marium Maximum, Fabium Marcellinum, Aurelium Verum, Statium Valentem: quos laudat Lampridius in Alexandro Severo.

ANNA.

4 Scripſit & Ælius Spartianus, ſed quæ temporis injuria periit. Et hanc maxime ab Epitomiſta reſpici veriſimile eſt, cum ab ejuſdem vitis quæ ſuperſunt multa ab eo videamus eſſe tranſcripta.

5 *Apud Agrippinam.*] Eutropius. *Imperator autem apud Agrippinam civitatem in Galliis factus eſt. Agrippina Colonia*, hodie *Cologne.*

SCHOTTUS.

6 *Cibo vinoque.*] De *vinolentia* infra quoque in Theodoſio cap. 49. Scitum illud Catonis, *Unum Cæſarem ſobrium ad Rempublicam acceſſiſſe.* Sueton. Cæſare 53. Herba parietina dictus infra cap. 43. De Pompeja Plotina cap. 44. & in Theodoſio plura.

ANNA.

7 *Liberalis in amicos.*] Eutropius. *Liberalis in cunctos: publice privatimque ditans omnes, & honoribus augens, quos vel mediocri familiaritate cognoviſſet.*

8 *Societatibus perfrui.*] Id eſt, *perfrue-*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

cujus ſtudio imperium arripuerat, [9] lavacra condidit.
7 De quo ſupervacaneum videtur cuncta velle nomina-
tim [10] prodere, cum ſatis ſit excultum atque emenda-
8 tum dixiſſe. Fuit enim patiens laboris, ſtudioſus
optimi cujuſque, ac bellicoſi: magis [que] ſimpli-
ciora ingenia aut [11] eruditiſſimos, quamvis ipſe par-
cæ eſſet ſcientiæ, moderateque eloquens, diligebat.
9 JUSTITIÆ vero, ac [12] JURIS HUMANI divi-
nique tam repertor novi, quam inveterati cuſtos.
10 Quæ omnia eo majora viſebantur, quo [niam] per mul-
tos atque atroces tyrannos perdito atque proſtrato ſtatu
Romano, [13] in remedium tantorum malorum divini-
tus credebatur opportune [14] datus; uſque eo, ut ad-
veniens imperium ejus pleraque mirifica denunciave-
rint. [15] In quibus præcipuum, cornix a faſtigio Ca-
11 pitolii Atticis ſermonibus effata, καλῶς ἔϛαι. Hujus
exuſti corporis cineres relati Romam, humatique
[16] Tra-

perfruebatur. Sic non ſemel indefinitos pro imperfectis reperias. De hac Trajani civilitate Eutropius. *Romæ, & per provincias æqualem ſe omnibus exhibens; amicos ſalutandi cauſa frequentans, vel ægrotantes, vel cum feſtos dies habuiſſent; convivia cum iiſdem indiſcreta viciſſim habens. Sæpe in vehiculis eorum ſedens.*

9 *Lavacra.*] In Cæſaribus.

SCHOTTUS.

10 *Prodere.*] *Promere* ſcriptum habeo: vulgo *prodere.*

GRUTERUS.

11 *Eruditiſſimos*, &c. *diligebat.*] Callide. quamvis enim *eruditiſſimus* ipſe non erat, habebatur tamen. neque enim videtur amare poſſe & colere doctos indoctus. quippe juxta Catilinam Salluſtii: *Idem velle, idem nolle, ea demum firma eſt amicitia.*

SCHOTTUS.

12 *Juris humani.*] Teſtis liber x. epiſt. Plinii, ſi illius eſt; qui ad illum omnia retulit.

ANNA.

13 *In remedium.*] Nam *ſub Trajano principe movet lacertos, & præter ſpem omnium, ſenectus imperii quaſi reddita juventute revireſcit.* Florus.

SCHOTTUS.

14 *Datus.*] *Electus* pro *datus* eſt in Auguſtano codice.

15 *In quibus.*] Aliter hic locus in MSS. Veronenſi & Baſilienſi utroque legitur, *in queis præcipuum cornicem e faſtigio Capitolii Atticis ſermonibus effatam eſſe καλὸς hujus.* Auguſtanus codex *affata καλὸς. Cujus.* Sueton. vero extremo lib. XII. Domitiani temporibus accidiſſe ait.

ANNA.

15 *Ante paucos*, inquit, *quam occideretur, menſes cornix in Capitolio eloquuta eſt, ἔϛαι πάντα καλῶς. Nec defuit qui oſtentum ſic interpretaretur.*

Nuper Tarpejo quæ ſedit culmine cornix,
Eſt bene, non potuit dicere; dixit, erit.

16 *Tra-*

[16] Trajani foro ſub ejus columna: & [17] imago ſuper-
poſita, ſicuti triumphantes ſolent, in Urbem [18] in-
vecta, ſenatu præeunte & exercitu. Eo tempore, 12
multo perniciosius, quam ſub Nerva, [19] Tiberis in-
undavit, magna clade [20] ædium: & [21] terræ motus
gravis [22] per provincias multas, atroxque peſtilentia,
fameſque, & incendia facta ſunt. Quibus omnibus 13
Trajanus per exquiſita remedia plurimum opitulatus
eſt; [23] ſtatuens, ne domorum altitudo [24] ſexaginta
ſuperaret pedes, ob ruinas faciles, & ſumptus, ſi-
quando talia contingerent, exitioſos. Unde merito 14
PATER PATRIÆ dictus eſt. Vixit annos [25] ſe-
xaginta quatuor.

C A-

16 *Trajani foro.*] Quod forum Ulpium ſive *Trajani* ab Ulpio *Trajano* dictum. Apollodorus Architectus fuit. Columna in medio ſita, cujus altitudo hodieque apparet pedum 128.

17 *Imago ſuperpoſita.*] Hanc Hadrianus invexit. Spartianus. *Quum triumphum ei ſenatus qui Trajano deditus erat detuliſſet, recuſavit ipſe, atque imaginem Trajani curru triumphali vexit, ut optimus Imperator ne poſt mortem quidem triumphi amitteret dignitatem.*

SCHOTTUS.

18 *Invecta.*] *Invehi* Veronenſis & MSS. pro *invecta.*

19 *Tiberis inundavit.*] Vide Plinium lib. III. cap. 5. Nat hiſtor. Inundavit & ſub Othone, Sueton. cap. 8. Tacitus I. Hiſt. Auguſtæ.

20 *Ædium.*] *Proximarum* amplius eſt in MSS. quibus fere Veronenſe exemplar conſentit.

21 *Terræ motus.....*] Dio Caſſius, Oroſius, alii.

ANNA.

22 *Per provincias multas.*] In Græcia, Aſia, Galatia, Syria. Euſebius, Dio.

SCHOTTUS.

23 *Statuens ne domorum.*] Auguſtus P. Rutilii Rufi exemplo ædificiis modum impoſuit, ne ædes altius LXX. pedes tollere liceret. Trajanus ad LX. revocavit. Sueton. Octavio cap. 79. Strabo lib. V. Geograph. Exſtat Neapoli in marmore lex ædificantium, cujus prima pars truncata eſt.

GRUTERUS.

23 Pulcra ad hunc locum petes a Barnabæ Briſſonii libro I. cap. I. Selectarum ex jure civili Antiquitatum.

VINETUS.

24 *Sexaginta ſuperaret pedes.*] Notatum numerum hic reperimus, in aliis *ſexaginta*, in membraneo codice *quadraginta.*

SCHOTTUS.

25 *Sexaginta quatuor.*] Variant Hiſtorici. Sexageſimo ſecundo ætatis, ventris profluvio, imperii undevigeſimo, additis menſibus & diebus XV. mortuum, auctor eſt Dio, Eutropius, & Oroſius.

I *Stirpis*

CAPUT XIV.

ARGUMENTUM.

Annis viginti duobus imperat, Athenienſium ſtudia & mores haurit, locos..... nominibus recenſet, immenſi laboris eſt, ad vitia & virtutes quaſi arbiter genitus, ſimulator eſt & diſſimulator, ad laceſſendum & reſpondendum acer, Sabinam uxorem prope ſervilibus injuriis & ad mortem voluntariam compellit, & miſerabili exitu conſumitur Ælius Adrianus.

1 ÆLIUS ADRIANUS [1] ſtirpis Italicæ, [2] Ælio Adriano [3] Trajani principis conſobrino Adriæ orto

SCHOTTUS.

1 *Stirpis Italicæ.*] Legitur in MSS. *Italæ*, quod tamen abjudico. *Italica* enim Hiſpaniæ urbs, quæ & Trajani patria. An vero & Silii poëtæ? ἐπέχω & *amplius* pronuncio.

ANNA.

1 Sed, neſcio an hoc ſenſu dici poſſit *Stirpis Italicæ*, imo verum eſt quod apud Spartianum notavit illuſtriſſimus Caſaubonus, *ſtirpis Italicæ* nil aliud velle quam Ἰταλικοῦ γένους. Ita ut Victor Hadrianum, non *Italica* Hiſpaniæ Urbe oriundum dicat; ſed plane e contrario diſſimulans originem illius Hiſpanicam, aut quaſi rem notam omnibus prætermittens, *Italiæ* quantum poteſt, aſſerat. Quin plerique libri ſcripti non *Italicæ*, ſed *Italæ* præferunt eo loci. Et ipſe Victor ſe ipſum explicat, dum addit *Ælio Adriano Adriæ orto genitus.*

2 *Ælio Adriano Adriæ orto genitus.*] Spartianus primulo initio. *Origo Imperatoris Hadriani vetuſtior a Picentibus, poſterior ab Hiſpanienſibus manat: ſiquidem Adria ortos majores ſuos apud Italicam Scipionum temporibus reſediſſe, in libris vitæ ſuæ Hadrianus ipſe commemorat. Hadriano pater Ælius Hadrianus cognomento Afer, fuit conſobrinus Trajani Imperatoris*, &c.

3 *Trajani principis conſobrino.* Ælio Ælii Hadriani Imperatoris avo conjux fuit Ulpia, M. Ulpii *Trajani* ſoror, *Trajani* Auguſti amita. *Trajanus* igitur Imperator & pater Hadria-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

orto genitus, quod [4] opidum agri Piceni, etiam ma-
ri Adriatico nomen dedit, imperavit [5] annis viginti
duobus. Hic Græcis literis impenſius eruditus, a 2
pleriſque [6] Græculus appellatus eſt. Athenienſium
ſtudia, moreſque [7] hauſit non ſermone tantum, ſed
& cæteris diſciplinis, canendi, pſallendi, [8] medendi-
que ſcientia, [9] muſicus, geometra, pictor, [10] fictor
ex ære vel marmore proxime [11] Polycletos & Euphra-
noras. [12] Perinde omnino ad iſta erat factus, ut e-
legantius numquam quidquam humanæ res expertæ
videantur. [13] Memor ſupra quam cuiquam credibi- 3

le

Hadriani Cæſaris, ut ex fratre & ſorore nati amitini, invicem fuerunt. Quos etiam conſobrinos nominare ſolent Latini, ut & Juriſconſultus notat. Caſaubonus apud Spartianum.

4 *Opidum agri Piceni.*] In inferiori parte juxta Veſtinos, ad mare.

SCHOTTUS.

5 *Annis* XXII. Vulgati tres XII. duntaxat numerant.

ANNA.

6 *Græculus appellatus.*] Ex Spartiano. *Imbutuſque impenſius Græcis ſtudiis, ingenio ejus ſic ad ea declinante, ut a nonnullis Græculus diceretur.*

SCHOTTUS.

7 *Hauſit.*] *Auxit* editi omnes. Cujacii & Veronenſis addit *potitus, non ſermone.* Frobenianus vero, *peritus non ſermone.* Cratandri, Gryphii & Auguſtana editio, *poëtico non ſermone tantum.*

8 *Medendique ſcientia.*] Vereor ne legendum ſit *numerandique* ex Spartiano, qui & Matheſeos peritum facit in Ælio Vero.

ANNA.

8 Spartianus, quem fere Epitomiſta ſequitur. *Fuit poëmatum & literarum omnium ſtudioſiſſimus, Arithmeticæ, Geometriæ, picturæ peritiſſimus, jam pſallendi & cantandi ſcientiam præ ſe ferebat.* Ubi nulla mentio *medendi ſcientiæ.* Sed ejus loco Arithmeticam Hadriano tribuit Spartianus. Quare non immerito hunc locum Epitomiſtæ ſuſpectum habuere viri doctiſſimi Schottus & Caſaubonus. Quorum prior legendum putat *numerandique ſcientia*, vere. Idque ego olim antequam Schottum legiſſem, ſubodorata fueram Spartianum legendo. Priori ſyllaba *nu* deperdita ex reliquis *merandi* imperiti librarii fecere *medendi.*

SCHOTTUS.

9 *Muſicus, geometra.*] Veronenſis *muſicis, geometria.* MSS. conſentiunt niſi quod *geometer* declinant.

10 *Fictor.*] MSS. *Fictorque:* excuſi tres addunt *fictor æmulatorque.*

ANNA.

11 *Polycletos & Euphranoras.*] Nobiliſſimos pictores.

SCHOTTUS.

12 *Perinde omnino ad iſta erat factus.*] *Proinde omnino ad iſta & facetus, ut elegantius umquam raro quidquam*, MSS. præferunt & Veronenſis. Quidam pro *erat factus* legunt *effectus:* alii *effictus.*

GRUTERUS.

12 *Proinde..... facetus* placet, dummodo abjiciatur *unquam.* ſane *proinde* illo ævo notabat, *adeo*, uti ſupra diximus ad Schotti Victorem capite viceſimo.

ANNA.

13 *Memor ſupra quam cuiquam credibile eſt.*] Spartianus. *Fuit memoriæ ingentis, facultatis immenſæ, uam & ipſe orationes dictavit,*

& ad

le eſt, locos, negotia, milites, abſentes quoque no-
4 minibus recenſere. Immenſi laboris, quippe qui pro-
vincias omnes [14] pedibus circumierit, agmen comi-
tantium prævertens, cum [15] opida univerſa reſtitueret,
5 [16] augeret ordinibus. Namque ad ſpecimen legionum
militarium, fabros, perpendiculatores, architectos,
genuſque cunctum exſtruendorum mœnium, ſeu de-
6 corandorum in cohortes [17] centuriaverat. [18] Varius,
multiplex, multiformis: ad vitia atque virtutes quaſi
arbiter genitus, [19] impetum mentis quodam artificio
regens, ingenium invidum, triſte, laſcivum, & ad
oſtentationem ſui inſolens, callide [20] regebat, con-
tinentiam, facilitatem, [21] clementiam ſimulans, con-
traque diſſimulans ardorem gloriæ, quo flagrabat.
7 [22] Acerrimus ad laceſſendum pariter & reſpondendum
ſeriis, joco, maledictis: referre carmen carmini,
[23] dictum dicto: prorſus ut meditatum crederes adver-
ſus

& ad omnia reſpondit. Et paullo infra. *Nomina plurimis ſine nomenclatore reddidit, quæ ſemel & congeſta ſimul audiverat, ut nomenclatores ſæpius errantes emendaverit. Dixit & veteranorum nomina quos aliquando dimiſerat. Libros ſtatim lectos & ignotos quidem plurimis memoriter reddidit. Uno tempore ſcripſit, dictavit, audivit, & cum amicis fabulatus eſt.*

14 *Pedibus circumierit.*] Ex Spartiano: *Exemplo etiam virtutis ſuæ cæteros adhortatus, quum etiam vicena millia pedibus armatus ambularet.* Sed rem auget noſter, neſcio an vere.

SCHOTTUS.

14 Pro *pedibus*, *paſſibus* libri ſcripti & Veronenſis.

ANNA.

15 *Opida univerſa reſtitueret.*] Id eſt, *opida per totum orbem reſtitueret.* Quæ ſcilicet vel horrore ſoli, aut quolibet alio caſu proſtrata fuerant.

16 *Augeret ordinibus.*] Fabrûm ſcilicet, carpentariorum, ferrariorium, omniſque generis artificum.

17 *Centuriaverat.*] Verbum militare, id eſt, *in centurias allegerat.* De *centuriis* non eſt hic dicendi locus.

18 *Varius*, &c.] Ex Spartiano hoc quoque. *Idem ſeverus, lætus: comis, gravis: laſcivus, cunctator: tenax, liberalis, ſimulator: ſævus, clemens & ſemper in omnibus varius.*

SCHOTTUS.

19 *Impetum mentis.*] *Impetus* MSS. Auguſt. *imperii*, quod non placet, niſi *ac vitia atque virtutes* legas.

20 *Regebat.*] Vulgati. Cujacii codex *tegebat.*

21 *Clementiam ſimulans.*] Veronenſis & Frobenianus *clementiamque ſimulans ardore gloriæ*, reliqua abſunt.

22 *Acerrimus.*] *Acernimis* MSS. & Veronenſis.

ANNA.

23 *Dictum dicto.*] *Dictum* dicteria & jocoſos ſales complectitur. Gallice. *un bon mot.*

24 Pro

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

ſus omnia. Hujus [24] uxor Sabina, dum prope ſer- 8
vilibus injuriis afficitur, ad mortem voluntariam com-
pulſa eſt. [25] Quæ palam jactabat, quam immane in-
genium pertuliſſet: [26] & elaboraſſe, [27] ne ex eo ad
humani generis perniciem gravidaretur. Hic [28] mor- 9
bo ſubtercutaneo, quem diu placide pertulerat, vi-
ctus, dolore [29] ardens, impatienſque, plures e ſena-
tu exſtinxit. [30] A Regibus multis pace [31] occultis mu- 10
neribus impetrata, jactabat palam plus ſe otio ade-
ptum, quam armis cæteros. [32] Officia ſane publica, 11
& palatina, nec non militiæ in eam formam ſta-
tuit, quæ paucis per Conſtantinum immutatis hodie
[33] per-

SCHOTTUS.

23 Pro *dicto*, *dictui* MSS. & Veronenſis.

ANNA.

24 *Uxor Sabina.*] Aliter Spartianus. *quandoquidem etiam Sabina uxor non ſine fabula veneni dati ab Hadriano defuncta eſt.*

SCHOTTUS.

25 *Quæ palam.*] Aliter 3. ſcripti codices. *Quæ palam jactabat ſe, quod immane ingenium probaviſſet, elaboraſſe, ne.* Sic & Auguſtanus, niſi quod *perſuaſiſſet* non *probaviſſet* habuit longe alio ſenſu. & Veronenſis *geſtabat* pro *jactabat.*

ANNA.

26 *Et elaboraſſe.*) Malim *elaboraſſet, im. ing. pertuliſſet, & quam elaboraſſet.* In MSS. *quæ palam jactabat ſe, quod immane ingenium probaviſſet, elaboraſſe ne,* &c. Quod valde arridet. Pro quo legi poteſt *quum*, ut propius accedas ad *quam.*

GRUTERUS.

27 *Ne ex eo ad humani generis perniciem gravidaretur.*) Quaſi vero liberi ſimiles eſſe ſemper ſoleant parentibus, & non potius contra eveniat; uti videndum in Spartiani Severo.

SCHOTTUS.

27 Vidi qui, *ne ex eo humani generis pernicies gravidaretur*, excuderunt.

ANNA.

28 *Morbo ſubtercutaneo.*) Aqua intercute.

SCHOTTUS.

28 In Veronenſi & MSS. *ſuccutaneus morbus* appellatur.

ANNA.

29 *Ardens.*) In Veronenſi & MSS. *arduus* pro quo vulgati *ardens.*

30 *A Regibus multis pace.*) Spartianus. *Regibus multis plurimum detulit; a pleriſque vero etiam pacem redemit.*

SCHOTTUS.

31 *Occultis.*) In Veronenſi & MSS. *occultius* pro *occultis.*

ANNA.

32 *Officia ſane publica & palatina.*) Spartianus. *Siquidem ipſe poſt Cæſarem Octavianum labantem diſciplinam incuria ſuperiorum principum, retinuit, ordinatis & officiis, & impendiis.* Quid autem immutatum ſit ab Hadriano de priori Auguſti ordinatione circa *officia* & univerſam rempublicam, accuratiſſime a peritiſſimo hiſtoriæ Romanæ viro Onuphrio Panvino dictum eſt.

SCHOTTUS.

32 Indicem dignitatum Romanarum & adminiſtrationum, tam civilium, quam militarium in Occidentis regionibus Hadriano imperante, edidit Georgius Fabricius Chemnicenſis, una cum Antiquitatum monumentis, urbeque Roma.

33 *Per-*

12 [33] perſeverat. Vixit [34] annos ſexaginta duos: dehinc miſerabili exitu conſumptus eſt, cruciatu membrorum fere omnium confectus, in tantum [35] ut crebro ſeſe interficiendum miniſtrorum fidiſſimis precans offerret: ac ne in ſemetipſum ſæviret, cuſtodia cariſſimorum ſervaretur.

33 *Perſeverat.*) In Veronenſi & MSS. *perſeverant* numero multitudinis.

ANNA.

34 *Annos ſexaginta duos.*] Et menſes quinque, dies novemdecim.

35 *Ut crebro ſe ſe.*) Spartianus. *Hadrianus autem ultimo vitæ tædio jam affectus gladio ſe transfigi a ſervo juſſit,* &c. *& poſt teſtamentum quidem iterum ſe conatus occidere, ſubtracto pugione, ſævior factus eſt, petiit & venenum a medico, qui ſe ipſe ne daret occidit.*

CAPUT XV.

ARGUMENTUM.

Annos viginti tres imperat, ſine exemplo vivit, vultu juſtitiam ornat, ſalutandus priuſquam prodeat panem deguſtat, labores ad patrisfamilias ſpeciem exſequitur, ſceleris in ſemetipſum cupidos indagari non vult, & febri conſumitur Antoninus Bojonius Pius.

1 ANTONINUS FULVIUS, ſeu BOJONIUS dictus, poſtea etiam PIUS cognominatus, im-
2 peravit [1] annos viginti tres. Iſte ab Adriano in filium adoptatus, [2] cujus gener fuerat, tantæ bonitatis in principatu

ANNA.

1 *Annos viginti tres.*] Vide in Cæſaribus.

2 *Cujus gener fuerat.*] Falſum eſt Antoninum Pium Hadriani *generum*

cipatu fuit, ut haud dubie ſine exemplo vixerit.
[3] Quamvis [4] eum Numæ contulerit ætas ſua, cum 3
orbem terræ nullo bello per annos viginti tres [5] au-
ctoritate ſola rexerit, [6] adeo trementibus eum atque
amantibus [7] cunctis Regibus, nationibuſque, & po-
pulis, ut parentem ſeu patronum magis quam domi-
num [8] imperatoremve reputarent: omneſque [9] uno
ore in cæleſtium morem propitium optantes, de con-
troverſiis inter ſe judicem poſcerent. [10] Ad quem e- 4
tiam Indi, [11] Bactri, Hyrcani legatos miſere, juſti-
tia tanti imperatoris comperta, quam ornabat vultu
[12] ſereno & pulcro, [13] procerus membra, decenter
validus.

rum fuiſſe, quippe qui Anniam Fauſtinam Annii Veri filiam uxorem habuerit.

SCHOTTUS.

3 *Quamvis eum.*] Abſunt a Veronenſi uſque ad, *adeo trementibus eumque amantibus.* ſic enim quidam legunt.

ANNA.

4 *Eum Numæ contulerit ætas ſua.*] Capitolinus in Pio, initio: *Et qui merito Numæ Pompilio ex bonorum ſententia comparatur.* Et in fine: *Et qui rite comparetur Numæ cujus felicitatem, pietatemque & ſecuritatem, ceremoniaſque ſemper obtinuit.*

5 *Auctoritate ſola.*] Capitolinus. *Parthorum Regem ab Armeniorum expugnatione ſolis literis repulit, Abgarum Regem ex orientis partibus, ſola auctoritate deduxit.*

GRUTERUS.

6 *Adeo trementibus eum atque amantibus.*] Sic eſt, nonnunquam duo iſthæc conjunguntur, timere & amare. Ammianus lib. XXVII. cap. 21. de Prætextato: *Adeptus eſt id quod raro contingit, ut cum timeretur, amorem non perderet civium.* videatur idem quoque libro XXV. cap. 14. pr. ut & Capitolini Gordianus cap. 28. nec non Victoris Antoninus Pius, capite Epitomes XV. p.

ANNA.

7 *Cunctis Regibus.*] Capitolinus. *Cauſas regales terminavit.* Quod ambitioſe ait Epitomiſta de *cunctis Regibus*, verius interpreteris tu de regulis aliquot orientis populorum qui ſuos illa tempeſtate reges habuerunt: ſed fere ex Imperatoris Romani ordinatione ut Albani, Iberi, Zydritæ, Lazi, Apſilæ, Abaſgi, Lanigæ & alii. *Caſaubonus.*

SCHOTTUS.

8 *Imperatoremve putarent.*] Ita Colinæus excudit. Veronenſis *& imperatorem vere putarent*: unde noſtra lectio cuſa eſt, quæ tamen non diſplicet. Habebat autem frequenter in ore Scipionis illud: *Malle ſe unum civem ſervare, quam mille hoſtes perdere.* Jul. Capitolinus.

9 *Uno ore in cæleſtium morem.*] Ita vulgati, quos quidem viderim omnes, excepto uno Veronenſi qui cum ſcriptis libris legit, *in morem cæleſtium.* Nam illa *uno ore* ſuperant, facta ex illo *in morem.*

ANNA.

9 Non abundant, ut volunt viri doctiſſimi; imo & neceſſaria ſunt, *Uno ore poſcerent*, &c.

SCHOTTUS.

10 *Ad quem etiam.*] Veronenſis *quin etiam* pro *ad quem etiam.*

11 *Bactri.*) Veronenſis *Bactriani* populi in iiſdem.

12 *Sereno & pulcro.*) Veronenſis *vultu ſerie pulcro*, pro quo vulgati *ſereno & pulcro.*

13 *Pro*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

5 validus. [14] Priusquam ſalutandus prodiret, degu-
ſtans [15] panis aliquantulum, ne frigeſcente circum præ-
cordia per jejunium ſanguine, viribus exeſis interci-
peretur, eoque [16] actuum publicorum laboribus mi-
nime ſufficeret. Quæ incredibili diligentia ad ſpeciem
6 optimi patrisfamiliâs exſequebatur. Appetentia glo-
riæ carens, & oſtentatione: adeo manſuetus, ut [17] in-
ſtantibus Patribus ad eos qui contra eum conjurave-
rant, perſequendos, compreſſerit quæſtionem, præ-
fatus NECESSE NON ESSE, SCELERIS IN
[18] SEMETIPSUM CUPIDOS, pertinacius indaga-
ri: ne ſi plures reperirentur, quantis odio eſſet, in-
7 telligeretur. Igitur [19] cum eſſet annorum ſeptuagin-
ta duorum [20] apud Lorios villa propria, [21] millibus paſ-
ſuum duodecim ab Urbe, febri paucorum dierum
poſt

ANNA.

13 *Procerus membra, decenter validus.*) Diſtingue, ut optime Caſaubonus apud Capitolinum: *procerus membra decenter, validus. Procerum membra decenter* vocat quem Capitolinus ſtatura elevata decorum. *Fuit ſtatura elevata decorus.*

14 *Priuſquam ſalutandus.*) Capitolinus. *Antequam ſalutatores venirent, panem ſiccum comedit ad ſuſtentandas vires.* Bene mane *ſalutabantur* Imperatores. Iique nihil deguſtabant priuſquam *ſalutarentur*, ſed hora demum tertia vel quarta, vel etiam ſexta qui non prandebant.

SCHOTTUS.

15 *Panis aliquantulum.*) Veronenſis & MSS. *panis aliquantum.*

16 *Actuum publicorum minime ſufficeret.*) Veronenſis & MSS. *Actui publicorum minime ſufficeret.* deeſt *laboribus.*

ANNA.

16 Ita melius MSS. Sed diſtinctio ſic mutanda: *Eoque actui publicorum minime ſufficeret, quæ incredibili,* &c. *Quæ*, publica ſcilicet.

SCHOTTUS.

17 Pro *inſtantibus.*) *Inſtigantibus* excudit Frobenius.

ANNA.

18 *Semetipſum.*) Pro *ipſum*, ita *ſeipſum* apud Capitolinum. *Soluſque omnium prope principum prorſus ſine civili ſanguine & hoſtili, quantum ad ſeipſum pertinet, vixit.* Sic enim ea ætate loquebantur.

SCHOTTUS.

19 *Cum eſſet annorum ſeptuaginta duorum.*) Abſunt hæc a MSS. & Veronenſi & certe librarii non auctoris manum olent. Eutropius enim LXXIII. habet. Capitolinus ſeptuagenarium tantum facit. Novus Victor vel vetus potius, ætatis ſeptuaginta quinque annos illi tribuit, imperii viginti dumtaxat.

ANNA.

19 Omnino vixit annos 74. menſes ſex.

20 *Apud Lorios.*] *Laurium* vocat Capitolinus. *Lorium* Eutropius; fuit in Aurelia via quæ in Etruriam ducebat.

SCHOTTUS.

21 *Millibus paſſuum duodecim.*) Ita repoſui ex Eutropio lib. VIII. & Oroſ. VII. aſtipulantibus vulgatis optimis.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

poſt [22] tres atque viginti annos imperii conſumptus eſt. Ob cujus honorem, [23] templa, ſacerdotes, atque in- 8
finita alia decreta ſunt. Uſque eo autem mitis fuit, 9
ut cum ob inopiæ frumentariæ ſuſpicionem lapidibus a plebe Romana perſtringeretur, maluerit [24] ratione expoſita [25] placare, quam ulciſci ſeditionem.

22 *Tres atque viginti.*) Sic enim paullo ante Victor: & in numeris minor numerus cum articulo, non digito vel compoſito numero, ut Arithmeticorum filii appellant, cohæret. Abſurde igitur in quibuſdam *tres atque duodecim*, & ſupra *viginti* tranſpoſitis vocibus: valde ut mirer in ſecunda editione Vineti, hominis alioqui perſpicaciſſimi, oculos hæc fugiſſe.

ANNA.

23 *Templa, ſacerdotes.*] Capitolinus. *A ſenatu divus eſt appellatus, cunctis certatim adnitentibus, quum omnes ejus pietatem, clementiam, ingenium, ſanctimoniam laudarent. Decreti etiam ſunt omnes honores qui optimis principibus ante delati ſunt. Meruit & Flaminem & Circenſes, & Templum, & ſodales Antonianos.*

24 *Ratione expoſita.*) Huc pertinent verba Capitolini: *Omnium quæ geſſit & in ſenatu, & per edicta rationem reddidit.* Similium edictorum mentio apud Sueton. Auguſt. cap. 28.

GRUTERUS.

25 *Placare, quam ulciſci ſeditionem.*) Hæc vere reſipiunt Principem; qui meminit dictum Senecæ; *haud quidquam eſſe glorioſius, Principe impune læſo*, libro 1. de clementia cap. 20. f. item: Nec quidquam pulcrius exiſtimo in faſtigio collocatis, quam multarum rerum veniam dare, nullius petere. exemplum talis moderationis invenire eſt apud Tranquillum capite 18. Claudii.

CAPUT XVI.

ARGUMENTUM.

Annos decem & octo imperat, ærumnis publicis quaſi defenſor objicitur, Lucium Annium Verum in imperii partem aſciſcit, vultum nunquam mutat, philoſophiæ & Græcis literis ſtudet, regii cultus inſtrumentum diſtrahit, & morbo conſumitur Marcus Antoninus.

1 MARCUS autem ANTONINUS imperavit 1
2 annos decem & octo. Iſte virtutum o- 2
mnium, cæleſtiſque ingenii exſtitit, ærumniſque 3 publi-

SCHOTTUS.

1 *Marcus autem.*] *M. Aur.* melior codicis Pithœi noſtri ſcriptura, quod & in Floriacenſi alia manu erat emendatum. Scripſerat auctor *Aūr.* una commutata litera ſic factum *aūt.*

ANNA.

2 *Annos decem & octo.*] Vide quæ in Cæſaribus dicta ſunt.

3 *Publi-*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

[3] publicis quaſi defenſor objectus eſt. [4] Etenim niſi ad illa tempora natus eſſet, profecto quaſi uno lapſu
3 ruiſſent omnia ſtatus Romani. Quippe ab armis [5] nuſquam quies erat: perque omnem [6] Orientem, Illyricum,

SCHOTTUS.

3 *Publicis.*] Codex Pithœi, & Veronenſis, Floriacenſis rectius quam *plurimis.*

CASAUBONUS.

4 *Etenim niſi ad illa tempora natus eſſet, profecto.*] Vide ſi dubitas, tum alios qui vitam ſcripſerunt, tum Ariſtidem in oratione Panegyrica, qui providentiæ numinum pulcerrimis verbis acceptum fert, quod talis tali & tam neceſſario Reipublicæ tempore ſummæ rerum præfectus ſit. Zonaras etiam in eandem ſententiam: Ὀυ μέντοι ἀξίως τῆς ἀρετῆς εὐδαιμόνησεν ἐντεῦθεν ὃ μᾶλλον θαυμάσειεν ἄντις αὐτὸν, ὅτι καὶ ἀλλοκότοις ἢ ἐξαισίοις χρησάμενος πράγμασιν, αὐτός τε περιεγένετο, καὶ τὴν ἀρχὴν διεσώσατο. Hinc illud Ammiani Marcellini de funeſtiſſimis & turbulentiſſimis imperii Romani temporibus: *Eo tempore* (inquit) *quo etiam ſi imperium Marcus regeret Antonius, ægre ſine collegis ſimilibus, & magna ſobrietate conſiliorum lenire luctuoſos Reipublicæ poterat caſus.*

GRUTERUS.

4 Scilicet, ſæpe fortuna regni aut reipublicæ ab uno pendet, ut innuit Polybius libro I. cap. 35. lib. 6. cap. 41. lib. 8. cap. 8. unde de Cajo Mario Salluſtius fine Jugurthinæ: *Ea tempeſtate ſpes atque opes civitatis in illo ſitæ.* Deque eodem Florus lib. III. cap. 3. *Actum erat, niſi Marius illi ſæculo contigiſſet,* &c. Livius lib. VIII. cap. 10. *Cæterum inter omnes cives ſocioſque præcipua laus belli ejus penes Conſules fuit: quorum alter omnes minas periculaque ab Diis ſuperis inferiſque in ſe unum vertit: alter ea virtute, eoque conſilio in prœlio fuit, ut facile convenerit inter Romanos Latinoſque, qui ejus pugnæ memoriam poſteris tradiderunt, utrius partis Titus Manlius dux fuiſſet, ejus futuram haud dubie fuiſſe victoriam.* ubi nos plura.

SCHOTTUS.

5 *Nuſquam quies.*] Veronenſis *quies nunquam.*

ANNA.

6 *Orientem, Illyricum, Italiam, Galliam.*] Parthos, Marcomannos, Sequanos, &c.

 7 *Ter-*

çum, Italiam, Galliamque bella fervebant: [7] terræmotus non ſine interitu civitatum, [8] inundationes fluminum, [9] lues crebræ, [10] locuſtarum ſpecies agris infeſtæ, prorſus ut prope nihil, quo ſummis angoribus atteri mortales ſolent, dici ſeu cogitari queat, quod non illo imperante ſævierit. Credo divinitus attribu- 4
tum, UT DUM [11] MUNDI LEX, SEU NATURA [12] ALIUDVE QUID [13] HOMINIBUS INCOGNITUM ea mala gignit, rectorum conſiliis tam-

7 *Terræmotus.*] Ut in Aſia. Huc refero iſta Capitolini: *Opidis l. bentibus auxilium tulit.*

8 *Inundationes fluminum.*] Capitolinus. *Sed interpellavit iſtam felicitatem ſecuritatemque Imperatoris prima Tiberis inundatio, quæ ſub illis graviſſima fuit, quæ res & multa urbis ædificia vexavit & plurimum animalium interemit & famem graviſſimam peperit.*

9 *Lues crebræ.*] Capitolinus in Vero. *Fuit ejus fati ut in eas provincias per quas rediit, Romam uſque luem ſecum deferre videretur, & nata fertur peſtilentia in Babylonia, ubi de templo Apollinis ex arcula aurea quam miles forte inciderat, ſpiritus peſtilens evaſit, atque inde Parthos orbemque compleſſe.* Vide & Ammianum Marcellinum lib. XXIII.

SCHOTTUS.

10 *Locuſtarum ſpecie.*] Veronenſis, *locuſtarum ſpecies infeſtæ prorſus; ut nihil*, ſic interpungit.

CASAUBONUS.

11 *Mundi lex.*] Eleganter & ex intima philoſophia, pro fatum. Græci pariter *νόμον* eodem ſenſu: ut apud Marcum Aurelium Antoninum non ſemel. Hoc ipſum Seneca, & iiſdem fere verbis; (quæ fortaſſe tum Victori huic, aut undecumque Victor, in mente) N.Q. III. 29. *Origo mundi non minus ſolem & lunam, & vices ſiderum, & animalium ortus, quam quibus mutarentur terrena* (i. e. non minus quibus mutarentur terrena, quam ſolem & lunam & vices ſiderum: ut peculiari idiotiſmo, ne dicam *κακοζηλία*, Senecam loqui amare pluribus exemplis, quibus hoc merito addatur, contra temerarios correctores pridem docuere viri doctiſſimi) *continuit. In his fuit inundatio, quæ non ſecus quam hyems, quam æſtas lege mundi venit.*

SCHOTTUS.

12 *Aliunde quid.*] Sic vulgati. MSS. *aliudve* & Veronenſis, additque *ea mala gignit.* Præclare ſic Cicero Paradox- *Cum tibi ſive Deus, ſive mater, ut ita dicam, rerum omnium Natura dederit animum, quo nihil eſt præſtantius, neque divinius; ſic te ipſum abjicies atque proſternes, ut nihil inter te, atque inter quadrupedem aliquid putes intereſſe.*

ANNA.

13 *Hominibus incognitum.*] Deus ſcilicet quem ignorabat homo paganus.

CASAUBONUS.

13 Lucret. V.

Uſque adeo res humanas vis abdita quædam
Obterit, & pulcros faſces, &c.

Quod autem Lucretius *vim abditam*; alii liberius *invidentiam numinis*, *τὸν φθόνον τῶν θεῶν*: quæ male ſana opinio mentibus antiquorum, cujusque generis, cujuſcunque profeſſionis ita penitus inoleverat, ut etiam viris piis, quibus vera lux affulſerat, voces exciderint parum piæ & *ἀπευκταὶ* teſtes veteris ſuperſtitionis.

14 *Pro-*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

tamquam medicinæ remediis leniatur. Is [14] propin-

quum ſuum, [15] LUCIUM ANNIUM VERUM, ad imperii partem novo benivolentiæ genere aſcivit. [16] Qui Verus inter Altinum atque [17] Concordiam iter faciens, [18] ictu ſanguinis, quem morbum Græci ἀπό-πληξιν

ANNA.

14 *Propinquum ſuum.*] Fratris uxoris ſuæ filium. Vide in Cæſaribus.

SCHOTTUS.

15 *L. Annium Verum.*] Capitolinus nunc *L. Aurelium Verum Commodum*, nunc *L. Ælium* vocat; *L. Annæum Verum* Veronenſis liber appellat.

16 *Qui Verus inter.*] Auguſtanus codex, *Qui Veronam inter atque Concordiam* corrupte, ut patet ex Capitolino.

ANNA.

17 *Concordiam.*] *Concordia* Urbs Aquilejam inter & Altinum.

SCHOTTUS.

18 *Ictu ſanguinis quem morbum Græci ἀπόπληξιν vocant.*] Ab Eutropio mutuatus hæc; quæ quam vera ſint, viderit S. P. Q. Medicus; nam mihi N. L. *Amplius* igitur pronuntio. Si quis conjecturæ locus, *ictu ſanguinis* ſupereſſe videtur, legendumque *morbo quem Græci* ἀπόπληξιν (Veronenſis ἀποπληξίαν) *vocant.* Sic fere ex Eutropio, Oroſius lib. VII. cap. 15. *caſu morbi quem apoplexian Græci vocant, ſuffocatus interiit.* De Valentiniani interitu ſimile quid Divus Hieronymus Chronicis. Niſi forte perſuaſum Epitomæ auctori, quod vulgo, cum quis repentina morte corruit, evenire id gutta ſanguinis e capite in cor delata: ideoque *ictum ſanguinis* vocaſſe. Capitolinus certe detracto ſanguine Altinum perductum, triduoque mutum vixiſſe auctor eſt. Ἀποπληξία ſtupor corporis mentiſque vertitur & languor. Galeno autem libro Definitionum, ἐστι κατοχὴ διανοίας μετὰ ἀναισθησίας καὶ παρέσεως τοῦ σώματος. Qui & libro περὶ προγινώσκειν copioſe de morte L. Veri.

ANNA.

18 Quod *ictum ſanguinis* hic vocat, Victor alibi *impetum ſanguinis* dixit in Valentiniano: *impetu ſanguinis voce amiſſa ſenſu integer exſpiravit.* In ejuſmodi autem ſubitis & repentinis morbis frequenter, & *ictus* & *impetus* nominibus utuntur quibus τὸ ἀποπληκτικὸν exprimunt

πλῆξιν vocant, [19] undecimo imperii anno extinctus eſt. [20] Carminum maxime [Tragicorum] ſtudioſus, 6
[21] ingenii aſperi atque laſcivi. Poſt cujus obitum 7
Marcus Antoninus Rempublicam ſolus tenuit. [22] A principio vitæ tranquilliſſimus, adeo, ut ab infantia [23] [vultum]

primunt morbi genus. Nec dubium quin ἀποπλήξεις vocent ejuſmodi ſpecies morborum, per quas impetu ruentis ſanguinis & vitales vias obſtruentis momento quis eripitur & ſuffocatur. *Salmaſius apud Capitolinum.*

CASAUBONUS.

18 Non parum negotii faceſſivit hic locus viris doctis, Eliæ Vineto & Andreæ Schotto Jeſuitæ: qui fruſtra adhibitis in conſilium medicis, & omnibus tentatis, cum alias expedire ſe non poſſet, ad ultimum illud, *ure*, *ſeca*, confugere coactus, voces illas *ictu ſanguinis* expungi voluit. Sed recte aſſeruit & explicavit vir ſummus Cl. Salmaſius, harum literarum magnum decus commentariis in Hiſtoriæ Auguſtæ ſcriptores præclariſſimis. Ego miror, quid in his verbis (in quorum ſcriptura cum Victore Eutropius & Miſcellæ hiſtoriæ collector conſentiunt) viris doctis adeo inſolens, vel improprium, aut obſcurum denique viſum ſit. Nam *ictus*, ſi verbis ipſius vis attendatur, non alia certe vox ἀπόπληξιν melius exprimit. Quod tamen ſi non eſſet, at ob ſymptomatum, repentinam ἀφωνίαν, aliaque, fulguritos inter (qui vulgo fulmine *icti* dicuntur) & *apoplectico* morbo correptos, affinitatem, non inſulſa tamen eſſet aut abſurda metaphora. Inde enim, quod unum idemque attonitorum utriſque, tam iis qui morbo corripiuntur, quam qui fulmine feriuntur, apud Latinos (ut optimus Latinitatis auctor Cornelius Celſus nos docet) commune nomen. Cur *ſanguinis* autem, quamvis non omnis *apoplexia* ab impetu ſanguinis *ictus* dicatur, ſufficit, quod inter generales morbi illius cauſas a medicis præſtantiſſimis vis ſubita *ſanguinis* recenſetur. Ut taceam, quod πλῆθος ἰχῶρος huic ipſi Lucio fatale fuiſſe vetus apud Suidam ſcriptor; & ejus patrem Lucium Commodum ἐγκαταληφθῆναι (pro quo vitioſe in Xiphilino meo ἐγκαταλειφθῆναι) ὑπὸ τοῦ αἵματος πολλοῦ τε καὶ ἀθρόου ἐκπίπτοντος, Dio in Adriani vita teſtis eſt; quod quid aliud eſt, quam *ictu*, vel impetu *ſanguinis*.

ANNA.

19 *Undecimo.*] Sic Capitolinus. *Imperavit cum fratre annis undecim.* Sed falſum eſt: Nam novem tantum numerantur.

20 *Carminum.*] Capitolinus in Vero: *Amavit autem in pueritia verſus facere, poſt orationes*, &c.

21 *Ingenii aſperi atque laſcivi.*] *Ingenii aſperi* fuiſſe his verbis innuit Eutropius. *Vir ingenii parum civilis, reverentia tamen fratris nihil unquam atrox auſus.* Contra tamen Capitolinus in Vero. *Fuit voluptuarius & nimis lætus, & omnibus deliciis, ludis, jocis, decenter aptiſſimus.*

22 *A principio*] Ita Eutropius. *A principio vitæ tranquilliſſimus, adeo ut in infantia quoque vultum nec ex gaudio, nec ex mœrore mutaret: Philoſophiæ deditus Stoicæ*, &c. quæ ex Capitolino. *Erat enim ipſe tantæ tranquillitatis, ut vultum nunquam mutaverit mœrore, vel gaudio, Philoſophiæ deditus Stoicæ.*

SCHOTTUS.

22 Cum utroque igitur tota hæc pagina comparanda eſt: inde enim ad verbum tranſcripta: diſces denique quantum hic Racemator ſibi permiſerit.

23 *Vultum.*] Abeſt a Veronenſi, ut antique dictum ſit quemadmodum apud Salluſtium *vertit* pro *vertitur*: cæteraque apud Priſcianum.

24 *Nec*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

[23] [vultum] [24] nec ex gaudio, nec ex mærore muta-
verit. Philoſophiæ ſtudens, literarumque Græca-
8 rum [25] peritiſſimus. [26] Hic permiſit viris clarioribus,
[27] ut convivia eodem cultu, quo ipſe, & [28] miniſtris
9 ſimilibus, exhiberent. [29] Hic cum [30] ærario exhauſto,
largitiones, quas militibus impenderet, non haberet,
neque

CASAUBONUS.

24 *Nec ex gaudio.*] Ex Capitolino & hoc Victor: niſi verius utrumque ut alia pleraque, ex aliquo vetuſtiore. Meminit & Gregorius Nazianzenus in Jul. Στηλιτ. δευτ. his verbis: Ὅτι τοσοῦτον ἀόργητος ἦν, καὶ τῶν παθῶν ὑψηλότερος κατὰ τοὺς τῶν πώποτε βασιλέων ἀτρέπτους καὶ ἀκινήτους, καὶ μηδ' ἂν εἴ τι γένοιτο τοῦ προσώπου τι παρατρέψαντας, ἢ πάθους ἴχνος ἐπισημαίνοντας, &c.

SCHOTTUS.

25 *Peritiſſimus.*] Abeſt a Veronenſi.

ANNA.

26 *Hic permiſit viris clarioribus.*] Eadem ad verbum Eutropius, & ex Capitolino. *Tunc viris clarioribus permiſit, ut eodem cultu quo & ipſe, vel miniſteriis ſimilibus convivia exhiberent.*

CASAUBONUS.

27 *Ut convivia eodem cultu.*] Hæc eſt illa κοινονοημοσύνη (fructus certe ejus e pluribus unus) quam a patre ſuo didicerat Antoninus. Ad eandem & illa Eutropii referenda: *Hic cum omnibus Romæ æquo jure egit, ad nullam inſolentiam elatus eſt imperii faſtigio*, &c. quæ doctiſſimus & elegantiſſimus Eutropii paraphraſtes apud Suidam non bene ad Antoninum adhuc privatum refert. Ita enim ille pluribus exſequitur: Τόν τε γοῦν ἰδιώτην βίον ἐν ἰσηγορίᾳ τοῖς πολλοῖς Ῥωμαίοις ἐβίω, οὐδὲν τῇ εἰσποιήσει τοῦ γένους ἀλλοιωθείς, καὶ ἐπεὶ παρῆλθεν εἰς τὴν ἡγεμονίαν, &c. Atqui Antoninus ipſe I. 10. ideam imperii κατὰ ἰσότητα καὶ ἰσηγορίαν gubernati inter ea, ad quæ fratris exemplum ipſi profuerat, commemorat. Hæc generalis verborum expoſitio, quam ad Victoris mentem potiſſimum hic facere ex ordine narrationis perſuaſum habeo: ad Capitolini vero mentem, ex qua Victor hauſit, non item. Peculiaris enim ratio, quæ Antoninum movit, ut id permitteret: quam ad Capitolinum fuſe explicat venerandæ mihi memoriæ pater Iſaacus Caſaubonus.

VINETUS.

28 *Miniſtris.*) *Miniſteriis* apud Julium Capitolinum.

ANNA.

28 Unde liquet, niſi hæc ſcriptura ab exſcriptoribus per incogitantiam ſit, eos apud Capitolinum *miniſteria*, *miniſtros* eſſe interpretatos. Quo ſenſu & alibi legitur. Verum malim *miniſteriis*; ita ut Capitolinus *miniſteria* vocet non *miniſtros*, ſed vaſa, poculaque aurea & argentea quæ *miniſteria* proprie dicebantur. Et hæc permiſſio neceſſaria fuit ut ſuppellectilis Imperatoriæ ſectionem perageret: quis enim eam emere auſus fuiſſet?

29 *Hic cum.*) Mihi ſuſpectum eſt τὸ *hic*, & ex ſuperiori membro natum videtur. Lego, *& hic permiſit viris clarioribus, ut convivia eodem cultu, quo ipſe & miniſteriis ſimilibus exhiberent, & cum*, &c. Ea enim ſic cohærere debent ut ideo hanc permiſſionem datam intelligamus quod ſupellectilis ſuæ ſectionem pararet; cumque ſimul eam dederit, inſtrumentum ſui cultus diſtrahere cœpiſſe. Id vero non fiet ſi *hic* retineatur.

30 *Ærario exhauſto.*) Hæc uſque *ad hujus tempore* Eutropius ad verbum ex Capitolino, quem vide & confer.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

neque indicere provincialibus, aut ſenatui aliquid vellet: inſtrumentum regii cultus, facta in foro Trajani ſectione, 31 diſtraxit, vaſa aurea, pocula cryſtallina & murrhina, 32 uxoriam ac ſuam ſericam & auream veſtem, multa ornamenta gemmarum: ac per duos continuos menſes venditio habita eſt, multum-
que auri redactum. Poſt victoriam emptoribus pretia 10
reſtituit, qui reddere comparata voluerunt. 33 mole-
ſtus nulli fuit, qui maluit ſemel empta retinere. 34 Hu- 11
jus tempore 35 Caſſius tyrannidem arripiens, extinctus
eſt. 36 Ipſe vitæ anno quinquageſimo nono, 37 apud 12
Vendobonam morbo conſumptus eſt. De ejus mor- 13
te nuntio Romam pervecto, confuſa luctu publico Urbe, ſenatus in curia 38 veſte tetra amictus, lacry-
mans convenit. Et quod de Romulo 39 ægre credi- 14
tum eſt, omnes 40 pari ſenſu 41 præſumpſerunt, 42 Mar-
cum

31 *Diſtraxit.*) *Vendit en détail.*

32 *Uxoriam ac ſuam ſericam.*) Idem Eutropius; verum Capitolinus. *Et veſtem uxoriam ſericam & auratam.* Bene. *Serica* enim & *aurata* veſtis proprie fuit Auguſtæ non Auguſti. Videlicet ut alibi, hic etiam rationem temporis ſui habuit Victor. Quo *ſerica* veſte Auguſti etiam utebantur.

SCHOTTUS.

33 *Moleſtus nulli fuit.*) Sic jubet lex ult. de quadr. præſcript. & Inſtitut. de uſucap. & longi temp. præſcript.

ANNA.

34 *Hujus tempore.*] An. U. C. 927. poſt C. 175.

35 *Caſſius.*) Præſes Aſiæ. De quo vide Vulcatium Gallicanum in hiſtoria Auguſta.

CASAUBONUS.

36 *Ipſe vitæ anno quinquageſimo nono apud Vendobonam.*) De annis vitæ Marci & loco mortis aliter Tertullianus, Dio, Capitolinus, alii, qui nec ipſi in omnibus inter ſe conſentiunt. Eorum rationes hic expendere longum eſſet, & minime neceſſarium, cum jam ab aliis ſatis accurate præſtitum ſit.

VINETUS.

37 *Apud Vendobonam.*) Antiquus codex *B* pro *V* hic habet. In Pannonia obiviſſe mortem anno Chriſti centeſimo & octogeſimo ſecundo, in Euſebii Latinis Chronicis legimus.

SCHOTTUS.

38 *Veſte tetra amictus.*) *Veſte trita indutus* Veronenſis non male. quid ſi *atrata?*

ANNA.

39 *Ægre creditum eſt.*) Neque *creditum* fuiſſet, niſi ſacramento fidem feciſſet Proculus.

SCHOTTUS.

40 *Pari ſenſu.*) Lege *pari conſenſu*, ex Veronenſi & MSS.

ANNA.

41 *Præſumpſerunt.*) *Præſumere* eſt anticipatam rei cujuſdam notitiam habere.

CASAUBONUS.

42 *Marcum cœlo receptum eſſe.*) i. e. cœlitibus adſcriptum, & divum, imo deum factum.

43 *Tem-*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

15 cum cœlo receptum eſſe. Ob cujus honorem templa, columnæ, [43] multaque alia decreta ſunt.

GRUTERUS.

43 *Templa, columnæ, multaque alia.*) Bene interſerit MSS. Pithœi, *columnæ, ſacerdotes, multaque*, &c.

CAPUT XVII.

ARGUMENTUM.

Annos tredecim imperat, ſævus, avarus, infidus, gladiator eſt, & a palæſtrita compreſſis faucibus exſpirat Aurelius Commodus.

1 AURELIUS COMMODUS Marci Antonini filius, Antoninus & ipſe dictus, imperavit [1] annos tredecim. Hic qualis futurus eſſet, [2] in ipſo pri-
2 mordio oſtendit. Nam cum in ſupremis moneretur a parente, attritos jam Barbaros ne permitteret vires recipere: reſpondit, [3] Ab incolumi quamvis paullatim,

ANNA.

1 *Annos tredecim.*] Vide in Cæſaribus.

2 *In ipſo primordio.*] *Sæva a principio dominatione deteſtabilior habebatur.* Supra in Cæſaribus.

SCHOTTUS.

3 *Ab incolumi quamvis.*] Veronenſis *ab incolumi vis paullatim.* Capitolinus extremo Antonino, ubi hæc narrat, ita corruptus, ut nullum ſenſum elicere potuerim: adeoque ſine veteri codice ſanari poſſe deſperem.

ANNA.

3 Hæc aliis verbis, ſed in eandem ſententiam narrat Capitolinus in vita Marci: *Mors autem talis fuit. quum ægrotare cœpiſſet, filium advocavit, atque ab eo primum petiit, ut belli reliquias non contemneret, ne videretur Rempublicam prodere:*

Et

tim, negotia perfici poſſe; a mortuo [vero] nihil. Sævior omnibus libidine atque avaritia, crudelitate. nulli fidus: magiſque [4] in eos atrox, quos ampliſſimis honoribus doniſque ingentibus extulerat. In tantum depravatus, [5] ut gladiatoriis armis ſæpiſſime in amphitheatro dimicaverit. Huic Marcia generis libertini, forma tamen meretriciiſque artibus pollens, cum animum ejus penitus devinxiſſet, egreſſo e balneo, [6] veneni poculum obtulit. Ad extremum ab immiſſo validiſſimo palæſtrita, compreſſis faucibus exſpiravit, anno vitæ triceſimo ſecundo.

C A-

Et quum filius ei reſpondiſſet cupere ſe primum ſanitatem; ut vellet, permiſit, petens tamen ut expectaret paucos dies, ut ſimul proficiſceretur. Qui locus ſi quiſquam alius, planus eſt, eum tamen viri doctiſſimi corruptiſſimum & difficillimum clamant: cum reſpondet Commodus cupere ſe primum ſanitatem, quid aliud ait quam quod hic Epitomiſta *omnia ab incolumi quamvis paullatim perfici poſſe, a mortuo nihil?* Ut vellet permiſit Marcus, petens tamen ut paucos dies expectaret, ut ipſe Marcus ſimul proficiſceretur. Non quod ſe ſimul cum Commodo Romam profecturum Marcus ſperaret; ſed cum ait, ut ſimul proficiſceretur, de vita eum intellexiſſe certum eſt. Probant quæ ſubjungit Capitolinus. *Deinde abſtinuit cibo potuque, mori cupiens, auxitque morbum.*

GRUTERUS.

4 *In eos atrox quos ampliſſimis honoribus doniſque ingentibus extulerat.*] Quod monſtro ſimile. Ita enim natura comparatum eſt ut cariores habeamus quos promovimus, in quos multa contulimus, & fecimus quaſi opus noſtrum. Seneca lib. IV. de Benef. cap. 15. *Non mentior ſi dixero neminem non amare beneficia ſua, neminem non ita compoſitum animo, ut eum libentius videat, in quem multa congeſſit; cui non cauſa ſit iterum dandi beneficii ſemel dediſſe*, &c.

ANNA.

5 *Ut gladiatoriis armis ſæpiſſime.*] Lampridius in Commodo: *Inter hæc refer:ur in literas pugn:ſſe illum ſub patre trecenties ſexagies quinquies. Item poſtea tantum palmarum gladiatoriarum confeciſſe, vel victis retiariis vel occiſis, ut mille contingerent.*

SCHOTTUS.

6 *Veneni poculum.*] *Quod cum minus operaretur, per athletam cum quo exerceri ſolebat, eum ſtrangulaverunt.* Lampridius Commodo. Athletam autem hunc *Eclectum Ælii Veri libertum* vocat Capitolinus in Vero extremo. Spartianus autem Severo *Narciſſum* quendam *Commodi ſtrangulatorem* facit, quem hoc nomine *leonibus objecerit* Severus, qui & *Divum appellare* auſus eſt *Commodum, ut ſe de ſenatu ulciſceretur. Vivus* tamen *etiamnum hoſtis generis humani judicatus.* Oroſius, qui & *in domo Veſtiliani ſtrangulatum ait.*

ANNA.

6 Etiam Herodianus ſcribit Commodum, immiſſo Narciſſo quodam ſtrenuo & audaci adoleſcente, in cubiculo ſtrangulatum.

1 *Helvius*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

CAPUT XVIII.

ARGUMENTUM.

Dies octoginta quinque imperat, obtruncatur, fortunæ pila vocatur, & divus appellatur Helvius Pertinax.

1 [1] HELVIUS PERTINAX imperavit [2] dies o-
ctoginta quinque. [3] Iſte coactus [4] [impera-
vit:] repugnanſque imperium ſuſcipiens, [5] tale co-
2 gnomentum ſortitus eſt. [6] Origine gentis ſordida,
[7] præfecturam Urbi agens, imperator effectus, ſcelere Juliani multis vulneribus obtruncatur, annos natus [8] ſe-

SCHOTTUS.

1 *Helvius Pertinax.*] *Ælius Pertinax* vocatur Oroſio lib. VII. cap. 16.

ANNA.

2 *Dies octoginta quinque.*] *Octoginta* ſupra Victor. Vide.

SCHOTTUS.

2 Menſes ſex imperaſſe dicit Oroſius.

ANNA.

3 *Ille coactus.*] *Vim pæne afferentibus atque impenſe rogantibus univerſis, vix dubitabundus ſellam Imperatoriam conſcendit.* Vide Herodianum & Capitolinum qui *eum Imperium horruiſſe* ſcribit.

SCHOTTUS.

4 Tò *imperavit* huc ex præcedenti linea odioſe inculcatum. Exturbandum igitur & obelo fodiendum.

ANNA.

5 *Tale cognomentum ſortitus eſt.*) A pertinacia in imperio recuſando *Pertinax* dictus. Aliter Capitolinus. *P. Helvio Pertinaci pater libertinus Helvius ſucceſſus fuit, qui filio nomen ex continuatione lignariæ negotiationis, quod pertinaciter eam gereret, impoſuiſſe fertur.*

SCHOTTUS.

6 *Origine gentis.*] Tres MSS. *origine ortus ſordida.* quomodo & Veronenſis.

ANNA.

6 Nam & ejus *pater tabernam coctilitiam in Liguria exercebat.* Auctor Capitolinus.

7 *Præfecturam Urbis agens.*] Gradus omnes, per quos ad imperium

Perti-

[8] ſeptem atque ſexaginta. [9] Hujus caput tota Urbe
circumvectum eſt. Hoc exitu obiit vir [10] ad huma- 3
næ converſationis exemplum per laboris genera uni-
verſa [11] aſſumptus, provectuſque eo, ut [12] FORTU-
NÆ vocaretur PILA. Nam libertino genitus patre 4
[13] apud Ligures in agro ſqualido [14] Lollii Gentiani,
cujus in præfectura quoque clientem ſe eſſe libentiſſi-
me fatebatur, [15] fuit doctor literarum, quæ a Gram-
maticis traduntur. Blandus magis quam beneficus: 5
Unde eum Græco nomine [16] χρηστολόγον appellavere.
Numquam injuria accepta ad ulciſcendum ductus.
Ama-

Pertinax proceſſit, perſequitur Capitolinus.

SCHOTTUS.

8 *Septem atque ſexaginta.*) Tu vide ne *ſex atque ſeptuaginta* ſcripſerit ſuppoſiticius Victor & librarius in notis, ut fere peccarit tranſponendis. feceritque *ſeptem atque ſexaginta.* ſed mihi meum placet ſomnium; propius enim abeſt a vero. Norunt qui libros veteres tractant quoties erratum in numeris, alio dictante male exceptis a librariis oſcitantibus, & ad finem nimis, lucri ſtudio, properantibus. Similem ſcribarum errorem in Victoris Vitellio deprehendi.

ANNA.

9 *Hujus caput.*) Capitolinus. *Caput ejus conto fixum milites qui eum occiderant, per Urbem in caſtra pertulerunt.*

10 *Ad humanæ converſationis exemplum.*) Rerum humanarum vicem, volubilitatem, inconſtantiam, *humanam converſationem* vocat. Nam *converti & converſari* idem ſonant.

SCHOTTUS.

11 *Aſſumptus provectuſque eo ut.*) Aliter longe MSS. *ad ſummos provectus uſque eo, ut Fortunæ.* Nec diſſentit Veronenſis, niſi quod *honores* addit, *ad ſummos provectus honores uſque eo ut.*

GRUTERUS.

11 Aut aliud quid latet, aut reſcribendum *ad ſumma provectus; uſque eo*, &c.

SCHOTTUS.

12 *Fortunæ vocaretur pila.*) Huc pertinet illud Plauti Captiveis,

Dii nos quaſi pilas homines habent.

Eandem *fortunæ* commutationem expertus Septimius Severus, qui & Pertinacis nomen induit, ut tandem exclamaret, *Omnia fui, conducit nihil.* Spartianus & Victor.

ANNA.

13 *Apud Ligures.*) Capitolinus. *Natus eſt Pertinax in Apennino in Villa Martis.*

14 *Lollii Gentiani.*) Hunc non *Lollium Gentianum*, ſed *Lollium Avitum* vocat Capitolinus Pertinacis patris patronum.

15 *Fuit doctor literarum quæ a Grammaticis.*) Capitolinus. *Puer literis elementariis & calculo imbutus, datus etiam Græco Grammatico, atque inde Sulpitio Apollinari, poſt quem idem Pertinax Grammaticen profeſſus eſt.*

SCHOTTUS.

15 Contra Dionyſius Syracuſanus tyrannus ex ſolio in piſtrinum literarium detruſus, ubi pro ſceptro & diademate ferulas & virgas tractaret, veteris regni ſpecimen. Juſtinus lib. XXI. extremo.

16 Χρηστολόγον.) Veronenſis *χρηστόατον*, depravate. Capitolinus totidem pæne vocibus; ſic dictum *quod verbis magis quam re ipſa benignus eſſet.* Sed hac tota de re
vide

Amabat ſimplicitatem: [17] communem ſe affatu, con-
6 vivio, inceſſu præbebat. Huic mortuo Divi nomen decretum eſt: ob cujus laudem ingeminatis, [18] ad vocis uſque defectum, plauſibus, acclamatum eſt, Pertinace imperante ſecuri viximus: neminem timuimus. [19] patri pio, patri ſenatus, patri omnium bonorum.

vide doctiſſ. Pithœi Subſecivarum lectionum lib. 11. cap. 3.

17 *Communem ſe affatu.*] *Comem* Veronenſis. Nihil demuto: infra enim in Decio & in Theodoſio *coīs* pro *comis* ponitur. Græcorum imitatione, qui *κοινὸς* hac notione uſurpant: ut Demoſthenes *περὶ ςεφάνων*, & Phocylides apud auctorem Etymologici. Sic optimum exemplar MS Corn. Nepotis, ſive is Æmilius Probus eſt, quod mihi doctiſſimus juxta ac humaniſſimus Puteanus utendum dedit, in Miltiade pro *mira comitas* diſertim *communitas* ſcriptum præfert. Vox rarius uſitata; forte, quod cum *coīs* compendio repeririſſent, ſemper *comis* legerint Sic & in Terentii ſe ipſum cruciante Actu V. ſcriptum in melioribus libris idem me monuit:

Quemquamne animo tam communi
aut leni putas:

Quamquam idemne valeat *coīs* quod *comis* liquidò affirmare Muretus non poſſit. Et apud Tranqu. in Claudio cap. 21. *Nec ullo ſpectaculi genere communior aut remiſſior erat.*

18 *Ad uſque defectum.*] Adde ex MSS. & Veronenſi *vocis uſque*: manca alioqui ſententia, nullo ſenſu procedens. Concinnius fortaſſis ordine concipiatur lectio, *ingeminatis plauſibus ad vocis uſque defectum acclamatum eſt.* Nihil tamen pronuncio.

ANNA.

19 *Patri pio, patri ſenatus.*] Acclamationes iſtæ, hic aliter accipiendæ ſunt quam eæ quibus Imperatoribus in terris adhuc morantibus fauſta omnia precabantur: quippe mortuo Pertinaci & jam etiam conſecrato, non erat cur amplius *feliciter* dicerent. Igitur *patri pio, patri ſenatus, patri omnium bonorum* ſcilicet, libenter omnes honores decernimus, cenſemus deferendos, vel ſimilia.

CAPUT XIX.

ARGUMENTUM.

Menſibus ſeptem imperat, & factioſus....... decollatur Didius Julianus.

1 DIDIUS JULIANUS [1] ortu Mediolanenſis, imperavit [2] menſibus ſeptem. Vir nobilis, ju-
2 re peritiſſimus, factioſus, præceps, regni avidus. Hoc tem-

ANNA.

1 *Ortu Mediolanenſis.*) Vide Spartianum. *Mediolanum* in Gallia Tranſpadana.

2 *Menſibus ſeptem.*) Falſum: Imperavit tantum *menſibus* duobus, diebus quinque.

3 *Peſcen-*

tempore Niger [3] Peſcennius [4] apud Antiochiam; [5] in Pannoniæ Sabaria Septimius Severus, creantur Augusti. [6] Ab hoc Severo Julianus in abditas palatii 3
balneas ductus, [7] extenta damnatorum modo cervice, [8] decollatur: caputque ejus in roſtris ponitur.

C A-

SCHOTTUS.

3 *Peſcennius.*) *Piſcennius* ſcripti libri & Veronenſis. *Peſcenninus* vulgati tres.

ANNA.

4 *Apud Antiochiam.*) *Ab exercitibus Syriacis quos regebat, Imperator eſt appellatus.* Spartianus in Nigro.

5 *In Pannoniæ Sabaria.*) *Sabaria* ſive *Savaria*, urbs ſuperioris Pannoniæ. Spartianus ſcribit Severum Imperatorem appellatum apud Carnutum ejuſdem Pannoniæ opidum.

6 *Ab hoc Severo.*) Severo tribuit quod juſſu tribuni per gregarium militem factum eſt. Spartianus. *Miſſi tamen a ſenatu quorum cura per militem gregarium in Palatio, idem Julianus occiſus eſt, fidem Cæſaris implorans, hoc eſt Severi.*

GRUTERUS.

7 *Extenta damnatorum modo cervice.*) Tale quid fieri ſolitum, haurire eſt ex formula vulgari, *præbere* aut *porrigere cervicem.* Seneca Epiſtola 82. *Mors illa quæ in Catone glorioſa eſt, in Bruto ſtatim turpis eſt & erubeſcenda. hic eſt enim Brutus, qui cum periturus mortis moras peteret, ad exonerandum ventrem ſeceſſit, & evocatus ad mortem, juſſuſque præbere cervicem; Præbebo, inquit, ita vivam.* Marcellus Eſerninus: *Non indignabitur cervicem hoſtis porrigere; indignabitur clienti.*

SCHOTTUS.

8 *Decollatur.*) Pro capite truncatur. Sueton. Caligula: *Miles decollandi artifex, quibuſcumque e cuſtodia capita amputabat.* cap. 32. Utitur & Seneca. Tranſlate vero Plautus Capteiveis: *ſi ſpes cœnatica decollabit.* & Caſina: *ſi ſors decollaſſit, gladium faciam culcitam.* Operæ eſt occaſione hujus verbi fragmentum Feneſtellæ ex Diomede eruere: quod ad Suetonium, Plutarchum, & illa Victoris, quæ ad Viros illuſtres primi e MSS. addidimus capita illuſtranda pertineat. Sic enim ille lib. 11. Epitomes: *Quemadmodum Cæſar a piratis captus ſit, utque eos poſtea ceperit & decollaverit.* Tranquillus vero Cæſare cap. 74. & Plutarchus *jugulatos cruci ſuffixos* ait. Victor noſter de Viris illuſtribus *ſimpliciter piratas captos & punitos:* quo genere ſupplicii, tacitus præterit.

1 *Annos*

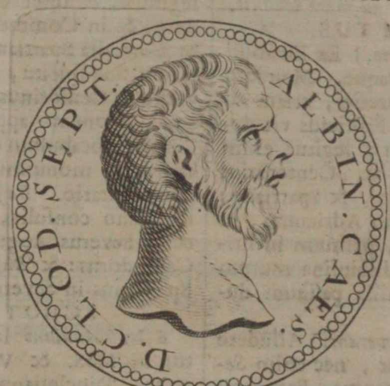
CAPUT XX.

ARGUMENTUM.

Annos decem & octo imperat, Peſcennium interimit, Albinum occidit, filios ſucceſſores relinquit, vallum a mari ad mare deducit, bellicoſus, ingenio acer, in amicos inimicosque vehemens, honores venumdari non patitur, literis...... inſtructus, & exſpirat Septimius Severus.

1 SEPTIMIUS SEVERUS imperavit [1] annos de-
2 cem & octo. Hic Peſcennium interemit, [2] homi-

nem omnium turpitudinum. Sub eo etiam ALBINUS, qui

ANNA.

1 *Annos decem & octo.*] Eutropius. *Deceſſit Eboraci admodum ſenex imperii anno* XVIII. *menſe* IV. Sed falſus eſt: Imperavit tantum annis XVII. menſibus VII. diebus III. Siquidem imperium ſuſcepit Kalend. Jun. ann. U. 945. poſt C. N. 193. mortuus an. 963. poſt C. N. 211. die 4. Februarii.

2 *Hominem omnium turpitudinum.*] *Maribus turpem* vocat Spar-

qui in Gallia ſe Cæſarem fecerat, apud Lugdu-
num occiditur. Hic Severus filios ſuos ſucceſſores 3
relinquit, Baſſianum & Getam. Hic in Britannia[3] val- 4
lum [4] per triginta duo paſſuum millia a mari ad ma-
re deduxit. Fuit bellicoſiſſimus omnium, qui ante 5
eum fuerunt. Acer ingenio, ad omnia quæ inten-
diſſet [5] in finem perſeverans. Benivolentia, quo in-
clinaſſet, mirabili ac perpetua. Ad quærendum di-
ligens; ad largiendum liberalis. In amicos, inimi- 6
coſque pariter vehemens: quippe qui [6] Lateranum,
Cilonem, Anulinum, Baſſum, cæteroſque alios di-
taret, ædibus quoque memoratu dignis: quarum præ-
cipuas videmus, [7] Parthorum quæ dicuntur, ac La-
terani. Hic nulli in dominatu ſuo permiſit [8] hono- 7
res venumdari. Latinis literis ſufficienter inſtructus. 8
Græ-

tianus & *libidinis effrenatæ ad omne genus cupiditatum.*

3 *Vallum.*] Murum vocat ſupra Victor: locum adi. Iiſdem verbis Eutropius. *Vallum per* XXXII. *millia paſſuum a mari ad mare deduxit.*

SCHOTTUS.

4 *Per triginta duo.*] Ex Eutropii libro VIII. ut pleraque. Mendum adhuc hæret in Oroſio, etiam eo quem Franciſcus Fabricius vir doctiſſimus recenſuit: legitur enim *per* CXXXIII. *paſſ.* M. Centenarius redundat ex Dione, & Spartiano: quorum hic, etiam Adrianum, in vita illius ſcribit, primum in Britannia, correcta diſciplina murum per octoginta millia paſſuum duxiſſe.

5 *In finem perſeverans.*] Alludere ad nomen videtur, nec enim *Severi* nomine contentus, Pertinacis addidit. vide Spartianum.

VINETUS.

6 *Læteranum Chilonem Amilinum Baſum.*] Hic ſic legendum & diſtinguendum cenſeo: *Lateranum, Cilonem, Anulinum, Baſſum. Laſeranum* Caſſiodorus conſulem facit, Rufino collega, ſub Imperatore Septimio Severo: qui ut ſuſpicor, trium ſyllabarum eſt *Laternus*, apud Dionem. *Chilones & Cilones* veteres Latini habuerunt, Cariſio & Feſto auctoribus: ſed quem cum ſpiritu *Chilonem* hic impreſſum legimus, & inter conſules Caſſiodori, & in Commodo Lampridii, & Caracalla Spartiani; vetus liber ſcribit ſine ſpiritu, & ita habet impreſſum Cenſorinus: quomodo & apud Dionem appellatur Κίλων. *Anulini* vocabulum varie corruptum reperiri, monuimus in Eutropii commentario. *Baſſi* denique cum Gentiano conſulis, quo anno deceſſit Severus Auguſtus, meminit Caſſiodorus: & *Baſſi* præfecti Urbi Spartianus in Severo.

SCHOTTUS.

6 In *Anullino* lambda geminatur in MSS. & Veronenſi. Infra tamen Diocletiano *Anulinus* eſt: ubi vulgo *Amilinus.*

ANNA.

7 *Parthorum quæ dicuntur ac Laterani.*] Ædes *Laterani* memorantur a Capitolino in Antonino Philoſopho. In ſecunda Urbis regione eſſe ait Caſaubonus.

SCHOTTUS.

8 *Honores venumdari.*] Vereor ne

μνημο-

Græcis ſermonibus eruditus. Punica eloquentia promptior, quippe genitus apud Leptim provinciæ Africæ.
9 Is dum membrorum omnium, maxime pedum, dolorem pati nequiret; veneni vice, quod ei negabatur, cibum gravis ac plurimæ carnis avidius invaſit: quem cum conficere non poſſet, [9] cruditate preſſus, [10] ex-
10 ſpiravit. Vixit [11] annos ſexaginta quinque.

μνημονικὸν ἁμάρτημα ſit, quod nemo eam illi laudem tribuat: falſus forte in nomine: Severi enim Alexandri proprium hoc, qui magiſtratuum nundinationem deteſtatus eſt: cum judicaret, neceſſe eſſe, ut qui emerit, vendat. Legendus Lampridius Alexandro. Non diſſimile Peſcennio Nigro tribuit Spartianus: Judicem nec dare nec accipere debere: ideoque ſalaria iis conſtituit.

ANNA.

8 Lampridius. *Honores juris gladii nunquam vendi paſſus eſt, dicens: neceſſe eſt ut qui emit, vendat; ego non patiar, mercatores poteſtatum, quos ſi patiar, damnare non poſſum. Erubeſco enim punire illum hominem qui emit & vendit.* Quem locum fruſtra ſollicitat vir doctiſſimus.

SCHOTTUS.

9 *Cruditate preſſus.*] *Cruditatem paſſus* eſt in editis quatuor.

10 *Exſpiravit.*] Moriturus juſſit ſignum Tribuno dari, *Laboremus*: ut Helvius Pertinax, *Militemus*. Idem Spartianus.

VINETUS.

11 *Annos ſexaginta quinque.*] Sic notat vetus codex rectius, quam alii, *ſeptuaginta*: ſicut oſtendimus in commentario Eutropii.

ANNA.

11 Modo dempſeris menſes duo, dieſque quatuor.

SCHOTTUS.

11 LXX. And. Cratandri & Gryphii editiones, propius verum: octoginta enim novem annorum facit non ſemel Spartianus.

CAPUT XXI.

ARGUMENTUM.

Annos ſex imperat, avi materni nomine Baſſianus dicitur, de nomine veſtis Caracalla cognominatur, fratrem Getam perimit, Magnum & Alexandrum ſe appellari jubet, novercam uxorem ducit & interficitur Aurelius Antoninus.

1 AURELIUS ANTONINUS BASSIANUS CARACALLA, Severi filius, Lugduni ge-
2 nitus, imperavit ſolus annos ſex. Hic Baſſianus [1] ex avi materni nomine dictus eſt. At cum e Gallia veſtem

ANNA.

1 *Ex avi materni nomine.*] Patre ſcilicet Juliæ, nota: nam hic Juliæ filium facit. Juliæ pater Baſſianus voca-

ſtem plurimam devexiſſet, ² talareſque caracallas fecisset, coëgiſſetque plebem ad ſe ſalutandum indutam talibus introire, de nomine hujuſce veſtis CARA-

CALLA cognominatus eſt. Hic fratrem ſuum GETAM peremit: ob quam cauſam, ³ furore pœnas dedit DIRARUM INSECTATIONE, quæ non immerito ⁴ ultrices vocantur: a quo poſt furore convaluit. 3

vocabatur. Vide not. 14. & viri inconſtantiam ride. Vide & not. 1. Heliogabal.

2 *Talareſque caracallas feciſſet.*] Quæ breviores antea. Vide in Cæſaribus.

SCHOTTUS.

3 *Furore pœnas.*] Hoc nuſquam de Caracalla memini legere. Adrianum quidem *furore* laboraſſe auctor eſt Lampridius ſub initium Alagabali.

4 *Ultrices vocantur.*] Ut apud poëtarum principem,

Ultriceſque ſedent in limine diræ.

VIII. Æn. quæ & lib. XII. depinguntur. Sic furiis agitatus Oreſtes &

4 luit. Hic [5] corpore ALEXANDRI Macedonis con-
ſpecto, [6] Magnum atque Alexandrum ſe juſſit appel-
lari, [7] aſſentantium fallaciis eo perductus, ut [8] truci
fronte, & [9] ad lævum humerum converſa cervi-
ce, [10] quod in ore Alexandri notaverat incedens,
5 [11] fidem vultus ſimillimi perſuaderet ſibi. Fuit
[12] im-

& Ajax Poëtis. Et Neroni matris interfectæ ſpecies obverſatur apud Sueton. cap. 44. & 46. & Othoni manes Galbæ, Othone cap. 7. Eleganter Tacitus de Tiberio loquens VI. Annali, initio, vel, ut alii diſtinguunt, quincto: *Non fruſtra,* inquit, *præſtantiſſimus ſapientiæ firmare ſolitus eſt, ſi recludantur tyrannorum mentes, poſſe aſpici laniatus & ictus quando ut corpora verberibus; ita ſævitia, libidine, malis conſultis animus dilaceretur. Quippe Tiberium non fortuna, non ſolitudines protegebant, quin tormenta pectoris, ſuaſque pœnas ipſe fateretur.* Sed non vacat campum hunc ingredi.

ANNA.

5 *Corpore Alexandri Macedonis conſpecto.*] Quidam tamen ſcribunt Octavium, & Severum ſolos eſſe Imperatorum qui *Alexandri Magni corpus*, quod Alexandriæ ſervabatur, inſpexerint: Et Severum quidem monumentum occluſiſſe ne quis illud in poſterum videret. Ergo illud una cum patre conſpexiſſe Caracallam neceſſe eſt. Si huic racematori fides habenda. Neque enim me hoc alibi legiſſe memini. Et fuit etiam cum de recepta lectione dubitarem, legeremque *ore*, non *corpore.* Sed nihil auſim pronunciare.

SCHOTTUS.

6 *Magnum.*] Sic etiam vocat Paullus I. C. in veterum Prudentum fragmentis, quæ immortali P. Pithœi beneficio cum Moſis legibus comparata circumferuntur, Tit. III. de adulterio: *Magnus*, inquit, *Antoninus pepercit eis qui adulteros inconſulto calore ducti, interfecerunt.*

7 *Aſſentantium.*] Nec vacat de *aſſentatoribus* dicere: exemplorum enim multitudo deterret. Hoc tantum monebo lectorem me in Auguſtano codice *aſſectantium* reperiſſe, pro *aſſentantium.*

ANNA.

8 *Truci vultu.*] Spartianus. *Egreſſus vero pueritiam, ſeu patris monitis, ſeu calliditate ingenii, ſive quod ſe Alexandro Magno Macedoni æquandum putabat, reſtrictior, gravior, vultu etiam truculentior factus eſt.*

9 *Ad lævum humerum converſa cervice.*] Quomodo in nummis hodie conſpicitur Alexander.

SCHOTTUS.

9 *Levicum* Veronenſis. Simile de Platonis diſcipulis alibi legitur: ſed libris deſtitutus ſtudioſo lectori quærendi laborem mando.

10 *Quod in ore.*] *Quod more* idem Veronenſis præfert: nil muto. Simile ſupra 15. *Julius Cæſar Gadibus Alexandri viſa imagine ingemuit, &c.* Sueton. cap. 7. Ea ſignare literas aliquamdiu ſolitus Auguſtus. Octav. cap 50. Vide infra in Aureliano. Plautinum illud huc quadrat de milite glorioſo:

Itaque Alexandri præſtare prædicat formam ſuam.

GRUTERUS.

11 *Fidem vultus ſimillimi perſuaderet ſibi.*] Habent & hoc aſſentatores, ut etiam falſiſſima Principibus perſuadeant. ſimileque prorſus iſti eſt quod de Pyrrho Rege legimus apud Lucianum libello adverſus indoctum libros plures ſibi comparantem: is enim adeo ab adulatoribus captus erat, ut putaretur eſſe expreſſa Alexandri Magni effigies, donec a vetula Lariſſæ hoſpi-

[12] impatiens libidinis, quippe qui [13] novercam ſuam
duxit uxorem. Cum [14] Carras iter faceret, apud Edeſ- 6
ſam ſecedens [15] ad officia naturalia, a milite, qui qua-
ſi ad cuſtodiam ſequebatur, interfectus eſt. [16] Vi- 7
xit annos fere triginta. Corpus ejus Romam rela-
tum eſt.

ta monitus, hanc opinionem exſuit, ſi modo exſuit. ſunt enim reges multi, qui malunt eſſe quam videri.

SCHOTTUS.

12 *Impatiens.*] *Impatientis libidinis* rurſus eſt in Veronenſi. Eutropius, unde hæc ad verbum deſcripta, nihil variat.

ANNA.

13 *Novercam ſuam.*] Juliam. Igitur Marciæ filius fuit. Sed vide quam parum ſibi conſtans ſit. Idem mox Juliæ, non Marciæ filium facit. Juliæ enim filium fuiſſe neceſſe eſt, ſi hic annos fere triginta tantum vixit, ut dicit infra. Nimirum racemator iſte cum diverſos auctores Dionem, Aurelium, Spartianum tranſcribit, & ſingulis fidem habet, graviter lapſus eſt. Niſi qui dicat eum ſcripſiſſe *matrem ſuam.* Et τὸ *novercam* Exſcriptores huc intruſiſſe cum id apud Aurelium legerent. Non attendentes ſcilicet hic Epitomiſtam alios auctores ſequi.

14 *Carras.*] *Carræ* & *Edeſſa* Urbes in Meſopotamia, non longe ab Euphrate.

SCHOTTUS.

14 *Carris* legunt Baſileenſis uterque, & *Ædeſſam* cum diphthongo. *Carras autem profectus Luni dei gratia, die natali ſuo* VIII. *Idus Apriles ipſis Megalenſibus.* Spartianus. Qui & de Luno deo quædam, unde & Alogabalus Imperator nomen acceperit. Herodianus lib. VI.

15 *Ad officia naturalia.*] *Cum levandæ veſicæ gratia ex equo deſcendiſſet, rurſuſque in equum levaretur,* a milite quodam Macrini Præf. prætor. juſſu *latus confoſſum*: Spartianus. Oroſ. vero lib. VII. *ab hoſtibus circumventum* ait: Sextus Rufus in Breviario, *propria morte obiiſſe, & in Oſroëna ſepultum*, non, ut noſter, Romam corpus relatum. Quem auctorem priuſquam de manibus deponam, libet duobus locis emendare, quæ etiam in Brugenſi editione longe optima corrupta ſunt. Ad medium: *Nunc eas partes totumque Orientem*: repone ex MSS. *nunc Eoas partes.* hactenus enim de Occidentali & VII. trionali plaga egerat. Poſt paullo lege ex iiſdem, *ne quid tamen P. R. non viris* (*viribus* alii) *partum haberet, armis* (vulg. male *arma*) *per nos ab Antiocho Syriarum Rege maximo eſt vindicata,* de Aſia enim ſermo eſt.

ANNA.

16 *Vixit annos fere triginta.*] XXIX. Dio. Juliæ ergo filius fuit. Et verum eſt. Vide notam ante hanc quartam, & quæ in Cæſaribus dicta ſunt.

SCHOTTUS.

16 Spartianus & Eutropius XLIII. annos numerant. Conjicio ſcriptum fuiſſe *fere tres & quadraginta.*

CAPUT XXII.

ARGUMENTUM.

Ab exercitu imperatores creati menſes quatuordecim imperant & obtruncantur Macrinus & Diadumenus.

MACRI-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

I MACRINUS cum DIADUMENO filio ab exercitu [1] imperatores creati, imperaverunt menſes quatuordecim. & ab eodem exercitu obtruncantur, pro eo, quia Macrinus [2] militarem luxuriam, ſtipendiaque profuſiora comprimeret.

ANNA.

1 *Imperatores creati.*] Idem Eutropius. Vide in Cæſaribus.

2 *Militarem luxuriam*, &c.] Capitolinus. *Fuit Macrinus, tamen in vita imperatoria paullo rigidior, & auſterior, ſperans ſe ante acta omnia poſſe oblivioni dare, quum ipſa ſeveritas illius occaſionem reprehendendi & lacerandi ejus daret.*

CAPUT XXIII.

ARGUMENTUM.

Biennio & menſibus octo imperat, Heliogabalus dicitur, probris omnibus ſe contaminat, & interficitur Aurelius Antoninus Varius.

AURELIUS ANTONINUS VARIUS, idem 1
HELIOGABALUS dictus, Caracallæ ex [1] Se-
mea [2] conſobrina occulte ſtuprata filius [3] imperavit
biennio & menſibus octo. Hujus matris Semeæ avus 2
Baſſianus nomine, fuerat Solis ſacerdos: quem Phœ-
nices, unde erat, [4] Heliogabalum nominabant: [5] a
quo iſte [6] Heliogabalus dictus eſt. Is cum Romam 3
[7] ingenti militum & ſenatus exſpectatione veniſſet,
probris ſe omnibus contaminavit. Cupiditatem ſtu-
pri, quam adſequi naturæ defectu [8] non poterat, in
ſe convertens, muliebri nomine Baſſianam ſe pro Baſ-
ſiano juſſerat appellari. [9] Veſtalem virginem quaſi ma-

trimo-

SCHOTTUS.

1 *Semea.*] In MSS. & Veronenſi *Sæmea* ſcribitur cum *æ* diphthongo. Ab Herodiano Σοαιμὶς lib. v. appellatur, & Xiphilino. *Semiamiram* Capitolinus Macrino, & Lampridius Alagabalo vocant. *Semia*, Syra Eutropio eſt lib. IIX.

ANNA.

2 *Conſobrina.*] Fuit vir quidam Baſſianus nomine cui filiæ Julia & Moëſa. Julia Caracallam, Moëſa Semeam & Mammæam filias habuit. Vides Semeam & Caracallam *conſobrinos*. Ex hac Semea & eodem Caracalla natus Heliogabalus. Ex Mammæa Alexander Severus.

SCHOTTUS.

2 *Concubina* Auguſtano codici.

3 *Imperavit biennio....*] Regnaſſe annis quatuor autumat Oroſius lib. IIX.

ANNA.

4 *Heliogabalum.*] In Cæſaribus.

5 *A quo iſte.*] Aliter tamen Victor ſupra.

SCHOTTUS.

6 *Heliogabalus.*] Ἐλαιαγάβαλος eſt Herodiano: Dioni Ἑλιογάβαλος, Ἄβιτος, καὶ Σαρδανάπαλος. in numis vero antiquis fere *Alagabalus*, vel *Elagabalus* reperias: & Phœnicibus Sol eſt, vel, ut quidam, Juppiter, inquit Lampridius: qui & inde ſic dictum ait, quod interempto Macrini factione Caracalla patre, in templum Dei Alagabali ne interficeretur, velut in aſylum confugiſſet. Et ita Victor ipſe nunc primum a nobis erutus. Græcis etiam Sol ἥλιος dictus. Forte huc pertinent quæ de Luno Deo refert Spartianus Caracalla. Locus vero aut inſigniter depravatus, quem ſine libris mutare non auſim; aut a Lampridio & Herodiano longe diverſa narrat Racemator iſte.

ANNA.

7 *Ingenti militum & ſenatus expectatione.*] Lampridius. *Nactus imperium Romam nuntios miſit: excitatiſque omnibus ordinibus, omni etiam populo, ad nomen Antoninum quod non ſolum titulo, ut in Diadumeno fuerat, ſed etiam in ſanguine redditum videbatur, quum ſe Antoninum Baſſiani filium ſcripſiſſet, ingens ejus deſiderium factum eſt.*

SCHOTTUS.

8 *Non poterat.*] *Nondum poterat*, melius eſt in MSS.

9 *Veſtalem virginem.*] Aquiliam Severam vocat Xiphilinus.

ANNA.

9 Diſtingue. *Muliebri nomine Baſſianam ſe pro Baſſiano juſſerat appellari, Veſtalem virginem quaſi matrimonio jungens ſuo.* Aliter nullus ſenſus.

10 *Mar.*

trimonio jungens ſuo; abſciſſiſque genitalibus, matri
4 ſe Magnæ ſacravit. Hic [10] Marcellum, qui poſt A-
lexander eſt dictus, [11] conſobrinum ſuum, Cæſarem fe-
5.6 cit. Ipſe tumultu militari interfectus eſt. Hujus
corpus per Urbis vias, more canini cadaveris, [12] a
milite tractum eſt, [13] militari cavillo appellantium,
indomitæ & rabidæ libidinis catulam. [14] Noviſſime
cum anguſtum foramen cloacæ corpus minime reciperet, uſque ad Tiberim ductum, adjecto pondere, ne
7 umquam emergeret, in fluvium projectum eſt. Vi-
xit [15] annos ſedecim: atque [16] ex rebus, quæ acciderant, [17] Tiberinus, Tractitiusque appellatus eſt.

SCHOTTUS.

10 *Marcellum.*] *M. Aurelium* pro *Marcellum* rectius quis legendum putet: *Aurelium* enim Alexandrum Oroſius, Spartianus & Rufus nominant.

ANNA.

10 Forſan ſatis temere. Nam ex Dione Alexander Mammææ & Varii *Marcelli* filius fuit: Quare *Marcellus* dici potuit. Inde illi ſors in templo Præneſtinæ: apud Lampridium.

------- *Si qua fata aſpera rumpas,*
Tu Marcellus eris.

11 *Conſobrinum ſuum.*] Propter matrem Mammæam ſororem Semeæ quæ Heliogabali mater fuit. Vide not. 2. Fuere qui Heliogabalum Alexandri patruum facerent. Sed falſo. Vide Lampridium.

SCHOTTUS.

12 *A milite.*] Melius in MSS. *a militibus.*

ANNA.

13 *Militari cavillo appellantium.*] Non poſſum concoquere a milite *appellantium.* Quare legebam *appellantibus, vel appellante.*

14 *Noviſſime cum anguſtum foramen.*] Lampridius. *Sed cum non cepiſſet cloacula fortuito, per pontem Æmilium, annexo pondere ne fluitaret, in Tiberim abjectum eſt, ne unquam ſepeliri poſſet.*

15 *Annos ſedecim*] Aliis XVIII.

SCHOTTUS.

16 *Ex rebus quæ acciderant.*] MSS. ut & Veronenſis: *ex re quæ acciderat* numero ſingulari.

ANNA.

17 *Tiberinus, Tractitiuſque*] *Appellatus eſt poſt mortem, Tiberinus, Tractitius & impurus.* Lampridius.

SCHOTTUS.

17 *Tractinuſque* eſt in Auguſtano & Veronenſi. In Cujacii MSS. *Trartiriuſque.*

CAPUT XXIV.

ARGUMENTUM.

Annos tredecim imperat, & accurrenti percuſſori cervices præbet Severus Alexander.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

SEVERUS ALEXANDER imperavit annos tre-
decim. [1] Hic bonus reipublicæ, fuit ærumno- 1
ſus. Sub hoc imperante, [2] Taurinus Auguſtus effe- 2
ctus, ob timorem ipſe ſe Euphrati fluvio objecit. Tunc
etiam [3] Maximinus regnum arripuit, pluribus de exer- 3
citu corruptis. Alexander vero cum deſeri ſe [met]
a ſtipatoribus vidiſſet, [4] matrem ſibi cauſam fuiſſe 4
mortis exclamans, accurrenti percuſſori, obvoluto ca-
pite, cervices [ſuas] [5] valide compreſſas præbuit, an-
no vitæ [6] viceſimo ſexto. Hujus mater Mamæa, eo
filium coëgerat, [7] ut illa ipſa quamvis permodica, 5
ſi

ANNA.

1 *Hic bonus Reipublicæ, fuit ærumnoſus.*] Ob amiſſum contra Perſas exercitum. Vide Herodian. & nota hic a Victore diſſentire.

SCHOTTUS.

1 *Bonis* vulgati fere omnes. Veronenſis. *Hic bonus P.R. fuit ærumnoſus.*

ANNA.

2 *Taurinus Auguſtus effectus eſt.*] Hoc apud alium me legiſſe non memini.

3 *Maximinus.*] De quo capite ſequenti.

4 *Matrem ſibi cauſam.*] Herodianus. Τῇ τε μητρὶ περιπλακεὶς, καὶ, ὥς φασιν, ἀποδυρόμενός τε καὶ αἰτιώμενος ὅτι δὶ ἐκείνην ταῦτα πάσχοι, ἀνέμεινε τὸν φονεύσοντα. Id eſt, *Matrique implicitus, &, ut ajunt, conquerens atque incuſans quod ob illam talia pateretur, expectabat interfectorem.*

5 *Valide compreſſas.*] Veſtibus ſcilicet iis quibus caput obvolverat.

SCHOTTUS.

5 *Compreſſus* integrius Veronenſis cum MSS.

GRUTERUS.

5 Neutra lectio ſatisfacit.

ANNA.

6 *Viceſimo ſexto.*] Verius Lampridius. Vixit annis XXIX. menſibus III. diebus VII.

GRUTERUS.

7 *Ut illa ipſa.*] A gloſſa ortum non fuit mihi dubium.

ANNA.

7 Caſaubonus: *Ut illata, quamvis ipſa permodica,* &c. Salmaſius *ut ilia ipſa*

ſi menſæ prandioque ſupereſſent, alteri convivio reponerentur.

ipſa &c. Vel *illa ipſa*. *Illa* pro hilla, inteſtina ſcilicet farta. Sed vix eſt ut non *illa ipſa* ſimpliciter ſcripſerit Epitomiſta; id eſt, *ea ipſa*. Et nihil impedit, quin ita recte intelligantur. Porro Alexandri mater non ſolum avara, ſed & ſordide parca. Herodian. in fine Alexandri.

SCHOTTUS.

7 MSS. ita legunt, *ut illa ipſa permodica, ſi menſæ prandioque ſupereſſent, quamvis convivio reponerentur.* Ex quibus nullus idoneus ſenſus elici poteſt.

CAPUT XXV.

ARGUMENTUM.

Annos tres imperat, & cum filio diſcerpitur Julius Maximinus.

1 JULIUS MAXIMINUS [1] Thrax, e militaribus,
2 imperavit [2] annos tres. Is [3] dum perſequitur pecunioſos, inſontes pariter noxioſque, [4] apud Aquilejam [5] ſeditione militum diſcerptus eſt una cum filio, conclamantibus cunctis [6] militari joco, ex PESSIMO

ANNA.

1 *Thrax.*] *Hic de vico Thraciæ vicino Barbaris, Barbaro etiam patre & matre genitus, quorum alter e Gothis, alter ex Alanis genitus eſſe perhibetur.* Capitolinus.

2 *Annos tres.*] Vide quæ ſupra in Gordiano dicta ſunt.

3 *Dum perſequitur pecunioſos.*] Capitolinus. *Dum ſine judicio, ſine accuſatione, ſine delatore, ſine defenſione omnes interemit, omnium bona ſuſtulit*, &c.

SCHOTTUS.

4 *Apud Aquilejam.*] Abeſt ab omnibus MSS. & Veronenſi.

5 *Seditione militum.*] Auguſtanus codex, *apud ſeditionem militum.*

6 *Militari joco.*] Significat credo joco, qualia triumphantis currum proſe-

SIMO GENERE [7] NE CATULUM HABENDUM.

proſequentes milites jculariter canere ſolebant impune. Sueton. Cæſare cap. 49.

7 *Ne catulum.*] Non diſſimile illud Ariſtophanis ἐν Βατράχοις.

Οὐ χρὴ λέοντος σκύμνον ἐν πόλει τρέφειν.

Μάλιστα δὲ λέοντα μὴ ἐν πόλει τρέφειν.

Quam quidem ille ſententiam Æſchylo tribuit. Pericli vero ab inferis revocato veluti oraculum Val. Maximus lib. VII. cap. 2.

ANNA.

7 Id eſt,

Non juvat leonis catulum in Urbe nutrire.

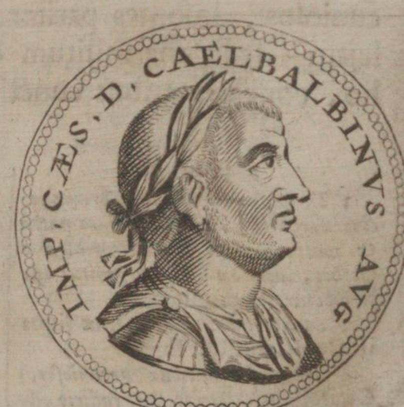
Præcipue vero leonem ipſum ne in Urbe nutrias.

CAPUT XXVI.

ARGUMENTUM.

Principatum arripiunt & intereunt pater & filius Gordiani: regnum invadunt & perimuntur Pupienus & Balbinus.

HU-

1 HUJUS imperio duo GORDIANI, pater & filius principatum arripientes, unus poſt unum
2 interiere. Pari etiam tenore [1] PUPIENUS & BALBINUS regnum invadentes, perempti ſunt.

SCHOTTUS.

1 *Pupienus.*] De Pupieno (qui in MSS. omnibus *Pupianus* eſt) & Balbino & ad Victorem noſtrum plura.

CAPUT XXVII.

ARGUMENTUM.

Annos ſex imperat & occiditur Gordianus Gordiani ex filia nepos.

1 GORDIANUS [1] nepos Gordiani ex filia, ortus Romæ clariſſimo patre, imperavit annos ſex.
2 Apud [2] Cteſiphontem, a Philippo Præfecto prætorio accenſis in ſeditionem militibus, occiditur anno vitæ
3 [3] undeviceſimo. Corpus ejus prope fines Romani Perſi-

ANNA.

1 *Nepos Gordiani ex filia.*] Capitolinus. *Hic natus eſt, ut plures aſſerunt, ex filia Gordiani, ut unus aut duo, nam amplius invenire non potui, ex filio qui in Africa periit.* Si ex filia *Gordiani* natus, ignoratur pater tam illuſtris capitis.

2 *Cteſiphontem.*] Quæ Urbs ad Tigrim ſita.

3 *Undeviceſimo.*] Nam annum agebat decimum tertium cum imperium ſuſcepit, & regnavit an. 6.

VINETUS.

3 Ita vetus codex. Capitolinus *viceſimo & ſecundo*, ex Junio Cordo.

SCHOTTUS.

3 Vulgati quatuor *viceſimo*, quot & Capitolinus numerat.

4 Se-

Perſicique imperii poſitum, nomen loco dedit [4] SEPULCRUM GORDIANI.

ANNA.

4 *Sepulcrum Gordiani.*] Ad Circejum Caſtrum in finibus ubi Aborras fluvius immiſcetur Euphrati. Capitolinus. *Gordiano ſepulcrum milites apud Circejum Caſtrum fecerunt in finibus Perſidis, titulum hujuſcemodi addentes, & Græcis, & Latinis, & Perſicis, & Judaicis, & Ægyptiacis literis, ut ab omnibus legeretur:* DIVO GORDIANO VICTORI PERSARUM, VICTORI GOTTHORUM, VICTORI SARMATARUM, DEPULSORI ROMANARUM SEDITIONUM, VICTORI GERMANORUM: SED NON VICTORI PHILIPPORUM. Hunc titulum poſtea evertit Licinius Imperator, qui videri voluit a Philippis originem ducere.

SCHOTTUS.

4 20. miliaribus a Circeſſo. Eutrop.lib.IX. & Oroſ.lib.VII.cap.19. & Sex. Rufus. Mentio Circuſii, quod in Capitolino Egnatius reponendum cenſet, apud Ammianum Marcell. lib. XXIII. Titulus eidem Gordiano poſitus exſtat apud eundem Capitolinum.

CAPUT XXVIII.

ARGUMENTUM.

Annos quinque imperat, & interficitur Marcus Julius Philippus: Romæ occiditur Cajus Julius Saturninus filius.

MARCUS JULIUS PHILIPPUS imperavit 1
annos quinque. Veronæ ab exercitu interfe- 2
ctus eſt, medio capite ſupra ordines dentium præciſo.
Filius autem ejus [1] CAJUS JULIUS SATURNINUS, 3

VINETUS.

1 *Cajus Julius Saturninus.*] Eutropius, Caſſiodorus, & alii Philippum juniorem appellant.

1 Vul-

NUS, quem potentiæ ſociaverat, Romæ occiditur agens vitæ annum duodecimum: Adeo ſeveri & triſtis animi, ut jam tum a quinquenni ætate, nullo prorſus cujuſquam commento ad ridendum ſolvi potuerit: patremque [2] ludis ſæcularibus petulantius cachinnantem, quamquam adhuc tener, [3] vultu notaverit
4 averſato. Is Philippus humillimo ortus loco fuit, patre nobiliſſimo latronum ductore.

SCHOTTUS.

1 Vulgo fere omnes *Gallus Julius:* non probo.

ANNA.

2 *Ludis ſæcularibus.*] Qui anno Urbis milleſimo acti ſunt. Supra.

SCHOTTUS.

2 De *ludis ſæcularibus* ad Victoris Philippum quædam notavi. Vide & ſingularem Onufrii Panvini libellum.

GRUTERUS.

3 *Vultu notaverit averſato.*] Oportet fuerit Tiberio ſimilis, de quo Tranquillus capite 21. *Nec illud quidem ignoro, aliquos tradidiſſe, Auguſtum palam, nec diſſimulanter morum ejus diritatem adeo improbaſſe, ut nonnunquam remiſſiores hilarioreſque ſermones ſuperveniente eo abrumperet.*

CAPUT XXIX.

ARGUMENTUM.

Menſes triginta imperat, filium Decium Cæſarem facit, & ſubmergitur Decius.

1 DE-

[1] DECIUS e Pannonia inferiore, [2] Bubaliæ na- 1
tus, imperavit [3] menſes triginta. Hic De- 2
cium filium ſuum Cæſarem fecit: vir artibus cunctis,
virtutibuſque inſtructus, placidus & communis do-
mi: in armis promptiſſimus. [4] In ſolo Barbarico in- 3
ter confuſas turbas gurgite paludis ſubmerſus eſt, ita
ut nec cadaver ejus potuerit inveniri. Filius vero ejus 4
bello extinctus eſt. Vixit annos quinquaginta. Hujus 5
temporibus [5] Valens [6] Licinianus imperator effectus eſt.

SCHOTTUS.

1 *Decius.*] Hic integer fere ab Eutropio eſt.

ANNA.

2 *Bubaliæ.*] Non longe a Sirmio.

3 *Menſes triginta.*] Victor ſupra. *Peracto regni biennio.* Sed horum Imperatorum tempora valde obſcura.

4 *In ſolo Barbarico.*] Alii alibi. Vide in Cæſaribus. *Solum Barbaricum* vocat interiorem Germaniam.

VINETUS.

5 *Valens.*] Quatuor *Valentes* Imperatores hoc in rerum Romanarum Breviario memorantur. *Valens* hic Licinianus qui cum paucis diebus in Illyrico imperaſſet, occiſus fuit. *Valens*, qui ſub Gallieno in Macedonia imperium invaſit, & inter triginta tyrannos a Trebellio Pollione recenſetur. *Valens*, quem morte multavit Licinius. & *Valens* frater Valentiniani Auguſti, quem Gothi interfecerunt.

SCHOTTUS.

6 *Licinianus.*] *Lucinianus* eſt in MSS. Veronenſi, & tribus vulgatis per quintam vocalem.

CAPUT XXX.

ARGUMENTUM.

Annos duos imperant Vibius Gallus & Voluſianus: Imperator creatur & peſtilentia conſumitur Hoſtilianus Perpenna.

1 Vi-

1 [1] VIBIUS GALLUS cum VOLUSIANO filio imperaverunt annos duos.
2 [2] Horum temporibus HOSTILIANUS [3] PERPENNA a ſenatu imperator creatus, nec multo poſt [4] peſtilentia conſumptus eſt.

SCHOTTUS.

1 *Virius.*] Lege *Vibius* ex antiquis nummis, in quibus eſt, C. VIBIUS TREBONIANUS GALLUS AUG.

VINETUS.

1 Pro *Virius* habet *Valerius*, antiquus liber. *Vibium* Pomponius Lætus vocat. Hunc autem *Gallum* Eutropius & Oroſius *Gallum Hoſtilianum* appellant.

ANNA.

2 *Horum temporibus.*] Supra tamen Victor videtur innuere Gallum & Hoſtilianum eodem tempore a ſenatu Imperatores creatos.

VINETUS.

3 *Perpennam.*] Sive *Perpernam*, *Hoſtilianum*, aliunde non novi.

SCHOTTUS.

4 *Peſtilentia conſumptus.*] Qua ſola imperium horum inſigne, ad ultionem cædis Chriſtianorum a Decio factæ. Oroſius VII. cap. 21. & 22. Zonaras II. Annali. Eutrop. IX. & Euſebius Chronicis, qui & Cypriani libellum laudat de mortalitate (ſic enim vocat δυσφημίας vitandæ cauſa pro *peſtilentia*) temporis hujus occaſione conſcriptum; qui hodieque in manibus eſt.

CAPUT XXXI.

ARGUMENTUM.

In Mœſia fit Imperator, Interamnæ victoriam aufert, & interit Æmilianus.

1 SUB his etiam ÆMILIANUS [1] in Mœſia imperator effectus eſt: contra quem ambo profecti, apud

VINETUS.

1 *In Mœſia.*] Ita diphthongum ſecundam habuit hoc nomen regionis, in vetuſto codice. Græci *Myſiam*

apud [2] Interamnam ab exercitu ſuo cæduntur, anno ætatis pater [3] ſeptimo circiter & quadrageſimo: creati
[4] in inſula Meninge, [5] quæ nunc Girba dicitur. Æ- 2
MILIANUS vero [6] menſes quatuor dominatus, apud [7] Spoletium, ſive pontem, [8] quem ab ejus cæde Sanguinarium accepiſſe nomen ferunt, [9] inter Otriculum, Narniamque, [Spoletium] & urbem Romam
regione media poſitum. Fuit autem genere Maurus, 3
[10] pugnax, nec tamen præceps. Vixit annis [11] qua- 4
tuor minus quinquaginta.

C A-

Myſiam appellant, ut alibi oſtendimus.

SCHOTTUS.

2 *Interamnem.*] Habet Baſilienſis & Auguſtanus.

3 *Septimo circiter.*] Veronenſis *ſeptimo circiter & LX.* niſi forte transpoſitæ literæ, ut fit, a XL. adeo impedita omnia: ſed in ætate non tanti eſt: de imperii annis ſingulorum magis laborandum, ut qua fieri poteſt, temporum ſeries conſtet.

ANNA.

4 *In Inſula Meninge.*] Quæ Græcis Μήνιγξ. Lotophagorum Inſula in Africo mari.

5 *Quæ nunc Gerba.*] Hodieque etiam nomen retinet, Nam *Gerbi*, *Zerbi* vocatur.

6 *Menſes quatuor dominatus.*] Supra Victor menſes tres imperio uſum ſcribit.

SCHOTTUS.

6 *Menſe quarto dominatus* generandi caſu, Pithœi codex.

ANNA.

7 *Spoletium.*] Urbem in inferiore parte Umbriæ.

SCHOTTUS.

7 Pithœi codex *apud Spoletum, ſive inter Otriculum Narniamque & urbem Romam*, &c. reliqua deſunt. Cujacii cum vulgatis conſentit.

ANNA.

8 *Quem ab ejus cæde.*] Nemo tamen, quod ſciam hic Æmilianum interemptum dicit, & ſupra Victor ait eum poſt tres menſes modeſti imperii, morbo abſumptum. Quamvis Zoſimus a ſuis interemptum dicit. Vide in Cæſaribus.

9 *Inter Otriculum, Narniamque Spoletium.*] Dele illud *Spoletium*, nam e ſuperiori verſu huc intruſum. *Inter Otriculum Narniamque & Urbem Romam.*] Non ſatis placent hæc. Ratio eſt quod qui locus inter *Otriculum* & *Urbem Romam* eſſe dicitur, is non recte inter *Urbem Romam Narniamque* eſſe dicetur, ut ex eorum poſitione ſatis conſtat. Quare legebam: *inter Otriculum Narniamve & Urbem Romam regione media poſitum.*

GRUTERUS.

10 *Pugnax, nec tamen præceps.*] Quod rarum eſt. De Jugurtha Salluſtius capite 7. *At ſane, quod difficillimum imprimis eſt, & prœlio ſtrenuus erat, & bonus conſilio: quorum alterum ex providentia timorem; alterum ex audacia temeritatem plerumque adferre ſolet.*

SCHOTTUS.

11 *Quatuor minus quinquaginta.*] MSS. omnes *tribus minus quinquaginta.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

CAPUT XXXII.

ARGUMENTUM.

Annos quindecim imperat, filium Gallienum Auguſtum, & ejus filium Cornelium Valerianum Cæſarem facit & a Sapore Perſa ſuperatur Licinius Valerianus: in Mæſia Imperator fit Regillianus: in Gallia Caſſius, Labienus, Poſtumus: apud Moguntiacum dominatum invadit Ælianus: in Ægypto Æmilianus, apud Macedonas Valens: Mediolani Aureolus.

1 [1] LICINIUS VALERIANUS cognomento COLOBIUS, [2] imperavit annos quindecim, parentibus ortus ſplendidiſſimis, [3] ſtolidus tamen & multum iners, neque ad uſum aliquem [4] publici officii,
2 conſilio ſeu geſtis accommodatus. Hic filium ſuum GALLIENUM Auguſtum fecit, Gallienique filium

SCHOTTUS.

1 *Licinius.*] *Lucinius* Cujacii ſcriptus codex, ut & ſupra cap. 29.

ANNA.

2 *Imperavit annos quindecim.*] Captus tamen a Perſis anno ſexto imperii. Sed illis ſex annis, ſi novem addas, quos in imperio fuiſſe Gallienum Valeriani filium, ſcriptores prodiderunt, *quindecim* fient anni, quos tot imperaſſe Valerianum & Gallienum conſtat.

3 *Stolidus tamen & multum iners neque ad.*] Inde Dionyſius Epiſcopus Alexandrinus in Epiſtola ad Hermammonem ſcribit Valerianum, τῇ βασιλείᾳ παρὰ τὴν ἀξίαν ἐπιμανῆναι. *In imperio ultra decus inſaniiſſe.*

SCHOTTUS.

4 *Publici officii.*] Excuſi tres: *ad uſum aliquem publicum officio, conſilio.* Trebellius autem Pollio contra, *nobili ſtirpe ortum, moribus laudatis,* &c.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

lium [5] CORNELIUM VALERIANUM Cæſa-
rem. His imperantibus [6] REGILLIANUS [7] in 3
Mœſia: [8] CASSIUS, LABIENUS, POSTUMUS
[9] in Gallia, [10] Gallieni filio interfecto, imperato-
res effecti ſunt. Pari modo [11] ÆLIANUS [12] apud 4
Moguntiacum, [13] in Ægypto ÆMILIANUS, [14] apud
Macedonas VALENS, [15] Mediolani AUREOLUS
dominatum invaſere. [16] Valerianus vero in Meſopo- 5
tamia

ANNA.

5 *Cornelium Valerianum.*] Cornelium Valerianum Salonium.

6 *Regillianus.*] Vide in Cæſaribus.

7 *In Mœſia.*] *A Mœſiacis legionibus Imperator eſt dictus.* Pollio.

8 *Caſſius Labienus Poſtumus.*] *Caſſius Poſtumius Labienus* in nummis. Vide in Cæſaribus.

9 *In Gallia.*] Supra Victor: *Barbaris per Galliam præſidebat.* Locum adi.

10 *Gallieni filio interfecto.*] Salonino quem *Gallienus* eidem Poſtumio crediderat. Vide Pollionem in Poſtumio.

11 *Ælianus.*] Hic idem eſt qui Pollioni & aliis Lollianus dicitur, ut optime Caſaubonus. In Faſtis quidem *Æliani* cujuſdam a Lolliano diverſi facta mentio, ſed qui eos ſcripſerunt, hoc loco decepti ſunt.

VINETUS.

12 *Apud Moguntiacum, in Ægypto.*] Sic vetus codex. Quem locum indocti ad hunc modum corruperant *apud Moguntiam, cum in Ægypto.* Reſtituimus & in Eutropii breviario corruptum nomen.

ANNA.

13 *In Ægypto Æmilianus.*] Qui *Ægypti* præfectus fuit. Vide Pollionem. Diverſus eſt ab *Æmiliano* illo de quo ſuperiori capite, & ſupra in Cæſaribus.

14 *Apud Macedonas Valens.*] Qui proconſulatum Achaiæ gubernabat. Vide Pollionem.

15 *Mediolani Aureolus.*] Supra Victor: *Qui per Rhœtias legionibus præerat.* Pollio Vero: *Illyricianos exercitus regens.*

SCHOTTUS.

16 *Valerianus in Meſopotamia.*] Rurſus Eutropiana ſunt. De XXX. Tyrannis, quorum plerique hic nomi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

tamia bellum gerens, a Sapore Perſarum Rege ſuperatus, mox etiam captus: apud Parthos ignobili ſervi-
6 tute conſenuit. Nam quamdiu vixit, Rex ejuſdem provinciæ [17] incurvato eo pedem cervicibus ejus imponens, equum conſcendere ſolitus erat.

nominantur. Trebellius Pollio legendus.

ANNA.

17 *Incurvato eo pedem cervicibus.*] Eodem contumeliæ genere affectum ferunt Bajazetem a Tamberlante, cum prælio victus in ejus poteſtatem veniſſet.

CAPUT XXXIII.

ARGUMENTUM.

Annos octo imperat, in locum Cornelii filii Saloninum ſubrogat, pellicum amori diverſo deditus eſt, adverſus Aureolum proficiſcitur & a ſuis interit Gallienus.

1 GALLIENUS quidem in locum Cornelii filii ſui [1] SALONI[A]NUM alterum filium ſubrogavit, amori diverſo pellicum deditus, [2] Saloninæ conjugis, & concubinæ, quam per pactionem conceſſa parte ſuperioris Pannoniæ, a patre [3] Marcomannorum

SCHOTTUS.

1 *Salonianum.*] *Saloninum* Pollio: ſiç dictus vel quod apud *Salonas* natus eſſet, vel a matre *Salonina.*

ANNA.

2 *Saloninæ conjugis & concubinæ.*] Supra in Cæſaribus.

3 *Marcomannorum Rege.*] *Germanorum.* Supra Victor. Locum adi.

 4 Ti-

norum Rege matrimonii ſpecie ſuſceperat, 4 PIPAM
nomine. Noviſſime adverſus AUREOLUM pro- 2
fectus eſt. Quem cum apud pontem, qui ex ejus nomine Aureolus appellatur, obtentum detruſumque Mediolanum obſedit, ejuſdem 5 Aureoli commento
a ſuis interiit. Regnavit annos quindecim, 6 cum 3
patre ſeptem, [&] ſolus octo. Vixit annos quinquaginta.

SCHOTTUS.

4 *Pipam.*] *Tiparam* concubinam nominat Pollio: Victor noſter *Pipam* conciſe, abſque litura.

VINETUS.

4 *Pipiam* habebat vetus codex.

SCHOTTUS.

5 *Aureoli commento.*] Quali, explicat Victor ipſe, unde hæc ſunt: diverſa vero Trebellius Pollio in Gallienis immiſſis a Martiano, & Cecropio Delmatarum duce percuſſoribus interemptus circa Mediolanum.

ANNA.

6 *Cum patre ſeptem (&) ſolus octo.*] Imo cum patre ſex, & novem ſolus. Ut ſupra dictum.

CAPUT XXXIV.

ARGUMENTUM.

Annis duobus imperat, Alamannorum magnam multitudinem fundit, Reipublicæ vitam ſuam dono dat, divique vocabulo, & aurea ſtatua, imagineque clypeata donatur Claudius: illi ſuccedit & interimitur frater Quintillus.

CLAUDIUS imperavit 1 annis duobus. Hunc ple- 1
rique putant Gordiano ſatum, 2 dum adoleſcens a mu-

ANNA.

1 *Annis duobus.*] Melius in Veteri Codice. *Annum unum, menſibus novem.* Quidam ajunt imperaſſe annum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

2 a muliere matura inſtitueretur ad uxorem. Hic Claudius Gallieni morientis ſententia imperator deſignatus: ad quem Ticini poſitum per Gallonium Baſilium indumenta regia direxerat. [3] extinctoque a ſuis Aureolo, [4] receptis legionibus adverſum aciem Alamannorum haud procul a [5] lacu Benaco dimicans, tantam multitudinem fudit, ut ægre pars dimidia ſuper-
3 fuerit. [6] His diebus Victorinus regnum cepit. Claudius vero, cum ex [7] fatalibus libris, quos inſpici præceperat, cognoviſſet [8] ſententiæ in ſenatu dicendæ primi morte remedium deſiderari, [9] Pomponio Baſſo, qui tunc erat, ſe offerente, [10] ipſe vitam ſuam, haud paſſus reſponſa fruſtrari, dono Reipublicæ dedit, præfatus neminem tanti ordinis primas habere niſi ipſum
4 imperatorem. Ea res ſic erat cunctis grata, ut non divi vocabulum modo, ſed [11] ex auro ſtatuam prope ipſum Jovis ſimulacrum, atque in curia [12] imaginem auream proceres ſacraverint.

Huic

num unum, menſes decem, dies quinque.

SCHOTTUS.

2 *Dum adoleſcens a muliere.*] Cratandri & Gryphii codices, *dum ab Licenſa muliere.* Auguſtana editio, *dum alii Licenſa muliere.* forte corrupte pro *a Licenſa.* Hic mihi aqua hæret: nam morem inſtituendi ad uxorem apud antiquiorem auctorem legere non memini. Paullus enim Diaconus hinc exſcripſit.

GRUTERUS.

2 Caſaubonus emendandum putat, *in muliere Dalmatica inſtitueretur*, &c.

ANNA.

3 *Extinctoque a ſuis Aureolo.*] A ſuis, a Claudii militibus interpretor. Vide notata in Cæſaribus.

SCHOTTUS.

4 *Receptis regionibus.*] Qui me audiet, ita reponet, *receptis legionibus adverſus gentem Germanorum.* Sic enim MSS. & Veronenſis. vulgati omnes *regionibus & aciem.*

ANNA.

5 *Lacu Benaco.*] Ad fluvium Mintium Mantua notum.

6 *His diebus Victorinus regnum cepit.*] Falſum eſt. Sub Gallieno enim imperium invaſit *Victorinus*, ut ſupra in Cæſaribus.

7 *Fatalibus libris.*] Sibyllinis.

8 *Sententiæ in ſenatu dicendæ primi.*] *Primus ſententiæ dicendæ*, eſt qui *primus in ſenatu ſententiam* debet dicere.

9 *Pomponio Baſſo qui tunc erat, ſe offerente.*] Vide in Cæſaribus.

10 *Ipſe.*] Claudius. Sed vide quæ in Cæſaribus dicta ſunt.

11 *Ex auro ſtatuam prope ipſum Jovis ſimulacrum.*] Pollio; *Illi, quod nulli antea, populus Romanus ſumptu ſuo in Capitolio ante Jovis Opt. Max. templum ſtatuam auream decem pedum collocavit.*

12 *Imaginem auream.*] Clypeum aureum vocant alii Scriptores. Pollio: *Illi Clypeus aureus, vel ut Grammatici loquuntur, Clypeum aureum*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

Huic ſucceſſit frater ejus [13] QUINTILLUS. [14] Is 5
paucis diebus imperium tenens, interemptus eſt.

reum ſenatus totius judicio in Rom. curia collocatum eſt. Clypeus aureus eſt imago Clypeata, ut Itali vocant, *un buſte.* Quales hodie pictores noſtri faciunt. Sed vide quæ a viris doctiſſimis apud Pollionem dicta ſunt.

13 *Quintilius.*] *Quintillum* Pollio. Κύντιλλον Zoſimus.

14 *Is paucis diebus.*] *Septima decima die interemptus.* Pollio, Eutropius. At Zoſimus ait poſt paucos menſes. ὀλίγους βιώσαντ© μῆνας. *Cum paucos vixiſſet menſes.* Niſi ſcriptum ab illo fuerit ὀλίγους βιώσαντ© ἡμέρας. Quod & doctiſſimo Caſaubono in mentem venit.

CAPUT XXXV.

ARGUMENTUM.

Annis quinque, menſibus ſex imperat, Romanum orbem triennio ab invaſoribus receptat, monetarios rebellantes compeſcit, primus diadema capiti innectit, gemmiſque & aurata veſte utitur, Urbem muris ſepit, porcinæ carnis uſum inſtituit, Tetricum provehit & interficitur Aurelianus.

AURELIANUS [1] genitus patre mediocri, &, 1
ut quidam ferunt, Aurelii clariſſimi ſenatoris
colono inter Daciam & Macedoniam, imperavit [2] an-
nis quinque, menſibus ſex. Iſte haud diſſimilis fuit 2
Magno

ANNA.

1 *Genitus patre mediocri.*] *Modicis ortus parentibus.* Vopiſcus.

SCHOTTUS.

2 *Annis quinque.*] *Annum* pro *annis quinque* exemplar unum MSS.

2 Me-

Magno Alexandro, ſeu Cæſari dictatori. Nam [3] Romanum orbem triennio [4] ab invaſoribus receptavit: cum [5] Alexander annis tredecim per victorias ingentes ad Indiam pervenerit: & Cajus Cæſar [6] decennio [7] ſubjecerit Gallos, adverſum cives [8] quadriennio congreſſus. [9] Iſte in Italia tribus præliis victor fuit, [10] apud Placentiam, juxta [11] amnem Metaurum ac fanum Fortunæ, poſtremo Ticinenſibus [in] campis.
3 Hujus tempore apud Delmatas [12] Septimius imperator
4 effectus, mox a ſuis obtruncatur. Hoc tempore in urbe

ANNA.

2 Melius Vopiſcus. *Imperavit annis ſex, minus paucis diebus.*

SCHOTTUS.

3 *Romanum orbem.*] Sic emendavi auctoribus libris & Vopiſco. *Romanam urbem*, quod hactenus legebatur, concoquere non poſſum. Terminos enim & limites propagati imperii ſignificat.

ANNA.

3 Vopiſcus. *At eadem reddita fuerat* (reſpub.) *Aureliano toto penitus orbe vincente.*

4 *Ab invaſoribus.*] Suevis, Sarmatis, Gothis, &c.

SCHOTTUS.

5 *Alexander annos tredecim.*] Veronenſis. *Annis vix.* x. Curtium vide, & de Græcis Plutarchum & Arrianum, qui lib. VII. regnaſſe ait A. XII. M. VIII. Viceſimo enim anno regnum arripuit, tertio & triceſimo exſtinctus. Cicero Philipp. V. & Oroſ. III. lib. cap. 23.

ANNA.

6 *Decennio.*] Imo *annis novem.* Vide Suetonium.

SCHOTTUS.

7 *Subjecerit.*] Non diſplicet legi *ſubegerit* veteribus libris auctoribus.

ANNA.

8 *Quadriennio.*] Imo *annis* fere *ſex.*

9 *Iſte.*] Aurelianus.

10 *Apud Placentiam.*] Ubi primo clade affectus.

11 *Amnem Metaurum ac fanum Fortunæ.*] In ſuperiori parte Umbriæ, in ipſo maris littore.

12 *Septimius.*] *Epitimium* vocat Zoſimus, ut puto. Uter vero corrupte pronuntiare non audeam.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

urbe Roma monetarii rebellarunt, quos Aurelianus
[13] victor ultima crudelitate compeſcuit. Iſte [14] primus 5
apud Romanos DIADEMA capiti innexuit: [15] gem-
miſque, & aurata omni veſte, quod adhuc fere inco-
gnitum Romanis moribus [16] videbatur, uſus eſt. Hic 6
muris validioribus & laxioribus Urbem ſepſit. Por-
cinæ carnis uſum populo inſtituit. Hic Tetricum, 7
qui imperator ab exercitu in Galliis effectus fuerat,
[17] correctorem Lucaniæ provexit, [18] aſpergens homi-
nem eleganti joco, Sublimius habendum regere ali-
quam Italiæ partem, [19] quam trans Alpes regnare.
Noviſſime [20] fraude [21] ſervi ſui, qui ad quoſdam mi- 8
litares viros amicos ipſius, [22] nomina pertulit annota-
ta, falſo manum ejus imitatus, tamquam Aurelianus
ipſos pararet occidere, ab iiſdem interfectus eſt [in]
[23] itine-

SCHOTTUS.

12 Veteres libri *Septiminus* præferunt.

13 *Victor.*] Veteres libri præferunt *victos*; vulgati *victor.*

ANNA.

14 *Primus apud Romanos diadema.*] At ſupra in Caligula ſcripſit Epitomiſta. *Primus diademate capiti impoſito; Dominum ſe juſſit appellari.* Quod cum a ſe ſcriptum non recordaretur, & apud alios ſcriptores legiſſet id tantum tentaſſe Caligulam, hic de Aureliano prodit quod verum eſt. Is enim primus *diadema* capiti impoſuit. Cæſar enim ſibi oblatum in Capitolium miſit. Antonius habuit, ſed non Romæ.

15 *Gemmiſque & aurata omni veſte.*] Vopiſcus: *Tunc illæ veſtes, quas in templo Solis videmus, conſertæ gemmis.*

SCHOTTUS.

16 *Videbatur.*] Veteres libri præferunt *viſebatur.*

17 *Correctorem.*] De *Correctura* quædam ad Victorem diximus, quibus adde l. de omnibus D. de offic. præſid. & l. unic. C. ut omnibus jud.

18 *Aſpergens hominem.*] Veronenſis *aſſerens hominem eleganti loco*; perperam forte pro *joco.* Diverſum Cæſaris de ſe dictum exſtat, *Malle ſe in Alpium opidulo primum eſſe, quam Romæ ſecundum.* Plutarchus.

ANNA.

19 *Quam trans Alpes.*] In Aquitania ſcilicet, ubi præſidatum regens Tetricus imperium invaſerat.

SCHOTTUS.

20 *Fraude.*] Eutropiana ſunt ad verbum uſque ad Florianum fere, quem cum hac Epitoma comparandum cenſeo, ut conſarcinatoris induſtria vel audacia potius appareat: qua Victoris nomine auctoritateque, ſubditicium librum hactenus obtruſit.

ANNA.

21 *Servi ſui.*] Mneſthei.

SCHOTTUS.

22 *Nomina pertulit annotata.*] *Pertulit adnotata* abſque *nomina* MSS. Vopiſcus, *breve nominum* appellat. Hinc *Breviarium* vox non inepta, Plinio, Suetonio in Auguſto cap. ult. Veſpaſiano cap. 21. & Senecæ epiſt. 39. uſitata.

23 *Iti-*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

[23] itineris medio, quod inter Conſtantinopolim & Heracliam eſt.
9 Fuit ſævus & ſanguinarius, & trux omni tempore, [24] etiam filii ſororis interfector.
10 Hoc tempore [25] ſeptem menſibus interregni ſpecies evenit.

ANNA.

23 *Itineris medio quod inter.*] Ad Cænophrurium. Vide in Cæſaribus.

24 *Etiam filii ſororis interfector.*] Imo *filiæ ſororis*, ut Vopiſcus ex plurium ſententia. Qui tamen alibi ait: *Addunt nonnulli, filium ſororis, non filiam, ab eodem interfectum.* Quos ſequutus Eutropius. *Trux omni tempore, etiam filii ſororis interfector.* Et Eutropium hic noſter bona fide tranſcripſit.

VINETUS.

25 *Septem menſibus.*] *Sex* tantum Vopiſcus.

CAPUT XXXVI.

ARGUMENTUM.

Imperium ſuſcipit, & imperii ducenteſimo die moritur Tacitus: ei ſuccedit, & inciſis a ſemetipſo venis conſumitur frater Florianus.

1 TACITUS poſt hunc ſuſcepit imperium, vir egregie moratus: qui ducenteſimo imperii die [1] apud Tarſum febri moritur.

Huic

ANNA.

1 *Apud Tarſum.*] *Tyanæ* Victor mortuum dicit.

2 Ma-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

Huic ſucceſſit FLORIANUS. Sed cum ² magna pars exercitus ³ equitum, Probum militiæ peritum legiſſet, Florianus ⁴ dierum ſexaginta quaſi per ludum imperio uſus, ⁵ inciſis a ſemetipſo venis, effuſo ſanguine conſumptus eſt. 2

SCHOTTUS.

2 *Magna pars.*] Totidem pæne verbis hæc Vopiſcus Floriano.

3 *Equitum, Probum.*] Τὸ *equitum* non comparet in Vopiſco: *Probum*, inquit, *omnis exercitus legerat*, & vereor ne ſuperſit. Veronenſis enim & Cujacii liber *Equitium Probum* nominat, neſcio quam vere. Vopiſcus enim & numi veteres *Aurelium Valerium Probum* appellant; vulgati fere omnes *Equitantium.* Lector viderit. Infra certe in Valentiniano *Equitius* quidam nominatur.

ANNA.

4 *Dierum ſexaginta.*] *Uno menſe aut altero vix retentata dominatione.* Supra Victor.

5 *Inciſis a ſemetipſo venis.*] Aliter ſupra Victor & Vopiſcus. Hic vero Epitomiſta Floriano tribuit quod alii Quintillo Claudii fratri, quem Zoſimus ait ſimulac intellexiſſet factum Imperatorem Aurelianum, conſilium a ſuis accepiſſe ut mortem ſibi conſciſceret ac multo ſe meliori viro ſponte ſua de imperio cederet. Quod & feciſſe perhibetur a medico quodam vena ſecta, continuatoque fluxu ſanguinis donec exaruiſſet. Idem Zonaras.

CAPUT XXXVII.

ARGUMENTUM.

Annos ſex imperat, Saturninum, Proculum & Bonoſum opprimit, vineas...... habere permittit, Almam & Aureum vineis conſerit & occiditur Probus.

PRO-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

1 PROBUS genitus [1] patre agreſti, hortorum ſtudioſo, Delmatio [2] ſanguine, imperavit [3] annos
2 ſex. Iſte SATURNINUM in Oriente, PROCULUM & BONOSUM Agrippinæ imperatores effectos
3 oppreſſit. VINEAS Gallos & Pannonios habere permiſit. [4] Opere militari Almam montem apud Sirmium, & Aureum apud Mœſiam ſuperiorem, vi-
4 neis [5] conſevit. Hic [6] Sirmii [7] in turri ferrata occiditur.

C A-

ANNA.

1 *Patre agreſti.*] Vopiſcus: *Probus oriundus e Pannonia civitate Sirmienſi nobiliore matre quam patre, patrimonio moderato, affinitate non magna.* Item: *Probo ut quidam in literas retulerunt pater nomine Maximus fuit.*

SCHOTTUS.

2 *Sanguine.*] MSS. & Veronenſis *nomine.*

3 *Annos ſex.*] Vopiſcus *quinque* dumtaxat *annos* attribuit: qui & de his Tyrannis, ut & Firmo legendus.

ANNA.

4 *Opere militari Almam montem.*] Ex Eutropio ad verbum. *Vineas Gallos & Pannonios habere permiſit. Opere militari Almam montem apud Sirmium, & Aureum apud Mœſiam ſuperiorem vineis conſevit. Opere militari*, id eſt, militari manu, militarium (militum) manu, opera. Vopiſcus. *Ipſe Almam montem in Illyrico circa Sirmium militari manu foſſum lecta vite conſevit.*

SCHOTTUS.

5 *Conſevit.*] Pro *conſenuit*, *conſeruit* MSS.

6 *Sirmii.*] MSS. & Veronenſis Syrmio. Vulgati *Sirmii* generandi caſu, & cum iῶta, ut Græci. Herodianus lib. VII. Σίρμιον μεγίϛην Παιόνων πόλιν facit.

ANNA.

7 *In turri ferrata.*] Vide in Cæſaribus.

1 Nar-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

CAPUT XXXVIII.

ARGUMENTUM.

Annos duos imperat, Carinum & Numerianum Cæſares facit, & fulminis ictu interit Carus: per inſidias occiditur Numerianus: omnibus ſe ſceleribus inquinat & trucidatur Carinus.

CARUS [1] Narbonæ natus imperavit annos duos. 1
Iſte confeſtim CARINUM & NUMERIA- 2
NUM Cæſares fecit. Hic apud Cteſiphonta ictu ful- 3

minis interiit. NUMERIANUS quoque filius ejus, 4
cum oculorum dolore correptus [in] lecticula vehe-
retur,

SCHOTTUS.

1 *Narbonæ.*] Romæ alii, alii Mediolani, quidam in Illyrico aſſerunt: Vopiſcus. Sidonius vero Apollinaris in eleganti *Narbonæ* deſcriptione *Narbonenſem* quoque facit.

retur, impulſore Apro, qui ſocer ejus erat, per inſi-
5 dias occiſus eſt. Cum dolo occultaretur ipſius mors,
quouſque APER invadere poſſet imperium, fœ-
6 tore cadaveris ſcelus eſt proditum. Hinc SABI-
NUS JULIANUS invadens imperium, a Carino
7 [2] in campis Veronenſibus occiditur. Hic Carinus
omnibus ſe ſceleribus inquinavit. Plurimos innoxios
fictis criminibus occidit. [3] Matrimonia nobilium cor-
rupit. [4] Condiſcipulis quoque qui eum in auditorio
8 [5] verbi fatigatione [6] taxaverunt, perniciosus fuit. Ad
extremum trucidatur ejus præcipue tribuni dextera,
cujus dicebatur conjugem polluiſſe.

cit. Verſus ob venuſtatem non pigebit adſcribere.

Quid quod Cæſaribus ferax creandis,
Felix prole virum, ſimul dediſti
Natos cum genitore principantes?
Nam quis Perſidis expeditionem,
Aut victricia caſtra prateribit
Cari Principis, & perambulatum
Romanis legionibus Niphatem?
Tum cum fulmine captus Imperator
Vitam fulminibus parem peregit.

VINETUS.

1 Poteſt & *Narbone* tertia inflexione legi.

ANNA.

2 *In campis Veronenſibus.*] In Illyrico ait Victor.

SCHOTTUS.

3 *Matrimonia nobilium.*] *Nobilia* Eutropius unde hæc fere ad verbum, ut ſupra illa de Apro. Malim *Militum* ſi libri auctores fierent ex Aurelio Victore.

ANNA.

4 *Condiſcipulis quoque.*] Ex Eutropio ad verbum. *Carinus ſe ſceleribus coinquinavit, plurimos innoxios fictis criminibus occidit, Matrimonia nobilia corrupit: condiſcipulis quoque qui eum in auditorio, vel levi fatigatione taxaverant, perniciosus fuit.* Joannes Antiochenſis: Καρῖνος ὠμότατος ἦν ὃς καὶ τοὺς ποτὲ ἐν τῷ παιδευτηρίῳ σκώψαντας εἰς αὐτὸν ἠμύνατο. Id eſt, *Carinus ſæviſſimus erat, quippe qui condiſcipulos, qui eum in ſchola verbis fatigaverant, ultus eſt.*

5 *Verbi fatigatione.*] Eutropius. *Vel levi fatigatione taxaverant.* Nihil tamen mutandum. *Verbi fatigatio*, vel *fatigatio* ſimpliciter nihil aliud eſt quam *ſcomma*, ut optime apud Vopiſcum Salmaſius. *Fatigare* aliquem *verbis* vel jocis, pro mordere, laceſſere, quod & *fatigare* ſimpliciter & abſolute dixerunt. Severus Sulpitius in dialogis. *Sed ſuperſedendum eſt ne Gallus ſeſe exiſtimet fatigari.* Et *fatigatio* pro *ſcommate* apud eundem: *tum ille ſicut eſt verecundiſſimus, aliquantulum erubeſcens dum fatigationem meam accepit.* Ut & apud Eutropium ſupra.

6 *Taxaverunt.*] Notandum dixiſſe Epitomiſtam *Verbi fatigatione taxare*, quod unica voce *fatigare*, vel *taxare* dixerunt Latini pro *ludere*, jocis vexare. Terent. *Quo pacto Rhodium tetigerim in convivio*, ubi Donatus: *Tetigerim*, inquit, *luſerim, fatigaverim; nam tangere cum multa, tum etiam hoc ſignificat: taxare*, autem ab antiquo *tago* pro, *tango, tetigi, taxum*, & *tactum.*

CAPUT XXXIX.

ARGUMENTUM.

Annis viginti quinque imperat, Maximianum Auguſtum facit, Conſtantium & Armentarium Cæſares creat, Carauſionem, Achilleum & Julianum opprimit, imperiales faſces relinquit, & venenum haurit Diocletianus.

DIOCLETIANUS [1] Delmata [2] Anulini ſenato- 1
ris [3] libertinus, matre pariter atque opido nomine Dioclea, quorum vocabulis, donec imperium ſumeret, Diocles appellatus, ubi orbis Romani potentiam cepit, Grajum nomen in Romanum morem
convertit, imperavit [4] annis viginti quinque. Is MA- 2
XIMIANUM Auguſtum effecit. CONSTANTIUM & GALERIUM MAXIMIANUM cognomento ARMENTARIUM, Cæſares creavit, tradens Conſtantio THEODORAM Herculii Maximiani pri-
vignam abjecta uxore priori. Hoc tempore [5] CA- 3

RAUSIO

ANNA.

1 *Delmata Anulini Senatoris.*] Eutropius. *Delmatia oriundum, virum obſcuriſſime natum: adeo ut a pleriſque ſcribæ filius, a nonnullis Anulini ſenatoris libertinus fuiſſe credatur.*

SCHOTTUS.

2 *Anulini ſenatoris.*) *Amilini* libri aliquot. Mentio *Anulini* cujuſdam ſupra cap. 20. n. 6. cum Laterano Cilone & Baſſo, ut Imp. Severi amiciſſimi.

3 *Libertus.*) Eſt in Veronenſi.

ANNA.

4 *Annis viginti quinque.*] Imo *viginti* tantum & ſupra Victor ait celebrato magnifice imperii vigeſimo, imperium depoſuiſſe.

SCHOTTUS.

5 *Carauſio.*) *Charauſio* cum ſpiritu,

RAUSIO in Galliis, ACHILLEUS apud Ægy-
ptum, JULIANUS in Italia imperatores effecti, di-
4 verſo exitu periere. E quibus Julianus acto per co-
5 ſtas pugione, in ignem ſe abjecit. Diocletianus ve-
ro apud [6] Nicomediam ſponte imperiales faſces relin-
6 quens, [7] in propriis agris conſenuit. Qui dum ab
[8] Herculio atque Galerio ad recipiendum imperium
rogaretur, tamquam peſtem aliquam deteſtans, in
hunc modum reſpondit, Utinam Salonæ poſſetis vi-
ſere olera noſtris manibus [9] inſtituta, profecto num-
7 quam iſtud tentandum judicaretis. Vixit annos ſexa-
ginta octo, ex quibus [10] communi habitu prope no-
vem

ritu, ut & in MSS. quibus uſus ſum, omnibus.

VINETUS.

5 Apud alios rectus eſt *Carauſius.*

ANNA.

6 *Nicomediam.*) In Bithynia e regione Propontidis.

7 *In propriis agris.*) *In villa quæ haud procul a Salonis eſt.* Eutropius. *Salonæ* autem vel *Salona* in Delmatia.

8 *Herculio.*) At conſtat *Herculium* eadem qua Diocletianum die, imperium depoſuiſſe, ita ut in Salonas unus, alter in Lucaniam concederet. Sed hæc aliquanto poſt facta ſunt, Maxentio *Herculii* filio Imperatore creato per prætorianorum tumultum, quapropter imperium reſumpſit *Herculius*, Diocletianumque per literas adhortatus eſt ipſe etiam depoſitam reſumeret poteſtatem, quas Diocletianus irritas habuit. Vide Eutrop. initio lib. x. & Zoſim. lib. II.

SCHOTTUS.

9 *Inſtituta.*) Legi etiam poſſit *inſita*, ſi libri MSS. faverent. Cicero Catone dixit *dimenſa atque deſcripta*, de arboribus, quod e Xenophontis Oeconomico καταμετρήσαντός σοι καὶ διατάξαντος converſum apparet.

10 *Communi habitu.*] Pro privatus, ut ad Victorem monui.

11 *Ve-*

vem egit. Morte conſumptus eſt, ut ſatis patuit, per 8
formidinem [11] voluntaria. Quippe cum a Conſtantino atque Licinio vocatus ad feſta nuptiarum, per ſenectam, quo minus intereſſe valeret, excuſaviſſet, reſcriptis minacibus acceptis, quibus increpabatur Maxentio faviſſe, ac Maximino favere, ſuſpectans necem dedecoroſam, venenum dicitur hauſiſſe.

11 *Voluntaria.*) *Voluntariam* Pithœi ſcriptus liber & Veronenſis.

CAPUT XL.

ARGUMENTUM.

Auguſti appellantur Conſtantius & Armentarius: Cæſares fiunt Severus, Maximinus & Conſtantinus: Imperatores creantur Maxentius, Licinius, Alexander & Valens.

HIS DIEBUS CONSTANTIUS Conſtantini I
pater, atque ARMENTARIUS Cæſares, Auguſti appellantur, creatis Cæſaribus, SEVERO per Ita-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

Italiam, MAXIMINO Galerii [1] ſororis filio per orientem: eodemque tempore CONSTANTINUS
2 Cæſar efficitur. MAXENTIUS imperator in villa ſex millibus ab urbe diſcreta, [2] itinere Lavicano: de-

hinc LICINIUS Auguſtus efficitur: parique modo ALEXANDER apud Carthaginem imperator fit: ſimilique modo VALENS imperator creatur, quorum exitus iſte fuit.

3 SEVERUS ab Herculio Maximiano Romæ [3] ad tres tabernas exſtinguitur: funuſque ejus Gallieni ſepulcro infertur: quod [4] ab Urbe abeſt per Appiam
4 millibus novem. GALERIUS MAXIMIANUS,
5 conſumptis genitalibus defecit. MAXIMIANUS HER-

ANNA.

1 *Sororis filio.*) Μαξιμῖνον ἀδελφῆς ὄντα παῖδα τοῦ Γαλλερίου. *Maximinum Gallerii ſororis filium.* Zoſimus.

2 *Itinere Lavicano.*) Via *Lavicana* intra Eſquilinum & Cœlium ad *Lavicorum* opidum ducebat, & ad Latinam viam terminabatur.

VINETUS.

2 Illam per *b* viam *Labicanam* appellatam reperies.

SCHOTTUS.

3 *Ad tres tabernas.*) Ita repoſui ex MSS. & Veronenſi optimo. *Roma intra tabernas* Baſilienſis uterque, quod aut numeris obſcure ſcriptum reperiſſent III. vel quod hæſitarent, ad utras, decem ne an *tres tabernas* accidiſſet. Romæ in ſexta regione a P. Victore x. *tabernæ* collocantur. *Tres tabernæ* a Sex, Rufo in regione Exquilina cum collegio Viminali, & x. *tabernæ* in regione Alta ſemita in libellis, de regionibus urbis Romæ.

ANNA.

3 Et ſupra Victor ait Ravennæ obiiſſe. *Tres Tabernæ* locus dicebatur circa Romam in via Appia.

SCHOTTUS.

4 *Ab Urbe.*) Scripti libri *ex Urbe.*

HERCULIUS a Conſtantino apud Maſſiliam obſeſ-
ſus, deinde captus, [5] pœnas mortis genere poſtremo,
[6] fractis laqueo cervicibus luit. ALEXANDER [7] a 6
Conſtantini exercitu jugulatur. MAXENTIUS dum 7
adverſus Conſtantinum [8] congreditur, paullo ſuperius
a ponte [9] Milvio, in pontem navigiis compoſitum
ab latere ingredi feſtinans, [10] lapſu equi in profun-
dum demerſus eſt: voratumque limo, pondere tho-
racis, corpus vix repertum. [11] MAXIMINUS a- 8
pud Tarſum [12] morte ſimplici periit. [13] VALENS 9
a Licinio morte multatur. Fuerunt autem morum hu-
juſmodi. AURELIUS MAXIMIANUS cognomen- 10
to HERCULIUS ferus natura, ardens libidine, con-
ſiliis ſtolidus, ortu agreſti, Pannonioque. Nam etiam
nunc haud longe Sirmio, eminet locus palatio ibidem
conſtructo, ubi parentes ejus exercebant opera mer-
cenaria. Ætate interiit ſexagenarius, [14] annorum vi- 11
ginti imperator. Genuit ex Eutropia Syra muliere 12
Maxentium, & Fauſtam conjugem Conſtantini: cu-
jus patri Conſtantio tradiderat Theodoram privignam.
Sed Maxentium [15] ſuppoſitum ferunt arte muliebri, 13
tenere

5 *Pœnas luit.*) Iidem ſcripti libri *pœnas dedit.*

ANNA.

6 *Fractis laqueo cervicibus.*) Idem Eutropius: at Zoſimus ait *morbo apud Tarſum extinctum.*

7 *A Conſtantini exercitu jugulatur.*) *Suffocatum* dicit Zoſimus.

SCHOTTUS.

8 *Congreditur.*) MSS. *egreditur,*

9 *Milvio.*) *Molvius* in noſtris MSS. in Salluſtii aliiſque *Mulvius.*

ANNA.

10 *Lapſu equi.*) *Ruina pontis.* Zoſimus. Vide in Cæſaribus.

SCHOTTUS.

11 *Maximinus.*) *Maximianus* quidam libri male impreſſerunt.

ANNA.

12 *Morte ſimplici.*) *Fuſus fugatuſque a Licinio apud Tarſum periit.* Supra Victor.

13 *Valens.*) Zoſimus ſcribit ita inter Conſtantinum & Licinium fœdus initum, ut *Valens* e medio tolleretur.

14 *Annorum viginti Imperator.*) Alii ajunt regnaſſe annis XVIII.

GRUTERUS.

15 *Suppoſitum ferunt arte muliebri, tenere mariti animum laborantis auſpicio praviſſimi cœpti a puero.*) Videtur illud *muliebri* mutandum in *mulieris*, uti conjungatur voci *laborantis.* vult enim ideo ſuppoſitum partum, uti retineretur animus mariti. Quintilianus Declamatione I. *Alius diceret, maritum & uxorem, niſi liberis initiarentur, non fortiſſimis corporum vinculis inhærere.* conſulatur Euripidis Medea verſu 490. Senecæ Hercules Oetæus, verſu 407.

16 *Tra-*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

tenere mariti animum laborantis auſpicio [16] praviſſimi
14 cœpti a puero. [17] Is Maximianus carus nulli umquam
15 fuit, ne patri, aut [18] ſocero quidem Galerio. GALERIUS autem fuit (licet inculta agreſtique juſtitia) [19] ſatis laudabilis, pulcer corpore, eximius & felix bellator, ortus parentibus agrariis, paſtor armentorum: unde ei cognomen ARMENTARIUS fuit.
16 Ortus [20] Dacia Ripenſi, ibique ſepultus eſt: quem locum [21] Romulianum ex vocabulo Romulæ matris
17 appellarat. Is inſolenter affirmare auſus eſt, matrem more Olympiadis Alexandri Magni creatricis, com-
18 preſſam dracone ſemet concepiſſe. GALERIUS MAXIMINUS ſorore Armentarii progenitus, veroque nomine ante imperium [22] DAZA dictus, Cæſar quadriennio, dehinc per orientem Auguſtus triennio fuit: ortu quidem atque inſtituto paſtorali, verum ſapientiſſimi cujuſque, ac literatorum cultor, ingenio
19 quieto, vini avidior. Quo ebrius, quædam corrupta mente aſpera jubebat: [23] qui cum pigeret factum, differri, quæ præcepiſſet, in tempus ſobrium, ac matutinum

SCHOTTUS.

16 *Praviſſimi cœpti.*] *Gratiſſimi cœpti* Auguſtanus codex. MSS. omnes *gratiſſimi partus cœpti a puero*, quomodo & Veronenſis.

ANNA.

17 *Is Maximianus.*] Miror hunc errorem hic tamdiu hæſiſſe. Lege *Maxentius.*

SCHOTTUS.

18 *Socero.*] *Socio* perperam pro *ſocero*, ſcripſerant.

ANNA.

19 *Satis laudabilis.*] Eutropius. *Galerius vir & probe moratus, & egregius in re militari.*

20 *Dacia Ripenſi.*] Sic dicta quia ad Danubii *ripam* ſita ad diſtinctionem Daciæ Mediterraneæ. *Dacia ripenſis* Mœſiam primam & Mœſiam ſecundam diſterminat.

SCHOTTUS.

21 *Romulianum ex vocabulo.*] Vulgati omnes *Romulianum etiam vocabulo.* MSS. & Veronenſis. *Romulianum ex vocabulo.*

VINETUS.

21 *Romulianam*, prima declinatione, vetus codex.

22 *Daza dictus.*] Sic *Daza* alia ex noſtris exemplaribus, alia *Dara*, alia *Daca.*

SCHOTTUS.

23 *Qui cum pigeret facti, differri quæ præcepit.*] Sic editi libri. *Quod cum pigeret* & mox *cepiſſet* pro *præcepiſſet* MSS. duo. Veronenſis vero *Quod cum pigeret, factumque differri præcepiſſet in tempus.* Gemina ſunt quæ de Trajano refert Victor ipſe: *Vinolentiam*, inquit, *quo vitio, uti Nerva, angebatur, prudentia molliverat, curari vetans juſſa poſt longiores epulas.* Nec diſſimilia de Alexandro Magno referunt interfecto

tinum ſtatuit. [24] Alexander fuit Phryx origine, ingenio timidus, inferior adverſus laborem vitio [25] ſenectæ. 20

terfecto Clito: qui & Jove Ammone natum ſe putabat.

ANNA.

24 *Alexander fuit Phryx origine.*] Zoſimus ad verbum fere. Ἀλεξάνδρῳ Φρυγί τε ὄντι τὸ γένος, καὶ δειλῷ, καὶ ἀτόλμῳ καὶ πρὸς πάντα πόνον ὀκνοῦντι καὶ εἰσέτι γεγηρακότι. Id eſt, *Alexandro, qui natione Phryx erat, & timidus, & formidoloſus, & ad omnem laborem ſuſcipiendum piger, & inſuper ætate provectus.*

SCHOTTUS.

25 *Senectæ.*] *Ætatis* amplius eſt in MSS.

CAPUT XLI.

ARGUMENTUM.

Omnibus abſumptis imperii jura retinent Conſtantinus & Licinius, Cæſares fiunt Criſpus, Conſtantinus & Licinianus, pace rupta fugam petit & jugulatur Licinius, Cæſares fiunt Conſtantini liberi & Delmatius, morbo conſumitur Conſtantinus, necatur Delmatius, imperii partes ſibi ſumunt Conſtantinus, Conſtantius & Conſtans, interficiuntur Conſtantius & Conſtans, & imperium corripit Vetranio.

His omnibus abſumptis, imperii jura penes Conſtantinum & Licinium devenere. 1

CONSTANTINUS [1] Conſtantii imperatoris & Helenæ filius, imperavit [2] annos triginta. Hic dum juvenculus 2

SCHOTTUS.

1 *Conſtantii imperatoris.*] In MSS. *Conſtantis*, non recte.

ANNA.

2 *Annos triginta.*] Vide quæ infra dicta ſunt.

VINETUS.

3 *Publica jumenta.*] Equos *publicos* curſui deputatos; ſicut idem, ut

venculus a Galerio in urbe Roma religionis ſpecie obſes teneretur, fugam arripiens, atque ad fruſtrandos inſequentes, [3] publica jumenta, [4] quaqua iter ageret, interficiens, ad patrem in Britanniam pervenit: & forte eiſdem diebus ibidem Conſtantium parentem
3 [5] fata ultima perurgebant. Quo mortuo, cunctis qui aderant annitentibus, ſed præcipue [6] Eroco Alamannorum Rege, auxilii gratia Conſtantium comitato, imperium capit.
4 Hic ſororem ſuam Conſtantiam Licinio [7] Mediolanum accito conjungit: [8] filiumque ſuum CRISPUM nomine, ex Minervina concubina ſuſceptum, [9] item Conſtantinum, iiſdem diebus natum opido Arelatenſi, [10] Licinianumque Licinii filium,

5 menſium fere viginti, Cæſares effecit. Verum enimvero

ut

ut puto, Conſtantinus loquitur in titulo. De *curſu publico*: qui eſt quinquageſimus primus libri duodecimi codicis Juſtiniani: & quos appellare *diſpoſitos equos* videtur Titus Livius libro triceſimo ſeptimo.

SCHOTTUS.

4 *Quaqua iter ageret.*] Cujacii, Pithœi, & Veronenſis codex *quaqua iter egerat interfecit, & ad patrem in Britanniam ſitum pervenit.* Floriacenſis *quibus iter egerat.* Hæc a Victore deſumpta, ſi qui forte comparare velit.

5 *Fata ultima perurgebant.*] Idem Victor *vitæ ultima agebant* legit.

6 *Erocus.*] *Crocus* Alemannorum Rex in MSS. appellatur.

7 *Mediolanum.*] Perpetuo *Mediolanium* ſex ſyllabis ſcriptum reperi.

ANNA.

8 *Filiumque ſuum Criſpum nomine.*] Zoſimus. Κωνσταντῖνος μὲν καθίστησι Καίσαρα Κρίσπον ἐκ παλλακῆς αὐτῷ γεγονότα, Μινερβίνης ὄνομα, ἤδη νεανίαν ὄντα, καὶ Κωνσταντῖνον, οὐ πρὸ πολλῶν ἡμερῶν ἐν Αρελάτῳ τεχθέντα, ἀναδείκνυται δὲ σὺν αὐ-

ut IMPERIA DIFFICILE CONCORDIAM CU-
STODIUNT, [11] diſſidium inter Licinium Conſtanti-
numque exoritur: primumque [12] apud Cibalas juxta pa-
ludem [13] Hiulcam nomine, Conſtantino nocte caſtra Li-
cinii irrumpente, Licinius fugam petiit: [14] Byzantium-
que fuga volucri pervenit. Ibi MARTINIANUM 6
[15] officiorum magiſtrum Cæſarem creat. Dehinc Con- 7
ſtantinus acie potior apud Bithyniam adegit Licinium
pacta ſalute indumentum regium offerre per uxorem.
Inde Theſſalonicam miſſum, paullo poſt eum Mar-
tinianumque jugulari jubet. Hic Licinius annum do- 8
minationis fere [16] poſt quintumdecimum, vitæ pro-
xime

τοῖς Καίσαρ καὶ ὁ Λικιννίου παῖς Λικινιανὸς, εἰς εἰκοστὸν προελθὼν μῆκος τῆς ἡλικίας. Iſt eſt, *Conſtantinus Cæſarem dicit Criſpum ex concubina Minervina nomine natum, jam adoleſcentem; item Conſtantinum ante non multos dies in Arelatenſi opido natum. Cum iiſdem Cæſar deſignatus Licinii filius Licinianus qui jam vigeſimum tantum ætatis diem attigerat.* Male interpres. *Qui jam ætatis annum vigeſimum ingreſſus erat.*

SCHOTTUS.

9 *Item.*] In MSS. *idem* pro *item.*

10 *Liciniumque.*] Corrupte Gryphius, pro *Licinianumque.*

11 *Diſſidium.*] *Diſcidium* diſertim MSS. de cujus vocis elegantia Gabriel Faërnus ad Terentium. Veronenſis *diſcordia* excuſum habet, ut *concordiæ* altera ex parte reſpondeat. Auguſtanus liber ſupra. *Difficile cum concordia cuſtodiuntur*: non male.

ANNA.

11 Melius in MSS. *diſcidium* quod diſtractionem & divortium aliquando ſignificat, a *diſcindendo*, id eſt *dirimendo.* Ut *excidium* ab *excindendo.* *Diſſidium* vero diſſenſionem a *diſſidendo*, illud corporis, hoc animi. Terent Andr. act. IV. ſc. II.

Valeant qui inter nos diſcidium volunt.

Ubi male quædam editiones habent *diſſidium.*

12 *Apud Cibalas.*] Cibalæ vel Cibalis Urbs in Pannonia, non longe a Sirmio ibi *palus Hiulca.* Vide Zoſimum qui locum deſcribit.

VINETUS.

13 *Hiulcam nomine.*] *Vulcam*, vetus exemplar.

ANNA.

14 *Byzantiumque.*] Hic hiſtoriam conturbat Epitomiſta. Nam poſt pugnam ad Cibalas iterum in Thracia pugna commiſſa poſtquam pax inter Imperatores facta, qua poſt ſeptennium dirempta, ad Urbem Hadrianopolin in Thracia pugnatum, quo prælio victus Licinius *Byzantium* fugit; unde a Conſtantino fugatus Chalcedona petiit, ibique ſibi adjunctum ſocium Martinianum Cæſarem dicit. Inde ad Nicomediam fuga elapſus ibique obſeſſus Conſtantino ſupplex factus eſt, eumque adlata purpura Imperatorem ac dominum vocavit. Conſtantinus ibidem Martinianum ſatellitibus occidendum tradidit. Et Licinium Theſſalonicam ablegavit, eique paullo poſt laqueo vitam ademit.

15 *Officiorum magiſtrum.*] Hoc eſt, Palatinorum ordinum ducem. Jam ſupra.

SCHOTTUS.

16 *Poſt quintumdecimum*] *Quartum decimum* Veronenſis & MSS.

ANNA.

16 Licinius Imperator factus an. U. 1062.

xime ſexageſimum, [17] occiditur. avaritiæ cupidine
omnium peſſimus, neque alienus a luxu [18] venerio,
aſper admodum, haud mediocriter impatiens: infe-
ſtus literis: quas per inſcitiam immodicam, virus ac
peſtem publicam nominabat, præcipue forenſem in-
9 duſtriam. [19] Agraribus plane, ac ruſticantibus, [20] quia
ab eo genere ortus altuſque erat, ſatis utilis: ac mi-
10 litiæ cuſtos ad veterum inſtituta ſeveriſſimus. SPA-
DONUM & AULICORUM omnium vehemens do-
mitor, [21] tineas ſoriceſque palatii eos appellans.
11 At Conſtantinus obtento totius [22] Romani imperii,
mira bellorum felicitate, regimine, [23] Fauſta conjuge,
ut putant, ſuggerente, Criſpum filium necari jubet.
12 Dehinc [24] uxorem Fauſtam in balneas ardentes con-
jectam interemit, cum eum mater Helena dolore ni-
13 mio nepotis increparet. [25] Fuit vero ultra quam æ-
ſtimari poteſt, laudis avidus. Hic Trajanum [26] her-
bam

U. 1062. poſt C. N. 310. dignitatem amiſit an. U. 1076. poſt C. 324. occiſus vero ſequenti anno.

SCHOTTUS.

17 *Occiditur.*] Veronenſis & MSS. *occidit* pro *occiditur.*

18 *Venerio.*] Per jota, ut *æthe-rio*: quod antiquarii jam pridem ex MSS. & lapidibus literatis monuerunt. Auguſtanus tamen codex *luxu ventris* præfert.

GRUTERUS.

19 *Agraribus plane ac ruſticantibus.*] Sic quoque MSS. non *agrariis*, uti ſubſtitutum in Frobenio editione, quod offenderentur voce altera.

SCHOTTUS.

19 Horrida vox & agreſtis, qua offenſus Frobenius, *Agrariis* impreſſit.

ANNA.

19 *Agrariis* Editiones: at MSS. *agraribus* quod magis placet, ob vocis ruſticitatem.

SCHOTTUS.

20 *Quia...... ortus altusque erat.*] Veronenſis *quod ab eo genere ortus auctuſque erat*, pro *altuſque.* Pithœi codex *alituſque.*

ANNA.

21 *Tineas, ſoriceſque.*] Quod omnia corrodunt, fœdant.

SCHOTTUS.

22 *Romani imperii.*] Tò *imperii* afuit a Cujacii & Pithœi libris. Floriacenſis *Romaniæ miræ felicitate* ſcripſit.

23 *Fauſta conjuge ſuggerente.*] Apollinaris lib. v. epiſt. 8. *Non figuratius Conſtantini domum vitamque videtur vel pupugiſſe verſu gemello Conſul Ablavius vel momordiſſe diſticho tali clam Palatinis foribus appenſo.*

Saturni aurea ſæcla quis requirat?
Sunt hæc gemmea ſed Neroniana.

Quia ſcilicet prædictus Auguſtus iiſdem fere temporibus exſtinxerat conjugem Fauſtam calore balnei; filium Criſpum frigore veneni.

ANNA.

24 *Uxorem ſuam Fauſtam.*] Vide Zoſimum.

SCHOTTUS.

25 *Fuit vero.*] Editio Veronenſis ad matrem refert: *Fuit vero mater ultra laudis avida.*

bam parietariam ob titulos [27] multos ædibus inſcriptos, appellare, ſolitus erat. Hic pontem in Danubio conſtruxit. Habitum regium gemmis, & caput exornans 14
perpetuo diademate. [28] Commodiſſimus tamen rebus multis fuit: CALUMNIAS ſedare legibus ſeveriſſimis: nutrire artes bonas, præcipue [29] STUDIA LITERARUM: legere ipſe, ſcribere, meditari, audire legationes, & querimonias [30] provinciarum. Cum- 15
que liberis filioque fratris Delmatio, Cæſaribus confirmatis, [31] tres & ſexaginta annos vixiſſet, ex quibus dimidios ita, ut [32] tredecim ſolus imperaret, morbo conſumptus eſt. Irriſor potius quam blandus. Unde 16
proverbio vulgari, [33] Trachala [34] decem annis præſtantiſſimus, duodecim ſequentibus latro, decem noviſſimis pupillus, ob profuſiones immodicas nominatus. Cor- 17
pus ſepultum in Byzantio, Conſtantinopoli dicta. Quo 18
mortuo, Delmatius militum vi necatur. Ita ad 19
tres orbis Romani dominatio redacta eſt, [35] Conſtantinum, & Conſtantium, ac Conſtantem filios Conſtantini.

ANNA.

26 *Herbam parietariam.*] Quod ut herba iſta *parietibus* adhæret, ſic Trajani nomen ubique in ædibus inſcriptum viſeretur. Vide Ammianum lib. XXVII.

VINETUS.

26 *Parietariam.*] *Parietinam*, liber Caſſiani.

SCHOTTUS.

27 *Multos ædibus.*] Veronenſis *multis ædibus.*

ANNA.

28 *Commodiſſimus.*] Appellatio fauſta, ut contra *incommodus*, atrox, dirus, ubi de malo principe.

SCHOTTUS.

29 *Studia literarum.*] *Studia* deeſt in Veronenſi.

30 *Provinciarum.*] Veronenſis *pronunciare* pro *provinciarum* legit: non placet.

ANNA.

31 *Tres & ſexaginta annos.*] Sed vixit annos 66.

32 *Tredecim ſolus.*] Imo duodecim tantum.

VINETUS.

33 *Tracala decem.*] In aliquibus exemplaribus aſpirat mediam ſyllabam *Trachala*, ſicut apud Feſtum *Trachali.*

ANNA.

33 Notavit Feſtus *Trachalos* dici Ariminenſes maritimos homines, Conſtantinus igitur decem annis, *Trachalus* ſive *Trachala* præſtantiſſimus dictus quod irriſor eſſet, ſed minime blandus: notum enim maritimos homines irriſores eſſe, &c. nihil aliud video.

VINETUS.

34 *Decem* autem anni, & *duodecim*, & *decem* videntur eſſe triginta duo anni hujus imperii: qui triginta ſolum ſupra numerati ſunt. Sed hic variant & auctores & exemplaria, ſicut monuimus in commentario Eutropii.

SCHOTTUS.

35 *Conſtantinum &c.*] Auferendi caſu

20 ſtantini. Hi ſinguli has partes regendas habuerunt: [36] CONSTANTINUS junior cuncta trans Alpes: CONSTANTIUS a freto Propontidis, Aſiam atque Orientem: CONSTANS Illyricum, Italiamque, & Africam, [37] Delmatiam, Thraciam, Macedoniamque, & Achajam: [38] ANIBALIANUS Delmatii Cæſaris conſanguineus, Armeniam, nationeſque circumſocias.

21 Interim [39] ob Italiæ, Africæque jus diſſentire ſtatim Conſtantinus & Conſtans [40] [cœperunt.] Conſtantinus

caſu MSS. & vulgati aliquot, *ita ad tres redacta dominatio eſt orbis Romani: Conſtantino & Conſtantio ac Conſtante filiis:* quam recte ipſi viderint:

ANNA.

36 *Conſtantinus junior cuncta trans Alpes.*] Mendum turpe: Lege Conſtantinus *ſenior.* Zoſimus. Κωνςαντῖνος μὲν πρεσβύτερος ἅμα τῷ νεωτάτῳ Κώνςαντι τὰ ὑπὲρ τὰς Ἄλπεις ἅπαντα, καὶ τὴν Ἰταλίαν καὶ Ἰλλυρίδα πρὸς τούτοις ἔλαχεν ἔχειν. ἔτι δὲ τὰ περὶ τὸν Εὔξεινον Πόντον, καὶ τὴν ὑπὸ Καρχηδόνα λιβύην. Κωνςαντίῳ δὲ τὰ περὶ τὴν Ἀσίαν, καὶ τὴν ἑῴαν, καὶ Αἴγυπτον ἐπετέτραπτο. Id eſt, *Conſtantinus quidem natu maximus cum minimo natu Conſtante, omnia trans Alpes ſita, & Italiam & Illyricum ſortitus eſt. Præterea Ponto Euxino finitima, & Africæ omnia ad Carthaginem uſque Conſtantio datum eſt quidquid eſſet in Aſia, & Oriente & Ægypto.* Unde vides Zoſimum ab Epitomiſta tranſcriptum.

SCHOTTUS.

37 *Delmatiam, Thraciam.*] MSS. *Delmatius* Trachiam, ut & Veronenſis.

ANNA.

38 *Anibalianus.*] Ἀναβαλλιανὸς vocatur Zoſimo.

VINETUS.

38 Scribitur & *Anibalianus* neutra geminata conſonante: habetque A pro I alicubi in ſecunda ſyllaba nomen hoc.

ANNA.

39 *Ob Italiæ Africæque jus.*] Zoſimus. Κωνςαντίνῳ δὲ καὶ Κώνςαντι περὶ τῆς ὑπὸ Καρχηδόνα Λιβύης καὶ Ἰταλίας γενομένης ἀμφισβητήσεως, &c. Id eſt, *Cæterum controverſia mota inter Conſtantinum & Conſtantem de pertinente ad Carthaginem Africa deque Italia.*

SCHOTTUS.

40 *Cœperunt.*] Supereſt ex MSS. & Veronenſi.

41 *Du-*

ſtantinus latrocinii ſpecie dum incautus, fœdeque temulentus in aliena irruit, obtruncatus eſt, projectuſque in fluvium, cui nomen Alſa eſt, non longe ab
Aquileia. Conſtans vero venandi cupidine [41] [ductus] 22
dum per ſilvas ſaltuſque erraret, conſpiravere aliquanti [42] militares in ejus necem, auctoribus [43] Chreſtio [44] & Marcellino, ſimulque Magnentio: qui ubi patrandi negotii dies placuit, Marcellinus [45] natalem filii ſimulans, pleroſque ad cœnam rogat. Itaque in multam noctem convivio celebrato, MAGNENTIUS [46] quaſi ad ventris [47] ſecreta ſecedens, [48] habitum venerabilem

41 *Ductus.*] Supereſt ex MSS. & Veronenſi.

ANNA.

42 *Militares.*] Pro *milites* jam ſæpius.

43 *Chreſtio.*] Hujus *Chreſtii* non meminit Zoſimus. Sed Marcellini, quem ærarii præfectum dicit, & Magnentii.

VINETUS.

44 *Et Marcellino.*] Pro tetraſyllabo triſyllabus eſt *Marcellus* hic in antiquo libro.

ANNA.

45 *Natalem filii ſimulans.*] Zoſimus. Γενέθλιον ἔξειν ἡμέραν οἰκείου παιδὸς ὁ Μαρκελλῖνος εἰπὼν, ἐκάλει πρὸς ἑστίασιν ἄλλους τε πολλοὺς ἐξέχοντας τοῦ στρατοπέδου, καὶ Μαγνέντιον σὺν αὐτοῖς, &c. *Marcellinus natalem filii ſe celebraturum dicens cum alios multos in caſtris dignitate præſtantes, tum Magnentium invitabat.*

46 *Quaſi ad ventris.*] Zoſimus. Μαγνέντιος διά τι δῆθεν τῶν ἀναγκαίων διαναστὰς ἐκ τοῦ δείπνου. *Magnentius, quaſi rei neceſſariæ cauſa de menſa ſurgens*, &c. reliqua vide.

SCHOTTUS.

47 *Secreta,*] *Solita* melius iidem. Supra *officia naturalia* vocavit cap. 21. 6.

ANNA.

48 *Habitum venerabilem.*] Βασιλικὴν στολήν. *Regiam ſtolam.* Zoſimus.

49 *Apud*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

23 lem capit. Ea re cognita, Conſtans fugere conatus, [49] apud Helenam opidum Pyrenæo proximum, a Gaiſone cum lectiſſimis miſſo interficitur anno tertiodecimo Auguſtæ dominationis (nam Cæſar triennio fue-
24 rat) [50] ævi ſeptimo viceſimoque. Hic fuit debilis pedibus manibuſque, articulorum dolore: fortunatus cæli temperie, fructuum proventu, nulla a Barbaris formidine: quæ profecto majora [51] fierent, ſi provinciarum rectores non pretio, ſed judicio provexiſſet.
25 Hujus morte cognita, [52] VETRANIO magiſter militum imperium in Pannonia apud [53] Murſiam corripuit: quem Conſtantius non poſt multos dies regno exuit, [54] grandævæ ætati non vitam modo, ſed etiam voluptarium otium concedens. Fuit autem prope ad ſtultitiam ſimpliciſſimus.

49 *Apud Helenam.*] Retinet nomen, nam ab Hiſpanis *Elna* dicitur.

50 *Ævi ſeptimo viceſimoque.*] Vixit annis fere XXIX.

SCHOTTUS.

51 *Fierent.*] *Fuerint* pro *fierent* editi libri.

ANNA.

52 *Vetranio magiſter militum.*] Pannoniorum exercituum dux. Zoſimus.

53 *Murſiam.*] *Murſam* vocat Zoſimus. ad Dravum fluvium ſita eſt ſupra Sirmium.

SCHOTTUS.

53 *Murtium* alii.

54 *Grandævæ ætati.*] Alii *grandævo ætate.*

CAPUT XLII.

ARGUMENTUM.

Cæſares creantur Gallus & Decentius, Auguſti nomen rapit & opprimitur Nepotianus, apud Murſiam vincitur & latus transfodit Magnentius, laqueo vitam finit Decentius, occiditur Gallus, perimitur Silvanus, Cæſar fit, Chonodomarium & Badomarium Regès capit & Auguſtus pronuntiatur Claudius Julianus & febri interit Conſtantius.

1 CONSTANTIUS GALLUM fratrem patruelem Cæſarem pronuntiat, ſororem Conſtantinam illi
2 conjungens. MAGNENTIUS quoque DECENTIUM conſanguineum ſuum trans Alpes Cæſarem creavit.

creavit. His diebus Romæ [1] NEPOTIANUS Eutropiæ Conſtantini ſororis filius, hortantibus [2] perditis, Auguſti nomen rapit: quem [3] octavo die viceſimoque Magnentius oppreſſit. Hoc tempore Conſtantius cum Magnentio apud Murſiam dimicans vicit. [4] In quo bello [5] pæne numquam amplius Romanæ conſumptæ ſunt vires, totiuſque imperii fortunæ peſſumdatæ. Dehinc cum ſe Magnentius in Italiam recepiſſet, apud [6] Ticinum plures fudit; incautius, &, ut in victoria ſolet, audacius perſequentes. Nec multo poſt apud Lugdunum coanguſtatus, gladio occulte proviſo, ictum [7] pulſu parietis juvans, transfoſſo latere; ut erat vaſti corporis, vulnere, naribuſque & ore cruorem effundens; [8] menſe imperii quadrageſimo ſecundo,

3

4

5

6

ANNA.

1 *Nepotianus.*] Potentianum vocat Victor.

SCHOTTUS.

2 *Perditis.*] *Proditis* pro *perditis* Jacobi Cujacii ſcriptus liber.

ANNA.

3 *Octavo die, viceſimoque.*] *Triceſimo die triduo minus.* Supra Victor.

4 *In quo bello.*] Vide Zoſimum, qui fuſe.

SCHOTTUS.

5 *Pæne nuſquam.*] Ita MSS. Veronenſis *in quo bello, nuſquam amplius, Romanæ conſumptæ ſunt vires totiuſque. imperii fortunis peſſumdata.*

6 *Ticinum.*] Tres editi *Thicanum.*

7 *Pulſu parietis.*] Tres editi *pulſi parietis.*

ANNA.

8 *Menſe imperii quadrageſimo ſecundo.*] Ἔτη βασιλεύσας τρία, καὶ μῆνας ἔτι πρὸς τούτοις ἕξ. Zoſimus. *Quum regnaſſet annis tribus & menſibus præterea ſex.*

SCHOTTUS.

8 Veronenſis. *imperii quadrageſimo, ætatis prope quinque annoexſpiravit.*

ſecundo, ætatis anno prope quinquageſimo, exſpira-
7 vit. [9] Ortus parentibus [10] barbaris, qui Galliam in-
habitant. legendi ſtudio promptus, ſermonis acer, ani-
mi tumidi, & immodice timidus: artifex tamen ad
8 occultandam audaciæ ſpecie formidinem. Ejus morte
Decentius [11] laqueo faſciæ ad collum poſito, vitam fi-
9 nivit. Hoc tempore Gallus Cæſar a Conſtantio occi-
10 ditur. Imperavit [12] annos tres. SILVANUS impe-
rator effectus, die imperii viceſimo octavo perimitur.
11 Fuit ingenio blandiſſimus. Quamquam barbaro patre
genitus, tamen inſtitutione Romana ſatis cultus & pa-

12 tiens. CONSTANTIUS CLAUDIUM JULIA-
NUM, fratrem Galli, honore Cæſaris aſſumit, annos
natum

ſpiravit. Pithœanus codex, Floriacenſis & Cujacii, *ætatis prope quinquaginta annos exſpiravit.*

ANNA.

9 *Ortus parentibus qui Galliam inhabitant.*] Zoſimus. γένος μὲν ἕλκων ἀπὸ βαρβάρων, μετοικήσας δὲ εἰς Λετοὺς ἔθνος Γαλατικὸν, παιδείας τε τῆς Λατίνων μεταχών. ἐν μὲν τοῖς πλεονεκτήμασι τῆς τύχης θρασὺς, δειλὸς δὲ ἐν ταῖς περιστάσεσι. τὴν ἐνοῦσαν αὐτῷ φύσει κακοήθειαν κρύψαι δεινὸς, καὶ τοῖς ἀγνοοῦσι τὸν αὐτοῦ τρόπον εὐήθης εἶναι καὶ χρηστὸς νομιζόμενος. Id eſt, *originem generis a barbaris ducens. Sed qui tranſmigraverat apud Letos Galliæ populos, Literis Latinis ſatis eruditus. Audax fortuna proſpera, timidus adverſa, occultandæ pravitati natura inſitæ mirus artifex, iis etiam qui ejus ingenium ignorabant, ſimplex & bonus apparens.*

SCHOTTUS.

10 Τὸ *barbaris* omiſſum in libris typo notatis, ab iis fortaſſe qui *barbaros* ſe vocari moleſte ferrent.

11 *Laqueo.*] Rectius MSS. *laqueo faſcia compoſito*: quomodo & Veronenſis.

ANNA.

11 Cum Zoſimo conſentit vulgata lectio: βρόχῳ περιστρέψας τὸν τράχηλον, &c.

VINETUS.

12 *Annis quatuor.*] *Annos tres,*
anti-

natum [13] fere tres atque viginti. Iſte in [14] campis 13
Argentoratenſibus apud Gallias, cum paucis militibus,
infinitas hoſtium copias delevit. [15] Stabant acervi 14
montium ſimiles : fluebat cruor fluminum modo, ca-
ptus Rex nobilis [16] Chonodomarius : fuſi omnes optima-
tes : [17] redditus limes Romanæ poſſeſſionis : ac poſt-
modum cum Alamannis dimicans, potentiſſimum eo-
rum Regem [18] Badomarium cepit. Hic a militibus 15
Gallicanis Auguſtus pronuntiatur. Hunc Conſtantius 16
[19] urgere legationibus, ut in ſtatum [20] nomenque pri-
ſtinum

antiquus liber. Scribit in Chronicis Hieronymus, Gallum fuiſſe creatum Cæſarem, anno Chriſti trecenteſimo quinquageſimo ſeptimo, & interfectum trecenteſimo quinquageſimo nono.

SCHOTTUS.

12 MSS. & Veronenſis *annos* IIII. præferunt, ut editiones fere omnes : quæ lectio præterquam quod MSS. auctoritate nitatur, etiam Ammiano Marcellino extremo XIV. probatur. Non me fugit Vinetum lectionem mutaſſe.

ANNA.

13 *Fere tres atque viginti.*] Ex annalibus tamen conſtat tunc annos XXVI. natum fuiſſe.

SCHOTTUS.

14 *Campis Argentoratenſibus apud Gallias.*] Eos etiam in Gallia collocat Auſonius, Moſella:

Æquavit Latias ubi quondam Gallia Cannas.

Quod ſint citra Ellum fluvium, ubi terminatur *Gallia* Sequanica. Marcellinus : *Argentoratus barbaricis cladibus nota.*

ANNA.

14 *Apud Argentoratum Galliæ Urbem ingentes Alemannorum copiæ extinctæ ſunt.* Eutropius. *Argentoratum*, hodie *Strasbourg.*

SCHOTTUS.

15 *Stabant acervi.*] Ex Ammiano Marcellino lib. XVI. extremo. *Ceciderunt*, inquit, *in hac pugna Romani quidem* CCXLIII. *Rectoris vero quatuor : ex Alemannis ſex millia corporum ſunt inventa in campis conſtrata, & inæſtimabiles mortuorum acervi per undas fluminis ferebantur.*

VINETUS.

16 *Chonodomarius.*] *Nodomarius*, Caſſiani & Gryphii Lugdunenſis typographi exemplaria.

SCHOTTUS.

16 *Nodomarius* noſtri quoque MSS. Veronenſis & Auguſtanus codex : Marcellino *Gundomadus* eſt lib. XIIII.

ANNA.

17 *Redditus limes.*] Eutropius. *Submotique ultra Rhenum Germani, & finibus ſuis Romanum imperium reſtitutum.*

VINETUS.

18 *Badomarius.*] *Baldomarus* eſt in membraneo codice, quatuor tantum ſyllabis, ſed *l* inter *a* & *d* interjecta. Eundem Ammianus Marcellinus libro quartodecimo & viceſimo ſexto & alibi pentaſyllabum facit : ſed *Vadomarium* V pro B ſcribit.

SCHOTTUS.

19 *Urgere.*] *Urguere* ſcribunt MSS. ut infra 43. Sic dixit Auſonius ad Pontium Paulinum :

Occidui me ripa Tagi, me Punica lædit
Barcino : me bimaris juga ninguida Pirenæi.

ANNA.

20 *Nomenque priſtinum revertatur.*] Cæſaris.

21 *Ju-*

ſtinum revertatur. [21] Julianus mandatis mollioribus
refert ſe ſub nomine celſi imperii multo officioſius pa-
17 riturum. [22] Hinc Conſtantius magis magiſque ardens
dolore, atque, ut erat talium impatiens, in radicibus
Tauri montis [23] apud Mopſocrenen febri acerrima,
quam indignatio nimia vigiliis augebat, interiit anno
[24] ævi quarto & quadrageſimo, imperii nono atque
triceſimo, verum Auguſtus quarto viceſimoque: octo
ſolus, cum fratribus atque Magnentio ſedecim, quin-
18 decim Cæſar. [25] Felix bellis civilibus, externis lacry-
mabilis: mirus artifex in ſagittis: a cibo, vinoque &
ſomno [26] multum [in] temperans, patiens laboris, fa-
cundiæ cupidus: quam cum aſſequi tarditate ingenii
19 non poſſet, aliis invidebat. Spadonum, aulicorum-
que amori deditus, & uxorum: quibus contentus,
20 nulla libidine tranſverſa, aut injuſta polluebatur. Sed
ex conjugibus, quas plurimas ſortitus eſt, præcipue
Euſebiam dilexit, decoram quidem, verum per [27] A-
mantias, & Gorgonias, & alia [28] importuna [29] miniſteria
vexan-

SCHOTTUS.

21 *Julianus.*] Male qui hæc a ſuperioribus, ut alias ſæpe, titulo quodam diviſerunt, cohærent enim cum prioribus.

22 *Hunc.*] Veronenſis MSS. *Hinc* melius.

ANNA.

23 *Apud Mopſocrenem.*] *Mopſocrene*, Μοψωκρήνη Urbs in Cilicia ad radices montis Tauri, Latine *Mopſi fons*, a *Mopſo* Mantus filio. Unde & quibuſdam Μοψουεστία, *Mopſueſtia* dicitur, *Mopſi domus*. Ammianus lib. XXI. *Petiit per vias difficiles Mopſueſtiam Ciliciæ ultimam hac pertingentibus ſtationem, ſub Tauri montis radicibus poſitam.* Male opinor Roberti Stephani editio quæ *Myandam*, pro *Mopſueſtiam* repræſentat.

24 *Ævi quarto ac quadrageſimo.*] Natus enim an. U. 1069. poſt C. 317. mortuus vero an. U. 1113. poſt. C. 361. Cæſar dictus anno ætatis quinto.

SCHOTTUS.

24 Amm. Marcellinus, lib. XXI. imperii vitæque anno quadrageſimo & menſibus paucis exſtinctum ſcribit.

ANNA.

25 *Felix bellis civilibus.*] *Et cujus in civilibus magis quam in externis bellis ſit laudanda fortuna.* Eutropius.

SCHOTTUS.

26 *Multum intemperans.*] *Temperans* MSS. & Veronenſis & certe confirmatur ea lectio Ammiani hiſtorica narratione lib. XXI. Similem locum ſupra in Auguſto emendavi §. 21. *multum abſtinens.*

27 *Amantias.*] *Adamantias* MSS. & Veronenſis codex longe optimus.

ANNA.

28 *Importuna.*] *Importunus*, dira & atrox appellatio, qui neque quieſcit, neque alios ſinit quieſcere.

29 *Miniſteria.*] *Miniſteria* pro *miniſtris.*

vexantem famam viri contra, quam FEMINIS MODESTIORIBUS mos eſt: [30] quarum ſæpe præcepta maritos juvant. Namque ut cæteras omittam, Pompeja Plotina, incredibile dictu eſt, quanto auxerit 21
gloriam Trajani: cujus [31] procuratores cum provincias calumniis agitarent, adeo ut unus ex iis diceretur [32] locupletum quemque ita convenire: Quæ habes [33] [ad menſam?] alter, Unde habes? tertius, Pone quæ habes: illa conjugem corripuit: atque increpans, [34] quod laudis eſſet incurioſus; talem reddidit, ut poſtea [35] exactiones [36] improbans & deteſtans, [37] FISCUM LIENEM vocaret, [38] quod eo creſcente, artus reliqui tabeſcant.

C A-

SCHOTTUS.

30 *Quarum ſæpe.*] In eandem ſententiam Amm. Marcellinus initio lib. XIV. de Conſtantii credo uxore loquens, ſtimulos admovente: cum virum potius lenitate feminea ad veritatis humanitatiſque viam reducere, utilia ſuadendo deberet.

ANNA.

31 *Procuratores.*] Qui fiſcalium rerum *procurationem* gerebant, *procuratores* fiſci, *procuratores* Cæſaris dicti.

SCHOTTUS.

32 *Locupletum quemque.*] *Locupletiſſimum quemque* Veronenſis.

33 *Ad menſam.*] Non huc pertinent. Relegandæ igitur: abſunt enim in MSS. & Veronenſi, qui *quare habes? alter unde habes: tertius pone quod habes* præferunt.

ANNA.

33 Sed altera lectio ſtare poteſt. Vide J. F. Gronovium lib. IV. obſervat. cap. 24. in *menſis* enim pecuniæ reponebantur unde *menſarii*, & *menſularii* dicti.

GRUTERUS.

34 *Quod laudis eſſet incurioſus.*] Non male MSS. Schotti, & Veronenſis, *laudis ſuæ eſſet.*

SCHOTTUS.

35 *Exactiones.*] Vidi qui *auctiones* excuderant.

36 *Improbans &c.*] *Improbas deteſtans* Veronenſis & ſcripti libri.

GRUTERUS.

36 Longe melius. nec enim quævis exactio cives exhaurit, ſed nimia, ſed *improba.*

ANNA.

37 *Fiſcum lienem vocaret.*] Claudius Minos:

Humani quod ſplen eſt corporis, in populi re
Hoc Cæſar fiſcum dixerit eſſe ſuum:
Fiſco aucto, reliqui tabeſcunt corporis artus,
Fiſco aucto arguitur civica pauperies.

SCHOTTUS.

38 *Quod eo creſcente*] Sic *fiſco* diteſcente exhauritur Reſpublica. Aliam etiam cauſſam reperiſſe videor, quod quemadmodum ſpleneticis *lien* ſeditionem facit in præcordiis, utar enim Plautinis: ita & bella civilia ſeditioneſque ex *fiſci* incremento naſcuntur. Hinc cinctos *lienoſos* incedere utile eſſe dixit Ariſtoteles lib. III. De partibus animalium: quod atræ bilis *lien*, ut hepar ſanguinis ſit conceptaculum: hic in dextro, ille in ſiniſtro latere Plautus Caſina.

Perii, cor lienoſum opinor habeo, jamdudum ſalit:

De

De labore pectus tundit.......
Et Mercatore:
Perii, ſeditionem facit lien, occupat præcordia.
Rurſus Curcul.
Quaſi zona liene cinctus ambulo.
Mox,
Lien necat; renes dolent.
Et,
Lien directus eſt.
Pa. *ambula, id lieni optimum eſt.*

Laudata igitur non immerito vox Pertinacis Imperatoris. *Sanctius eſt,* inquit, *P. C. inopem Remp. obtinere, quam ad divitiarum cumulum per diſcriminum atque dedecorum veſtigia pervenire.* Plinius Junior in aureo illo Panegyrico de *fiſco* quædam. Non enim vacat, nec ſi vacaret, liberet, campum illum ingredi. Vidi, qui excuderant: *quod ea creſcente, artus reliqui tabeſcunt.*

CAPUT XLIII.

ARGUMENTUM.

In Perſas proficiſcitur, conto percutitur, & ſanguine vacuatus deficit philoſophus, Græcus, numina ſuperſtitioſè colens...... Julianus.

1 IGITUR Julianus redacta ad unum ſe orbis Romani curatione, gloriæ nimis cupidus, in Perſas pro-
2 ficiſcitur. Illic a transfuga quodam in inſidias deductus, cum eum hinc inde [1] Parthi urgerent, [2] e caſtris jam poſitis, arrepto tantum clypeo procurrit.
3 Cumque [3] inconſulto ardore nititur ordines [4] ad prælium componere, ab uno ex hoſtibus & quidem fu-
4 giente, [5] conto percutitur. Relatuſque in tabernaculum, rurſuſque ad hortandos ſuos egreſſus, paullatim ſanguine vacuatus, circa noctis fere medium defecit, præfatus, conſulto ſeſe de imperio nihil mandare, ne uti ſolet, in multitudine diſcrepantibus ſtudiis [6] amicorum, ex invidia reipublicæ, DISCOR-

ANNA.

1 *Parthi.*] Pro Perſæ.

SCHOTTUS.

2 *E caſtris jam poſitis.*] Veronenſis *urgerent, armis jam poſitis.*

3 *Inconſulto.*] In MS. uno *inſulto* pro *inconſulto.* Forte *inſulſo* repererat librarius. nihil tamen demuto.

4 *Ad prælium.*] In Veronenſi deficit.

ANNA.

5 *Conto percutitur.*] Sub dextera axilla Ammianus.

SCHOTTUS.

6 *Amicorum,* &c.] MSS. *amico ex invidia reipublicæ diſcordia.* Veronenſis apertius, *diſcrepantibus ſtudiis amico ex invidia reipublicæ diſcordiam exercitus periculum pararet.* Editi tres, *ex invidia reipublicæ diſcordia exercitus periculum pararet.* Factum

DIA EXERCITUS periculum pararet. Fuerat in 5
eo literarum ac negotiorum ingens ſcientia. [7] Æqua-
verat philoſophos, & Græcorum ſapientiſſimos. Uſu
promptior corporis, [8] quam validior quidem, [9] ſed
brevis fuit. Hæc minuebat quarundam rerum ne- 6
glectus modus. [10] Cupido laudis immodica: cultus 7
numinum ſuperſtitioſus: audax plus, quam IMPE-
RATOREM DECET: [11] cui ſalus propria, cum ſem-
per ad ſecuritatem omnium, [12] [tum] maxime in bel-
lo conſervanda eſt. Ita illum cupido gloriæ flagran- 8
tior pervicerat, ut neque terræmotu, neque pleriſque
præſagiis, quibus vetabatur petere Perſidem, [13] addu-
ctus ſit finem ponere ardori: [14] ac ne noctu quidem
viſus ingens globus [15] cœlo labi, [16] diem belli cautum
præſtiterit.

C A-

erat forte ex *rei p.* Reipubl. Hinc lectionum varietas, de qua eruditus lector arbitrabitur.

ANNA.

6 Editos ſequor. *Ne diſcrepantibus ſtudiis amicorum diſcordia exercitus ex invidia nata reipublicæ periculum pararet.*

7 *Æquaverat Philoſophos.*] *In quibuſdam Philoſopho propior.* Eutropius.

SCHOTTUS.

7 Veronenſis & MSS. *eo juverat*, ut cum præcedenti cohæreat. Baſilienſis duo *eo juvaverat* ediderunt.

8 *Quam validior.*] Mox pro *quam validior* ſcripti libri & Veronenſis *quo validus*, vulgati omnes *quam validus.*

ANNA.

9 *Sed brevis fuit.*] Neque enim totum triennium imperavit, quamvis alii aliter.

10 *Cupido laudis immodica.*] Gloriæ avidus ac per eam animi plerumque immodici.

SCHOTTUS.

11 *Cui ſalus propria.*] Amm. lib. XIX. *Nec enim abnuimus ſalutem legitimi principis propugnatoris bonorum & defenſoris, unde ſalus quæritur aliis conſociato ſtudio inveniri debere.*

12 *Tum maxime in bello.*] Mallem *in bello maxime conſervanda eſt*, abſque *tum*: ſic enim Veronenſis & MSS.

13 *Adductus.*] Auguſtanus codex *abductus.*

GRUTERUS.

14 *Ac ne noctu quidem viſus ingens globus cœlo labi.*] Rectius legas *igneus globus*, cum Sylburgio, adſtipulante Ammiano.

SCHOTTUS.

15 *Cœlo labi.*] *Cœlo labi ante* Veronenſis & Floriacenſis & ſcripti libri. *cœlo labiente* Cujacianus & Pithœanus. Unde Gryphius *cœlo labente*, Cæterum de expeditione in Perſas Juliani vide Sex. Rufum extremo Breviario, qui in duobus MSS. antiquiſſimis *Feſtus Dictator*, non *Sextus* appellatur: quod obiter monendum putavi.

ANNA.

16 *Diem belli.*] J. E. *per diem belli.* Sed malim *die belli.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

CAPUT XLIV.

ARGUMENTUM.

Menſes octo imperat, inſignis corpore. . . . . repente interit Jovianus.

1 JOVIANUS genitus patre Varroniano, [1] incola
agri [2] Singidonenſis provinciæ Pannoniæ [3] impe-
2 ravit menſes octo. Ejus patri, cum liberos crebros
amitteret, præceptum ſomnio eſt, eum, qui jam in-
ſtante uxoris partu edendus foret, [4] diceret Jovianum.
3 Hic fuit inſignis corpore, lætus ingenio, literarum
4 ſtudioſus. Hic [dum] a Perſide hieme aſpera media-
que Conſtantinopolim accelerans, [5] cruditate ſtoma-
chi,

SCHOTTUS.

1 *Incola agri.*] *Inſula* MSS. Pithœi; Danielis vero *in ſolo agri*, quo modo fere & Veronenſis.

ANNA.

2 *Singidonenſis.*] *Singidonum* Urbs Pannoniæ non procul a Sirmio.

SCHOTTUS.

2 *Danielis* MSS. *Sigindonenſis.*

ANNA.

3 *Imperavit menſes octo.*] *Deceßit imperii menſe ſeptimo.* Eutropius. factus eſt Imperator an. U. 1115. poſt C. 363. menſe Junio mortuus anno ſequenti menſe Februario.

SCHOTTUS.

4 *Diceret.*] Veronenſis *dicere* legit.

ANNA.

5 *Cruditate ſtomachi tectorio novi operis gravatus.*] Legendum putavi. *Cruditate ſtomachi, vel tectorio novi operis.* Eutropius. *Multi exanimatum opinantur nimia cruditate; inter cœnandum enim epulis indulſerat: alii odore cubiculi, quod ex recenti tectorio calcis, grave quieſcentibus erat: quidam nimietate prunarum quas gravi frigore adoleri multas juſſerat. Tectorium* dicitur cataplaſma quo parietes induuntur.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

chi, tectorio novi operis gravatus [eſſet] repente interiit, [6] annos gerens proxime quadraginta.

6 *Annos gerens proxime quadraginta.*] Eutropius. *Ætatis, ut qui plurimum ac minimum tradunt, tertio & trigeſimo anno.*

CAPUT XLV.

ARGUMENTUM.

Annos duodecim minus diebus centum imperat, Valentem in imperio ſocium adſciſcit, Gratianum Auguſtum creat, & decens vultu...... exſpirat Valentinianus ſenior, regnum invadens exſtinguitur Firmus, & Imperator creatur Valentinianus junior.

VALENTINIANUS [1] imperavit annos duode- 1
cim, minus diebus centum. Hujus pater Gra- 2
tianus mediocri ſtirpe ortus apud [2] Cibalas, Funarius
appellatus eſt, eo quod venalicium funem portanti
quinque milites nequirent extorquere. Eo merito 3
adſcitus in militiam, uſque ad præfecturæ prætorianæ
potentiam conſcendit: ob cujus apud milites commen-
dationem, Valentiniano imperium reſiſtenti [3] agge-
ritur. Hic Valentem conſanguineum ſuum ſibi ſo- 4
cium

ANNA.

1 *Imperavit.*] Electus eſt an. U. 1116. poſt C. 364. mortuus an. U. 1127. poſt C. 375.

2 *Cibalas.*] In Pannonia. Jam ſupra,

SCHOTTUS,

3 *Aggeritur.*] Puto legendum *gritur*, quod in omnibus MSS. & Veronenſi comparet.

4 *Ac*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

cium in imperio adſcivit: [4] ac demum Gratianum fi-
lium, necdum plene puberem, hortatu ſocrus & uxo-
5 ris Auguſtum creavit. Hic Valentinianus fuit vultu
decens, ſollers ingenio, animo gravis, ſermone cul-
tiſſimus. [5] Quamquam enim ad loquendum parcus,
ſeverus, [6] vehemens, [7] infeſtus tamen vitiis, maxi-
meque avaritiæ: cujus [8] punitor ipſe fuit acer: & in
iis quæ [9] memoraturus ſum, Hadriano proximus.
6 [10] Genera vetuſtiſſimorum meminiſſe, [11] nova arma
meditari: [12] fingere terra ſeu limo ſimulacra: prudenter
uti locis, temporibus, [13] ſermonibus: atque, ut breviter
concludam, [14] ſi ei infidis hominibus, quibus ſeſe qua-
ſi fidiſſimis prudentiſſimiſque dederat, carere, aut pro-
batis, eruditiſque monitoribus uti licuiſſet, perfectus
haud

ANNA.

4 *Ac demum Gratianum filium.*] Quem Auguſtum proclamavit anno quarto imperii.

SCHOTTUS.

5 *Quamquam enim.*] *Quamquam eſſet* Veronenſis MSS. *hæſit* pro *eſſet*.

6 Tò *Vehemens.*] Deſideratur in MSS.

7 *Infectus vitiis.*] Pithœi, Cujacii, MSS. & Veronenſis. non placet.

8 *Cupitor.*] Pro *punitor* non placet.

9 *Memoraturus ſum.*] *Memoratus ſum* ſcripti libri vulgati: lectionem ut caſtiorem præfero.

ANNA.

10 *Genera vetuſtiſſimorum meminiſſe.*] Tamen nil tale de Hadriano me legiſſe memini. Sed hic tantum memoria Hadriano proximum fuiſſe Valentinianum dicit Epitomiſta. Nam ſupra de Hadriano: *Memor ſupra quam cuiquam credibile eſt, locos, negotia, milites abſentes quoque nominibus recenſere.*

SCHOTTUS.

10 *Pingere venuſtiſſime, meminiſſe.*] ex Veronenſi & MSS. Floriacenſis tamen *vetuſtiſſime*. Editi libri *genera vetuſtiſſimorum meminiſſe* excuderunt, forte quod arma ſequerentur, quæ, ut conjicio, ad gentilitia inſignia homines curioſi (qui nihil præter fumoſas imagines alienaſque virtutes admirantur) retulerunt, ut in genealogiis recenſendis excelluiſſe Valentinianum dicat, ſed nihil agunt. Cæterum de Adriani artibus ſupra cap. 14. unde ſententiam de hoc loco meam confirmari poſſe video.

ANNA.

11 *Nova arma meditari.*] Neſcio an idem de Hadriano auctores prodiderint.

12 *Fingere terra ſeu limo.*] MSS. *Cera.* Huc refer quæ ſupra de Hadriano: *Pictor, fictor ex ære, vel marmore proxime Polycletos & Euphranoras.* Et Dionis verba: ἔπλαττε καὶ ἔγραφε, *finxit & pinxit.*

SCHOTTUS.

13 *Sermonibus.*] *Sermone* ſingulari numero iidem ſcripti.

14 *Si ei infidis hominibus.*] *Fœdis hominibus quis ſeſe* MSS. & Veronenſis. Antiquitus excuſi, *Atque ut breviter concludam, ſemper criminibus, queis ſeſe* corrupte. Quidam libri. *Si infidis careret.*

ANNA.

14 MSS. *fœdis*, non probo propter τὸ *fidiſſimis* quod ſequitur.

haud dubie princeps enituiſſet. [15] Hujus tempore 7
[16] Firmus apud Mauritaniam regnum invadens, ex-
ſtinguitur. Valentinianus apud [17] Bergentionem le- 8
gationi Quadorum reſpondens, anno ævi quinto &
quinquageſimo, [18] impetu ſanguinis, voce amiſſa, ſen-
ſu integer, exſpiravit. [19] Quod quidem intempe- 9
rantia cibi, ac [20] ſaturitate, qua artus diffuderat, ac-

cidiſſe plures retulere. Itaque eo mortuo, VALEN- 10
TINIANUS adhuc quadriennis, auctore [21] Equitio,
ac Merobaude propinquo, ubi cum matre fuerat al-
latus, creatus eſt imperator.

C A:

15 *Hujus tempore.*] Anno decimo ejus imperii.

16 *Firmus.*] Contra quem miſſus Theodoſius. Vide Ammianum.

17 *Bergentionem.*] *Bregentionem* vocat Ammianus. *Bregatium* aliis dicitur; Urbs in Pannonia ſuperiori.

VINETUS.

17 Hieronymus & Oroſius *Brigitionem* appellant.

ANNA.

18 *Impetu ſanguinis.*] Hic eſt *ictu ſanguinis.* Vide quæ ſupra in L. Annio Vero dicta ſunt.

19 *Quod quidem.*] Aliter Ammianus qui ait *ex iracundia ſubito concidiſſe.*

SCHOTTUS.

20 *Saturitate.*] *Securitate* MSS. uterque & Veronenſis codex, non probo.

21 *Equitio,*] *Æquitio & Merobaudo e propinquo creatur Imperator.* Floriacenſis & Cujacii MSS. vide quæ notavi cap. 36.

ANNA.

21 Hæc ſunt mendoſa, expediunt MSS. Ubi: *Ac Merobaude e propinquo, ubi cum matre erat, allatus,* &c. Allatus e propinquo, ubi erat cum matre.

1 *Annos*

CAPUT XLVI.

ARGUMENTUM.

Annos tredecim, menſes quinque regnat, cum Gotthis bello commiſſo ſaucius in caſam deportatur, igniqne ſuppoſito concrematur Valens, tyrannidem invadens exſtinguitur Procopius.

1 VALENS una cum VALENTINIANO germano ſuo, de quo diximus, regnavit [1] annos
2 tredecim, menſes quinque. Hic Valens cum Gotthis lacrymabili bello commiſſo, ſagittis ſaucius, in caſam deportatur viliſſimam: ubi ſupervenientibus Gotthis, ignique ſuppoſito, incendio [2] concrematus
3 eſt. In quo probanda hæc fuere. Fuit poſſeſſoribus conſultor bonus. [3] mutare judices rarius. in amicos fidus. iraſci ſine [4] noxa ac periculo cujuſque. ſane valde

SCHOTTUS.

1 *Annos tredecim.*] *Decem* dumtaxat vulgati omnes.

ANNA.

1 Lege *duodecim.* ex notis mendum natum XIII. pro XII.

2 *Concrematus eſt.*] Anno tertio poſt mortem Valentiniani. Regnavit an. 14. menſ. 4.

SCHOTTUS.

3 *Mutare judices rarius.*] *Mutare judicia, verus.*

ANNA.

3 Quædam edit. *Mutare judicia rarius.* Quod magis placet. Et ſic cum ſuperioribus continuanda exiſtimo. *Fuit poſſeſſoribus conſultor bonus, mutare judicia rarius.* Ut ſenſus ſit ita poſſeſſoribus faviſſe Valentem ut *rarius* quod ſemel *judicatum fuerat, demutaret.*

4 *Noxa.*] Id eſt, damno.

5 *Hujus temporibus.*] Et Diocletiani potius cujus imperii anno primo imperium ſumpſit Procopius. Sed ideo potius hunc Valentis temporibus

de timidus. [5] Hujus temporibus PROCOPIUS [6] ty- 4
rannidem invadens, exſtinguitur.

poribus aſſignat Epitomiſta, quia per eum debellatus Procopius. Vide Ammianum.

SCHOTTUS.

6 *Tyrannidem invadens.*] Vulgati *tyrannus cadens exſtinguitur.* Veronenſis vero amplius *periculo cujuſquam inſuetus.* *Sane valde timidus.*

CAPUT XLVII.

ARGUMENTUM.

Cum patre, patruo, fratre, Theodoſio & Arcadio imperat, Alamannos ſuperat, Theodoſio imperium committit, literis haud mediocriter inſtitutus...... exercitum negligit, ejusque odia contra ſe concitat, & a Maximo fugatur & exſtinguitur Gratianus.

1 GRATIANUS genitus Sirmii, imperavit [1] cum
patre Valentiniano annos octo, dies octoginta
quinque: cum patruo & fratre [2] tres: cum eodem
fratre ac Theodoſio quatuor: & [3] [cum] his omnibus
2 [4] accedente Arcadio, menſes ſex. Hic [5] apud Ar-
gentarium opidum Galliæ triginta Alamannorum mil-
lia

ANNA.

1 *Cum patruo & fratre.*] Valente patruo, fratre Valentiniano.

2 *Tres.*] Deſunt circiter menſes tres.

3 *Cum his omnibus.*] Valentiniano ſcilicet ac Theodoſio.

4 *Accedente Arcadio.*] Theodoſii filio. An. U. 1135. poſt C. 383. ſexto menſe poſt Gratianus occiſus.

VINETUS.

5 *Apud Argentarium.*] *Argentariam* prima declinatione legimus in

3 lia in bello exſtinxit. Hic cum animadvertiſſet, [6] Thra-
ciam Daciamque tamquam genitales terras poſſidenti-
bus [7] Gotthis, [8] Taifalis, atque omni pernicie atro-
cioribus [9] Hunnis, & Alanis, extremum periculum
inſtare nomini Romano; accito [10] ab Hiſpania THEO-
DOSIO, cunctis faventibus, [11] agenti annum a trice-
4 ſimo tertium, imperium committit. Fuit autem Gra-
tianus literis haud mediocriter inſtitutus: carmen fa-
cere, ornate loqui, explicare [12] controverſias, Rhe-
torum more. nihil aliud die noctuque agere quam ſpi-
culis meditari: ſummæque voluptatis, divinæque artis
credere

in antiquo libro, & apud Paullum monachum, & Ammianum Marcellinum libro triceſimo primo.

SCHOTTUS.

5 Opidum forte illud quod hodieque nomen retinet in agro Lemovicum, *Argenton*. *Argenteum* amnem Galliæ Narbonenſis fluvium celebrat Plinius & M. Tullius lib. x. Epiſtolarum.

ANNA.

5 *Argentaria* Urbs mihi æque ignota. Et dubito, an ſit opidum illud in agro Lemovicum quod vulgo vocamus *Argenton*. quod Schottus ſuſpicatur eſſe, præſertim cum ex Ammiano certum ſit Gratianum non longe a Rheno has Alamannorum copias extinxiſſe. Putabam *Argentoratum*. Nodum ſolvent eruditi: neque enim quidquam audeo.

SCHOTTUS.

6 *Thraciam.*] Libri veteres *Trachiam* ſcribunt, partim *Traciam* non geminatis conſonantibus.

7 *Gotthis.*] Libri veteres *Gothos* ſcribunt non geminata conſonante.

ANNA.

8 *Taifalis.*] *Taifali*, vel ut alii, *Tafali*, Dacica gens circa Hieraſum fluvium ex Mamertini panegyrico notiſſima, & ex Ammiano lib. XXXI.

SCHOTTUS.

8 MSS. Frobenii *Thaiphalis*: Andreæ Cratandri *Triballiſque*.

ANNA.

9 *Hunnis.*] *Hunni*, & *Alani* populi in Sarmatia Europæa ſupra paludem Mœotidem.

SCHOTTUS.

9 Libri veteres *Hunoſque* ſcribunt non geminata conſonante.

ANNA.

10 *Ab Hiſpania.*] Quo tanquam in exilium voluntarium conceſſerat metu Valentis.

SCHOTTUS.

11 *Degenti.*] MSS. ſcribunt, pro quo hactenus excuſi *agenti*.

12 *Controverſias Rhetorum.*] *Controverſa Rhetorum* Veronenſis, Cujacii MS. & Pithœi: cujus etiam opera Quinctiliani Declamationes ſeu *Controverſiæ* propediem in integrum reſtitutæ, Deo favente, apparebunt, una cum Salviano Maſſilienſi Epiſcopo altera parte auctiore: ſic enim hortante me vir humaniſſimus juxta ac doctiſſimus facturum recepit. Quam etiam ſpem nobis fecit Cl. Puteanus fore, ut cum MSS. plurimis comparatos Panegyricos brevi in vulgus exire patiatur. Nam quæ Senecæ nomine circumferuntur *Controverſiæ* ſeu Declamationes, ut germanæ Senecæ Neroniani ſint vereor; patris potius illius eſſe credo. hoc volui neſcius ne eſſes.

13 *Te-*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

credere ferire [13] [perite ſibi] deſtinata. [14] Parcus cibi 5
ſomnique: & vini ac libidinis victor, cunctiſque fuiſſet plenus bonis, ſi ad cognoſcendam Reipublicæ [15] gerendæ ſcientiam animum intendiſſet, [16] a qua prope alienus, non modo voluntate, ſed etiam exercitio fuit. Nam dum exercitum [17] negligeret, & paucos 6
ex ALANIS, quos ingenti auro ad ſe tranſtulerat, anteferret veteri ac Romano militi, adeoque Barbarorum comitatu & prope amicitia [18] capitur, ut nonnunquam [19] eodem habitu iter faceret, odia contra ſe

militum excitavit. Hoc tempore cum [20] MAXIMUS 7
apud

13 *Perite ſibi.*] Locum hunc, ut opinio mea fert, gloſſema hoc fœdavit, in inſulam igitur deportetur. Afuit certe a Veronenſi, nedum a MSS. omnibus.

14 *Parcus cibi ſomnique & vini.*] Totus hic locus in quibus legitur, *ferire deſtinata, cibique vini ac libidinis victor: cunctiſque* (Veronenſis *cunctis*) *eſſet plenus, ſi ad cognoſcendam* ut abſint, *parcus ſomnique* & *bonis.*

15 *Gerendæ.*] *Regendæ* eſt in MSS.

ANNA.

16 *A qua.*] Scientia.

SCHOTTUS.

17 *Negligeret.*] MSS. *neglegeret* quatuor e diſertim pingunt.

ANNA.

18 *Capitur.*] Scribere debebat, *caperetur* ut ſupra *negligeret.* Verum ſic ſolet hic auctor.

SCHOTTUS.

19 *Eodem habitu.*] *Habitus* cultuſque inſolentia atque immodeſtia ſemper odioſa; odioſa & Cæcinæ apud Corn. Tacitum lib. 11. hiſtoriæ Auguſtæ. *Ornatum*, inquit, *ipſius, municipia & coloniæ in ſuperbiam trahebant, quod verſicolore ſagulo braccas, tegmen barbarum indutus togatos alloqueretur.*

GRUTERUS.

19 Valde vero ſibi eos demeretur Princeps, quorum utitur veſtitu; ut pluribus oſtendimus ad Taciti illa libro 1. Annal. cap. 41. *militari vocabulo Caligulam appellabant;*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

apud Britanniam tyrannidem arripuiſſet, & in Galliam transmiſiſſet, ab infenſis Gratiano legionibus exceptus, Gratianum fugavit: nec mora [21] exſtinxit. Qui vixit [22] annis XXXVIII.

bant; quia plerumque ad concilianda vulgi ſtudia, eo tegmine pedum induebatur; ut & ad illa ejuſdem lib. II. Annal. cap. 59. de Germanico: *multaque in vulgus grata uſurpavit; ſine militie incedere, pedibus intectis, & pari cum Græcis amictu.*

ANNA.

20 *Maximus apud Britanniam.*] Anno ultimo imperii Gratiani.

SCHOTTUS.

20 De *Maximo* vide Sidonium Apollinarem lib. II. Epiſt. tertia decima.

ANNA.

21 *Extinxit.*] Prope Lugdunum.

SCHOTTUS.

22 *Annis triginta octo.*] Veronenſis XXVIII. niſi operarum incuria X. ſignum decuſſatim poſitum omiſſum. MSS. duo XXXVIIII. id eſt, *triginta novem.* Cujacii vero exemplum antiquiſſimum denario minus XXVIIII.

VINETUS.

22 Omnes hi numeri ſunt falſi, ſi ſua tempora ſatis noverunt Hieronymus & Proſper: qui Gratianum eſſe natum anno Chriſti trecenteſimo ſexageſimo tertio, & occiſum anno Chriſti trecenteſimo octogeſimo ſeptimo, ſcripſerunt. Sic enim non plus viginti quatuor annos vixerit Gratianus.

CAPUT XLVIII.

ARGUMENTUM.

Annos decem & ſeptem imperat, Hunnos & Gothos præliis diverſis vincit, cum Perſis pacem pangit, Maximum ejusque filium Victorem necat, Eugenium & Argobaſtem ſuperat, Trajani virtutes æmulatur, vitia deteſtatur, majorum geſta cognoſcit, ſed ſuperba & crudelia exſecratur, excedit, & Arcadio & Honorio Rempublicam quietam relinquit Theodoſius.

THEO-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

THEODOSIUS genitus [1] patre HONORIO, ma- 1
tre THERMANTIA, genere Hiſpanus, ori-
ginem [2] a Trajano principe trahens: a Gratiano Au-
guſto apud Sirmium imperator effectus, regnavit an-
nos [3] decem & ſeptem. Huic ferunt nomen ſomnio 2
parentes monitos ſacraviſſe, ut Latine [4] intelligamus,
[5] A Deo datum. [6] De hoc etiam oraculo in Aſia 3
divulgatum eſt, eum Valenti ſucceſſurum, cujus no-
men [e] Θ & Ε & Ο atque [7] Δ Græcis literis initia-
retur. [8] Qua cognatione principii deceptus THEO- 4
DORUS, cum ſibi imperium [9] præſumeret, ſceleſtæ
cupidinis ſupplicia perſolvit. Fuit autem Theodoſius 5
propagator Reipublicæ, atque defenſor eximius. Nam
Hunnos & Gotthos, qui eam ſub Valente defatigaſ-
ſent, diverſis præliis vicit. Cum Perſis quoque [10] peti- 6
tus pacem pepigit. [11] Maximum autem tyrannum,
qui Gratianum interfecerat, & ſibi Gallias vindica-
bat, apud Aquileiam exſtinxit: Victoremque ejus
filium

ANNA.

1 *Patre Honorio.*] Alii patrem etiam Theodoſium vocant.

2 *A Trajano.*] Qui & ipſe Hiſpanus erat.

SCHOTTUS.

3 *Decem & ſeptem.*] Rurſum numeri variant. factum id propter notarum compendia. Vulgati omnes quos vidi, dempto Veronenſi XXVII.

VINETUS.

3 Scribendum *decem* pro *viginti*, quomodo habet Caſſiani noſtri codex. Vide Proſperi, & Oroſii, & Caſſiodori rationes.

ANNA.

3 Imperavit tantum annos XVI. Nam Imperator factus an. U. 1131. poſt C. N. 379. die 16. Januarii. mortuus an. U. 1147. poſt C. N. 395. die 17. ejuſdem menſis.

SCHOTTUS.

4. *Intelligamus.*] In MSS. eſt *intellegamus.*

ANNA.

5 *A Deo datum.*] Nam Θεόδοτος, id eſt, *Deo datus.*

VINETUS.

6 *De hoc etiam.*] Ammianus Marcellinus libro viceſimo nono.

SCHOTTUS.

7 Pro Δ *Græcis.*] vulgati omnes quos vidi, *a Græcis.* non placet.

ANNA.

8 *Qua cognatione principii.*] Quod nomen ſuum ab iiſdem literis initiaretur.

SCHOTTUS.

8 Vulgati omnes *cognitione principii:* non placet.

9 *Præſumeret.*] Amplius MSS. *Deberi præſumeret, ſceleſtæ cupidinis ſupplicia perſolverat.* Eleganter vero probum illud Veronenſe exemplar; quo ſolo fere ſcipione vulgatam editionem prope collapſam ſtabilire atque conſtituere me potuiſſe; ut reliqua defeciſſent ſubſidia librorum, confidebam. ſic igitur præfert, *Cum ſibi imperium deberi præſumeret, ſcelus cœptæ cupiditatis perſolverat.*

10 *Petitus.*] Veronenſis *appetitus* pro *petitus.* Venuſte pro *ſollicitatus.*

11 *Ma-*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

filium, intra infantiæ annos a Maximo patre Auguſtum
7 factum, necavit. [12] Eugenium quoque tyrannum,
atque Arbogaſtem [13] ſuperavit, deletis eorum decem
millibus pugnatorum. Hic etenim Eugenius confi-
ſus viribus Arbogaſtis, [14] poſtquam apud Viennam
Valentinianum exſtinxerat, regnum invaſit: ſed mox
8 ſimul [15] cum vita imperium perdidit. [16] Fuit autem
Theodoſius moribus & corpore Trajano ſimilis,
[17] quantum ſcripta veterum, & picturæ docent. Sic
eminens ſtatus, membra eadem, par cæſaries, [18] os,
abſque eo, quod illi aliquantum [19] vellendo ſteriles
genæ, neque tam ingentes oculi erant, [20] neſcio an
& tanta gratia, tantuſque flos in facie, ſeu tanta di-
9 gnitas in inceſſu. Mens vero prorſus ſimilis, adeo
ut nihil dici queat, quod non ex libris in iſtum vi-
deatur transferri. Clemens animus, miſericors, com-
munis, ſolo habitu differre ſe cæteris putans: in omnes
homines honorificus, verum effuſius in bonos: ſim-
plicia ingenia æque diligere, erudita mirari, ſed in-
noxia:

ANNA.

11 *Maximum.*] Vide Ammianum.

12 *Eugenium.*] Qui Grammaticam olim docuerat ab Arbogaſte Franco Imperator creatus.

13 *Superavit.*] Anno imperii ſui ultimo.

14 *Poſtquam apud Viennam Valentinianum extinxerat.*] Arbogaſtes ſcilicet. Is enim apud *Viennam* Valentinianum laqueo curavit interfici anno XVI. Imperii Theodoſii.

15 *Cum vita imperium.*] A Theodoſii ſatellite occiſus. Arbogaſtes vero biduo poſt ſibi manus infert.

16 *Fuit autem Theodoſius.*] Quæ ſequuntur omnia fere ad verbum apud Paullum Diaconum legas.

VINETUS.

17 *Quantum ſcripta veterum & picturæ docent.*] Quæ picta, & quæ ſcripta exſtabant ab veteribus de Trajano, & non de Theodoſio. Scripta namque antiquorum hominum & picturas non adduceret de Theodoſio, qui Theodoſium coævus vidiſſet, ejuſque mores perſpexiſſet. Niſi forte hæc poſtrema de Theodoſio (quæ iiſdem verbis in eo leguntur, quod Eutropii breviario ſubjecit Paullus Diaconus) ad Victoris hiſtoriam ab iis eſſe adjecta velis, quibus veterum ſcripta contaminare nulla fuit religio.

18 *Os, abſque eo.*] Paullus Diaconus addit, *ſimile: os ſimile, abſque eo*, in quibuſdam exemplaribus.

ANNA.

19 *Vellendo.*] Paſſive.

20 *Neſcio an & tanta gratia, tantuſque flos.*] Ea enim ex picturis colligi non poſſunt. His innuit Epitomiſta ſe Theodoſium vidiſſe qui ſic ejus oris *florem* & *gratiam*, & *inceſſus dignitatem* prædicet. Unde liquet Paullum Diaconum qui eadem habet, ab iſto tranſcripſiſſe, contra quod viro doctiſſimo Vineto viſum fuit, qui putavit hæc ab aliquo qui Paullum Diaconum legiſſet,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

noxia: largiri magno animo magna: amare cives vel
privato contubernio cognitos, eoſque honoribus, pe-
cunia, beneficiis cæteris munerari, præſertim quorum
[21] erga ſe aſpero caſu officia probaverat. Illa tamen, 10
quibus Trajanus aſperſus eſt, [22] vinolentiam [23] & cu-
pidinem triumphandi, uſque eo deteſtatus [eſt,] ut
bella non moverit, ſed invenerit: prohibueritque le-
ge, [24] miniſteria laſciva, [25] pſaltriaſque commiſſatio-
nibus adhiberi: tantum pudori tribuens & continen-
tiæ, ut conſobrinarum nuptias vetuerit, [26] tamquam
ſororum. Literis, [27] ſi multum perfectos contemple- 11
mur, mediocriter doctus: ſagax plane, multumque
diligens [28] ad [cog]noſcenda [29] majorum geſta. E 12
quibus non deſinebat [30] exſecrari, quorum facta ſu-
perba, crudelia, [31] libertati infeſta legerat, ut [32] Cin-
nam, Marium, Sullamque, atque univerſos domi-
nantium,

ſet, huic Epitomæ fuiſſe adjecta.

SCHOTTUS.

21 *Erga ſe.*] MSS. & Veronenſis auctiores *erga ſe vel patrem aſpero caſu.*

GRUTERUS.

21 Inde Stephani editio: *erga ſe velut patrem*, minus recte; quamvis eam non improbandam cenſeat Sylburgius.

ANNA.

22 *Vinolentiam.*] Nam cibo vinoque deditus fuit. Supra ſuo loco.

SCHOTTUS.

22 *Uſum Trajanus poſt ſecundam menſam potandi uſque ad quinque pocula inſtituerat:* eum Alexander Severus *inter amicos militares reſervavit.* Ælius Lampridius, & ſupra cap. 13. n. 4.

23 *Et cupidinem triumphandi.*] MSS. & Veronenſis *ſcilicet & cupidinem.*

ANNA.

23 De *triumphandi* cupidine qua Trajanus tenebatur. Vide in Cæſaribus. *Vires Romanas trans Iſtrum propagavit.* Et *ad ortum Solis cunctæ gentes quæ inter Indum & Euphratem amnes inclytos ſunt concuſſæ bello.*

24 *Miniſteria laſciva.*] *Miniſteria* pro miniſtris, ut alibi.

25 *Pſaltriaſque.*] Uti eas veteribus adhiberi mos fuit. Hæc nota ſunt.

SCHOTTUS.

26 *Tanquam ſororum.*] Tres editi *reorum.* Hujuſmodi autem nuptiæ Claudii Imperatoris cum Agrippina: ſupra cap. 4. n. 10. vide Tacitum extremo quarto Annali. Tulit & Coccejus Nerva, *ne fratris filiam uxorem ducere* liceret. Xiphilinus e Dione.

27 *Si multum profectos.*] *Si nimium profectos*, MSS. & Veronenſis optimus.

ANNA.

28 *Ad cognoſcenda.*] Libri veteres ad *Noſcenda.* Et ſic apud Paullum Diaconum.

SCHOTTUS.

29 *Majorum geſta.*] *Morum geſta* vulgati aliquot: nihil demuto.

30 *Exſecrari, quorum facta.*] Vulgati *exſecrari veterum facta ſuperba, crudelia.*

31 *Libertati infeſta legerat.*] Vulgati *libertati infeſta quæ legerat*: MSS. *libertatique infeſta legerat.*

ANNA.

32 *Cinnam, Marium, Sullamque.*]

De

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

13 nantium, præcipue tamen perfidos & ingratos. Iraſci ſane rebus indignis, ſed flecti cito: unde modica dilatione emolliebantur aliquando [33] ſevera præcepta. Ha-
14 buitque [34] a naturæ munere, quod Auguſtus a philoſophiæ

De quorum crudelitate ac ſuperbia vide Florum.

SCHOTTUS.

33 *Severa præcepta.*] Melius Cujacii MSS. *ſevere præcepta.*

34 *A naturæ munere.*] *A natura* MSS. & Veronenſis, ex quibus τὸ *didicerat* ſuperare didici: furcis igitur ejiciatur. Mihi ſane hic dignus vindice nodus videtur, qui manum ad finem properanti injicit; & cujus ſolius cauſſa non male in caſtiganda hac Epitoma tempus poſuiſſe, nec operam in edendo luſiſſe videar. Conjecturam proponam, poſt eam argumentis, qua potero, confirmabo. Floriacenſis codex, *quod Auguſtus a philoſophiæ doctore*....... Hinc forte ſpatium vacuum relictum ab hæſitante librario, quem in vacua mitteret (obliteratis vel vetuſtate, perfidia, errore, vel dubitationis cauſſa nominibus, ut ſupra in Auguſto de Ovidii ſcriptis cap. I. n. 24. admonui) Athenodorum ne an Livium: Græcum illum; hunc Romanum. Nam Auguſtana editio, Andreæ Cratandri & Sebaſtiani Gryphii aliter paullo hæc notant: *Unde modica dilatione emolliebatur. Aliquando ſevera præcepta habuit de Livio, vel quod Auguſtus a philoſophiæ doctore didicerat: qui cum*, &c. Quæ lectio non fruſtra eſt in tribus editis. Sed qui Patavinus Livius Theodoſii æqualis? Non magis quam Livius Andronicus, poëta: nam ille Tiberii principatu obiit. Euſebius Chronicis. Tranſpoſita igitur verba aliquando ſic collocare tentabam: *ſevera præcepta habuit, ut de Livio Auguſtus philoſophiæ doctore: qui cum.* Sed magis eſt ut abſque ulla tranſpoſitione intelligamus de T. Livii philoſophicis ſcriptis præcepta hauſiſſe Theodoſium. Philoſophica enim Livium præter hiſtorica in literas miſiſſe, poſteriſque tradidiſſe, Seneca philoſophus & ipſe docet, Epiſt. 100. & cum M. Tullii & Aſinii Pollionis philoſophicis committit; adeoque Fabiani Papyrii anteponit. Locum quia corruptus eſt, ut legendum cenſeo, apponam. *Scripſit*, inquit, *& Dialogos, quos non magis philoſophiæ annumerare poſſis quam hiſtoriæ. & ex profeſſo Philoſophiam continentes libros.* Nam quomodo doctiſſimus Pincianus tentat, coactior lectio, nec a MSS. eſt. Sed aurem vellit hiſtoriæ veritas, jubetque meminiſſe ab Athenodoro Stoico conſilium hoc datum Auguſto, auctoribus Plutarcho, Suida, Juliano, Zoſimo, Glyca, Manaſſe, cæteris; quos exſcribere longum eſſet ei qui terram videns vela contrahit. Contentus igitur qui in manibus eſt paucorum, Julianum imperatorem de Imperatoribus loquentem ἐν τῷ περὶ Καισάρων λόγῳ citaſſe. Heic enim ita inducitur Auguſtus: Παρέχων ἐμαυτὸν τῇ φιλοσοφίᾳ χειροήθη, ὥστε καὶ τὰ Ἀθηνοδώρου παῤῥησίας ἠνεσχόμην οὐκ ἀγανακτῶν, ἀλλ' εὐφραινόμενος ἐπ' αὐτῇ καὶ τὸν ἄνδρα καθάπερ παιδαγωγὸν ἢ πατέρα μᾶλλον αἰδούμενος. ἄρειον δὲ φίλον καὶ συμβιωτὴν ἐπιγράφομαι. Plutarchus certe in vita Poplicolæ, Athenodori quædam advocat, Octaviæ Cæſaris ſorori inſcripta. Tranquillus etiam literis Auguſti Athenodorum Claudio Tiberio appoſitum docet, quicum quotidie verſaretur, uſuque ſapientior efficeretur. Claudio cap. 4. Idem tamen cap. 41. Livium quoque familiarem fuiſſe, adeoque ſcribendæ hiſtoriæ auctorem Claudio exſtitiſſe. Quid ſi igitur loco *didicerat*, quod in MSS. afuiſſe jam diximus, vel *Livio*, vel *Athenodoro* (uterque enim Auguſto juxta familiaris)

phiæ * doctore [didicerat.] Qui cum vidiſſet eum fa- 15
cile commoveri, ne aſperum aliquid ſtatueret, monuit, [35] [ut] ubi iraſci cœpiſſet, quatuor atque viginti Græcas literas memoria recenſeret: ut illa concitatio, quæ momenti eſt, mente alio traducta, parvi
temporis interjectu langueſceret. Melior haud dubie, 16
quod eſt [36] raræ virtutis, poſt auctam annis potentiam
regalem, multoque maxime [37] poſt civilem victoriam.
Nam & annonæ curam [38] ſollicitius attendere, & auri 17
argentique [39] grande pondus ſublati, atque expenſi [40] a tyranno, multis e ſuo reſtituere, cum [41] benigni principum, & quidem vix [42] fundos ſolerent nudos, ac
deformata prædia, concedere. Jam illa minutiora, 18
& , ut dicitur, INTRA AULAM: quæ quidem quia occulta ſunt, magis naturæ hominum curioſæ oculos aureſque ad ſe trahunt: patruum colere tamquam genitorem: fratris mortui ſororiſque liberos habere pro ſuis: cognatos affineſque parentis animo complecti: elegans lætumque convivium dare, non tamen ſumptuoſum:

liaris) ſcriptum fuerit? Sed hæc conjectura tantum noſtra, non τεκμήριον. Vulgatam igitur lectionem Frobenii & Vineti retinere placet, quaſi philoſophi nomen auctoris memoriam fugerit; dum veritas Democriti puteo merſa in apricum proferatur, Temporis enim filia eſt.

ANNA.

34 *Didicerat* apud Paullum Diaconum non comparet, apud eum tamen legitur *a naturæ munere.* Quare non temere damnandum. In Floriacenſi codice. *Quod Auguſtus a Philoſophiæ doctore........* Unde ſuſpicabatur Schottus deeſſe nomen Athenodori qui hoc Auguſto conſilium dedit. Sed illud utique non prætermiſiſſet Paullus Diaconus, ſi temporibus ſuis ita ſcriptum inveniſſet.

35 *Ut.*] Non comparet in MSS. agnoſcit tamen Paullus Diaconus.

36 *Raræ.*] Vulgati *Claræ*, inepte.

37 *Civilem victoriam.*] De Maximo.

SCHOTTUS.

38 *Sollicitius.*] Cujacii & Pithœi libri *ſollicititius* ſcriptum habent.

39 *Grande pondus.*] Vulgati *grave pondus.*

ANNA.

40 *A Tyranno.*] Maximo. Paullus Diaconus, *A Tyrannis.* Ut Maximus pater & Victor filius intelligantur.

41 *Benigni principum.*] Vulgati *Benigni principes. Benigni* dicuntur liberales, ut contra *maligni*, *parci*, *ſordidi.*

42 *Fundos ſolerent.*] Ait Theodoſium multum pondus auri quod a Maximo expenſum fuerat, multis de ſuo reddidiſſe, cum principes, iique benigni vix quidem *fundos*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

ptuoſum : [43] miſcere colloquia pro [44] perſonis, [45] ſtudio, dignitatibus, [46] ſermone cum gravitate jucundo:
19 blandus pater, concors maritus. Exercebatur neque [47] ad illecebras, neque ad laſſitudinem. [48] ambulationibus magis, cum eſſet otium, reficiebat animum: [49] ac veſcendi continentia valetudinem regebat: ſicque in pace, [50] rebus humanis, annum agens quinquageſimum, apud Mediolanum [51] exceſſit: [52] utramque

Rempublicam [53] utrique [54] id eſt, ARCADIO ET HO-

dos nudos & deformata prædia iis ſoleant reddere quibus per vim fuerant adempta.

43 *Miſcere colloquia.*] Quod de Auguſto Sueton. 74. *Cœnam trinis ferculis, aut, cum abundantiſſime, ſenis, præbebat, ut non nimio ſumptu, ita ſumma comitate; nam & ad communionem ſermonis tacentes, vel ſubmiſſim fabulantes provocabat.* Idem de Trajano Plinius. *Non provocas, reddiſque ſermones?*

SCHOTTUS.

44 *Pro.*] Afuit in MSS. Veronenſi & Auguſtano.

45 *Studio, dignitatibus.*] Malo quod eſt in MSS. Veronenſi & Auguſtano *ſtudia dignitatibus.*

ANNA.

45 Ego lectionem alteram ſequor, & Theodoſium intelligo *colloquia miſcuiſſe pro perſonis, earumque ſtudio & dignitate.* Et ita plane Paullus Diaconus.

SCHOTTUS.

46 *Sermone cum gravitate jucundo.*] Sic Corn. Nepos in eleganti illa T. Attici vita: *Comitas*, inquit, *ejus non ſine ſeveritate erat: neque gravitas ſine facilitate: ut difficile eſſet intellectu utrum eum amici magis vererentur, an amarent.* Plura exe[illegible]la ad eum locum attulimus in Fragmentis Nepotianis: quare hic inculcare putidum eſſet. Superſedendum igitur.

47 *Ad illecebras.*] Libri veteres *illecebram* vel *inlecebram* ſcribunt.

48 *Ambulationibus magis.*] Editi omnes *ambulat: magnis.*

49 *Ac veſcendi continentia.*] Editi omnes: *ad veſcendi continentiam.*

ANNA.

50 *Rebus humanis.*] Junge cum *exceſſit rebus humanis.*

HONORIO, quietam relinquens. Corpus ejus [55] eodem anno Conſtantinopolim tranſlatum atque ſepultum eſt. 20

VINETUS.

51 *Exceſſit.*] Annum a Chriſto nato trecenteſimum nonageſimum ſeptimum fuiſſe putat Proſper, at annum ab urbe Roma condita milleſimum centeſimum quadrageſimum ſeptimum Haloander, quo tempore *exceſſit* Theodoſius Auguſtus.

ANNA.

51 Vide ſupra.

52 *Utramque rempublicam,*] Romanam & Conſtantinopolitanam.

SCHOTTUS.

53 *Utrique.*] MSS. cum Veronenſi *utriſque filiis.*

ANNA.

53 Et ita Paullus Diaconus.

54 *Id eſt.*] Non agnoſcit Paullus Diaconus.

55 *Eodem anno.*] Poſt mortem menſe octavo.

SA-

SAMUELIS PITISCI
INDICES
IN
SEXTUM AURELIUM VICTOREM,
QUORUM

primus editiones, *ſecundus* auctores laudatos, notatos, obiter explicatos, & emendatos, *tertius* res & antiquitates exhibet. *In ſecundo* N. *notatorum*, Ex. *explicatorum*, Em. *emendatorum auctorum nota eſt.*

INDEX I. EDITIONUM.
SEXTUS AURELIUS VICTOR
DE
VITA ET MORIBUS
IMPERATORUM ROMANORUM
PRODIIT

Argentorati apud Matthiam Schurerum 1505.
Venetiis Suetonio ſubjectus apud Aldum 1516. 8.
Venetiis in corpore hiſtorico a Johanne Baptiſta Egnatio recognito apud Aldum 1519. *in fol.*
Baſileæ apud Frobenium 1530. *in* 8.
Baſileæ in corpore hiſtorico a Johanne Baptiſta Egnatio recognito apud Frobenium 1533. *in fol.*
Lugduni apud Gryphium 1542.
Lutetiæ Pariſiorum apud Robertum Stephanum 1543. *in* 8.
Pariſiis Juſtino ſubjectus 1558. *in* 16.
Pictavii ex recenſione Æliæ Vineti 1564. *in* 4.
Lutetiæ Pariſiorum tomo ſecundo Hiſtoriæ Romanæ ſcripto-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

rum apud Henricum Stephanum 1568. *in* 8.

Antverpiæ cum commentario Andreæ Schotti ex officina Chriſtophori Plantini 1579. & 1582. *in* 8.

Lugduni cum Vineti caſtigationibus 1585. *in* 16.

Francofurti ad Mœnum cum Friderici Sylburgii diverſis locorum ſcripturis tomo primo Hiſtoriæ Romanæ ſcriptorum 1588. *in fol.*

Heidelbergæ apud Commelinum 1596. *in* 24.

Hanoviæ cum Jani Gruteri notis tomo ſecundo Hiſtoriæ Auguſtæ ſcriptorum 1610. *in fol.*

Lugduni Batavorum & Amſtelodami cum commentariis Andreæ Schotti, Æliæ Vineti, & Jani Gruteri apud Danielem, Abrahamum, & Adrianum a Gaasbeek 1670. *in* 8.

Pariſiis cum interpretatione & notis Annæ Tanaquili Fabri filiæ in uſum Delphini 1681. *in* 4.

INDEX II. AUCTORUM

laudatorum a Commentatoribus.

Agellius
Ammianus Marcellinus
Ammiratus
Anna Fabri
Antoninus Aurelius
Ariſtides
Ariſtophanes
Ariſtoteles
Arrianus
Athanaſius
Auſonius
Barlandus
Briſſonius
Busbequius
Cæſar
Capitolini Faſti
Capitolinus
Cariſius
Caſaubonus *Iſaacus*
Caſaubonus *Mericus*
Caſſianus
Caſſiodorus
Celſus
Cenſorinus
Cicero
Claudius Minos
Clemens

Cuja-

Cujacius
Curtius
Cyprianus
Daniel *Petrus*
Demoſthenes
Digeſta
Dio Caſſius
Diomedes
Dionyſius *Alexandrinus*
Dionyſius *Halicarnaſſeus*
Donatus
Egnatius
Elgaldus
Epiphanius
Etymologicum magnum
Euripides
Euſebius
Eutropius
Fabricius
Faernus
Feneſtella
Feſtus
Florus
Frontinus
Galenus
Glycas
Gronovius
Grotius
Gruterus
Haloander
Herodianus
Herodotus
Hieronymus
Horatius
Johannes Antiochenſis
Joſephus
Julianus Imperator
Juſtinianus
Juſtinus
Juvenalis
Lambinus
Lampridius
Lipſius
Livius
Lucianus
Lucretius
Macrobius
Mamertinus
Manaſſes Conſtantinus
Manutius
Martialis
Nazianzenus
Nepos
Notitia Imperii
Onuphrius Panvinus
Ortelius
Oroſius
Ovidius
Pacatus
Paterculus
Paullus *Diaconus*
Paullus *JCtus*
Phocylides
Pithoeus
Plautus
Plinius *major*
Plinius *minor*
Plutarchus
Polybius
Pomponius Lætus
Priſcianus
Propertius

Proſper
Publius Syrus
Publius Victor
Pulmannus
Puteanus
Quintilianus *avus*
Quintilianus *nepos*
Salluſtius
Salmaſius
Salvianus
Scaliger
Schottus
Seneca
Servius
Severus Sulpitius
Sextus *Empiricus*
Sextus *Rufus*
Sidonius Apollinaris
Spartianus
Stephanus
Strabo
Suetonius
Suidas
Tacitus
Terentius
Torrentius
Tertullianus
Trebellius Pollio
Tzetzes
Valerius Maximus
Varro
Vertranius
Victor Aurelius
Vinetus
Virgilius
Vopiſcus
Vulcatius
Xenophon
Xiphilinus
Zonaras
Zoſimus

INDEX II. AUCTORUM,

obiter notatorum, explicatorum & emendatorum a Commentatoribus.

Dionyſius Halicarnaſſeus Em. I. λέγεται ὑπὸ ἐλαίαις pag. 35. a. f.

Eutropius N. VIII. 19. *Septimius Severus deceſſit imperii anno decimo octavo, menſe quarto* 20. 1. §. 1.

Faſti N. in *Æliano*, ut a *Lolliano* diverſo 32. 4. §. 11.

Joſephus Em. Origin. XVI. 10. Ἐνδεχώγη pag. 25. a. m.

Oroſius Em. *Vallum per* CXXXIII. *paſſ. M.* 20. 4. §. 4.

Seneca Em. de Brevitate Vitæ c. 18. *Hoc gratiſſime ferens.* Rurſus, *Dum ille potens navibus jungit.* 3. 9. §. 13.

Ex. N. Q. III. 29. *Quam quibus mutarentur terrena.* 16. 4. §. 11.

Em. Epiſtola 100. *Scripſit & dialogos.....* 48. 14. §. 34.

Sextus Rufus Em. in Caracalla. *Nunc eas partes, totumque Orientem.* Rurſus. *Arma per nos ab Antiocho.... eſt vindicata* 21. 6. §. 15.

Suetonius Em. in Auguſto c. 21. *Suevos in Galliam traduxit* 1. 3. §. 19.

Ex. in Auguſto c. 66. *Deſideravit M. Agrippæ patientiam* 1. 16. §. 42.

Em.

Em. in Caligula c. 19. *Et Puteolanas moles* 3. 9. §. 13.
Terentius Em. Andr. IV. 2. 14. *Valeant qui inter nos diſſidium volunt.* 41. 5, §. 11.
Zoſimus Em. in Quintillo 1. 47. ὀλίγυς ϐιάσαντ⊗ μῆνας 34. 5. §. 14.

INDEX III
RERUM ET ANTIQUITATUM.

A.

A puero 10. 2. privato 10. 3. fundamentis 11. 3. triceſimo tertium annum agere 47. 3.
Ab epiſtolis 4. 8.
Abnuere principatum 2. 6. ſcelus cogitatum 10. 10.
Abſque Auguſto 8. 6. uno ſeptuageſimus 9. 17. eo quod 48. 8.
Abunde ei pecuniam fore 4. 8.
Acceptus omnibus 3. 3.
Acceſſu difficile 1. 4.
Acceſſum malignorum terrere 12. 5.
Acclamatum eſt ob laudem 18. 6.
Accommodatus ad uſum.... 32. 1.
Accumbere inter.... 1. 22.
Acer ingenio 20. 5.
Acervi ſtabant... 42. 13.
Achilleus imperator effectus 39. 3.
Acie ſterni 11. 10. potior 41. 7.
Aciem ad explorandam 10. 10.
Actibus publicis abſolutis 9. 15.
Actuum publicorum labores 15. 5.
Ad extremum 5. 5: 17. 6: 38. 8. amicos perferre 35. 8.
Adhibito aliquo 9. 3.
Adipiſcendo principatu 1. 29.
Adjutore quo 9. 3.
Admiſcens joca ſeriis 9. 17.
Admittere caros 9. 15.
Adoptatus in filium 15. 2.
Adriæ eſſe ortum 14. 1.
Adriano quid præſtantius 11. 15. Ælio eſſe genitum 14. 1. ab.... adoptari 15. 2. proximus 45. 5.
Adrianus Ælius imperat } 14. 1.
Adriatico mari nomen dare } 14. 1.
Adſcita in conſilium 11. 11.
Adſcitus in militiam 45. 3.
Advectis claſſibus 1. 29.
Advenæ rexere imperium 11. 15.
Ædibus memoratu dignis 20. 6.
Ædificandi copia permiſſa 9. 8.
Ædificia conſtruere 11. 3.
Ægæo in mari 4. 9.
Ægerrime reperire 9. 11.
Ægre ſupereſſe 34. 2.
Ægrotantes reficere 10. 14.
Ægrum ſimulare 4. 12.
Ægypti regionem in provinciæ formam redigere 1. 4.
ex *Ægypto* Urbi frumentum inferebatur 1. 6. dominatum invadere 32. 4.
Ælianus dominatum invaſit 32. 4.
Æmilianus imperator effectus 31. 1. cæditur 31. 2. dominatum invadit 32. 4.
ab *Ænea* genus ſortiri 1. 2.
Ænobarbo patre gigni 5. 1.
Ærarii inopia 9. 7.
Ærario exhauſto 16. 9.
ex *Ære* fingere 14. 2.
Ærumnis publicis objici 16. 2.
Ærumnoſus fuit 24. 1.
Æſtimari ultra quam poteſt 41. 12.
Æthiopes legatos mittunt 1. 9.
Affatu ſe communem præbere 18. 5.
Affectat dum carior fieri 1. 24.
Affines parentis animo amplecti 48. 18.
Afflictos conſolari 10. 14.
Agens vitæ annum.... 28. 3: 48. 19.
Agenti annum 47. 3.
Agere ſupplicia 11. 6.
Ageret cum annum.... 6. 4.
Aggeritur.... 45. 3.
Aggeſtu arenæ 3. 9.
Agmen comitantium 14. 4.
Agraribus utilis 41. 9.
Agrariis parentibus ortus 40. 15.
Agreſti ortu 40. 10. juſtitia 40. 15.
Agrippa ob patientiam.... præcipuus 1. 16.
Agrippam relegare, reducere 1. 27.
Agrippina matre 5. 1.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

Agrippina imperatorem effici 27. 2.
Agrippinam.... uxorem ducere 4. 10. Galliæ coloniam.... 13. 3.
cum *Alamannis* dimicare 42. 14.
Alamannorum adverſus aciem dimicare 34. 12. triginta millia exſtinguere 47. 2.
Alanis.... poſſidentibus 47. 3. ex.... anteferre 47. 6.
Albinus ſe Cæſarem facit, occiditur 20. 2.
Alea luſor 1. 21.
Alexander qui poſtea dictus eſt 23. 4. ad Indiam pervenit 35. 2. fit imperator 40. 2. jugulatur 40. 6. Phryx origine 40. 20.
Alexandri M. corpore conſpecto, in ore quod notaverat 21. 4.
Alexandria exempla petere 11. 4.
Alexandro M. haud diſſimilis 35. 2.
Alexandrum appellari 21. 4.
Alienus a ſcientia 47. 5.
Alludens cavillo 9. 14.
Almam montem vineis conſerere 37. 3.
trans *Alpes* regnare 35. 7.
inter *Altinum* &c.... iter facere 16. 5.
Altus ab eo genere 41. 9.
Amabilis militibus 7. 2.
per *Amantias* vexare 42. 20.
Amare cibos 48. 9.
Amatoriæ artis libellos conſcribere 1. 24.
Ambulationibus animum reficere 48. 19.
Amicis monentibus 9. 14.
Amicitias recipere, retinere 1. 16.
Amictus ſpecie 5. 5 veſte 16. 13.
in *Amphitheatro* dimicare 17. 4.
Amphitheatrum conſtruere 5. 3.
Amor generis humani 10. 6.
Angoribus atteri 16. 3.
Animi civilis, lepidi 1. 20. læti, amœni 1. 25. ſeveri, triſtis 28. 3. tumidi 42. 7.
Animo remiſſiore 9. 15. gravis 45. 5.
Animum intendere 47. 5.
Animus clemens 48. 9.
Annitentibus cunctis 41. 3.
L. *Annium* Verum ad imperii partem aſciſcere 16. 5.
Annonæ copioſum efficere 1. 5. curam attendere 48. 17.
Anteibat omnes 4. 8.
Anteierit quos imitabatur 10. 3.
Antonini Marci filius 17. 1.
Antoninus Fulvius imperat 15. 1. Marcus imperat 16. 1. rempublicam ſolus tenet 16. 7, & ipſe dictus 17. 1. Aurelius Varus imperat 23. 1.
Antonius imperium corripit 11. 9.
Anulini ſenatoris 39. 1.
Anulinum ditare 20. 6.
Aper quouſque invadere poſſet imperium 38. 5.
Ἀπόπληξιν quem Græci vocant 16. 5.
Appetentia gloriæ 15. 6.
per *Appiam* ab Urbe ... abeſſe 40. 3.
Apro impulſore 38. 4.
Aqua Claudia Romæ inducta 4. 5.
apud *Aquilejam* exſtinguere 48. 6.
Aquitanos provinciarum numero conjungere 1. 7.
ex *Arabia* advolare 4. 9.
Arbiter genitus ad vitia, ad virtutes 14. 6.
Arbogaſtem ſuperare } 48. 7.
Arbogaſtis viribus confidere }
Arcadio accedente 47. 1. rempublicam relinquere 48. 19.
Archelao remoto 2. 8.
Ardens dolore 14. 9: 42. 17. libidine 40. 10.
Ardore inconſulto niti 43. 3.
Ardori finem ponere 43. 8.
Arelatenſi opido natus 41. 4.
apud *Argentarium* exſtinguere 47, 2.
Argenti pondus.... reſtituere 48. 17.
Argentoratenſibus in campis 42. 13.
Arma movere 1. 12. dono dare 4. 7.
Armentarii ſorore progenitus 40. 18.
Armentarium cognomento 39. 2.
Armentarius Cæſar appellatur Auguſtus 40. 1. unde ei cognomen 40. 15.
Armenia per Parthos diripitur 2. 9.
in *Armis* promptus 29. 2.
Arrius Antoninus.... gratulatur 12. 3.
Arte muliebri ſupponi 40. 13.
Artes bonas nutrire 41. 14.
Artibus cunctis inſtructus 29. 2.
Artifex ad occultandum 42. 7. in ſagittis 42. 18.
Artificio regere 14. 6.
Artis divinæ credere 47. 4.
Artus tabeſcunt 42. 21. diffundere 45. 9.
Aſpectui Auguſti cedere 1. 20.
Aſper admodum 41. 8.
Aſpera quædam jubere 40. 19.
Aſpergens hominem.... 35. 7.
Aſperior credebatur fore 10. 3.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

Aſſentantium fallaciis perduci 21. 4.
Aſſidere utrimqne 10. 10.
Aſſurgens....9. 18.
Aſtu quid facere 2. 6.
Athenienſium ſtudia haurire 14. 2.
Atrociores ſunt hoſtibus 12. 3.
Atrocioribus pernicie 47. 3.
Atrociter explorare 2. 6.
Atrocius accendi 4. 5. procedere 9. 5.
Atrox cædibus 11. 6. in illos, quos extulerat 17. 3.
Attendere curam 48. 17.
Atticis ſermonibus 13. 10.
Avaritia ſævus 17. 3.
Avaritiæ amans 10. 3. cupidine peſſimus 41. 8. infeſtus 45. 5.
Avarus cum profuſione 8. 2.
Auctoribus proditis 12. 7.
Auctoritate terræ orbem regere 15. 3.
Audacius perſequi 42. 5.
Audaciæ ſpecie 42. 7.
Audax plus quam Imperatorem decet 43. 7.
Auguſti a morte 9. 16. in ſepulcro ſepeliri 12. 12. nomen rapere 42. 3.
Auguſto pro Rege appellato 1. 1. honore deferri 12. 12.
Auguſtophratenſem quam nominamus 9. 3.
Auguſtum....creare 45. 4.
Auguſtus ob victoriam cognominatus 1. 2. a militibus pronuntiatur 42. 15. quod... didicerat 48. 14.
Avi materni ex nomine dici 21. 2.
Avidior vini 40. 18.
Avidius. ... invadere 20. 2.
Avidus regni 19. 1. laudis 41. 13.
intra *Aulam* quod dicitur 48. 18.
Aulicorum domitor 41. 10. amori deditus 42 19.
Aurelianus imperat 35. 1. monetarios compeſcit 35. 4. tanquam pararet occidere, in itinere interficitur 35. 8.
Aurelii colonus 35. 1.
Aureoli commento interire 33. 2.
Aureolo exſtincto 34. 2.
adverſus *Aureolum* proficiſci 33. 2.
Aureolus dominatum invaſit 32. 4.
Aures ad ſe trahere 48. 18.
Aureum vineis conſerere 37. 3.
Auri pondus... reſtituere 48. 17.
ex *Auro* ſtatua 34. 4. ingenti ad ſe transferre 47. 6.
Auſpicio cœpti 40. 13.
Avunculi majoris adoptione.... 1. 2.
inventum arguere 1. 14.
Auxilii gratia comitari 41. 3.

B.

Bacchanali e choro 3. 5.
Bactri miſerunt legatos 15. 4.
Badomarium capere 42. 14.
in *Balneas* palatii duci 19. 3. ardentes conjici 41. 11.
e *Balneo* egredi 17. 5.
Barbarico in ſolo ſubmergi 29. 3.
Barbarorum comitatu, amicitia capi 47. 6.
Barbaros vires recipere 17. 2.
Baſſianam pro Baſſiano appellari 23. 3.
Baſſianum ſucceſſorem relinquere 20. 3.
Baſſianus eſt dictus 21. 2. matris avus 23. 2.
Baſſum ditare 20. 6.
Baſternas ad concordiam compellere 1. 7.
apud *Bebriacum* vinci 7. 2.
Bella exſecrari 1. 10. fervent 16. 3. non movere, invenire 48. 10.
Bellator felix, eximius 40. 15.
Belli dies 43. 8.
Bellicoſiſſimus omnium 20. 5.
Bellis laceſſi 1. 7. civilibus felix, externis lacrymabilis 42. 18.
Bello nullo orbem terræ regere 15. 3. exſtingui 29. 3. commiſſo 46. 2.
Bellorum felicitate 41. 11.
Bellum inferre 1 10. gerere 32. 5.
Benaco haud procul a lacu 34. 2.
Benigni principum 48. 17,
Benivolentia mirabili, perpetua 20. 5.
Benivolentiæ novum genus 16. 5.
Benivolus apparens his, quos oderat 2. 4.
Berenicen domum regredi præcipere 10. 7.
Berenices ſtupratæ ob ſuſpicionem 10. 4.
apud *Bergentionem* exſpirare 45. 8.
Bibliothecas reparare 11. 4.
Bijugi curru decurrere 3. 9.
apud *Bithyniam*....adigere 41. 7.
Blandiſſimus ingenio 42. 11.
Blandus magis quam beneficus 18. 5.
Bojonius dictus 15. 1.
Bona inter cætera 9. 2.
Bonitatis tantæ eſſe 15. 2.
Bonoſum imperatorem effectum opprimere 37. 2.

Bo-

Bonus reipublicæ 24. 1.
Brevis fuit 43. 5.
Breviter concludere 45. 5.
in *Britannia* vallum. . . deducere 20. 4.
in *Britanniam* pervenire 41. 2.
Bubaliæ natus 29. 1.
Byzantio Conſtantinopoli dicta 41. 17.
Byzantium pervenire 41. 5.

C.

Cachinnantem notare 28. 4.
Cadaver non potuit inveniri 29. 3.
Cadaveris canini more trahi 23. 6. fœtore prodi 38. 5.
Cæcinam jugulare 10. 4.
Cæde fœdare 4. 6.
Cæſarem ſe facere 20. 2.
Cæſari dictatori haud diſſimilis 35. 2.
Cæſaries par 48. 8.
Cæſaris honore aſſumere 42. 12.
Cæſarum gentem exterminari 4. 2. gens præcipue 8. 6.
Caji Cæſaris adoptione cognominari 1. 2.
Cajus Cæſar cognominatus eſt 1. 2. Julius imperium corripit 5. 6. Gallos ſubjicit 35. 2.
Calceamenta ſumere 9. 15.
Calceamenti militaris. . . . 3. 2.
Caldius Biberius Mero 2. 2.
Caligula imperat 3. 1.
Caligulæ inſidiis exſtingui 2. 10. nomen ſortiri 3. 2. patruus 4. 1. more cogere 11. 6.
Callide circumvenire 2. 8. regere 14. 6.
Calpurnium Craſſum removere 12. 6.
Calumnias legibus ſedare 41. 14.
Calumniatoris præcipui 12. 5.
Calumniis agitare 42. 21.
Canendi ſcientia 14. 2.
Cantabros provinciarum numero conjungere 1. 7.
Capillus cui effuſior 9. 18.
Capite obvoluto 24. 4. medio præciſo 28. 2.
Capitolium reparare 9. 8.
Cappadocas in provinciam redigere 2. 8.
Caput tota Urbe circumvectum 18. 2.
Capturæ lucro penſare 1. 12.
Caracalla Baſſianus imperat 21. 1. cognominatus 21. 2.
Caracallæ filius 23. 1.
Caracallas facere 21. 2.
Carauſio imperator effectus 39. 3.
Carere inſidis hominibus 45. 5.
Carmen carmini referre 14. 7. facere 47. 7.
Carminum ſtudioſus 16. 6.
a *Carino* occidi 38. 6.
Carinum Cæſarem facere 38. 2.
Carinus ſe ſceleribus inquinat 38. 7.
Carnis gravis cibum invadere 20. 9. porcinæ uſum inſtituere 35. 6.
Carras iter facere 21. 6.
Carus omnibus 3. 2. imperat 38. 1. nulli 40. 14.
in *Caſam* deportari 46. 2.
Caſperio redempto 12. 8.
Caſſius eſt extinctus 16. 11. fit imperator 32. 3.
Catamitos inter duodecim accumbere 1. 22.
Caſtra ingredi 6. 3.
Caſtris poſitis 43. 2.
Cattos delere 1. 7 devincere 11. 2.
Catulam libidinis appellare 23. 6.
Catulli mentione facta 12. 5.
Catulum ne habendum ex peſſimo genere 25. 2.
Cavillo alludere 9. 14. militari appellare 23. 6.
Cauſante inopiam 4. 8.
Cauſidicorum dicta contemnere 9. 4.
Cautum præſtare 43. 8.
Celeriter ſatis fieri. . . 1. 11.
Centuriaverat. . . . in cohortes 14. 5.
Cerebri incuſſu 1. 13.
Certamine habito 8. 3.
Certaminum eventus incerti 1. 10.
Cervice extenta 19. 3. ad lævum humerum converſa 21. 4.
Cervices compreſſas præbere 24. 4.
Cervicibus pedem imponere 32. 6. laqueo fractis. . . . luere 40. 5.
Chonodomarius capitur 42. 14.
apud *Cibalas* irrumpere 41. 5. eſſe ortum 45. 2.
Cibi multum abſtinens 1. 27. intemperantia accidere 45. 9, parcus 47. 5.
Cibo deditus 13. 4.
Cilicia Trachea provinciis acceſſit 9. 13.
Cinnam exſecrari 48. 12.
Cineres corporis 13. 11.
Cives amare 1. 29: 48. 9.
Civitates afflictas relevare 12. 5.
Civitatum non ſine interitu 16. 3.
Clade magna ædium 13. 12.
Claſſes e provinciis ſi non venirent 1. 29.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

Claudii monumenta reparare 9. 8.
Claudius imperat 34. 1. imperator deſignatus 34. 2. vitam Reipublicæ dono dat 34. 3.
Clementia anteire 10. 3.
Clementiam perducere 10. 10. ſimulare 11. 2: 14. 6.
Clementiſſime erga cives verſari 1. 15.
Clientem eſſe 18. 4.
Cloacæ foramen 23. 6.
Clodiano impulſore 11. 11.
Clypeo arrepto procurrere 43. 2.
Coactus imperavit 18. 1.
Coanguſtatus 42. 6.
Cœleſtium in morem 15. 3.
Cœnæ adhibere 10. 4.
Cœno inceſſere 8. 4.
Cognatione principii 48. 4.
Cognatos parentis animo complecti 48. 18.
Cognomentum ſortiri 3. 2: 18. 1.
Collo in furcam conjecto 5. 7.
Colobius cognomento 32. 1.
Colore mutato 12. 2.
ſub *Columna*.... humari 13. 11.
Columnæ ſunt decretæ 16. 15.
Commagene provinciis acceſſit 9. 13.
Commento nullo... ſolvi 28. 3.
Commilitones milites appellare 1. 14.
Commode quid gerere 1. 11.
Commodiſſimus multis rebus 41. 14.
Commodus Aurelius imperat 17. 1.
Commoveri facile 48. 15.
Communem ſe præbere 18. 5.
Communis domi 29. 2.
Comparata reddere 16. 10.
Compendio tenui 1. 12.
Conceſſa a prioribus firmare 10. 8.
Concitatio ut langueſceret 48. 15.
Conclamantibus cunctis 25. 2.
Concordiam inter &.... iter facere 16. 5.
Concrematus incendio 46. 2.
Concubinæ amori deditus 33. 1.
Conficere cibum cum non poſſet 20. 9.
Congreſſus adverſus cives 35. 2.
Conjugem interimere 4. 10. tribuni polluere 38. 8. corripere, increpare 42. 21.
Conjugis alienæ amor 1. 23. imperiis ſubjectus 4. 3.
Conjungeret filiam viro 9. 2.
Conſobrina ſtuprata 23. 1.
Conſobrino principis 14. 1.
Conſtantiam mirari 10. 10. ſororem Licinio conjungere 41. 4.
Conſtantii filius 41. 2.
Conſtantini ab exercitu jugulari 40. 6. conjugem gignere 40. 12.
Conſtantino caſtra irrumpente 41. 5.
inter *Conſtantinopolim*---- quod eſt 35. 8. accelerare 44. 4. transferri 48. 15.
per *Conſtantinum* immutari 10. 10. adverſus congredi 40. 7. penes jura imperii deveniunt 41. 1. Cæſarem efficere 41. 4.
Conſtantinus Cæſar creatur 40. 1. imperat 41. 2. adigit--- offerre 41. 7. filium necat 41. 11.
Conſtantio Theodoram tradere 39. 2: 40. 12.
Conſtantium Cæſarem creare 39. 2. fati perurgent 41. 2. comitari 41. 3.
Conſtantius Cæſar appellatur Auguſtus 40. 1. vincit 42. 4. Claudium honore Cæſaris aſſumit 42. 12. hunc urget 42. 16. interit 42. 17.
Conſternatus eſt tantum 12. 7.
Conſulari honore fungi 12. 5.
Conſulem facere 9. 14.
Conſulto nihil mandare 43. 4.
Conſultor bonus 46. 3.
Conſultum alicui cupere 2. 4.
Contaminavit ſe probris 23. 5.
Contenderit quo 10. 2.
Contexens naves 3. 9.
Contentus quibus 42. 19.
Continentia tantum tribuere 48. 10.
Continentiam ſimulare 14. 6.
Conto percuti 43. 3.
Contrectabat--- utrique ſexui 5. 5.
Controverſias explicare 47. 4.
Contubernio privato cogniti 48. 9.
Contumeliis reſpondere 9. 3.
Converſationis ad humanæ exemplum 18. 3.
Convivia--- exhibere 16. 8.
Convivio adhiberi 12. 5. ſe communem præbere 18. 5. alteri reponere 24. 5.
Convivium curare 9. 5. lætum, elegans, ſumptuoſum dare 48. 18.
Copias infinitas delere 42. 13.
Cornelii conſilio cuncta diſponere 6. 2. in locum--- ſubrogare 33. 1.
Cornix eſt effata 13. 10.
Corona quercea 3. 9.
Coronam ob lauream 1 19.
Corpore viſo 7. 2. conſpecto 21. 4. inſignis 44. 3.
Corporis vaſti eſſe 42. 6. uſu promptior, validior 43. 5.
Corpus Romam relatum eſt 21. 7. per

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

Urbis vias tractum eſt, non recipere, in fluvium projicere 23. 6. prope fines--- poſitum 27. 3. vix repertum 40. 7. ſepultum 41. 17: 48. 19.
Correctorem Lucaniæ provehere 35. 7.
Cottias Alpes in jus provinciæ redigere } 5. 4.
Cottio mortuo } 5. 4.
Creatricis Alexandri M. 40. 17.
Creſcente eo 42. 21.
Criminationibus perſequi 12. 5.
Crimine adficto 4. 5.
Criminibus fictis 38. 7.
Criminis convictos 10. 4.
Crinitum ſidus cum apparuiſſet 9. 18,
Criſpum filium Cæſarem efficere 41. 4. necari jubere 41. 11.
Cruciatu membrorum confici 14. 12.
Cruciatus formidante 11. 11.
Crudelis mente 8. 2.
Crudelitate ſævus 17. 3. ultima compeſcere 35. 4.
Cruditate premi 20. 9.
Cruor fluebat 42. 14.
Cruorem vulnere, naribus, ore effundere 42. 6.
Cryſtallina pocula diſtrahere 16. 9.
apud *Cteſiphonta* interire 38. 3.
apud *Cteſiphontem* occidi 27. 2.
Cultiſſimus ſermone 45. 5.
Cultor ſapientiſſimi, literatorum 40. 18.
Cultu egregio 9. 9. eodem exhibere 16. 8.
Cultus numinum ſuperſtitioſus 43. 7.
Cupidinis ſceleſtæ ſupplicia 48. 4.
Curatione orbis Romani ad ſe unum redacta 43. 1.
Curtium ad lacum cædi 6. 4.
Cuſtode perpetuo orbari 10. 16.
Cuſtodes corrupti 4. 11.
Cuſtodia ſervari 14. 12.
ad *Cuſtodiam* quaſi ſequi 21. 6.
Cuſtos juſtitiæ 13. 9. militiæ 41. 9.

D.

Dacia ripenſi ortus 40. 16.
Daciam poſſidere 47. 3.
Damnatorum modo 19. 3.
Daza dictus 40. 18.
De more 5. 5. nocte 9. 15.
Decens vultu 45. 5.
Decenter validus 15. 4.
Decentius vitam finit 42. 8.
Decium filium Cæſarem facere 29. 2.
Decius imperat 29. 1.
Declinare ex animo 2. 7.
Declinent ut talia 3. 6.
Decoram quidem 42. 20.
Decorandorum--- 14. 5.
Decorandum honoribus 1. 28.
Decollatur--- 19. 3.
Decucurrit curru 3. 9.
Dedecore eo vitam agere 5. 5.
Dedecoroſam necem ſuſpectare 39. 8.
Dedecoroſe vivere 5. 7.
Defatigaſſent qui rempublicam 48. 5.
Defenſor quaſi--- objectus 16. 2. reipublicæ 48. 5.
Deformata prædia 48. 17.
Deformem incendiis 9. 8.
Deformis veſte--- 1. 13.
Deguſtans panis aliquantulum 15. 5.
Delenimentum ad ſolemne converti 12. 2.
Deliciæ generis humani 10. 6.
Delicias publicas appellare 10. 16.
Delmata 39. 1.
Delmatas provinciarum numero conjungere 1. 7. apud--- Imperatorem fieri 35. 3.
Delmatias intra--- creatus 4. 4.
Delmatio ſanguine 37. 1. Cæſare confirmato 41. 15.
Delmatius necatur 41. 18.
Dentium ſupra ordines 28. 2.
a *Deo* datus 48. 2.
Deorum habitu incedere 3. 5.
Depravatus in tantum 17. 4.
Deſertus undique 5. 7.
Deſtinata ferire 47. 4.
Detrimentum--- penſare 1. 12.
Devexiſſet cum veſtem 21. 2.
Devinxiſſet cum animum 17. 5.
Deum ſe dici cogere 11. 6.
Diadema capiti innectere 35. 5.
Diademate capiti impoſito 3. 8. perpetuo caput exornare 41. 14.
Dicens id unum 9. 3.
Dici ut nihil queat 48. 9.
Dictitans 12. 7.
Dicto venerando, cœleſti 10. 9.
Dictu turpe 8. 4. incredibile 42. 21.
Dictum dicto referre 14. 7.
Die nihil aliud agere 47. 4.
Diem perdidimus 10. 9.
Dies nullus labitur, quin 1. 17.
Differri--- ſtatuit 40. 19.
Digitos per patentes transvolare 11. 5.
Dignitas an tanta in inceſſu 48. 9.

Dila-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

Dilatione modica 48. 13.
Diligens ad quærendum 20. 5. multum 48. 11.
Diligentia exſequi 15. 5.
Diligentiam habere in re militari 13. 3.
Dioclea matre atque opido 39. 1.
Diocles appellatus 39. 1.
Diocletianus imperat 39. 1. faſces relinquit 39. 5.
Dirarum inſectatione 21. 3.
Direxerat ad quem 34. 2.
Diſceptator ſcientiſſimus 12. 5.
Diſcordia exercitus parat periculum } 43. 4.
Diſcrepantibus ſtudiis } 43. 4.
Diſcreta ab urbe villa 40. 2.
Diſſidium inter--- exoritur 41. 5.
Ditaret qui alios 20. 6.
Divi nomen decernere 18. 6. vocabulum ſacrare 34. 4.
Divinitus dari 13. 10. attribui 16. 4.
Divinius quid 12. 15.
Divulgatum eſt 48. 3.
Doctus ſagittarum 11. 5.
Dolorem membrorum non pati 20. 9.
Domi bellique 11. 2.
Dominandi avidiſſimus 1. 21.
Dominantium univerſos exſecrari 48. 12.
Dominatio ad tres redacta eſt 41. 19.
Dominationem ante ſumptam 6. 3.
in *Dominatu*--- permittere 20. 7.
Dominatum invadere 32. 4.
Dominatus ut committeretur 2. 3. menſes quatuor 31. 2.
Domini dominum ſe gerere 4. 8. ſi deeſſent 9. 8.
Dominum non atrociorem fuiſſe 3. 3. ſe jubere appellari 3. 8. ſe dici cogere 11. 6. non reputare 15. 3.
Domitia adſcita in conſilium 11. 11.
Domitiani interfectores--- poſcere 12. 7.
Domitiano ſupervivere 12. 5.
Domitianum obteſtari 10. 11. confodere 11. 12. affore 12. 2. apud--- fungi 12. 5.
Domitianus imperat 11. 1.--- graſſatur 11. 10.
Domitilla genitus 10. 1.
Domitillæ filius 11. 1.
Domitor--- 41. 10.
Domorum altitudo 13. 13.
Donata a prioribus firmare 10. 8.
Donis efferre 17. 3.
Dote dicta 5. 5.
Dracone compreſſam concipere 40. 17.
Druſus erat filius Liviæ 1. 23.
haud *Dubie* melior 48. 16.

E.

Ebrius vino 40. 19.
Edendus qui foret 44. 2.
apud *Edeſſam* interfici 21. 6.
Edicto cavere 10. 8.
Effuſius in bonos 48. 9.
Egeſtoſis parentibus naſci 12. 4.
Egregie adminiſtrare 6. 3.
Egreſſus Urbem 5. 7.
Elaboraſſe--- 14. 8.
Eleganter nominari 2. 2.
Elegantius quidquam experiri 14. 3.
Elogio famoſo 4. 8.
Eloquens moderate 13. 8.
Eloquentia cultus 8. 6.
Eloquentiæ incumbens 1. 17.
Eloquio clarus 2. 4.
Eluvie ventris 9. 18.
Emendatum dixiſſe 13. 7.
Emergeret ne unquam 23. 6.
Emolliebantur præcepta 48. 13.
Emolliverat auctoritatem principis 1. 14.
Emolumenti cauſa 1. 12.
Empta retinere 16. 10.
Enervatorum greges 10. 7.
Enituiſſet 45. 6.
Epaphrodito ſequente 5. 7.
Equi lapſu demergi 40. 7.
Equitio auctore 45. 10.
Equum conſcendere 32. 6.
Eroco annitente 41. 3.
Eruditiſſimos diligere 13. 8.
Eruditus Græcis literis 14. 2. ſermonibus 20. 8.
Eugenium tyrannum ſuperare } 48. 7.
Eugenius confiſus viribus--- } 48. 7.
Euphranoras proxime 14. 12.
Euphrati fluvio ſe objicere 24. 2.
Euſebiam diligere 42. 20.
ex *Eutropia* filiam gignere 40. 12.
Eutropiæ Conſtantini ſororis filius 42. 3.
Exactiones improbare, deteſtari 42. 21.
Excedere terris 9. 18.
Excruciatos delere 9. 5.
Excultum dixiſſe 13. 7.
Exemplis petitis 11. 4.
ſine *Exemplo* vivere 15. 2.
Exempta domino ſævo 5. 9.
Exercebatur ad illecebras, laſſitudinem 48. 19.

Exer-

Exercitio eſſe alienum 47. 5.
Exercitium fœdum 11. 7.
in *Exercitu* naſci 3. 2. præeunte 13. 11. de--- pluribus corruptis 24. 3.
Exercitum negligere 47. 5.
Exitioſos--- 13. 13.
ad *Exitium* poſci 12. 7.
Exitu miſerabili conſumi 14. 12. obire 18. 3. diverſo perire 39. 3.
Exitus præclari 1. 29. quorum iſte fuit 40. 2.
Expenſi a tyranno 48. 17.
Exprimere vix ægreque 13. 2.
Exſanguem--- reficere 9. 5.
Exſanguis reſpublica 9. 16.
Exſectum Sporum--- 5. 7.
Exſilio damnare 1. 24. fœdare 4. 6.
Exſpectatione militum, ſenatus 23. 3.
Extentæ manus 11. 5.
Exterminari 4. 2.
Extorquere nequirent 45. 2.
Extorſerint ſi non quidquam 12. 3.
in *Extremis* malorum 8. 4.
Eunucho adjuvante manum 5. 7.

F.

Facetiſſimus ut erat 9. 3.
Faciem demittere 8. 4.
Facilitatem ſimulare 14. 6.
Facinus fruſtra tentare 10. 10.
Facta ſuperba--- exſecrari 48. 12.
Factioſus palam 1. 21. vir 19. 2.
Facundiæ cupidus 42. 18.
Famæ probrum 1. 22. metu 2. 6.
Fames facta 13. 11.
Familia nobili ortus 8. 1.
Familiari utrique 9. 3.
Faſces imperiales relinquere 39. 5.
a *Faſtigio* Capitolii 13. 10.
Fata Conſtantium perurgent 41. 2.
Fatigatione verbi taxare 38. 8.
Fato quodam aſſequi 9. 16. poteſtates dari 10. 10.
Faucibus compreſſis exſpirare 17. 6.
Faventibus cunctis 47. 3.
Fauſta ſuggerente 41. 11.
Fauſtam gignere 40. 12. in balneas ardentes conjicere 41. 12.
Febri interire 10. 15: 42. 17. initium eſſe 12. 11. conſumi 15. 7. mori 36. 1.
Felicem legionibus Judææ præficere 4. 7.
Felicitati attribui 1. 29.
Feminis modeſtioribus contra quam mos eſt 42. 20.
Feræ pelle tegi 5. 5.
Ferarum incognita ſpecie oblectari 1. 25. more graſſari 11. 10.
Ferentino ex opido 7. 1.
Ferire deſtinata 47. 4.
Feriretur a quo nullo reperto 5. 7.
Ferus natura 40. 10.
Feſta frequentare 5. 5.
Ficte abnuere 2. 6.
Fictor 14. 2.
Fidem--- ſibi perſuadere 21. 4.
Fidiſſimis ſe dare 45. 6.
Fiducia recepta 12. 2.
Fidus in amicos 1. 16: 46. 2. nulli 17. 3.
Fimo inceſſere 8. 4.
Fingere ſimulacra 45. 6.
Firmus--- exſtinguitur 45. 7.
Fiſci inopia 4. 8.
Fiſcum lienem vocare 42. 21.
Flagitia immodica tegere 8. 6.
Flagrabat quo--- 14. 6.
per *Flaminiam*--- 9. 10.
Flecti cito 48. 13.
Florianus ſucceſſit, imperio utitur, conſumitur 36. 2.
Flos an tantus in facie 48. 8.
Fluminum modo fluere 42. 14.
Folia infructuoſa 1. 10.
Forenſem induſtriam virus appellare 41. 8.
Forma pollere 17. 5.
Formam in eam ſtatuere 14. 11.
per *Formidinem* mori 39. 8. occultare 42. 7.
Fortitudo in armis 13. 4.
Fortunæ juxta fanum victorem eſſe 35. 2.
Fortunatus ſatis 2. 3.
Foſſas patefacere 1. 5.
Fronte truci 21. 4.
Frumenti ducenties centena Urbi inferebantur 1. 6.
Frumento tridui viſo 1. 29.
Fruſtrandos ad inſequentes 41. 2.
Fuga--- pervenire 41. 5.
Fugam arripere 41. 2. petere 41. 5.
a *Fugiente* percuti 43. 3.
Fulminis ictu interire 38. 3.
Funarius appellatus eſt 45. 2.
Fundos nudos concedere 48. 17.
Funem venalicium portare 45. 2.
Funus occultatum 4. 11. efferre 11. 13. --- ſepulcro inferre 40. 3.
Furore immani punire 2. 9. pœnas dare, a --- convaleſcere 21. 3.

Gal-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

G.

Galba imperium corripit 5. 6. imperat 6. 1. eſt, non Gætulicus 6. 3.
Galbam adventare 5. 7.
Galerio ſocero non eſſe carum 40. 14.
Galerius defecit 40. 4. laudabilis 40. 15. --- progenitus 40. 17.
Gallia a finitimis diripitur 2. 9.
per *Galliam* bella 16. 3. inhabitare 42. 7. in--- tranſmittere 47. 7.
Gallias ſibi vindicare 48. 6.
Gallicanis a militibus 42. 15.
Gallieni filium Cæſarem facere 32. 2. filio interfecto 32. 3. morientis ſententia--- deſignari 34. 2. ſepulcro inferri 40. 3.
Gallienum Auguſtum facere 32. 2.
Gallienus filio filium ſubrogat 33. 1.
per *Gallonium* Baſilium--- dirigere 34. 2.
Gallos vineas habere permittere 37 3.
Gallus Cæſar a Conſtantio occiditur 42. 9.
Garamantes legatos mittunt 1. 9.
Gemmis uti 35 5. --- exornare 41. 14.
Genæ ſteriles 48. 8.
Gener cujus fuerat 15. 2.
Genitales tanquam terras poſſidere 47. 3.
Genitalia--- vultu contrectare 5. 5.
Genitalibus demptis, in os conjectis 12. 8. abſciſſis 23. 3. conſumptis 40. 4.
Gentes mille compoſitæ 9. 11.
Gentis origine ſordida 18. 2.
Genus maternum ſortiri 1. 2.
Geometra 14. 2.
Gerens annos 44. 4.
Germaniam ſuperiorem curare 11. 9.
Germanici filius 3. 1.
Germano cum ſuo regnare 46. 1.
Germanos devincere 11. 2.
Getam ſucceſſorem relinquere 20. 3. fratrem perimere 21. 3.
Getarum populos ad concordiam compellere 1. 7.
Getulorum latrocinia reprimere 2. 8.
Girba quæ nunc dicitur 31. 1
Gladiatoriis armis dimicare 17. 4.
Gladiatoris more 11. 13.
Gladii ictu ſe tranſigere 5. 7.
Gladio ſemet transfigere 7. 2. in mentum ſubjecto 8. 4. occulte proviſo 42. 6.
Globus cœlo labi viſus 43. 8.
Gloriæ ardorem diſſimulare 14. 6. appetentia carere 15. 6. nimis cupidus 43. 1. cupido illum pervicerat 43. 8.
Gloriam conferre 10. 6.
Glorians illo dicto 1. 19.
Gordiani duo principatum arripiunt, intereunt 26. 1. nepos ex filia, 27. 1. ſepulcrum 27. 3.
Gordiano fatum 34. 1.
Gordianus imperat 27. 1.
per *Gorgonias* vexare 42. 20.
cum *Gotthis* bellum committere, ſupervenientibus 46. 2.... poſſidentibus 47. 3.
Gotthos diverſis prælijs vincere 48. 5.
Græcarum literarum peritus 16. 8.
Græcas literas memoria recenſere 48. 15.
Græcis eruditus literis 14. 2. ſermonibus 20. 8.
Græcorum ſapientiſſimos æquare 43. 5.
Græculus appellatus eſt 14. 2.
Grajum nomen in Romanum nomen convertere 39. 1.
a *Grammaticis* quæ traduntur 18. 4.
Grata eo amplius 10. 3.
Gratanter excipi 12. 3.
Gratia an & tanta in facie 48. 8.
Gratiano legiones infenſæ 47. 7.
Gratianum Auguſtum creare 45. 4. fugare, exſtinguere 47. 7. interficere 48. 6.
Gratianus pater appellatur 45. 2. imperat 47. 1.
Gratias referre 12. 8.
Gratulari ſenatui & populo 12. 3.
ne *Gravidaretur* ex eo 14. 8.
Graviter accipere 10. 5.

H.

Habeo nec amicum, nec inimicum 5. 7.
Habes quæ? unde? pone? 42. 21.
Habitu communi.... agere 39. 7. eodem iter facere 47. 6. ſolo cæteris differre 48. 9.
Habitum regium.... exornare 41. 14.
Hamo aureo piſcari 1. 12.
Hebes prope 4. 3.
Helena mater cum eum increparet 41. 12.
Helenæ filius 41. 2.
Heliogabalum quem nominant 23. 2.
Heliogabalus idem dictus 23. 1. iſte a quo dictus 23. 2.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

inter *Heracliam*.... quod eſt 35. 8.
Hieme aſpera, media 44. 4.
Hiſpanus genere 48. 1.
Hiulcam juxta paludem irrumpere 41. 5.
Honoribus multis, novis decorare 1. 28. ingentibus efferre 17. 3.
Honorificentia anteire 10. 3.
Honorificus in homines 48. 9.
Honorio patre genitus 48. 1. rempublicam relinquere 48. 19.
Horror corporis nimius 12. 11.
Horruerat ſi quis talia 4. 5.
ad *Hortandos* egredi 43. 4.
Hortatu ſocrus, uxoris 45. 4.
Hortorum ſtudioſus 37. 1.
Hoſtilianus Perpenna imperator creatus, &.... conſumptus eſt 30. 2.
Hunnis.... poſſidentibus 47. 3.
Hunnos diverſis præliis vincere 48. 5.
Hyrcani legatos mittunt 15. 4.

I.

Jactantibus cunctis 1. 28.
Jactura gravi 1. 12.
Iceli conſilio cuncta diſponere 6. 2.
Ictum juvare 42. 6.
per *Iejunium* frigeſcere 15. 5.
per *Illyrium* bella 16. 3.
Imaginem ſacrare 34. 4.
Imago.... in Urbem invecta 13. 11.
Ignavus Claudius 4. 3.
in *Ignem* ſe abjicere 39. 4.
Igni ſuppoſito 46. 2.
Immiſſis qui poſcerent 10. 4.
Immodice timidus 42. 7.
Impatiens paullulum 1. 21. dolore 14. 9. libidinis 21. 5. non mediocriter 41. 8. ut erat talium 42. 17.
Impenſius erudiri 14. 2.
Imperante patre 10. 4. illo non ſævierit 16. 3.
Imperantium conditionem exprimere 12. 3.
Imperator effectus eſt 4. 3: 18. 2: 35. 7: 39. 3: 42. 10: 48. 1. creatus 4. 4. deſignatus 34. 2.
Imperatorem ſtantem terris excedere 9. 18. non reputare 15. 3. primas habere 34. 3.
Imperatori pro Rege appellato 1. 1. nupta videbatur 4. 5.
Imperia..... concordiam cuſtodiunt 41. 5.
Imperialis moleſtiæ magnitudo 2. 7.
Imperii jura ſuſcipere 4. 12. auctoritatem fœdare 12. 7. in partem adoptare 12. 9. jura.... devenere 41. 1. fortunæ peſſumdatæ 42. 4. celſi ſub nomine 42. 17.
Imperio uti 36. 2. de.... nihil mandare 43. 4.
Imperium ſumere 2. 3: 39. 1. filio procurare 4. 10. corripere 5. 7: 11. 9. ad .... pervenire 9. 3. capere 10. 8: 41. 3. regere 11. 15. ſuſcipere 12. 2: 13. 3. arripere 13. 6. denuntiare 13. 10. tenere 34. 5. invadere 38. 5. & 6. ad recipiendum rogari 39. 6. committere 47. 3. præſumere 48. 4. cum vita perdere 48. 7.
Impetu ſanguinis exſpirare 45. 8.
Impetum mentis regere 14. 6.
Incautius perſequi 42. 5.
Incedens quod notaverat 21. 4.
Incendia facta 13. 12.
Incendio conſumi 11. 4.
Incendium per triduum fuit 10. 12.
Incepti peſſimi 1. 29.
Inclamaret contra quendam 12. 10.
Inclinaſſet quo 20. 5.
Incognitum quid hominibus gignit mala 16. 4.
ab *Incolumi* negotia perficiuntur 17. 2.
Increpabatur quibus 39. 8.
Increpantibus lenitatem 12. 6.
Incurioſus eſſet laudis 42. 21.
Incurvato eo 32. 6.
Indagari cupidos ſceleris 15. 6.
Indi legatos mittunt 1. 9: 15. 4.
an *Indiam* pervenire 35. 2.
Indignatio febrim auget 42. 17.
Indulſit quidquid 12. 4.
Indumenta regia 34. 2.
Indumentum regium offerre 41. 7.
ex *Induſtria* 10. 10.
Induta pileis 5. 9.
Iners non adeo 11. 2. multum 32. 1.
Infamis in adoleſcentes 6. 2.
Infantiæ intra annos 48. 6.
Infenſus quibus conſultum cupiebat 2. 4.
Inferior adverſus laborem 40. 20.
Infirmus adverſus pecuniam 9. 7.
Ingeminatis.... 18. 6.
Ingenia ſimplicia diligere, erudita mirari 48. 9.
Ingenii jactantis, leviſſimi 1. 10. cœleſtis 16. 2. aſperi, laſcivi 16. 6. tarditate non aſſequi 42. 18.
Ingenio peſſimo, truci 2. 4. quieto 40. 18.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

40. 18. lætus 44. 3. ſolers 45. 5.
Ingenium regere 14. 6. perferre 14. 8.
Ingreſſus annos 1. 26.
Initiaretur a Θ. E. O. Δ. 48. 3.
Injuria verborum accendi 11. 9.
Injuriis ſervilibus affici 14. 8.
Innoxios occidere 38. 7.
Inopiæ frumentariæ 15. 9.
Inquinavit ſe ſceleribus 38. 7.
Inſcitiam per immodicam 41. 8.
Inſidias parare 10. 11. per--- occidi 38. 4. in---deduci 43. 2.
Inſidiis interimere 4. 10.
Inſolens ad oſtentationem 14. 6.
Inſolentem meritis 9. 3.
Inſolenter affirmare 40. 17.
Inſolentior ſcelere 12. 8.
Inſontes punire 2. 9. perſequi 25. 2.
Inſtantiſſime---- deditus 10. 2.
Inſtituta manibus 39. 6. ad---veterum 41. 9.
Inſtitutione Romana coli 42. 11.
Inſtrumentum regii cultus diſtrahere 16. 9.
Inſula emerſit 4. 9.
in *Inſulam* relegari 1. 27.
Intemperans ad veſcendum 6. 2. a cibo, vino, ſomno 42. 18.
Intemperantiæ mutatæ ſignum 10. 8.
ab *Intendentibus* cedi 1. 20.
apud *Interamnam* cædi 31. 1.
ne *Interciperetur* 15. 5.
Interfector filii ſororis 35. 9.
Interficiendum ſeſe præbere 14. 12.
Interjectu temporis 48. 15.
Interregni ſpecies evenit 35. 10.
ab *Invaſoribus* recuperare 35. 2.
Inveterati---- 13. 9.
ex *Invidia* reipublicæ 43. 4.
Invidioſa jactare 10. 4.
Invidum ingenium 14. 6.
Invidus occulte 1. 21.
Inundationes fluminum 16. 3.
Joca ſeriis admiſcere 9. 17.
Joco militari 25. 2. eleganti 35. 7.
Jocularibus nominari 2. 2. reſpondere 9. 3.
Jovem ſe aſſerere 3. 5.
Jovianum filium dicere 44. 2.
Jovianus imperat 44. 1.
Jovis prope ſimulacrum 34. 4.
Iraſci ſine noxa, periculo cujuſque 46. 3. rebus indignis 48. 13. ubi cœpiſſet 48. 15.
Iracundus leviter 1. 21.
Irriſor potius quam blandus 41. 16.
per *Italiam* bella 16. 3.
Italiæ partem regere 35. 7.
Italicæ ſtirpis 14. 1.
Iter facere 16. 5: 21. 6: 47. 6. agere 41. 2.
Itineris in medio 35. 8.
Judæi ſunt additi 9. 14.
Judicem poſcere 15. 3.
Judices mutare rarius 46. 3.
Juliam per familiam 1. 2.
Juliani ſcelere obtruncari 18. 2.
Julianus Didius imperat 19. 1. decollatur 19. 3. imperator effectus 39. 3. in ignem ſe abjicit 39. 4. refert ſe pariturum 42. 17. in Perſas proficiſcitur 43. 1.
M. *Julius* Philippus imperat 28. 1. C. Saturninus occiditur 28. 3.
Jumenta publica interficere 41. 2.
Jure quaſi uti 4. 5.
Jurgia venumdata 10. 5.
Jurgiorum diſceptator 12. 5.
Juris---- cuſtos 13. 9.
Jus dicere 11. 2.
Juſtitia comperta 15. 4.
Juſtitiæ cuſtos 13. 9.
Juvenculus--- 41. 2.

K.

Καλῶς ἔσαι 13. 10.
Κλινοπάλην vocare 11. 7.

L.

Labienus fit imperator 32. 3.
Laborantis animum tenere 40. 13.
Laboris immenſi 14. 4. genera univerſa 18. 3.
ad *Laceſſendum* acer 14. 7.
Lacrymabilis. . . 42. 18.
Lapidibus perſtringi 15. 8.
Lapſu uno ruere 16. 2.
Laqueo faſciæ ad collum poſito 42. 8.
Largiri magna 48. 9.
Largitionem habere in ſublevandis civitatibus 13. 3.
Largitiones impendere, non habere, indicere 16. 9.
Latebra deformi latens 4. 2.
Laſcivum ingenium 14. 6.
Laterani ædes } 20. 6.
Lateranum ditare } 20. 6.
ab *Latere* ingredi 40. 7. transfoſſo 42. 6.
Lateritiam Urbem reperire 1. 19.

Latine intelligere 48. 2.
Latro nominatus 41. 16.
Latronum ductore 28. 4.
Lavacra conſtruere 5. 3. condere 13. 6.
Laudabilis ſatis 40. 15.
Laudis cupido immodica 43. 7.
Lavicano itinere 40. 2.
Laviſſet ubi 9. 15.
Lecticula vehi 38. 4.
Legationes audire 41. 14.
Legationibus urgere 42. 16.
Legatos mittere 1. 9: 5. 8.
Legendi ſtudio promptus 42. 7.
Legere ipſe 41. 14.
Leges novas, correctas proferre 1. 18.
Legiones accenſas lenire 6. 4.
Legionibus receptis 34. 2.
Legionum militarium ſpecimen 14. 5.
Lenitatem habere in civilibus 13. 3.
Lepide flectere 9. 3.
Lepidiſſime vulgari 4. 8.
apud *Leptim* genitus 20. 8.
Lex mundi gignit mala 16. 4.
Libenter accipere 1. 20.
Libentiſſime fateri 18. 4.
Liberalis in amicos 13. 5. ad largiendum 20. 5.
Liberalitatis magnificæ eſſe 10. 9.
Liberi in locum 12. 9.
Liberos crebros amittere 44. 2.
Liberta matre gigni 10. 1.
Libertæ filius 11. 1.
Liberti omnia fœdabant 4. 6.
Libertini generis 17. 5.
Libertino patre gigni 18. 4.
Libertinus 39. 1.
a *Libertis* in ſocietatem recipi 4. 8.
Libertorum imperiis ſubjectus 4. 3.
Liberum ſe aſſerere 3. 5.
Libidine furere 11. 7. ſævire 17. 3. nulla pollui 42. 19.
Libidini ſervire 1. 22. matronas ſubjicere 3. 7. obedire 4. 3.
Libidinis parcus 47. 5.
ex *Libris* fatalibus cognoſcere 34. 3. transferre 48. 9.
Licinianum Cæſarem efficere 41. 4.
Licinii caſtra irrumpere 41. 5.
Licinio ſororem conjungere 41. 4.
Licinium penes imperii jura deveniunt 41. 2. adigere- - - offerre 41. 7.
Licinius Auguſtus efficitur 40. 2. fugam petit 41. 5. occiditur 41. 8.
apud *Ligures* gigni 18. 4.
Limes Romanæ poſſeſſionis redditus 42. 14.
Limo claudi 1. 5. vocari 40. 7. fingere 45. 6.
Literarum ſcientia 2. 4: 43. 5. ſtudia 10. 2. doctor 18. 4. ſtudia nutrire 41. 14. ſtudioſus 44. 3.
Literis cultus 8. 6. Latinis inſtructus 20. 8. infeſtus 41. 8. haud mediocriter inſtitutus 47. 4. mediocriter doctus 48. 11.
Liviæ jam erant filii 1. 23. dolo exſtingui 1. 27.
Liviam ſibi conjungere 1. 23.
Loco humillimo ortus 28. 4.
Locupletiſſime dotare 9. 2.
Locupletum quemque ita convenire 42. 21.
Locus eminet 40. 10.
Locuſtarum ſpecies agris infeſtæ 16. 3.
Lollii Gentiani in agro 18. 4.
Lorica tegi 6. 4.
apud *Lorios* conſumi 15. 7.
Lucaniæ corrector 35. 7.
Luctu publico 16. 13.
Ludi ſæculares celebrati ſunt 11. 14.
Ludis ſæcularibus 28. 3.
per *Ludum*- - - uti 36. 2.
Lues, quanta vix unquam 10. 13. crebræ 16. 3.
Lugduni genitus 21. 1.
apud *Lugdunum* occidi 20. 2. exſpirare 42. 6.
Lugentium indicia 1. 13.
Luxu a Venerio non alienus 41. 8.
Luxuriæ ſerviens 1. 24. amans 10. 3.
Luxuriam militarem comprimere 22. 2.

M.

apud *Macedonas* dominatum invadere 32. 4.
Macrinus cum Diadumeno imperant, obtruncantur 22. 1.
Mæcenas ob taciturnitatem præcipuus 1. 16.
Magis magisque 42. 17.
cum *Magnentio* dimicare 42. 4.
Magnentius Nepotianum opprimit 42. 3. in Italiam ſe recipit, plures fundit 42. 5.
Magnum appellari 21. 4.
Majora omnia viſebantur 13. 10.
Majoribus ſplendidis ortus 7. 1.
Majorum geſta cognoſcere 48. 11.
Mamæa filium coegerat 24. 5.
Mandatis mollioribus 42. 17.
Manibus ſuis interire 7. 2. vinctis produci 8. 3.
Man-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

Manſuetus adeo 15.6.
Manum falſo imitari 35. 8.
Manus cæſa 4. 4.
Marcellum Cæſarem facere 23. 4.
Marcia--- venenum offert 17. 5.
Marcomannorum a Rege--- ſuſcipere 33. 1.
Marcum cœlo receptum eſſe 16. 14.
Mares coacti ut adeſſent 4. 5.
a *Mari* ad mare 20. 4.
Mariti animum tenere 40. 13.
Marito quaſi concedente 1. 23.
Maritus concors 48. 18.
Marium exſecrari 48. 12.
ex *Marmore* fingere 14. 2.
Marmoream Urbem relinquere 1. 19.
Maroboduum circumvenire 2. 8.
Martinianum Cæſarem creare 41.6. jugulari jubere 41. 7.
apud *Maßiliam* obſideri 40. 5.
Matrem ſtupro contaminare, interimere 5.5. ſibi cauſam mortis fuiſſe 24.4.
Matri magnæ ſe ſacrare 23. 3.
Matrimonia corrumpere 38. 7.
Matrimonii ſpecie--- ſuſcipere 33. 1.
Matrimonio jungere 23. 3.
in *Matrimonium* ducere 5. 5.
Mauri provinciis acceſſere 4. 4.
Maurici dicto admoneri } 12. 5.
Mauricus nobiſcum cœnaret } 12. 5.
Maurus genere 31. 3.
Maxentio faviſſe 39. 8.
Maxentium gignere 40. 12. ſupponere 40. 13.
Maxentius fit imperator 40. 2. mergitur 40. 7.
Maximianum Auguſtum facere, Galerium creare 39. 2.
Maximianus arripit regnum 24. 3. imperat 25.1. Galerius deficit 40. 4. Herculius obſidetur, capitur, pœnas luit 40.5. perit 40.8. nulli carus fuit 40.14.
Maximino favere 39. 8. Cæſare creato 40. 1.
Maximum exſtinguere 48. 6.
Maximus arripit tyrannidem 47. 7.
Medendi ſcientia 14. 2.
Mediocriter inſtitui 47. 4. doctus 48. 11.
Mediolanenſis ortu 19. 1.
Mediolani dominatum invadere 32. 4.
Mediolanum detrudere 33. 2. acciri 41. 4. apud--- excedere 48. 19.
Medicina remediis leniri 16. 4.
Meditari--- 41. 14. nova arma 45. 6. ſpiculis 47. 4.
Meditatis reſponſionibus 2. 5.
Meditatum adverſus omnia 14. 7.
Membra eadem 48. 8.
Meminiſſe genera--- 45. 6.
Memor erit beneficii 9. 14. ſupra quam cuiquam credibile 14. 3.
Memorare pudeat 5. 5.
Memoratos locos 4. 9.
Memoraturus quæ ſum 45. 5.
Memoriæ prodi an decuerit 3. 6.
Meninge in inſula 31. 1.
Mens prorſus ſimilis 48. 9.
Menſæ ſi ſupereſſent 24. 5.
Mente corrupta jubere 40. 19. alio traducta 48. 15.
Mentione facta 12. 5.
Meretriciis artibus pollere 17. 5.
Meritorum fiducia 9. 3.
Merobaude auctore 45. 10.
in *Meſopotamia* bellum gerere 32. 5.
Meſſallina adulteriis utitur 4. 5.
Metaurum juxta amnem victorem eſſe 35. 2.
Metio a Pompoſiano ut caveret 9. 14.
Metu abſtinere 4. 5. curare 9. 5. cogi 9. 12. amittendi tentare 10. 10. crudelitatis, conſcientiæ conjurare 11. 11.
Miles, diſce militare 6. 3.
Militari opere 37. 3.
Militarium inter fortiſſimos 4. 7.
Militiæ artibus reſolutis 2. 9. ſtudia 10. 2. officia ſtatuere 14. 11. peritum legere 36. 2.
Militibus in ſeditionem accenſis 27. 2.
Militum labore patefacere 1. 5.
Milvio a ponte feſtinare 40. 7.
ex *Minervina*--- ſuſcipere 41. 4.
Miniſteria nefaria 9. 5. per importuna vexare 42. 20. laſciva comiſſationibus adhibere 48. 10.
Minutiora ſunt occulta 48. 18.
Mirmillonum gladium petere 10. 10.
Miſcere colloquia pro perſonis--- 48. 18.
Mitis fuit Auguſtus 1. 20. uſque eo Antoninus Pius 15. 9.
Mitißimus videbatur imprudentibus 4. 2.
Moderatius quid 11. 15.
Modus rerum tantus in eo 13. 4. neglectus hæc minuit 43. 6.
Mœnium exſtruendorum 14. 5.
Mœſia a Dacis diripitur 2. 9. in---- imperatorem fieri 31. 1.
Mœſiam apud ſuperiorem 37. 3.
apud *Moguntiacum* dominatum invadere 32. 4.
Moles inter quod jacet 3. 9.
Moleſtus nulli 16. 10.
Momenti quæ eſt 48. 15.

Monendo legibus 9. 6.
Monetarii rebellarunt 35. 4.
Monitoribus.... uti 45. 6.
Montes cavati . 10.
Montium ſimiles 42. 14.
Monumenta conſtruere 5. 8.
apud *Mopſocrenen* interire 42. 17.
Morbo conſumi 16. 12: 41. 15.
More novo, blando appellare 1, 14. hominum acrem eſſe 1. 24. majorum 5. 7.
Mors luctum infert 10. 16. occultatur 38. 5.
Mortales ſolent atteri 16. 3.
Morte primi... remedium 34. 3. voluntaria conſumi 39. 8. ſimplici perire 40. 8. multari 40. 9.
Mortem ſubire 12. 7. ad voluntariam compelli 14. 8.
Mortis genere poſtremo 40. 5.
Morum hujuſmodi eſſe 40. 9.
Motus amicorum ferre 9. 3.
Mucianum Licinium flectere 9. 3.
Muliebri arte corrumpi 4. 12.
a *Muliere* matura inſtitui 34. 1.
in *Mulierem* formare 5. 7.
Multiformibus inſidiis 4. 10.
Multiformis } Adrianus 14. 6.
Multiplex }
Multitudinem fundere 34. 2.
Munerari honoribus, pecunia, beneficiis 48. 9.
Muneribus animi & corporis oſtendere 10. 2.
Murrhina pocula diſtrahere 16. 9.
apud *Murſiam* dimicare 42. 4.
ne *Muſca* quidem 11. 8.
Muſcarum agmina perſequi 11. 6.
Muſicus.... 14. 2.
Muſulamiorum manus cæſa 4. 4.

N.

Narbonæ naſci 38. 1.
Narciſſus... 4. 8.
inter *Narniam*... poſitum 31. 2.
Narnienſi opido genitus 12. 1.
aut non *Naſceretur*, aut non moreretur 1. 28.
Natura gignit mala 16. 4.
Naturæ bonis abundare 1. 31. defectu non adſequi 23. 3. a munere habere 48. 14.
Natus niſi eſſet ad illa tempora 16. 2.
Navigiis componi 40. 7.
ad *Necem* cædi 5. 7.
Negotia perficere 17. 2.
Negotiis auditis 9. 15.
Negotiorum ſcientia 43. 5.
Neophyto ſequente 5. 7.
Nepotianus... nomen rapit 42. 3.
Nepotis nimio dolore 41. 12.
Nero imperii jura ſuſcipit 4. 12. imperat 5. 1.
Neronem vocare 10. 5.
Neronis a quinquennio diſtare 5. 2.
Nerva quid prudentius 11. 15. Coccejus imperat 12. 1. dicente 12. 5. ſub .... inundat Tiberis 13. 12.
Nervam compulit.... 12. 8.
Nili inundatione... 1. 4.
Nimii ne forent vitiis 8. 6.
Nobilis vir 19. 1.
Noctis medio 5. 7. circa medium deficere 43. 4.
Noctu nihil aliud agere 47. 4.
Nolæ interire 1. 26.
Nominatim cuncta prodere 13. 7.
Nomen radendum decernere 11. 13. dare 14. 1: 27. 3. in priſtinum reverti 42. 16. ſacrare 48. 2. initiatur 48. 3.
Nomine appellari ſanctiori 1. 1. muliebri 23. 3. vero 40. 18.
Nomina annotata perferre 35. 8.
per *Norbanum* ſterni 11. 10.
Novercali odio... relegare 1. 27.
Novercam ducere uxorem 21. 5.
Noxios perſequi 25. 2.
Nubentium ſpecie amiciri } 5. 5.
Nuberet Nero }
Numæ conferri 15. 3.
Numerianum Cæſarem facere 38. 2.
Numerianus lecticula vehitur, occiditur 38. 4.
Numeroſis ictibus confodi 8. 4.
Nuntio de... morte Romam pervecto 16. 13.
ad *Nuptiarum* feſta vocari 39. 8.
Nuptias ſperare 10. 7. conſobrinarum vetare 48. 10.

O.

Obliqua dicta 9. 4.
Oblivisci inimicitias 9. 2.
Obſes dum teneretur 41. 2.
Obſides offerre 1. 8.
Occulte ſtuprari 23. 1.
Octaviam in matrimonium ducere 5. 5.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

Octavianus...
Octavio patre gigni } 1. 2.
Oculi non tam ingentes 48. 8.
Oculorum fulmen non ferre 1. 20. dolore corripi 38. 4.
Oculos a facie Auguſti avertere 1. 20. ad ſe trahere 48. 18.
Odia militum contra ſe excitare 47. 6.
Odio quantis eſſet 15. 6.
Officia ſtatuere 14. 11. ad naturalia ſecedere 21. 6. probare 48. 9.
Officii publici ad uſum non eſſe.... 32. 2.
Officiorum magiſter 41. 6.
Officioſius multo parere 42. 17.
Olera viſere 39. 6.
Olympiadis more 40. 17.
Oneris tanti vim ſuſtinere 12. 3.
Opera mercenaria exercere 40. 10.
Operibus maximis munire 9. 9.
Opida reſtituere, augere 14. 4.
Opitulatus eſt plurimum 13. 13.
Opportune dari 13. 10.
Oppoſitum ſibi opprimere 10. 4.
Oppreſſor libertatis 1. 29.
Optimates fuſi 42. 14.
Oraculo divulgari 48. 3.
Oratione longa 2. 7.
Orbem terrarum reficere 9. 5.
Ordines ad prælium componere 43. 3.
Ordinibus augere 14. 4.
Ordinis tanti neminem..... habere 34. 3.
Ore uno poſcere 15. 3.
Orientem per omnem bella 16. 3.
Ornamenta gemmarum 16. 9.
Ornamentis prætoriis 4. 8.
Ornate loqui 47. 4.
Os ſimile 48. 8.
Oſtentatione carere 15. 6.
ad *Oſtentationem* ſui 14. 6.
Otho Salvius imperat 7. 1.
Othonis factione accendi 6. 4.
Otio ſe plus adeptum...., 14. 10.
Otium cum eſſet 48. 19.
inter *Otriculum*.... poſitum 31. 2.
Ovidium exſilio damnare 1. 24.

P.

in *Pace* cogi 9. 12. muneribus impetrata 14. 10.
Pacem pangere 48. 6.
Pacis ædem reparare 9. 8.
per *Pactionem*.... ſuſcipere 33. 1.
Pædagogi ut dicerentur 6. 2.
Palæſtina provinciis acceſſit 9. 13.
Palæſtrita a validiſſimo 17. 6.
Palam convocare 5. 5. jactare 14. 8. & 10.
Palatina officia 14. 11.
Palatinas intra ædes 6. 2.
e *Palatio* produci 8. 3. in.... quiſquamne eſſet 11. 8. conſtructo 40. 10.
Pallas.... 4. 8.
Paludamento aureo indui 3. 9.
Paludibus invium 1. 4.
Paludis gurgite ſubmergi 29. 3.
Pannonia a Sarmatis diripitur 2. 9. ex inferiore 29. 1.
Pannoniæ ſuperioris parte conceſſa 33. 1
Pannonio ortu 40. 10.
Pannonios.... adjicere 1. 7. vineas permittere habere 37. 3.
Par conditione vitæ 13. 5.
Parcus ad loquendum 45. 5. cibi, ſomni, vini, libidinis 47. 5.
Parendi uni mos 1. 1.
Parentem reputare 15. 3.
Parentibus ortus ſplendidiſſimis 32. 1. barbaris 42. 7.
Paridis ob amorem 11. 11.
Parietariam herbam appellare 41. 13.
Parietem pulſare 1. 13.
Parietis pulſu 42. 6.
Pariter habitare 6. 3. laceſſere & reſpondere 14. 7. vehemens 20. 6. perſequi 25. 2. matre atque opido 39. 1.
Parricidio aſſequi 10. 11.
Pars dimidia ut ægre ſuperfuerit 34. 2.
Parthenio impulſore 11. 11. a.... confirmari 12. 2.
Parthenium jugulare 12. 8.
Parthi hinc inde.... urgent 43. 2.
Parthorum Rex 9. 12. quæ dicuntur 20. 6.
apud *Parthos* conſeneſcere 32. 5.
Partu inſtante 44. 2.
Paſtor armentorum 40. 15.
Paſtorali ortu 40. 18.
Pater blandus 48. 18.
Patiens laboris 13. 8: 42. 18. ſatis 42. 11.
Patre genitus mediocri 35. 1. agreſti 37. 1. barbaro 42. 11. Varriano 44. 1.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

Patrem notare 28. 3.
Patri pio, ſenatus, bonorum 18. 6. ſomnio--- præcipitur 44. 2.
Patriæ patrem dicere 1. 28. ſalutem attribuere 1. 29. curam ſuſcipere 10. 3. pater dictus eſt 13. 14.
Patribus increpantibus 12. 6. inſtantibus 15. 6.
Patrisfamilias optimi ad ſpeciem 15. 5.
Patronum reputare 15. 3.
Patruum colere tanquam genitorem 48. 18.
Pavidus Claudius 4. 3.
Pecunia propria ſubvenire 10. 14.
Pecuniæ contemptus 10. 3. interceptæ 11. 11.
Pecunioſos perſequi 25. 2.
Pellicum amori deditus 33. 1.
Penitus ne rueret 9. 16. devincere 17. 5.
Percrebuerat regnaturum 9. 14.
Perculſis quibus 10. 10.
Percuſſori occurrenti--- præbere 24.4.
Perditis hortantibus 42. 3.
Perdoluit in tantum 1. 13.
Peream turpius 5. 7.
Peremiſſent quia nefandos 12. 8.
Perfidos exſecrari 48. 12.
Periculum extremum inſtare 47. 3.
Peritiſſimus jure 19. 1.
Perfrui ſocietatibus 13. 5.
Perinde ad iſta factus 14. 3. trepidare 12. 2.
Permiſſu--- 5. 4.
Permodica--- reponere 24. 5.
Pernicie omni 47. 3.
in *Perniciem* generis humani 14. 8.
Pernicioſius multo 13. 12.
Pernicioſus condiſcipulis 38. 8.
Perpendiculatores 14. 5.
Perſæ obſides offerunt--- 1. 8. Neronem diligunt 5. 8.
Perſarum ad Regem iſtud pertinet 9. 18.
Perſequendos ad eos qui conjuraverant 15. 6.
Perſeverans ad finem 20. 5.
a *Perſide*--- accelerare 44. 4.
Perſidem petere quibus vetabatur 43. 8.
cum *Perſis* pacem pangere 48. 6.
Perſtringeretur cum lapidibus 15. 9.
Pertentantem animos militum 12. 6.
Pertinace imperante--- 18. 6.
Pertinacius indagari 15. 6.
Pertinax Helvius imperat 18. 1.
Peſcennium hic interemit 20. 2.
Peſcennius Niger creatur Auguſtus 19. 2.
Peſſum dare bonos 2. 6.
Peſtem tanquam imperium deteſtari 39. 6. literas appellare 41. 8.
Peſtilentia atrox 13. 12. conſumi 30. 2.
Petitus--- 48. 6.
Petra pertuſa 9. 10.
Petronium ictu uno jugulare 12. 8.
Petulantius notare 28. 3.
Phalerato equo 3. 9.
Phaone ſequente 5. 7.
a *Philippo* occidi 27. 2.
Philoſophiæ ſtudere 16. 7. a doctore diſcere 48. 14.
Philoſophorum contumaciam contemnere 9. 4.
Philoſophos æquare 43. 5.
Phœnices quem--- nominant 23. 2.
Phœnix viſus eſt 4. 9.
Phryx origine 40. 20.
Piceni agri opidum 14. 1.
Pictor 14. 2.
Picturæ quantum docent 48. 8.
Pigeret cum factum 40. 19.
Pila fortunæ ut vocaretur 18. 3.
Pileis manumiſſionum--- 5. 9.
Pipam nomine 33. 1.
Pius poſtea cognominatus 15. 1.
Placare ſeditionem 15. 9.
apud *Placentiam* vinci 7. 2. victorem eſſe 35. 2.
Placide perferre 14. 9.
Placidus--- 29. 2.
Plauſibus ingeminatis 18. 6.
Plebem--- indutam introire 21. 2.
Plebs--- triumphat 5. 9.
Pœnæ nomine accedere 12. 4.
Pœnas dare 1. 27. 21. 3. luere 40. 5.
Polemoniacus pontus } 5. 4.
Polemonis permiſſu } 5. 4.
Polluiſſe conjugem, 38. 8.
Polybum inter conſules medium incedere 4. 7.
Polycletos proxime 14. 2.
Pompeja Plotina auget gloriam mariti 42. 21.
Pomponio Baſſo ſe offerente 34. 3.
Pondere adjecto projici 23. 6.
Pondus regium ſubire 10. 7.
apud *Pontem*--- obſidere 33. 2. in--- ingredi 40. 7. in Danubio conſtruere 41. 13.
Pontum in jus provinciæ redigere 5. 4.
Poſidio--- dono dare 4. 7.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

Poſitus in imperio 1.3.
Poſſeßoribus fuit bonus 46.3.
Poſſeſſus amore 1.23.
Poſtumus fit imperator 32.3.
Potentiæ ſumendæ 12.7.
Potentiam capere 39.1. regalem poſt cunctam 48.16.
Poteſtatem tribuniciam exercere 1.3.
Poteſtates fato dari 10.10.
Poteſtatis participem eſſe 10.11.
Potiretur tamdiu potentia 1.31.
Præceps vir 19.1. non tamen 31.3.
Præcepta feminarum maritos juvant 42.20.
Præcipitare in diſcrimen 1.10.
Præcordia circum frigeſcere 15.5.
Prædia concedere 48.17.
Præfatus--- 15.6: 34.3: 43.4.
Præfectura in alicujus eſſe 18.4.
ad *Præfecturæ* prætorianæ potentiam conſcendere 45.3.
Præfecturam prætorianam adipiſci 10.4. Urbis agere 18.2.
ad *Prælium* componere 43.3.
Præſagiis non adduci 43.8.
Præſtantius quid? 11.15.
Præſtitiſſe ſe nihil cuiquam 10.9.
Præſumunt omnia mereri 12.3.
Prævertens agmen comitantium 14.4.
Prandio ſi ſupereſſent 24.5.
Prave, ut quidam putant 9.7.
Pretia emptoribus reſtituere 16.10.
Primas habere 34.3.
in *Primordio* oſtendere 17.2.
Princeps perfectus 45.6.
Principatu adipiſcendo, gerendo 1.29. in--- talis 3.3.
Principatum abnuere 2.6. ante carus 3.3. arripere 8.3: 26.1.
Principe neglecto 12.8.
Principes cunctos diſtare 5.2. malos eludere 12.3.
de *Principibus* noſſe omnia 3.6. ab egregiis exſpectare 13.4.
a *Privato* patrata 10.3.
Privignæ filius 1.27.
Privignos interimere 4.10.
Privignus Octaviani 2.1. Nero 4.12.
Probanda hæc in illo fuere 46.3.
Probitatis ſtudia 10.2.
Probum imperatorem legere 36.2.
Probus imperat 37.1.
Proceres--- ſacrant 34.4.
Procerus membra 15.4.
in *Procinctu* ne quidem 1.17.
Procopius exſtinguitur 46.4.
Proculum imperatorem opprimere 37.2.
Procurante cubiculum 11.11.
Procuratores calumniis agitant 42.21.
in *Profundum* demergi 40.7.
cum *Profuſione* avarus 8.2.
Profuſiones ob immodicas 41.16.
Progreſſus eſt eo 5.5.
Propagator reipublicæ 48.5.
Propitium optare 15.3.
Propoſuerat nuptas, virgines 4.5.
Proprætor cæſus 1.13.
Propria villa 15.7.
Proſcriptionibus fœdare 4.6.
Provectus eo 18.3.
Proverbio vulgari nominari 41.16.
in *Provinciæ* formam redigere 1.4. in jus redigere 5.4. Neronis interitu exſultant 5.9.
Provincialibus indicere 16.9.
in *Provinciam* redigere 2.8.
Provinciarum numero conjungere 1.7. querimonias audire 41.14.
Provincias adminiſtrare 6.3. pedibus circumire 14.4.
Provinciis accedere 4.4: 9.12.
Prudens in armis 2.3.
Prudenter exprimere 12.3. uti 45.6.
Prudentia utrobique 13.4.
Prudentiſſime ratus 9.5.
Prudentiſſimis ſe dare 45.6.
Prudentius quid 11.15.
Pſallendi ſcientia 14.2.
Pſaltrias comeſſationibus adhibere 48.10.
Puberem necdum plene 45.4.
Pudicitiæ non parcere 5.5.
Pudori tantum tribuere 48.10.
Pugione per coſtas adacto 39.4.
Pugnæ quorum viſebantur 10.10.
Pugnatorum decem millibus deletis 48.7.
Pugnax--- 31.3.
Pulcer corpore, 1.20: 40.15. oculis 1.20.
Punica eloquentia 20.8.
Punitor cujus ipſe fuit 45.5.
Pupienus regnum invadit, perimitur 26.2.
Pupillus nominatus 41.16.
Purgamentis inceſſere 8.4.
Puteolano ſinu 3.9.

Q.

Quadorum legationi reſpondere 45.8.

Quadriennis adhuc 45. 10.
Quæſtionem comprimere 15. 6.
Qualis futurus eſſet 17. 2.
Quantis.... eſſet 15. 6.
Querimonias audire 41. 14.
Quies nuſquam ab armis 16. 3.
Quinquenni ab ætate 28. 3.
Quintillus fratri ſuccedit, interimitur 34. 5.

R.

Radicibus in montis 42. 17.
Rapinarum cupidus 10. 5.
Ratione expoſita 15. 9
Recenſere nominibus locos, negotia, ... 14. 3.
Recordans veſperi 10. 9.
Rectorum conſiliis leniri 16. 4.
Redactum multum auri 16. 9.
Redempto ſumptibus 12. 8.
Refrigeſcente quo 12. 11.
Regibus ab exactis 1. 1.
Regillianus fit imperator 32. 3.
Regione media poni 31. 2.
Regimine obtento 41. 11.
Regis creandi arbitrium permittere 1. 8.
Regnum invadere 26. 2: 45. 7: 48. 7. capere 34. 3.
Regulum nomine 12. 10.
Rei publicæ potentiam ad ſe trahere 1. 31. dominatus ut committeretur 2. 3. ſe talem præbere 13. 2. gerendæ ſcientiam cognoſcere 47. 5.
Religionis ſpecie 41. 2.
Rem publicam tenere 16. 7. quietam relinquere 48. 19.
Remedia per exquiſita 13. 13.
Remediorum generibus 10. 14.
in *Remedium* malorum dari 13. 10. deſiderari 34. 3.
Remotis omnibus 11. 6.
Repentinis reſponſionibus 2. 5.
Reperirentur ſi plures 15. 6.
Repertor juris 13. 9.
Repugnanſque .. 18. 1.
Requie ſine nocturna 10. 12.
Requieſcere deinde 9. 15.
Res cunctis erat grata 34. 4.
Reſcriptis minacibus acceptis 39. 8.
Reſponſa fruſtrari 34. 3.
Rhætos provinciarum numero conjungere 1. 7.
Rhetorum more 47. 4.
ad *Ridendum* non ſolvi 28. 3.
Roma Neronis interitu exſultat 5. 9.
Romæ ortum eſſe 27. 1.
Romam ædificiis augere 1. 19. reparare 9. 8.. . creviſſe 11. 15. referri 13. 11. venire 23. 3.
Romana reſpublica eſt aſſequuta 9. 16.
Romani orbis potentia 39. 1.
Romanis moribus incognitum 35. 5.
Romanum qua jus eſt 9. 9. orbem recuperare 35. 2.
Romanus exercitus vaſtatur 1. 13.
Romulæ matris ex vocabulo } appellare 40. 16.
Romulianum locum } appellare 40. 16.
de *Romulo* quod ægre creditum eſt 16. 14.
Rubore demittere 8. 4.
Ruinas ob faciles 13. 13.
Rumore orto 12. 2.
Ruſticantibus utilis 41. 9.

S.

Sabaria Pannoniæ 19. 2.
Sabina Adriani uxor 14. 8.
Sabinam Poppæam in matrimonium ducere 5. 5.
apud *Sabinos* eodem agro interire 10. 15.
Sabinum.... necare 8. 4.
Sabinus Julianus imperium invadit, occiditur 38. 6.
Sacerdos ſolis 23. 2.
Sacerdotes ſunt decreti 15. 8.
Sæviebatur in ipſum, in familiam 4. 5.
Sæviret ne in ſemet ipſum 14. 12.
Sævitiis accendi 11. 9.
Sævus fuit 35. 9.
Sagax plane 48. 11.
Salonæ.... viſere 39. 6.
Salonianum ſubrogare } 33. 1.
Saloninæ conjugis..... } 33. 1.
Salus propria in bello conſervanda 43. 7.
Salutandus priuſquam prodiret 15. 5.
Salutatur dum 9. 15.
Sanctitas domi 13. 4.
Sanguinarium nomen accipere 31. 2.
Sanguinarius fuit 35. 9.

San-

Sanguine frigeſcente 15. 5. effuſo 36. 2.
Sanguinis ictu exſtingui 16. 5. impetu exſpirare 45. 8.
a *Sapore* ſuperari 32. 5.
Satellites tyrannidis flectere 9. 5.
Satius uti fuerat 12. 3.
Satum..... hunc plerique putant 34. 1.
Saturitate accidiſſe 45. 9.
Saturninum imperatorem effectum opprimere 37. 2.
Saucius ſagittis 46. 2.
Scalas per Gemonias trahi 8. 4.
Scelere truci 12. 8.
Sceleris cupidi 15. 6.
Scelus eſt proditum 38. 5.
Scientiæ parcæ eſſe 13. 8.
Scortorum modo proponere 4. 5.
Scortum vocari 11. 9.
Scribonia uxore abjecta 1. 23.
Scribonianus Camillus occiditur 4. 4.
Scripta veterum quantum docent 48. 8.
Scythæ legatos mittunt 1. 9.
Sectione facta 16. 9.
Securi viximus 18. 6.
Securitatem civium præcipitare 1. 10.
Seditione militum diſcerpi 25. 2.
Segnis ridicule 11. 6.
ex *Semea* conſobrina filius 23. 1.
Semeæ avus 23. 2.
Seminudus Vitellius 8. 4.
Senatu convocato 5. 5. excipi 12. 3. deferri 12. 12. præeunte 13. 11. e... plures exſtinguere 14. 9.
Senatus cum cenſuiſſet 4. 2. ſententia conſtitutum 5. 7. decrevit 11. 13. lacrymans convenit 16. 13.
Senectæ vitio 40. 20.
per *Senectam*..... non intereſſe 39. 8.
Senſu pari 16. 14. integer 45. 8.
Sententiæ in ſenatu dicendæ 34. 3.
Sententias ad voluntatem promere 2. 7.
Septimius imperator effectus, obtruncatur 35. 3.
Sericam veſtem.... 16. 9.
Sermone haurire mores 14. 2. cultus 45. 5. cum gravitate jucundo 48. 18.
Sermonis acer 42. 7.
Servi fraude interfici 35. 8.
Servitute ignobili conſeneſcere 32. 5.
Severi filius 21. 1.
Severiſſime tractare 6. 3.
a *Severo*..... duci 19. 3. Cæſare creato 40. 1.
Severus Septimius creatur Auguſtus 19. 2. imperat 20. 1. filios ſucceſſores relinquit 20. 3. Alexander imperat 24. 1. exſtinguitur 40. 3. quamquam 45. 5.
Sexagenarius ætate 40. 11.
Siderum modo 1. 20.
Silvanus imperator efficitur, perimitur 42. 10.
Simpliciora ingenia diligere 13. 8.
Simplicitatem amare 18. 5.
Simulans ea ſe velle quæ nollet 2. 4.
Simultates exſecrari 1. 10.
Singulare illud fuit inter cætera 9. 2.
Sirmii occidi 37. 4. gigni 47. 1.
Sirmio haud longe 40. 10.
Sirmium apud montem.... conſerere 37. 3. imperator effectus 48. 1.
Socer ejus qui erat 38. 4.
Sociaverat quem potentiæ 28. 3.
Solidatam viam 3. 9.
Solis tanquam radiis cedere 1. 20. defectio facta 12. 13.
Sollicitantem animos militum 10. 11.
Sollicitius attendere 48. 17.
Somni multum abſtinens 1. 22. parcus 47. 5.
Somnio moneri 48. 2.
Sorices palatii appellare 41. 10.
Sorores ſtupro maculare 3. 4.
Sortitus eſt plurimas conjuges 42. 20.
Spadonum domitor 41. 10. amori deditus 42. 19.
Spe potiundi tentare 10. 10.
ad *Specimen* legionum 14. 6.
Spectaculorum omni genere oblectari 1. 25.
ad *Spectaculum* vulgi circumduci 8. 3. in.... deducere 10. 10.
Spicula tranſvolant 11. 5.
Spiculis meditari 47, 4.
apud *Spoletium* occidi 31. 2.
Sporo ſequente 5. 7.
Statum in priſtinum reverti 42. 16.
Status eminens 48. 8.
Stolidus tamen 32. 1. libidine 40. 10.
Stomachi cruditate interire 44. 4.
Sublimius habere 35. 7.
Sufficienter.... inſtructus 20. 8.

Sumptu publico alere 12. 4.
Sumptus ob exitioſos 13. 13.
e *Suo* reſtituere 48. 17.
Superaret pedes 13. 13.
Supervacaneum videtur 13. 7.
Statu Romano perdito 13. 10.
Statuam ſacrare 34. 4.
Status Romani omnia ruiſſent 16. 2.
Stephano impulſore 11. 11.
Stipatoribus deſeri 24. 4.
Stipendia profuſiora comprimere 22. 1.
Stipendiariis... adjicere 1. 7.
Stirpe mediocri ortus 45. 2.
Stolidus... 32. 1.
Studiis liberalibus incumbere 1. 17. præclaris deditum eſſe 10. 2.
Studio cujus 13. 6.
Studiorum bonis abundare 1. 31.
Studioſus optimi cujuſque 13. 8.
Studium Imperatoris 9. 16.
Stupri cupiditatem non adſequi, in ſe convertere 23. 3.
Stupris fœdare 4. 6.
Stupro maculare 3. 4. contaminare 5. 5.
Subjici moleſtiis, periculis 12. 3.
Sublimatus... 4. 8.
Subtercutaneo morbo vinci 14. 9.
Sucambros in Galliam transferre 1. 7.
Sudore corripi 12. 10.
Suevorum regem 2. 8.
Suevos delere 1. 7.
Sufficeret minime laboribus 15. 5.
Suggerente ira 12. 10.
Sulpiciorum genere progenitus 6. 1.
Summam rerum adipiſci 1. 27. nanciſci 10. 5.
Suſpectante ſupplicium 11. 11.
Suſpectum opprimere 10. 4.
in *Supremis* moneri 17. 2.
Suræ ob honorem 13. 6.
Syria provinciis acceſſit 9. 13.

T.

in *Tabernaculum* referri 43. 4.
Tabernas ad tres exſtingui 40. 3.
Tacitus imperium ſuſcipit, moritur 36. 1.
Taifalis.... poſſidentibus 47. 3.
Talares.... facere 21. 2.
Tarentum removere 12. 6.
in *Tarquinio* Priſco ut quondam 4. 11.
apud *Tarſum* mori 36. 1. perire 40. 8.
Tauri montis in radicibus 42. 17.
Taurinus Auguſtus eſt effectus 24. 2.
Taxaverant qui eum 38. 8.
Tectorio novi operis gravari 44. 4.
Temeritatem non congruere Imperatori 1. 11.
Temperamento quodam 13. 4.
Templa conſecrare 1. 28. decernere 15. 8: 16. 15.
Tempus in ſobrium differre 40. 19.
Tener adhuc 28. 3.
Tenore pari 26. 2.
Tentandum nunquam imperium 39. 6.
a *Tergo* vinci 8. 3.
Terræ motus non adduci 43. 8.
Terræ motu 13. 12: 16. 3.
Tetricum provehere 35. 7.
Tetrior longe 11. 10.
Thoracis pon ere demergi 40. 7.
Theodoram Conſtantio tradere 39. 2.
Theodorus.... ſupplicia perſolvit 48. 4.
Theodoſio accito 47. 3.
Theodoſius regnat } 48. 1.
Thermantia matre genitus } 48. 1.
Theſſalonicam mitti 41. 8.
Thraciam poſſidere 47. 3.
uſque ad *Tiberim* duci 23. 6.
Tiberinus appellatus eſt 27. 7.
Tiberis inundavit 13. 12.
Tiberius erat filius Liviæ 1. 23. Claudius imperat 2. 1. Druſi filius imperat 4. 1.
Ticinenſibus in campis victorem eſſe 35. 2.
Ticini poni 34. 2.
apud *Ticinum* plures fundere 42. 5.
Timidus ingenio 40. 10. valde 46. 3.
Tineas palatii appellare 41. 10.
Titi germanus 11. 1.
Titulos ob multos ædibus inſcriptos 41. 13.
Titus etiam Veſpaſianus dictus, imperat 10. 1.
Tolerabilis viſus 5. 2.
Tolerantior videbatur 11. 2.
Trachala nominatus 41. 16.
Tractans militem 6. 3.
Tractitius appellatus eſt 23. 7.
Trajani patris de nomine appellari 13. 1. foro humari 13. 11. principis conſobrinus 14. 1. in foro diſtrahere 16. 9. gloriam auget uxor 42. 21.
Trajano quid divinius 11. 15. a... principe originem trahere 48. 1. moribus & corpore ſimilis 48. 8.
Trajanum ſolitum dicere 5. 2. adoptare 12. 9. herbam parietariam appellare 41. 13.

Traja-

Trajanus imperat 13. 1. omnibus opitulatur 13. 13. quibus aſperſus eſt deteſtari 48. 10.
a *Trajo* dici 13. 1.
Tranquilliſſimus a principio vitæ 16. 7.
Transgreſſu prono 9. 10.
Transverſa libidine 42. 19.
Trementibus eum cunctis 15. 3.
Trepidavit perinde 12. 2.
Tributis accedere 12. 4.
Triclinio egredi 10. 4.
Triſte ingenium 14. 6.
Triumphandi ardor 1. 10. cupidinem deteſtari 48. 10.
Triumphans quaſi 3. 9.
Triumphantes ſicuti ſolent 13. 11.
Triumphum poſt Britannicum 4. 7.
Trucidatis viris 5. 5.
Trux omni tempore 35. 9.
Tudertina ex urbe 13. 1.
Tumultu militari interfici 23. 5.
Turbas exſecrari 1. 10.
Turpitudinum omnium homo 20. 2.
Turpis vita, adoleſcentia 7. 1.
Turri in ferrata occidi 37. 4.
Tyrannidem arripere 16. 11: 47. 7. invadere 46. 4.
Tyrannorum ſævitia exſtingui 9. 11. exſanguis 9. 16.
per *Tyrannos* perdi 13. 10.

V.

Vacuatus ſanguine 43. 4.
Valens Licinianus imperator effectus 29. 5. dominatum invaſit 32. 4. imperator creatur 40. 2. morte multatur 40. 9. regnat 46. 1. ſaucius, incendio concrematur 46. 2.
ſub *Valente*... defatigare 48. 5.
Valentem ſocium in imperio adſciſcere 45. 4.
Valenti ſuccedere 48. 3.
Valentiniano imperium aggeritur 45. 3.
Valentinianum exſtinguere 48. 7.
Valentinianus imperat 45. 1. exſpirat 45. 8. imperator creatur 45. 10.
Valerianum Cornelium Cæſarem facere 32. 2.
Valerianus Licinius imperat 32. 1. ſuperatur, conſeneſcit 32. 5.
Valetudinem regere 48. 19.
Validus decenter 15. 4.
Vallum deducere 20. 4.
Varius Adrianus 14. 6.
Vaſa aurea diſtrahere 16. 9.
Vecors quia erat 4. 2. & 3.
Vectatione exerceri 9. 15.
Vectigalium penſiones 9. 7.
Vehemens in amicos, inimicos 20. 6. quamquam 45. 5.
Vehementius quod eſt 9. 6.
Vejentonem adeſſe 12. 5.
Vellendo ſterilis 48. 8.
Venalicium--- portare 45. 2.
Venditio habita eſt per duos menſes 16. 9.
apud *Vendobonam* conſumi 16. 12.
Veneni poculum offerre 17. 5. vice invadere 20. 9.
Veneno mori 1. 29.
Venenum haurire 39. 8.
Venis inciſis 36. 2.
Ventri obedire 4. 3.
Ventris eluvie feſſus 9. 18. impetum non differre 12. 7.
Venumdari honores 20. 7.
Verbis amiſſis 12. 2.
Veronæ interfici 28. 2.
Veronenſibus in campis 38. 6.
Verus exſtinctus eſt 16. 5.
Veſcendi continentia 48. 19.
ad *Veſcendum*.... 6. 2.
Veſpaſiani fratrem necare 8. 4.
Veſpaſianus principatum arripit 8. 3. imperat 9. 1.
Veſte tetra amiciri 16. 13. omni aurata uti 35. 5.
Veſtem diſtrahere 16. 9. devehere 20. 2.
Veſtis de nomine cognominari 21. 2.
Veſuvius cœpit ardere 10. 12.
Vetuſtatis incuria claudi 1. 5.
Vetuſtiſſimorum genera 45. 6.
Viæ munitæ 9. 9.
Vibius Gallus cum Voluſiano imperant 30. 1.
Vibrans aciem oculorum 1. 20.
Victor tribus præliis 35. 3.
Victorem filium necare 48. 6.
Victoria petita 1. 12. in... ut ſolet 42. 5.
Victoriæ particeps 4. 7.
Victoriam poſt civilem 48. 16.
Victorias ingentes 35. 2.
Victorinus regnum capit 34. 3.
apud *Viennam*... exſtinguere 48. 7.
Vigilare de nocte 9. 15.
Vigiliis febrim augere 42. 17.
Villa.... conſumi 15. 7.
Vindelicos provinciarum numero conjungere 1. 7.
Vineas... habere permittere } 37. 3.
Vineis conſerere } 37. 3.
Vini multum abſtinens 1. 22. parcus 47. 5.

Vini

Vinii conſilio cuncta diſponere 6. 2.
Vino obedire 4. 3. deditus 13. 4.
Vires Romanæ conſumptæ 42. 4.
Virgilium diligere 1. 16.
Virginem Veſtalem matrimonio jungere 23. 3.
Virgis cædi 5. 7.
Viri famam vexare 42. 20.
Viribus exeſis 15. 5.
Virtutes miſcere 13. 4.
Virtutibus inſtructus 29. 2.
Virtutis quod eſt raræ 48. 16.
Virum me eſſe noſti 9. 3.
Virus literas appellare 41. 8.
Vitæ ſpecie abolere 9. 6.
Vitam finire 12. 11: 42. 8. Reipublicæ dono dare 34. 3.
Vitellii hoſtis filia 9. 2.
a *Vitellio* vinci 7. 2. patre ortus 8. 1.
Vitellius imperat 8. 1. quo ſe abdiderat 8. 3.
Vitiis non caruit Auguſtus 1. 21. indulgere, in ulciſcendis acrem eſſe 1. 24. cunctis eſſe nimium 8. 6. infeſtum 45. 5.
Vitiorum plura abolere 9. 6.
Ulciſcendis in vitiis acrem eſſe 1. 24.
ad *Uſciſcendum* nunquam duci 18. 5.
Ulciſci ſeditionem 15. 9.
Ulpius ab avo dictus 13. 1.
Ultor vitii 1. 24.
Ultrices quæ vocentur 21. 3.
Uniforme inſtitutum tenere 9. 15.
Voce quam maxima 12. 10.
Vocis ad defectum 18. 6.
Vologeſes.... coactus eſt 9. 12.
Volucrem quam ferunt advolare 4. 9.
Volucri fuga 41. 5.
Voluntate eſſe alienum 47. 5.
Voluptatis ſummæ credere 47. 4.
Vomitum non differre 12. 7.
Urbe confuſa 16. 13.
Urbem muris ſepire 35. 6.
Urbes renovare 9. 9.
Urbis ſub muris 8. 3.
Urbium clade 9. 7.
Uti locis, temporibus, ſermonibus, monitoribus 45. 6.
Vulgaretur non immerito 3. 3. ſtatim 6. 3.
Vulgariter vocari 9. 10.
Vulneribus multis obtruncari 18. 2.
Vultu ſereno, pulcro... ornare 15. 4. notare 28. 3. decens 45. 5.
Vultum non mutare 16. 7.
Vultus ſimillimi 21. 4.
Uxore priori abjecta 39. 2.
ad *Uxorem* inſtitui 34. 1.
Uxoriam veſtem diſtrahere 16. 9.
Uxorum amori deditus 42. 19.

X.

Χρηςολόγον appellare 18. 5.

FINIS.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

TRAJECTI AD RHENUM,
Ex Officina Typographica
GERARDI MUNTENDAM.
M. D. C. XCVI.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [2]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [1]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
366 H 6 [1]